

אוצר החייל

מקבוצת הבינלאומי

תוכן עניינים**דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות**

עמוד	
5	הפעילות הכלכלית
8	פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו
9	רווח ורווחיות
13	מבנה ארגוני ומערך הסניפים
14	מיגזרי הפעילות של הבנק
35	פעילות הבנק בשוק ההון
38	התפתחות סעיפי מאזן עיקריים
43	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים
46	מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות
47	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
82	דיון בגורמי סיכון
83	באזל 2
87	משאבי אנוש
88	שירותי תפעול
89	הסכמים מהותיים
89	הליכים משפטיים
90	עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית
98	גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד
100	עבודת הדירקטוריון
114	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
115	הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים
116	סקירת ההנהלה על מצבו העיסקי של הבנק ותוצאות פעילותו
136	הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
139	דוחות כספיים

חברי הדירקטוריון

סמדר ברבר צדיק, יו"ר הדירקטוריון

אירית שלומי

אייל קרוליצקי

דפנה פלי

יהודה בוצר

יורם הסל

ירון מגל

מוטי בר דגן

מוטי לוי

נחמן ניצן

סמדר אלחנני

עתליה ארד

רותם רודן

רענן כהן

שאול (שולי) אייל

חברי ההנהלה ותחומי אחריותם

יעקב מלכין – מנהל כללי (מיום 1 בדצמבר 2013)
ישראל טראו – מנהל כללי (עד ליום 30 בנובמבר 2013)
נועם קוטאי – משנה למנכ"ל הבנק, מנהל החטיבה הקמעונאית
ברוך גרנות – סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית
דורון כליף – סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית
דן טראוב – סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים
גילה יחזקאלי – סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק
עופר סלפטר – סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

רות לפיד – מנהלת סיכונים ראשית (CRO)

יעל רונן רו"ח – מבקר פנימי ראשי
סומך חייקין רואי חשבון – רואי החשבון המבקרים של הבנק

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2013

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 23 בפברואר 2014 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, תוצאה מגורמים מקרו כלכליים, גורמים רגולטוריים, גורמים תוך אירגוניים ועוד. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או ביטויים כגון: אנו "מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "אמור ל" וביטויים דומים להם בנוסף, לשמות עצם כמו: "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה" וכיוצ"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משם שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים, בין היתר: תחזיות והנחות לגבי התפתחויות מקרו כלכליות בארץ ובעולם, הנחות עבודה לגבי התפתחויות פנים ארגוניות, אומדנים לגבי השפעות שינויים בחקיקה על הארגון ועוד. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על תחזיות של יועצים כלכליים, תחזיות פנים ארגוניות, מידע ציבורי באשר לאומדני פרמטרים משפיעים ועוד.

הפעילות הכלכלית

התפתחויות ריאליות

שיעור הצמיחה של המשק הישראלי, על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מבטא האטה קלה בפעילות המשקית כך שעמד בשנת 2013 על כ- 3%, לעומת צמיחה של 3.4% בשנת 2012 ו- 4.6% בשנת 2011. התוצר לנפש עלה ב- 1.4% בשנת 2013 לעומת עליה של 1.5% ב- 2012. ההוצאה לצריכה פרטית לנפש עלתה ב- 2.3% בהשוואה ל- 1.4% בשנת 2012 ועלייה של 1.9% ב- 2011. בהוצאה לצריכה ציבורית חלה השנה עלייה בשיעור של 3.6% בדומה לשנת 2012. התוצר המקומי של הסקטור העסקי צמח ב- 3.1% בשנת 2013, בהשוואה ל- 3.4% בשנת 2012, על רקע עליות שנרשמו בענפי המסחר, התקשורת, התחבורה ובעיקר חשמל. מנגד, בשנת 2013 נצפית ירידה של 7.7% ביבוא חומרי גלם, ירידה ביצוא סחורות וירידה ביצוא התעשייתי.

הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש דצמבר 2013 לצמיחת התוצר של ישראל בשנת 2013 הופחתה ל- 3.5% לעומת 3.6% בתחזית הקודמת (ספטמבר 2013) ובניכוי השפעת הזרמת הגז מקידוח "תמר", הצמיחה צפויה לעמוד על 2.6%. תחזית הצמיחה לשנת 2014 ירדה ל- 3.3% לעומת 3.4% בהערכה הקודמת, ובניכוי השפעת הפקת הגז ב"תמר" שיעור הצמיחה צפוי להגיע ל- 2.9%.

תקציב המדינה

הגרעון המצטבר בתקציב המדינה לשנת 2013 הסתכם בכ- 33.2 מיליארד ש"ח ומהווה כ- 3.15% מהתוצר וזאת לעומת גירעון של כ- 39 מיליארד ש"ח בשנת 2012, ירידה של כ- 15%. יעד הגירעון התקציבי על פי התקציב המקורי לשנת 2013 עמד על 45.6 מיליארד ש"ח (כ- 4.33% מהתוצר), כאשר הפער בין הגירעון בפועל לגירעון המתוכנן נבע מגידול גבוה מהצפוי בהכנסות מגביית מיסים (בעיקר מהעלייה במס החברות ומגביה בגין הרווחים הכלואים) ומקצב גידול נמוך בהוצאות הממשלה בהשוואה לתכנון המקורי.

אינפלציה

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2013 ב- 1.8%, מעט מתחת ליעד האינפלציה הממוצע של בנק ישראל. בשנת 2012 היה שיעור האינפלציה השנתי 1.6%. קצב גידול האינפלציה במחצית השנייה של 2013 הגיע ל- 2.1%. האינפלציה בשנת 2013 הושפעה בעיקר מעלייה במחירי המזון, ירקות ופירות ומחירי הדיור כאשר צעדי המיסוי של הממשלה (העלאת המע"מ ביוני 2013 והעלאת מחירי החשמל והמים) תרמו גם הם לעליית המדד. ציפיות האינפלציה ל- 12 חודשים הקרובים, לפי נתוני שוק ההון, עומדות בתחילת 2014 על כ- 1.6% ולפי תחזית בנק ישראל על 1.8%.

שוק הדיור

על פי אומדן מחירי הדירות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה חלה עלייה של 8% במחירי הדירות (10-11/2013 לעומת 10-11/2012) לעומת 6.6% בתקופה המקבילה אשתקד וזאת על אף המגבלות החדשות על משכנתאות שהפעיל בנק ישראל בסוף 2012. מצד ההיצע, התחלות הבנייה (ביוזמה פרטית וציבורית) בשלושת הרבעונים הראשונים של 2013 עמדו על 32.3 אלפי יחידות דיור, גידול של 5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. למגמות המחירים בשוק הדיור השפעה רבה על המדיניות המוניטרית והחלטות הרבית של בנק ישראל. בשנת 2013 הגיעו ביצועי המשכנתאות במערכת הבנקאית לשיא של כ- 51.7 מיליארד ש"ח לעומת כ- 46.6 מיליארד ש"ח בשנת 2012, כאשר נמשכת מגמת הירידה במאפייני הסיכון של המשכנתאות החדשות (יחס מימון ממוצע, שיעור החזר להכנסה וחלקן של המשכנתאות בריבית משתנה) על רקע המגבלות שקבע בנק ישראל, כאמור.

שוק העבודה

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצביעים על שיפור בשוק העבודה. שיעור האבטלה ברבעון האחרון של שנת 2013 ירד לרמה של 5.7% לעומת 6% ברבעון השלישי. בשנת 2013 ירד שיעור האבטלה הכולל (גילאים +15) לרמה של 6.2% לעומת 6.9% בשנת 2012. שיעור האבטלה במשק נמוך ממוצע שיעור האבטלה במדינות ארגון ה-OECD, העומד על 8%.

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצביעים על שיפור בשוק העבודה. ברבעון הרביעי חלה ירידה נוספת בשיעור האבטלה הכולל (גילאים +15), ל-5.5% בחודש נובמבר לעומת 6% בסוף הרבעון השלישי (6.1% במהלך הרבעון השלישי). השיפור ניכר גם בהתייחס לגילאי 25-64 המשקפים בצורה טובה יותר את מצב התעסוקה במשק, כך ששיעור האבטלה ברבעון הרביעי (נכון לנובמבר) ירד ל-5% לעומת 5.3% ברבעון השלישי. נתוני דצמבר 2013 מצביעים על ירידה של כ-10%, לעומת מספר המשרות הפנויות בסוף 2012.

שער החליפין

שיעור השינוי - %		שער החליפין ליום			
רבעון רביעי 2013	1-12/2013	31.12.12	30.9.13	31.12.13	
(1.9%)	(7.0%)	3.73	3.54	3.47	דולר
0.2%	(2.8%)	4.92	4.77	4.78	יורו

ריבית בנק ישראל

במהלך שנת 2013 נרשמה ירידה בריבית בנק ישראל משיעור של 1.75% בסוף 2012, לרמה של 1% בחודש אוקטובר 2013. מאז אוקטובר, נרשמה יציבות בריבית. הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש דצמבר 2013 הינה כי ריבית בנק ישראל צפויה להישאר ברמתה הנוכחית (ברמה של 1%) במהלך המחצית הראשונה של 2014 וצפויה להתחיל לעלות במחצית השנייה של השנה ולעמוד על 1.25% בסופה, על רקע השיפור בכלכלה הגלובלית שילווה בעלייה בסביבת הריביות בעולם, בתמיכת צמצום ההקלה הכמותית בארה"ב.

הסביבה הגלובלית

לאחר תקופה ממושכת של עדכוני צמיחה כלפי מטה, הבנק העולמי וקרן המטבע העולמית עדכנו בחודש ינואר 2014 את תחזיות הצמיחה העולמית כלפי מעלה ל-3.7% לעומת 3.6% שפורסם בחודש אוקטובר, על רקע המשך מגמת התאוששות בכלכלת ארה"ב. התאוששות זו הביאה להחלטת הפד האמריקאי על צמצום הדרגתי ברכישות האג"ח הממשלתי של ארה"ב, אשר החלה למעשה בדצמבר 2013.

באירופה מסתמנת תמונה מעורבת, כאשר מדד מנהלי הרכש רשם נסיגה בתחום השירותים והאבטלה נותרה עדיין ברמת שיא של 12.1%, אולם מנגד נמשכת מגמת העלייה במדד מנהלי הרכש בתחום הייצור ושיפור בייצור התעשייתי, באמון הצרכנים ובמכירות הקמעונאיות. ביפן נראה כי תוכנית ההרחבה הכמותית ממשיכה להביא לשיפור קל המתבטא בעלייה ביצוא ובתפוקה התעשייתית. בשווקים המתעוררים ובעיקר בברזיל, הודו וסין טרם נרשמה התאוששות משמעותית בשיעורי הצמיחה שרשמו האטה בשנים 2010-2013.

שוק ההון

בסיכום שנת 2013 מדד ת"א 100 עלה בכ-15% ומדד ת"א 25 עלה בכ-12%, מדד היתר-50 עלה מתחילת השנה בכ-36%. מדד האג"ח הקונצרני הצמוד עלה בשנת 2013 בשיעור של 9.5%. מדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה מתחילת השנה בכ-3%. בארה"ב עלה מדד ה-S&P בכ-29.6% מתחילת השנה ואילו באירופה עלה מדד היורוסטוק 600 בכ-17.3%, כאשר מנגד, מדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) מצביע על ירידה של כ-8% מתחילת השנה. בשנת 2013 עמד מחזור המסחר היומי הממוצע על כ-1.17 מיליארד ש"ח גבוה בכ-9% משנת 2012. העלייה במחזורי המסחר בבורסה המקומית הינם, בין היתר, על רקע הורדת ריבית בנק ישראל במהלך השנה עקב החלשות הדולר, הירידה בשיעורי האבטלה ובגירעון הממשלתי ועליות השערים שנרשמו בשווקי העולם ובעיקר בארה"ב.

מחזורי מסחר יומיים ממוצעים		שיעור השינוי		
במיליוני ש"ח		ב-%		
1-12/2013	רבעון רביעי 2013	1-12/2013	רבעון רביעי 2013	
777	641	12.13%	5.09%	מדד ת"א 25
595	666	15.12%	5.70%	מדד ת"א 100
4,340	4,017	5.44%	1.48%	מדד אג"ח כללי

בסך גיוסי ההון בשוק המקומי (מניות ואג"ח) ניכרת ירידה של כ-14% במהלך שנת 2013, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר במניות והמירים חלה עלייה בשיעורי הגיוס בשיעור של כ-86%.

היקף גיוסי ההון		היקף גיוסי ההון		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
1-12/2012	רבעון רביעי 2012	1-12/2013	רבעון רביעי 2013	
4,074	841	7,584	2,268	מניות והמירים
82,728	18,049	65,122	14,374	אג"ח ממשלתי
39,921	9,055	36,341	9,015	אג"ח קונצרני (כולל מוסדי)
126,723	27,945	109,047	25,657	סה"כ

פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו

אוצר החייל בע"מ נוסד בשנת 1946 על ידי קופות לעזרה הדדית שייסדו חיילים, משרתי הצבא הבריטי בתקופת מלחמת העולם השנייה. בשנת 1970 קיבלה החברה רישיון פעולה כבנק ושינתה את שמה לבנק אוצר החייל בע"מ. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רישיון בנק, לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. ב-66 שנותיו פיתח הבנק רשת סניפים ופעילות בנקאית ענפה בכל תחומי הבנקאות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו. חלקו של הבנק בענף הבנקאות על פי הדוחות שפורסמו ליום 30 בספטמבר 2013, לפי אמות מידה של היקף האשראי ושל היקף פיקדונות הציבור, היה 1.5% ו-1.3% בהקבלה. חלקו של הבנק בקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון גדול באופן משמעותי מחלקו במערכת הבנקאית. הבנק פועל באמצעות 48 סניפים ושלוחות, חלקם ממוקמים בקירבת ובתוך בסיסי צה"ל ומשרתים את לקוחות הבנק מקרב אוכלוסייה זו.

הנהלת הבנק מוכוננת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העיסוק של הבנק. במסגרת זו מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים, תחומי הפעילות של הבנק והקצאת המשאבים ביניהם. לדירקטוריון מוגשות תכניות עבודה ותקציב הבנק, תוך פירוט כמותי ואיכותי של תמהיל ההכנסות, ההוצאות וההשקעות שהנהלת הבנק קבעה כיעדים ארוכי טווח ולשנת העבודה השוטפת. הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסניפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט. הבנק מתבסס על תשתיות הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - הבנק הבינלאומי או החברה האם לפי העניין). בעיקר בכל הקשור במערכות מידע, מיחשוב, תפעול, חדרי עסקות וביצוע משכנתאות. פעילות הבנק מאורגנת במסגרת חטיבות ובהתאם לשירות ללקוחותיו בתחומי בנקאות שונים: חטיבה קמעונאית המשרתת לקוחות משקי בית, לקוחות בנקאות פרטית ועסקים קטנים וחטיבה עסקית המשרתת לקוחות עסקיים.

השליטה בבנק

בעל השליטה בבנק הוא הבנק הבינלאומי. נכון למועד הדוחות הכספיים מחזיק הבנק הבינלאומי ב-75.99% מהזכות לקבלת רווחים, ב-76.0% מזכויות ההצבעה וב-66.7% מהזכות למנות מנהלים באוצר החייל. חבר משרתי הקבע והגיימלאים בע"מ (להלן-חבר) מחזיק 24.0% מהזכות לקבלת רווחים וזכויות ההצבעה, ו-33.3% מן הזכות למנות מנהלים. במסגרת הסדרים משנת 2006 (כפי שתוקנו באוגוסט 2011 ובפברואר 2014), בין הבנק הבינלאומי לבין חבר, לבנק הבינלאומי התחייבויות מסוימות כלפי חבר, ביניהן זכות לאופציות מכר (PUT). בהתאם לתנאי האופציה חבר רשאית לחייב את הבנק הבינלאומי לרכוש ממנה את החזקותיה (כ-24%) בבנק, כולן או חלקן, במחיר הנגזר ממחיר העסקה שבה רכש הבנק הבינלאומי את השליטה בבנק בשנת 2006 (בהתאמות מסוימות). באוגוסט 2011 הווארכה האופציה לשנתיים נוספות עד ליום 17 באוגוסט 2013, כשלבנק הבינלאומי ניתנה הזכות להאריך את תקופת האופציה בחצי שנה נוספת ועל פי תנאיה היא היתה ניתנת למימוש בסוף התקופה בלבד. ביום 16 ביוני 2013 הודיע הבנק הבינלאומי לחבר, בהתאם לזכותו על פי ההסכם להארכת האופציה מאוגוסט 2011, על הארכת האופציה עד ליום 17 בפברואר 2014. ביום 16 בפברואר 2014 התקשרו הבנק הבינלאומי וחבר בהסכם להארכת נוספת של האופציה לתקופה של 4 שנים, עד ליום 17 בפברואר 2018, בתנאים הקיימים ובשינוי שלהלן: בשונה מתנאי האופציה שנקבעו בהסכם להארכתה משנת 2011, האופציה ניתנת למימוש על ידי חבר בשיעורים שנתיים של 2% לשנה מההון המונפק והנפרע של הבנק (במצטבר עד 8% למשך כל תקופת האופציה). בד בבד לחתימת ההסכם בפברואר 2014, מסרה חבר לבנק הבינלאומי, בהתאם להסכם, הודעת מימוש בגין 2% מההון המונפק והנפרע של הבנק המוחזק על ידי חבר (להלן "ההחזקות הממומשות"). עם השלמת רכישת ההחזקות הממומשות, יחזיק הבנק הבינלאומי ב-77.99% מהזכות לקבלת רווחים, 78% מזכויות ההצבעה ובכ-73.33% מהזכות למנות מנהלים בבנק, כך שחבר תהיה זכאית להמליץ על מינוי דירקטור אחד פחות.

השקעות בהון הבנק

במהלך שנת 2013, לא הונפק הון. על פי החלטות הדירקטוריון ובאישור האסיפה הכללית, חולק ביום 22 בדצמבר 2013 דיבידנד בסך של 10 מיליון ש"ח.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2013 הסתכם ב- 103.1 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 106.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.9%.

השינוי ברווח הנקי בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 משקף בעיקר:

- גידול בסך של 6.1 מיליון ש"ח בהכנסות מפעילות מימון (הכנסות ריבית ושאינן מריבית) המשקף בעיקר גידול בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים וגידול ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה בניכוי קיטון בהכנסות מפעילות מימון שוטפת הנובע בעיקר מהשפעת הירידה בריבית בנק ישראל. ראה פירוט להלן.

- קיטון בסך של כ- 1.2 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי הנובע בעיקר מקיטון בהיקף הגבייה ומקיטון בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

- גידול בסך של כ- 8.8 מיליון ש"ח בהכנסות התפעוליות, בעיקר מפעילות בשוק ההון ומעמלות טיפול באשראי.

- גידול בסך של כ- 20.6 מיליון ש"ח בהוצאות תפעוליות המשקף בעיקר גידול בהוצאות שכר והוצאות מחשב.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון מיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2013 הסתכם ב- 9.65% בהשוואה ל- 11.12% בשנת 2012.

הרווח לפני מיסים בשנת 2013 הסתכם ב- 158.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 163.9 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 3.1%.

שיעור תשואת הרווח לפני מיסים להון מיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2013 הסתכם ב- 14.86% בהשוואה ל- 17.17% בשנת 2012.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הכנסות ריבית, נטו הסתכמו בשנת 2013 ב- 432.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-450.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.9%.

הקיטון בהכנסות בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 משקף בעיקר את השפעת הפחתת ריבית בנק ישראל על פער הריבית, השפעה שקוזזה חלקית בגידול בהיקף הפעילות.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2013 ב- 40.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 17.0 מיליון ש"ח בשנת 2012. הגידול משקף בעיקר גידול בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים וברוחים ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה.

הרווח מפעילות המימון של הבנק, הכולל את הרווח מנכסים והתחייבויות ופעילות במכשירים נגזרים, מתבטא בדוחות הכספיים בסעיפי הכנסות ריבית נטו בצירוף הכנסות המימון שאינן מריבית כמפורט להלן:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
673.8	587.2	הכנסות ריבית
223.6	154.7	הוצאות ריבית
450.2	432.5	הכנסות ריבית, נטו
17.0	40.8	הכנסות מימון שאינן מריבית
467.2	473.3	סך הרווח מפעילות מימון, נטו

להלן מרכיבי התפתחות סך הרווח מפעילות מימון:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
437.9	426.0	רווח מפעילות שוטפת (1)
36.9	42.5	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
1.5	1.2	רווחים מהשקעות אחרות
(9.1)	3.6	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
467.2	473.3	סך הכל (2)

(1) רווח מפעילות מימון בניכוי ההשפעות המפורטות לעיל.
(2) רווח מפעילות מימון כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית.

להלן התפתחות הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
204.8	195.9	מגזר בנקאות אישית
59.1	51.3	מגזר בנקאות פרטית
84.5	88.1	מגזר בנקאות עסקים קטנים
63.4	60.1	מגזר בנקאות עסקית
55.4	77.9	מגזר ניהול פיננסי
467.2	473.3	סך הכל

הגידול ברווח מפעילות מימון בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 משקף בעיקר:

- קיטון ברווח מפעילות מימון שוטפת בסך 11.9 מיליון ש"ח המבטא בעיקר את השפעת הירידה בריבית בנק ישראל. השפעה זו קוזזה בחלקה בהשפעת הגידול בהיקף הפעילות. פרטים על היקף הפעילות ושיעורי ההכנסה ראה בתוספת ג' לסקירת ההנהלה.
- עלייה בהכנסות משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך של כ- 12.7 מיליון ש"ח.
- גידול ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה ומניירות ערך למסחר בסך של כ- 5.6 מיליון ש"ח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2013 הסתכמו ב- 26.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 27.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.4%. שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מן האשראי המאזני הסתכם בשנת 2013 בכ- 0.23% בהשוואה ל- 0.24% בשנת 2012.

ההוצאה בשנת 2013 הנערכת על בסיס פרטני הסתכמה ב- 19.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 13.0 מיליון ש"ח בשנת 2012. ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית ב שנת 2013 הסתכמה ב- 6.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 14.5 מיליון ש"ח בשנת 2012. מקדמי הפרשה הקבוצתית המשמשים את הבנק, מחושבים על בסיס המידע הסטטיסטי הנצבר בחברה האם למעט במספר ענפים בהם קיים שוני באופי אוכלוסיית הלווים. פרטים על הרכב החובות הבעייתיים ראה בפרק "התפתחות סעיפי מאזן עיקריים" - "אשראי לציבור" להלן.

הכנסות התפעוליות, הכוללות הכנסות מעמלות והכנסות אחרות, הסתכמו בשנת 2013 ב- 235.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 227.5 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 3.6%.

להלן פירוט ההכנסות התפעוליות שאינן מריבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני ש"ח		
		עמלות
56.8	55.5	פעילות עוש
54.3	59.7	אשראי, ערביות וסחר חוץ
32.9	31.3	כרטיסים מגנטיים
75.4	81.4	מפעילות בשוק ההון
6.0	6.3	עמלות אחרות
225.4	234.2	סך כל העמלות
		הכנסות תפעוליות אחרות:
1.1	0.3	רווחים מקופות פיצויים
1.0	1.2	הכנסות אחרות
227.5	235.7	סך כל ההכנסות התפעוליות

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2013 ב- 523.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 503.3 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 4.1%.

הוצאות השכר בשנת 2013 הסתכמו ב- 296.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 280.5 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 5.5%. העלייה בהוצאות השכר בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 משקפת בעיקר את השפעת הסכמי השכר על הוצאות השכר השוטפות ועל העתודות לשכר, את השפעת העלייה בשיעור מס שכר ודמי הביטוח הלאומי ואת הגידול בעתודות לפיצויים הנובע מעדכון הזכויות בעתודות בניכוי הצבירה ביעודות.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2013 ב- 81.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 83.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.7% הנובע בעיקר מקיטון בהוצאות פחת.

הוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2013 ב- 146.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 139.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.7%. עיקר הגידול בהוצאות האחרות נובע מגידול בהוצאות עיבוד נתונים המשולמות למת"ף בהתאם להסכם המשקף את חלקו של הבנק בפעילות הקבוצה.

יחס היעילות המבטא את יחס ההוצאות התפעוליות לסך ההכנסות הסתכם בשנת 2013 ב- 73.9% בהשוואה ל- 72.4% בשנת 2012.

ההפרשה למיסים הסתכמה בשנת 2013 ב- 55.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 57.7 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 3.5%. שיעור ההפרשה בשנת 2013 הסתכם ב- 35.1% בהשוואה לשיעור של 35.2% בשנת 2012.

שיעור המס בפועל משקף ירידה הנובעת מהשפעת השינוי בשיעור מס רווח וכן העלייה הצפויה במס חברות, על יתרת המיסים הנדחים כמפורט להלן ואת השפעת העלייה בשיעור מס הרווח על הרווח השוטף.

ביום 30 ביולי 2013 אושרה במליאת הכנסת התוכנית הכלכלית לשנים 2013-2014 (חוק התקציב), אשר כוללת, בין היתר, העלאת שיעור מס חברות מ- 25% ל- 26.5% החל מיום 1 לינואר 2014. שינוי שיעור מס החברות בחוק התקציב כאמור ושינוי שיעור מס רווח כמפורט להלן, העלה את שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים משיעור 36.21% בשנת 2013 לשיעור 37.71% בשנת 2014 ואילך.

השינוי בשיעור מס החברות הביא לגידול ביתרות המיסים הנדחים לקבל נטו לתחילת הרבעון השלישי בסך של כ- 2.3 מיליון ש"ח.

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ג-2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח החל על מוסדות כספיים, כך שיעמוד על 18% החל ממועד הפרסום. כתוצאה מהשינוי האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים, עלה בשנת 2013 משיעור של 35.59% לשיעור של 36.21%. כמו כן, שיעור מס השכר, אשר חל על מוסדות כספיים, עלה מ- 17% ל- 18% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה מחודש יוני 2013 ואילך.

השינוי בשיעור מס הרווח הביא לגידול ביתרות המיסים הנדחים לקבל נטו בסך של כ-1.0 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2013.

עדכון יתרות המיסים הנדחים הוכר כנגד הכנסות מסים נדחים וכנגד ההון בסך של כ- 3.3 מיליון ש"ח. ההשפעה של עליית מס השכר על יתרת ההתחייבויות לעובדים ליום 31 בדצמבר 2013 הינה 0.8 מיליון ש"ח לפני מס ו- 0.5 מיליון ש"ח לאחר מס.

השינוי במס השכר הביא לגידול בסך 2.4 מיליון ש"ח בהוצאות השכר השוטף ובהוצאות התפעוליות בשנת 2013.

מבנה ארגוני ומערך הסניפים

שינוי המבנה הארגוני

בתחילת שנת 2013 פוצלה פעילות החטיבה לנכסי לקוחות, אשר ריכזה את פעילות הייעוץ וביצוע הפעולות בשוק ההון, את הטיפול בפקידונות הציבור ואת פעילות הייעוץ הפנסיוני, בין החטיבה הקימעונית, המרכזת את פעילות הייעוץ וניהול נכסי לקוחות, ובין חטיבת המשאבים המרכזת את פעילות הייעוץ הפנסיוני והבקרה על היועצים.

הבנק פועל במספר מישורים של פעילות פיננסית: בנקאות אישית ופרטית, בנקאות מסחרית ועסקית, פעילות בשוק ההון עבור לקוחותיו ועבור עצמו, פעילות באמצעות כרטיסי אשראי ועוד. עיקר פעילותו של הבנק הינה בתחום הבנקאות הקמעונית והיא מתבצעת באמצעות 48 סניפים ושלוחות. המבנה הניהולי של הבנק מיועד לתמוך בתפיסה הרואה בהתאמת המוצר והשירות ללקוח את מרכז הפעילות. בין לקוחות הבנקאות הקימעונית גדול חלקם של עובדי מערכת הביטחון ובהתאם מפעיל הבנק 14 סניפים ושלוחות במחנות הצבא או בקירבתם. המבנה הארגוני של מטה הבנק מותאם אף הוא לפעילות מוטת לקוח והוא מאורגן באופן המאפשר מתן שירותים לחטיבות הפועלות מול הלקוחות.

להלן תיאור תחומי העיסוק והאחריות של החטיבות בבנק:

החטיבה לבנקאות קמעונית - מרכזת את פעילות הסניפים של הבנק בתחומי הבנקאות האישית, הפרטית והעסקיים הקטנים וכן אחראית על קביעת דרכי השיווק והפרסום.

החטיבה לבנקאות עסקית – מנהלת את פעילות הבנק בתחום הלקוחות העסקיים, אחראית לקביעת מדיניות האשראי, אחראית לאישורי אשראי ללקוחות בסכומים שמעבר לסמכות החטיבה הקמעונית, אחראית על יישום הוראת חובות פגומים לצורך איתור, סיווג וטיפול בלוויים למעקב/ בעייתיים ועל יישום נוהלי הבנק באשראי ובחינת איכות הניירת המשפטית וכן אחראית לניהול מערך גביית חובות.

החטיבה הפיננסית – אחראית לניהול הסיכונים הפיננסיים, לפעילות הבין בנקאית, לפעילות הנוסטרו והביטוח, לתפעול מערך הבקרה התקציבית ולפעילות האגף למידע ניהולי.

חטיבת המשאבים – אחראית לניהול משאבי אנוש, לפעילות מערכי ההדרכה ופעילות התפעול והלוגיסטיקה המתבצעת בעיקרה באמצעות הבנק הבינלאומי. החטיבה מרכזת את פעילות הייעוץ הפנסיוני ואת היחידה לבקרת יועצים.

הייעוץ המשפטי – מעניק שירותי ייעוץ משפטי להנהלת הבנק ולסניפים ומייצג את הבנק בחלק מן התביעות המשפטיות נגדו.

החטיבה לחשבונאות ודיווח – מרכזת את ניהול החשבונות ואת פעילות הדווח לציבור ולרשויות.

מנהלת הסיכונים הראשית הכפופה למנכל ואחראית על יחידות הבקרה על סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות וכן על הפעילות למניעת הלבנת הון ושמירה על הציות. בחודש ינואר 2014 מינה הדירקטוריון את מנהלת הסיכונים הראשית כמנהלת הסיכונים התפעוליים בבנק.

היחידה לביקורת פנים פועלת באמצעות מנהלת ביקורת הכפופה למבקרת הפנים של קבוצת הבנק הבינלאומי וליו"ר הדירקטוריון.

חברות מוחזקות

לבנק חברה בת פעילה אחת, חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ, מוחזקת בשיעור של 100%, מחזיקה בנכסים שרכש הבנק ומשכירתם לבנק.

בשנת 2013 הסתיים תהליך פירוק מרצון של החברה להשקעות של בנק אוצר החייל בע"מ שפעילותה נפסקה אשתקד. בשנת 2012 הסתיים תהליך פירוק מרצון של חברת אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ שפעילותה נמכרה בשנת 2011.

מיגזרי הפעילות של הבנק

הפעילות העסקית מנהלת באמצעות חמישה מגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המגזרים.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העסקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות. נתוני תוצאות המיגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מיגזרי פעילות עיקריים".

להלן מאפייני הלקוחות והפעילות המרוכזים במסגרת מיגזרי הפעילות. יש לציין כי השיוך למיגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו שצוינו לעיל כגון: אופי הפעילות, והיקף ופוטנציאל הפעילות בשוק ההון.

פעילות קמעונאית:

מיגזר בנקאות אישית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר בנקאות פרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות וייעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר ופוטנציאל פיננסי מוערך בינוני עד גבוה.

פעילות עסקית:

מיגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו והביטוח של הבנק.

שינוי בשיוך לקוחות לבנקאות האישית ולבנקאות הפרטית במהלך השנים 2012 ו-2013

בסוף שנת 2012 החל בסניפי הבנק תהליך של שינוי בשיוך לקוחות למגזר הבנקאות האישית והבנקאות הפרטית והתאמת השירות בהתאם. תהליך זה, שאינו שינוי במבנה הארגוני של הבנק, נמשך במהלך שנת 2013. התהליך השיוך הכולל בדיקה והתאמת השירות, נעשה מעת לעת. עיקר השינוי בקריטריון השיוך מתבטא בעיקר בקביעת סף נכסים והכנסות גבוה יותר לצורך שיוך לבנקאות הפרטית. בנתונים המוצגים לגבי מיגזרים אלה בתקופות קודמות, לא חל שינוי.

להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים:

הכנסות מימון - הפעילות עם ציבור הלקוחות במסגרת מערך הסניפים של הבנק, מזוכה במרווח פיננסי על ההלוואות שנתנו ללקוחות ועל הפיקדונות המופקדים על ידם. הרווח מפעילות מימון כולל את המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפיקדונות, והוא מחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין מחירי הכסף של הבנק בעת ביצוע העיסקה והנגזר ממשך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במיגזרי ההצמדה הרלוונטיים. תוצאות הפעילות הנובעות מחשיפות מטבע נכללות במסגרת מיגזר הניהול הפיננסי.

הקצאת ההון וחישוב התשואה - מיגזרי הפעילות מזוכים בגין ריבית על ההון העצמי המיוחס למיגזר (ההון העצמי המיוחס חושב על בסיס נכסי הסיכון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-202 בדבר "מדידה והלימות הון" המשוייכים לכל מיגזר) ומחויבים בעלויות המימון העודפות, (מעבר לעלות גיוס המקורות), של כתבי ההתחייבות הנידחים המיוחסים למיגזר.

ההפרשה להפסדי אשראי - נזקפת למיגזר הפעילות על פי האשראי בגינו נוצרה.

ההכנסות התפעוליות - נמדדות על בסיס ההכנסה בפועל.

הוצאות התפעוליות נמדדות כדלהלן:

שכר - נזקף לפי עלות המשרה בפועל.

הוצאות תפעוליות אחרות - נרשמות לפי הוצאה בפועל, או בשווה ערך ההוצאה.

עלויות עקיפות - כוללות זקיפת עלות יחידות המעניקות שירות ישיר ומזוהה לחטיבה הנמדדת, וכן עלות שירותים עקיפים הנזקפת בהתאם למפתח חלוקה מוסכם.

חיוב על שירותים בינמיגזריים - מיגזר אליו משוייך לקוח המקבל שירותים ממיגזר אחר, מחוייב על פי השירותים שסיפק המיגזר האחר ללקוחותיו. בהתאם לכך מוקטנות העלויות של המיגזר מספק השירות ובמקביל מוגדלות עלויות המיגזר מקבל השירות. פעילות זו באה לביטוי בעלות שמשלם המיגזר העיסקי למיגזר עסקים קטנים.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח בכל מיגזר חושבה על פי המס האפקטיבי בכל מיגזר.

נכסי סיכון - היתרה הממוצעת של נכסי הסיכון מוצגת בשנת 2013 על בסיס ההוראות למדידת נכסי סיכון על פי באזל 2.

להלן תמצית מידע על פעילות לפי מגזרים
א. רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

שינוי	2012	2013	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
(57.6%)	21.0	8.9	מיגזר בנקאות אישית
(20.6%)	12.6	10.0	מיגזר בנקאות פרטית
(2.8%)	21.4	20.8	מיגזר עסקים קטנים
(6.2%)	19.5	18.3	מיגזר בנקאות עסקית
42.3%	31.7	45.1	מיגזר ניהול פיננסי
(2.9%)	106.2	103.1	סך הכל

ב. סך ההכנסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

שינוי	2012	2013	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
(3.3%)	306.0	295.9	מיגזר בנקאות אישית
(1.3%)	137.7	135.9	מיגזר בנקאות פרטית
4.8%	113.8	119.3	מיגזר עסקים קטנים
(2.6%)	81.8	79.7	מיגזר בנקאות עסקית
41.2%	55.4	78.2	מיגזר ניהול פיננסי
2.1%	694.7	709.0	סך הכל

ג. אשראי לציבור, נטו

שינוי	31.12.12	31.12.13	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
2.2%	5,885.4	6,012.1	מיגזר בנקאות אישית
4.7%	1,391.0	1,456.8	מיגזר בנקאות פרטית
3.9%	1,691.7	1,757.6	מיגזר עסקים קטנים
(7.5%)	2,379.5	2,200.0	מיגזר בנקאות עסקית
0.7%	11,347.6	11,426.5	סך הכל

ד. פיקדונות הציבור

שינוי	31.12.12	31.12.13	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
5.9%	5,237.5	5,548.9	מיגזר בנקאות אישית
(10.4%)	5,741.9	5,145.9	מיגזר בנקאות פרטית
8.1%	960.3	1,038.4	מיגזר עסקים קטנים
0.4%	812.5	815.6	מיגזר בנקאות עסקית
(5.0%)	10.0	9.5	מיגזר ניהול פיננסי
(1.6%)	12,762.2	12,558.3	סך הכל

פעילות קימעונאית

כללי

פעילות הסניפים והשלוחות וכן פעילות הבנקאות בתקשורת מתנהלת במסגרת החטיבה הקמעונאית. הכנסותיה מהוות למעלה מ-75.0% מהכנסות הבנק. החטיבה באמצעות הסניפים שבאחריותה מעניקה שירותים בנקאיים גם ללקוחות החטיבה העסקית. החטיבה מספקת שירותי בנקאות בין השאר בתחומי אשראי, פיקדונות, כרטיסי אשראי, יעוץ בני"ע, ייעוץ פנסיוני ועוד.

החלוקה למיגזרי הפעילות מבוססת על סוגי הלקוחות, המוצרים והשירותים המותאמים להם. ככלל מכוונת פעילות החטיבה, כבעבר, לשמירת מעמדה הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בבנק בתחומי האשראי ובפעולות אחרות. מיגזרי הפעילות המשקפים את הפעילות הקמעונאית הם:

מיגזר הבנקאות האישית, המספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר הבנקאות הפרטית, מספק מגוון שירותי בנקאות ויעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה.

בנוסף מתקיימת בחטיבה הקימעונאית פעילות במגזר עסקים קטנים המיועדת להרחבת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות לקוחות קיימים. מיגזר עסקים קטנים מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ-5 מיליון ש"ח.

פעילות החטיבה הקמעונאית כוללת את הבנקאות האישית, הבנקאות הפרטית והבנקאות העסקית. הפעילות מתבצעת באמצעות 41 יחידות בנקאות אישית, 31 יחידות בנקאות פרטית ו-19 יחידות בנקאות עסקית, הממוקמות במערך הכולל 48 סניפים ושלוחות.

מיגזר בנקאות אישית

מבנה המיגזר

מיגזר הבנקאות האישית מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי הבית. פעילות הלקוחות מתנהלת גם באמצעות ערוצים ישירים הכוללים פעילות באמצעות אינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

המיגזר מספק שירותים גם ללקוחות הבנק המשתייכים למיגזרים האחרים וכן ללקוחות מזדמנים. המוצרים הבנקאיים העיקריים שמספק המיגזר כוללים: שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פיקדונות, תכניות חיסכון, פעילויות בכרטיסי אשראי ומוצרי שוק ההון וייעוץ פנסיוני.

פעילות המשכנתאות של לקוחות המיגזר מתבצעת באמצעות דלפקי המשכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק, בהם ניתן השירות ללקוח. האשראי הניתן נרשם בספרי הבנק הבינלאומי.

לקוחות המיגזר נחלקים לשלוש קבוצות עיקריות:

- קבוצת עובדי מערכת הביטחון וגימלאיה- הקבוצה כוללת אנשי צבא קבע, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון, יחידות סמך של משהב"ט ועובדים נוספים של מערכת הביטחון.

- קבוצת עובדים מאוגדות.

- לקוחות קמעונאיים אחרים.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על מיגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד.

לתיאור מקיף יותר ראה פרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית".

התפתחויות בשוקים, שינויים טכנולוגיים ושינויים במאפייני הלקוחות

מיגזר הבנקאות האישי מושפע מגורמים מקרו כלכליים המשפיעים, בין השאר, על שוק העבודה, על שווי תיק הנכסים הפיננסי שבידי הציבור ובכך על היקף הצריכה ועל רמת החיים של משקי הבית. הפעילות הכלכלית בשנת 2013, התאפיינה בהאטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי וחוסר יציבות גיאופוליטית. הפעילות במיגזר מתאפיינת במגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים כגון: שירותי בנקאות באינטרנט, בנקאות ישירה, מערכות מקוונות לניהול השקעות וכן בשירותי תקשורת באמצעות שירות SMS ודואר און ליין, המשרת חלק ניכר מלקוחות הבנק.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

- זיהוי ומענה לצורכי הלקוחות- איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים אלו והעמדתם במועד שנדרשו (ראה פרק מוצרים ושירותים להלן).
- שירות פעיל ויזם מותאם לצרכי הלקוח.
- זמינות גבוהה של שירותי בנקאות ישירה, כגון: מוקד טלפוני, שירותי אינטרנט ועמדות לשירות עצמי.
- נגישות ליועצי השקעות ויועצים פנסיוניים הנתמכים על ידי מערכות מיכוניות תומכות החלטה.
- פעילות לשימור לקוחות- בשנת 2013, כבשנים קודמות, התמקד הבנק בפעילות לשימור לקוחות באמצעות יצירת תכניות שימור.
- הבנק מפעיל מערכות טכנולוגיות המאפשרות בקרה על רמת הפעילות של הלקוחות והרווחיות הנגזרת ממנה ותומכות בפעילות למניעת נטישה ובפעילות שיווקית יוזמת.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים במיגזר הפעילות

הפעילות במיגזר משקי הבית מחייבת השקעה בנושאים המפורטים להלן באופן המהווה חסם למתחרים וביניהם:

- הקמת מערך סניפים מותאם לצרכי האוכלוסייה הייחודית המאפיינת את הבנק ובייחוד מערך הסניפים בבסיסי הצבא.
- הכשרת כח אדם מיומן המסוגל להציע את השירותים והמוצרים הבנקאיים ולעמוד בדרישות הרגולטוריות.
- גישה זכיייה במכרזים למתן שירות ואשראי לפלחי אוכלוסייה הנמצאים במיקוד העיסוקי של הבנק.
- פיתוח מערכות טכנולוגיות למתן שירותים בנקאיים ובעיקר שירותים בנקאיים מחוץ לכותלי הסניף.
- פיתוח מאגרי מידע פנימיים לתמיכה במערכי השיווק היזום.

פעילויות, מוצרים ושירותים

הבנק פועל לשיפור וייעול תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

חלק ממוצרי הבנק מותאמים ללקוחות הבנקאות האישיים ובעיקר ללקוחות מערכת הביטחון. בין המוצרים: הלוואות גישור, הלוואות שיקום ואשראי נוסף בתנאי מכרז משרד הביטחון, תכניות חיסכון, תוכניות הדרכה וייעוץ לפורשים, ועוד.

הבנק מעניק שירותים במסגרת מכרז משרד הביטחון למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון וזכאי אגף השיקום. הזכייה במכרז מעניקה לבנק אפשרות לשימור הקשר עם אוכלוסייה מרכזית בבנק. פרטים נוספים באשר למכרז ראה בפרק "הסכמים מהותיים".

במהלך שנת 2013, בדומה לשנים קודמות, הציע הבנק מספר מסגרות פעילות למספר שנים במסגרתן ניתנו הטבות שונות כגון: מענקים, הלוואות בריבית מועדפת, הנחות בעמלות ועוד. מתן ההטבות הותנה בשימור פעילות הלקוח בבנק למספר שנים. בין השאר נקבעו בהסכמים מסגרות הפעילות של אוכלוסיית חבר ושל אוכלוסיית עורכי הדין חברי מועדון "ממברס".

הבנק מאפשר בחלק מסניפיו קבלת הלוואה מובטחת במשכנתא מהבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בסניפי הבנק. הבנק רואה בהלוואות אלו מוצר משלים לסל השירותים הקיימים.

היקף המשכנתאות אשר בוצעו באמצעות דלפקים אלו הסתכם בשנת 2013 בכ- 890 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 902 מיליון ש"ח בשנת 2012.

הבנק נתן שירותי ייעוץ פיננסי בחלק מסניפיו וכן שירותי ייעוץ פנסיוני. הבנקים הם היחידים המאפשרים ניהול חשבון עו"ש, ומוצבו על ידי הרפורמה בשוק ההון כגורם העיקרי למתן ייעוץ אובייקטיבי ללקוחות בתחומי ההשקעה והפנסיה. מוצרים ושירותים אחרים כגון: אשראי צרכני, משכנתאות, השקעות ופנסיה ניתנים גם על ידי גופים אחרים.

מבנה התחרות במיגזר

מיגזר משקי הבית נתון זה מספר שנים בתחרות, המתנהלת על ידי כל הבנקים. התחרות מושפעת ממספר מהלכים של חקיקה וביניהם: הורדת חסמי המעבר בין בנקים, חקיקה בנושאי עמלות וכן מהעמקת הפעילות בתחום משקי הבית על ידי בנקים אחרים בין השאר באמצעות שיווק אגרסיבי ותחרות על מחירי השירות.

הבנק מתחרה במיגזר זה מול כל הבנקים וחברות כרטיסי אשראי בישראל ובתחומים של השקעות ואשראי צרכני גם בבתי השקעות וחברות ביטוח. בתחומי הייעוץ הפנסיוני מתחרים בשוק גם סוכני הביטוח ויועצים פנסיונים אחרים.

על רקע זה, מתמקד הבנק באוכלוסיות מטרה ספציפיות במיגזר משקי הבית כגון: אוכלוסיות מערכת הביטחון, עובדים מאורגנים כקבוצות במסגרת מקום עבודתם ומועדוני צרכנים. ללקוחות בהם מתמקדת פעילות הבנק הוצעו מספר אפיקי שירות מוסדרים בהסכמים.

תנאי הפעילות ללקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון מוסדרים בהסכמים שתנאיהם חלים על אוכלוסייה זו. בין ההסכמים: הסכם למתן שירותים במחנות הצבא, הסכם למתן הלוואות ולמתן תנאי ניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון כאמור בפרק "מוצרים ושירותים" והסכם למתן שירותים לעמיתי ארגון "חבר". ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים הן בפניה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. הבנק משתמש ביישומים שונים של כריית מידע המשמשים את גורמי השיווק במיקוד ובהתאמת המוצר ללקוח.

מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות מועברים באתר האינטרנט של הבנק, בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט עדכן), בשילוט, עלוני מידע וגלויות המופצות בסניף. עיקר מאמצי השיווק במיגזר משקי הבית מתמקדים במיצוי הפוטנציאל באיזור הגאוגרפי בו פועל כל סניף ובהרחבת ה"אשכול המשפחתי".

הון אנושי

בשנת 2013 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 469 מזה כ- 401 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 68 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

מספר משרות מנהלים במיגזר בשנת 2013 הסתכם בכ- 114 משרות, מזה כ- 84 משרות מנהלים ישירים וכ- 30 משרות מנהלים מועמסים.

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 461 מזה כ- 390 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 71 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

מספר משרות מנהלים במיגזר בשנת 2012 הסתכם בכ- 111 משרות, מזה כ- 83 משרות מנהלים ישירים וכ- 28 משרות מנהלים מועמסים.

בסניפים וביחידות המטה המשרתים לקוחות באופן ישיר (מוקד ישיר ויחידת ביצוע עיקולים) מועסקים עובדים קבועים וזמניים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדי חברת כוח אדם בתפקידים בסיסיים (לאחר שעברו הכשרה מתאימה).

הסכמים מהותיים

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון, את ליבת העסקים בבנקאות האישית. פרטים על הסכמים שנחתמו בקשר עם מתן השירות לאוכלוסייה זו, ראה בפרק הסכמים מהותיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

שמירת המעמד הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בפעילות הבנק ממשיך להיות מוקד המדיניות העסקית של הבנק. בשנת 2014 ימשך המאמץ בגיוס נרחב של לקוחות מקרב אוכלוסיית הליבה ושימור לקוחות קיימים בקרב אותה אוכלוסייה בין השאר באמצעות:

- שיפור השירות ללקוח.
- שימור לקוחות.
- חיזוק נאמנותה של אוכלוסיית מערכת הביטחון באמצעות הסכמים ארוכי טווח.
- שיפור איכות תיק האשראי.
- הרחבת סל המוצרים כך שיקלו מוצרים משלימים כגון: משכנתאות, ייעוץ פנסיוני ועוד.
- כמו כן יושקעו אמצעים לגיוס לקוחות בקרב אוכלוסייה אזרחית שאינה קשורה למערכת הביטחון.

הצפי, הכוונת והאסטרטגיה האמורים, כוללים מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בבנק לתאריך הדוח וכולל הערכות של הבנק או כוונותיו נכון לתאריך הדוח.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות במיגזר הבנקאות האישית בשנת 2013 הסתכם ב- 8.9 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 21.0 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 57.6%. הקיטון ברווח הנקי בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 נובע בעיקר מירידה ברווח מפעילות מימון ומעלייה בהוצאות התפעוליות. חלקו קוזז בקיטון בהפרשה להפסדי אשראי כמפורט להלן.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2013 ל- 1.32% בהשוואה ל-3.16% בשנת 2012.

הכנסות המיגזר בשנת 2013 הסתכמו ב- 295.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 306.0 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 3.3%.

הקיטון בהכנסות מריבית משקף בעיקר את השפעת הירידה בריבית בנק ישראל. השפעה שקוזזה באופן חלקי בגידול בהיקף הפעילות באשראי וההכנסות ממנו. בהכנסות תפעוליות נרשמה ירידה בהכנסות מפעילות עו"ש, כרטיסי אשראי ובהכנסות מפעילות בשוק ההון.

ההפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2013 בהכנסה בסך של 3.3 מיליון ש"ח, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם בכ- (0.06%). בשנת 2012 הסתכמה ההוצאה להפסדי אשראי ב- 3.8 מיליון ש"ח, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2012 ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם בכ- 0.07%.

ההוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2013 ב- 285.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 269.7 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 5.9%. הגידול בהוצאות נובע בעיקר מגידול בהוצאות השכר ובהוצאות עיבוד נתונים המיוחסות למגזר.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2013 בכ- 7.5 מיליארד ש"ח בדומה ליתרה בשנת 2012.

שינויים בהוראות רגולטוריות במסגרת יישום המלצות דוח הביניים של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות (דוח ועדת זקן) פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות) התשע"ג-2012 שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2013. במהלך שנת 2013 פורסמו הוראות וטיטות הוראות המוסיפות על כללים אלו. פרטים נוספים ראה בפרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית", תת פרק "בנקאות" בהמשך.

להלן תמצית הפעילות של מיגזר בנקאות אישית:

לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2012				ביום 31 בדצמבר 2013			
כרטיסי סך הכל		בנקאות ופיננסים		כרטיסי סך הכל		בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
199.4	5.1	-	194.3	194.8	5.7	-	189.1
4.8	(2.1)	-	6.9	0.6	(3.1)	-	3.7
101.8	21.1	17.1	63.6	100.5	20.2	15.7	64.6
306.0	24.1	17.1	264.8	295.9	22.8	15.7	257.4
3.8	-	-	3.8	(3.3)	-	-	(3.3)
הכנסות ריבית, נטו							
- מחיצוניים							
- בינמגזרי							
הכנסות שאינן מריבית							
- מחיצוניים							
סך ההכנסות							
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות לרבות פחת							
- לחיצוניים							
269.7	8.1	12.3	249.3	285.5	8.5	12.9	264.1
32.5	16.0	4.8	11.7	13.7	14.3	2.8	(3.4)
11.5	5.7	1.5	4.3	4.8	5.0	1.0	(1.2)
21.0	10.3	3.3	7.4	8.9	9.3	1.8	(2.2)
3.16%				1.32%			
5,798.0	-	-	5,798.0	5,909.9	-	-	5,909.9
6,043.2	-	-	6,043.2	5,974.0	-	-	5,974.0
5,109.9	-	-	5,109.9	5,183.4	-	-	5,183.4
1,420.3	-	1,420.3	-	1,472.0	-	1,472.0	-
(א) הכנסות ריבית, נטו							
126.6	3.0	-	123.6	142.4	2.6	-	139.8
75.1	-	-	75.1	55.4	-	-	55.4
2.5	-	-	2.5	(2.4)	-	-	(2.4)
204.2	3	-	201.2	195.4	2.6	-	192.8

מיגזר הבנקאות הפרטית

מבנה מיגזר הפעילות

הבנקאות הפרטית מעניקה שירותים ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי גבוה ובינוני, ללקוחות בעלי שכר גבוה וכן ללקוחות המזוהים כבעלי פוטנציאל פעילות בשוק ההון. האחריות הניהולית על לקוחות הבנקאות הפרטית מופקדת בידי החטיבה הקמעונאית הנתמכת מקצועית בתחומי ההשקעות והייעוץ על ידי אגף שוק ההון.

המיגזר פועל באמצעות מערך של יחידות בנקאות פרטית הפועלות ב- 31 מסניפי הבנק ובאמצעות ערוצים ישירים: אינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

ב 7 סניפים נוספים בהם אין יחידה פרטית, יש יועץ השקעות ומנהל קשרי לקוחות המעניקים ללקוחות הסניף הזכאים לשירותי בנקאות פרטית (לפי קריטריון של משכורת ו/או היקף תיק השקעות) אותה מעטפת שירות אותן מציעות יחידות הבנקאות הפרטית ללקוחותיהן. בסך הכל מעניקים 38 סניפים שירותי ייעוץ. לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות בנקאות פרטית מבודלות בסניפי הבנק המספקות להם את מכלול השירותים הבנקאיים. ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", הכוללת קשר למנהל קשרי לקוחות או יועץ ההשקעות האחראי על מכלול השירות ללקוח ועל התאמת מוצרים לצורכי הלקוח.

יועצי ההשקעות ביחידות הפרטיות מעניקים תמיכה מקצועית, בתחום ההשקעות בכלל ובתחום ניירות הערך בפרט, לכל היחידות בסניף ומעניקים שרותי ייעוץ ללקוחות הנבחרים של הבנקאות העסקית והאישית.

חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידה המרכזית לייעוץ ללקוחות נבחרים. היחידה מסתייעת במערך המידע והייעוץ הקיים בחברה האם ומעניקה שירותי ייעוץ ללקוחות שהיקף השקעותיהם עולה על מיליון ש"ח. פעילותה מכוונת לשיפור שירותי הייעוץ ללקוח ולפינוי משאבים לשירותי הייעוץ ללקוחות בסניפים.

בנוסף, פועל במיגזר "מועדון טיטניום" ללקוחות אשר יתרת נכסיהם בבנק, לא כולל קופות גמל וקרנות השתלמות, עולה על מיליון ש"ח. ללקוחות המועדון מוענק שירות אישי וסל הטבות, שמטרתו בידול ויצירת תחושת שייכות.

פעילויות, מוצרים ושירותים

ללקוחות מיגזר הבנקאות הפרטית מוצעים שירותי ייעוץ בהשקעות ומגוון רחב של מוצרי השקעה ברמות מורכבות וסיכון שונות, לרבות פיקדונות, ניירות ערך ישראלים וזרים, מט"ח, מכשירים פיננסיים נגזרים, מוצרים מובנים, וכן מתן אפשרות לניהול תיקי השקעות על ידי מנהלי תיקים חיצוניים. הבנק מעניק שירותי ייעוץ פנסיוני לאחר שקיבל רשיון מתאים ממשרד האוצר.

בנוסף נהנים לקוחות המיגזר משירותי ניהול חשבון ומאשראי צרכני, אשראי מועדף בהתאם להסכמים קבוצתיים ועוד. בחלק מסניפיו מאפשר הבנק קבלת הלוואה מובטחת במשכנתא מהבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בסניפי הבנק. הבנק רואה בהלוואות אלו מוצר משלים לסל השירותים הקיים.

שירותי הבנקאות הפרטית ניתנים באמצעות מגוון של פלטפורמות שירות לרבות בסניפים, חדרי העסקאות בקבוצת הבנק הבינלאומי, בנקאות ישירה ועוד.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילווצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך ועוד. לתיאור מקיף יותר ראה פרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית".

התפתחויות בשווקים ושינויים במאפייני לקוחות המיגזר

הלקוחות במיגזר הבנקאות הפרטית מאופיינים בהיקף נכסים גדול או פוטנציאל להיקף נכסים גדול בעתיד או בשכר גבוה. בדרך כלל יהיו ללקוחות הבנקאות הפרטית מספר חשבונות לצורך ניהול הנכסים הפיננסיים והם מאופיינים בדרישה לשירות אישי.

מטבע הדברים צורכים לקוחות אלה שירותי ייעוץ בניירות ערך והשקעה במוצרים מורכבים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע על המיגזר

הבנק משתמש במערכת הייעוץ של הבנק הבינלאומי שהיא מערכת ייעוץ מתקדמת המשלבת מודל אפיון ממוחשב ממנו נגזר מבנה תיק ההשקעות המומלץ על פי צרכיו והעדפותיו של כל לקוח. המערכת הממוכנת מאפשרת ליועץ ההשקעות לזהות התפתחויות בתיק ההשקעות המחייבות התייחסות מיידי. בנוסף נעשה שימוש במערכות ממוכנות לדירוג מוצרים פנסיוניים ולתמיכה בתהליך הייעוץ הפנסיוני.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

הפעילות במיגזר הבנקאות הפרטית מחייבת השקעה בין היתר בנושאים הבאים:

- הכשרת כוח אדם מקצועי מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות על פי הוראות חוק הייעוץ וכן הכשרת כוח אדם למתן ייעוץ פנסיוני.
- שירות אישי ממוקד לקוח, תוך דגש על יחס אישי והתאמה לצרכים.
- שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
- מגוון של פתרונות פיננסיים מתחדשים בהתאם לתנאי השוק ומותאמים לאוכלוסייה.
- מערך חדרי עיסקות קבוצתי ומערכות בנקאות ישירה המאפשרים ללקוחות גישה לשוק ההון והכספים.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מיגזר הפעילות ושינויים החלים בהם

- בהקבלה לגורמי הצלחה בפעילות המיגזר, מהווים מרכיבים של טיב השירות את החסם העיקרי בהתפתחותו, ביניהם:
 - הכשרת כוח אדם מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות, על פי הוראות חוק הייעוץ.
 - פריסה נאותה של מערך הבנקאות הפרטית לצורך הגברת נגישות.
 - יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג של מערכות טכנולוגיות מתקדמות.
 - סל מוצרים ושירותים מותאמים לצרכי לקוחות הבנקאות הפרטית.
 - הקמת מערך בקרה הולם לשמירה על יישום הוראות רגולטוריות.

מבנה התחרות במיגזר

נוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות מיגזר הבנקאות הפרטית, התחרות במיגזר זה בעלת עוצמה ומתבטאת בכך שלחלק ניכר מלקוחות המיגזר חשבונות ביותר מבנק אחד. התחרות בין הבנקים באה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמת המחירים, במסעי פרסום, בדגש על שירות אישי שמשמעותו מעטפת שירות מותאמת ללקוחות ובייעוץ אישי כחלק ממעטפת שירות זו, בחדשנות מתמדת במוצרים ובטכנולוגיה. חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מנהלים, כאמור, חשבון ביותר מבנק אחד ועל כן חשופים יותר להשפעת מתחרים. המתחרים במיגזר זה הם כל הבנקים, בתי השקעות וחברות הביטוח הפועלים בישראל. אוכלוסיית המיגזר כוללת לקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון המושפעת, כמו גם לקוחות הבנקאות האישית, מהסכמים ייחודיים כאמור בפרק "מבנה התחרות" במיגזר הבנקאות האישית.

שיווק והפצה

הבנק משתמש ביישומים שונים של כריית מידע על מנת למקד את שווק המוצרים והשירותים לאוכלוסיית הבנקאות הפרטית. דרכי השיווק וההפצה הייחודיות למיגזר הינן:

- כנסי לקוחות המשמשים להידוק קשרי בנק לקוח.
- שיחות ייעוץ בסניפים להצעת מוצרים אותם יכול להציע היועץ בלבד.
- שיווק באמצעות פרסום, דיוור ישיר ובכלל האמצעים כנזכר בפרק "שיווק והפצה" בבנקאות האישית.

יעדים ואסטרטגיה עיסקית

היעד העיקרי הוא הגדלת חלקו של מיגזר הבנקאות הפרטית, תוך שמירה על רמת פעילות גבוהה בתחומי ניירות ערך, מט"ח, מכשירים פיננסיים ומוצרים מובנים. במסגרת זו פועל הבנק לשימור והפעלת לקוחות קיימים וגיוס לקוחות בעלי פוטנציאל עתידי.

הון אנושי

בשנת 2013 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 183, מזה 143 של עובדים ישירים במיגזר וכ- 40 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר בשנת 2013 הסתכם בכ- 61 משרות, מזה כ- 42 משרות מנהלים ישירים וכ- 19 משרות מנהלים מועמסות.

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 189, מזה 148 של עובדים ישירים במיגזר וכ- 41 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר בשנת 2012 הסתכם בכ- 58 משרות, מזה כ- 41 משרות מנהלים ישירים וכ- 17 משרות מנהלים מועמסות.

מסך המשרות של עובדים ישירים במיגזר בשנת 2013, 76 משרות הם של יועצי השקעות, שהוכשרו על ידי הבנק והוסמכו ליעוץ על ידי הרשות לניירות ערך (בדומה לשנת 2012). עובדים אלה השתתפו בקורס יועצים, עברו בחינות הרשות לניירות ערך והתמחות לצד יועץ ותיק. בנוסף, מועסקים במיגזר עובדים שאינם יועצים בתפקידים בסיסיים (מנהלי קישורי לקוחות), שעברו הכשרה מתאימה למתן שירות המותאם לצורכי לקוחות המיגזר.

שינויים בהיקף הפעילות במיגזר וברוח הנקי שלו

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות במיגזר הבנקאות הפרטית הסתכם בשנת 2013 ב- 10.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 12.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 20.6%. הקיטון ברווח הנקי בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 נובע בעיקר מהשפעת הירידה בריבית בנק ישראל על ההכנסה מפיקדונות שקוזזה בחלקה בגידול בהכנסות מפעילות בשוק ההון.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2013 ל- 5.82% בהשוואה ל- 7.27% בשנת 2012.

הכנסות המיגזר בשנת 2013 הסתכמו ב- 135.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 137.7 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 1.3%. בהכנסות מפעילות מימון נרשמה ירידה הנובעת מהשפעת הירידה בריבית בנק ישראל על המרווח מפיקדונות לא צמודים. חלק מן הירידה קוזז בעלייה בהיקף הפעילות בפיקדונות הנובע בין היתר מתהליך השיוך כפי שפורט בפרק בנושא זה לעיל.

בהכנסות התפעוליות נרשמה עלייה, המשתקפת בעיקר בהכנסות הנובעות מפעילות בשוק ההון אשר הסתכמו בשנת 2013 ב- 63.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 57.0 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 11.8%.

הוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2013 ב- 119.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 117.6 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 2.0%.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2013 ב- 15.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל- 13.5 מיליארד ש"ח בשנת 2012.

שינויים בהוראות רגולטוריות - מידע בנושא זה ראה בפרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית" בהמשך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר הבנקאות הפרטית:

לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2012				ביום 31 בדצמבר 2013			
כרטיסי סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	אשראי	כרטיסי סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	אשראי
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
(31.5)	1.1	-	(32.6)	(2.6)	1.3	-	(3.9)
89.1	(0.5)	-	89.6	52.4	(0.7)	-	53.1
80.1	9.6	57.0	13.5	86.1	9.0	63.7	13.4
137.7	10.2	57.0	70.5	135.9	9.6	63.7	62.6
0.5	-	-	0.5	0.6	-	-	0.6
117.6	5.4	33.6	78.6	119.9	5.6	32.9	81.4
19.6	4.8	23.4	(8.6)	15.4	4.0	30.8	(19.4)
7.0	1.7	7.8	(2.5)	5.4	1.4	10.8	(6.8)
12.6	3.1	15.6	(6.1)	10.0	2.6	20.0	(12.6)
7.27%				5.82%			
1,293.0	-	-	1,293.0	1,425.5	-	-	1,425.5
5,645.6	-	-	5,645.6	5,768.2	-	-	5,768.2
1,333.3	-	-	1,333.3	1,321.7	-	-	1,321.7
7,887.6	-	7,887.6	-	9,477.0	-	9,477.0	-
11.0	0.6	-	10.4	10.7	0.6	-	10.1
45.9	-	-	45.9	39.7	-	-	39.7
0.7	-	-	0.7	(0.6)	-	-	(0.6)
57.6	0.6	-	57.0	49.8	0.6	-	49.2

מיגזר עסקים קטנים

מבנה מיגזר הפעילות

במיגזר עסקים קטנים נכללים לקוחות במגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך או בעלי מורכבות עסקית נמוכה עד בינונית, אשר היקף האשראי ברמת הלקוח הינו ככלל עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר העסקים הקטנים מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים. המיגזר פועל באמצעות מערך של יחידות עסקיות הפועלות ב- 19 סניפי הבנק הפרוסיים ברחבי הארץ ובאמצעות ערוצים ישירים כגון: שירות לקוחות באינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

האחריות המינהלית לפעילות המיגזר מופקדת בידי החטיבה הקמעונאית. מנהלת הסניפים, אליה מוזג מטה אשראי בחטיבה הקמעונאית, עוסקת במתן אישורי אשראי לעסקים המתנהלים ביחידות אשראי בסניפים וכן עוסקת במעקב עסקי אחר לקוחות המיגזר ובסיוע לפעילות השיווק של היחידות העיסוקיות בסניפים.

חלק מפעילות המיגזר מתבצע באמצעות קרנות למימון בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים. פעילות זו מסייעת לבנק בהפחתת הסיכון הכרוך במימון עסקים קטנים ובכך משרתת את מטרות פעילותן של קרנות המימון. ניהול הקרנות בבנק נמצא באחריות החטיבה העיסוקית העוסקת בין השאר בסגירת הסכמים מול הקרנות, ניהול כספי פיקדונות, תאום בחינת תכניות עיסוקיות בסיוע גופים חיצוניים. ליחידות העיסוקיות ומטה האשראי בחטיבה הקמעונאית בכללן סמכויות מתן אישורי אשראי, מעקב אשראי, סיוע ולווי עסקי.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילווצים החלים על מגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד. לתאור מקיף יותר ראה פרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית".

התפתחויות בשווקים של מיגזר הפעילות או שינויים במאפייני לקוחותיו

מרבית לקוחות המיגזר פעילים בשוק המקומי והיקף פעילותם תלוי במצב המשק הישראלי. הפעילות הכלכלית בשנת 2013 התאפיינה בהאטה קלה בצמיחה המלווה ובשיפור קל לגבי המשק העולמי. הפעילות הממשלתית המתבטאת בעידוד הפעילות באמצעות קרנות לסיוע (ראה מוצרים ושירותים להלן) מסייעת בהפחתת הסיכון העסקי של הגופים הממומנים באמצעות הקרנות. בחודש אוגוסט 2013 מוצתה יכולת מתן האשראי באמצעות קרנות המדינה לעידוד עסקים קטנים ובינוניים. הבנק ממשיך במתן אשראי בדרכים חלופיות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

הפעילות במיגזר מתאפיינת במגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים (אינטרנט, בנקאות ישירה ומכשירים אוטומטיים). בשנת 2013 נמשכה מגמת התרחבות פעילות לקוחות באמצעות האינטרנט. השירותים הממומנים שמעניק הבנק תואמים לשירותים שמקבלים שאר הלקוחות בקבוצת הבנק הבינלאומי. מערכות המידע המשותפות מסייעות בביתוח ובקרה של מצבו של הלקוח, חשיפותיו לסיכונים אשראי וסיכונים נוספים, ההכנסה הנגזרת ממנו ועוד, ומאפשרות קביעת דירוג אשראי, שיעורי ריבית ועמלות דיפרנציאליים לכל לקוח.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

- יצירת כלים עסקיים ייחודיים תוך התאמת רמות מחירים על בסיס פילוח נאות המושתת על מאגרי מידע ומתחשב בסיכון האשראי, היקף פעילות הלקוח והפוטנציאל להרחבתו.
- פיתוח מיומנות ומקצועיות.
- פריסה ארצית של מערך הבנקאות לצורך הגברת הנגישות.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם, והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג של המערכות.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מיגזר הפעילות

- קיום מערך סינוף עם פריסה נאותה בעיקר בסמיכות לאיזורי מסחר ותעשייה.
- הכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכלים והשירותים הפיננסיים.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג המערכות.

מבנה התחרות במיגזר

התחרות בתחום העסקים הקטנים והבינוניים גדלה מאוד בשנים האחרונות ולוקחים בה חלק כל הבנקים הפועלים בישראל. התמחות בתחום קרנות אשראי לעסקים קטנים (כמפורט בפרק מוצרים ושירותים) סייעה לבנק בשנת 2013 לפתח יתרונות תחרותיים במיגזר.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים במיגזר עסקים קטנים הינם אשראי, ערבויות, שירות פעילות פקטורינג, שירותי סחר חוץ ושאר שירותי בנקאות. חלק מפעילות המיגזר התבצע בשנת 2013 באמצעות מגוון קרנות מימון, בחלקן קרנות ייחודיות לבנק. הבנק מפעיל קרנות מימון המספקות אשראי להקמה, וביסוס עסקים קטנים ובינוניים באמצעות שיתוף פעולה עם גורמים כגון: משרד האוצר, משרד התמ"ת, קרנות תורמים ועוד. מאפייני פעילות הקרנות בשנת 2013 היו:

- הקלה משמעותית ללקוח בצורך להעמיד ביטחונות, בשל ערבות הגופים השותפים לקרן.
- החלטת מימון מבוססת על בחינת התוכנית והפוטנציאל העסקי.
- יצירת חבילת מימון תואמת את צרכי העסק באמצעות שילוב אפשרי בין הקרנות השונות ובשילוב אשראי בנקאי רגיל.

הקרנות העיקריות אותן הפעיל הבנק בשנת 2013 הינן: קרן הסיוע לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה וקרנות הסוכנות. באמצעות הקרנות אשר חלקן פעילות שנים רבות, ניתנו במשך השנים הלוואות לאלפי עסקים.

במהלך השנה מוצה התקציב שהוקצה לבנק בקרן העיקרית באמצעותה פעל הבנק, הקרן הממשלתית לעידוד עסקים קטנים ובינוניים והבנק חדל מלפעול בערוץ זה. הבנק פעל למתן אשראי בדרכים חלופיות.

היקף האשראי שניתן באמצעות הקרנות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 1,226.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,052.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, גידול בשיעור של 16.5%.

שיווק והפצה

ראה פרק שיווק והפצה בפעילות מיגזר בנקאות אישית.

הון אנושי

בשנת 2013 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 133 מזה כ- 98 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 35 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר מסתכם בכ- 45 מזה כ- 27 משרות מנהלים ישירים וכ- 18 משרות מנהלים מועמסים. בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 141 מזה כ- 104 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 37 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר מסתכם בכ- 51 מזה כ- 31 משרות מנהלים ישירים וכ- 20 משרות מנהלים מועמסים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הפעילות במיגזר מכוונת להרחבת פעילות לקוחות עסקיים קטנים ובינוניים בעלי פוטנציאל צמיחה.

שינויים בהיקף פעילות המיגזר וברווחיותו

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות במיגזר העסקים הקטנים הסתכם בשנת 2013 ב- 20.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 21.4 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 2.8%.
הקיטון ברווח הנקי בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 נובע בעיקר מגידול בהוצאות להפסדי אשראי אשר קוזז בחלקו בגידול בהכנסות מפעילות מימון.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2013 ל-11.20% בהשוואה ל-13.37% בשנת 2012.

הכנסות המיגזר בשנת 2013 הסתכמו ב- 119.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 113.8 מיליון ש"ח שנת 2012, גידול בשיעור של 4.8%.
הגידול משקף בעיקר עלייה בהכנסות מפעילות באשראי.

ההפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2013 ב- 21.0 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2013 ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם ב- 1.19%.
בשנת 2012 הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב- 12.4 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2012 ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם ב- 0.76%. הגידול בהפרשה להפסדי אשראי משקף בין היתר את ההאטה בפעילות הכלכלית במשק וכן את הסיכון בענפים המסחריים המתבטא בהפרשה הקבוצתית המיוחסת למגזר.

ההוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2013 ב- 66.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 68.3 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 2.9%.
הירידה בסך ההוצאות נובעת מירידה במספר המשרות המיוחסות.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2013 ב- 1.3 מיליארד ש"ח בדומה לשנת 2012.

שינויים בהוראות רגולטוריות - מידע בנושא זה ראה בפרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית" בהמשך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר עסקים קטנים:

לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2012				ביום 31 בדצמבר 2013			
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	קרטיסי אשראי	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	קרטיסי אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
102.2	-	0.4	102.6	101.6	-	0.4	102.0
(18.1)	-	(0.1)	(18.2)	(13.7)	-	(0.2)	(13.9)
24.8	2.5	2.1	29.4	26.7	2.5	2.0	31.2
108.9	2.5	2.4	113.8	114.6	2.5	2.2	119.3
12.4	-	-	12.4	21.0	-	-	21.0
73.8	1.7	0.6	76.1	73.6	1.6	0.6	75.8
(7.8)	-	-	(7.8)	(9.5)	-	-	(9.5)
30.5	0.8	1.8	33.1	29.5	0.9	1.6	32.0
10.9	0.2	0.6	11.7	10.3	0.3	0.6	11.2
19.6	0.6	1.2	21.4	19.2	0.6	1.0	20.8
13.37%				11.20%			
1,622.1	-	-	1,622.1	1,762.2	-	-	1,762.2
1,055.2	-	-	1,055.2	1,053.1	-	-	1,053.1
1,231.4	-	-	1,231.4	1,429.1	-	-	1,429.1
269.4	269.4	-	-	282.0	282.0	-	-
72.1	-	0.3	72.4	80.1	-	0.2	80.3
11.4	-	-	11.4	8.4	-	-	8.4
0.6	-	-	0.6	(0.6)	-	-	(0.6)
84.1	-	0.3	84.4	87.9	-	0.2	88.1

מיגזר בנקאות עסקית

מבנה המיגזר

מיגזר הבנקאות העסקית מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות העסקיים, הבינוניים והגדולים של הבנק. לקוחות המיגזר הם לקוחות עסקיים שמסגרות האשראי שלהם ככלל גבוהות מ- 5 מיליוני ש"ח. המוצרים והשירותים מותאמים לצרכים העסקיים של הלקוחות, וכוללים אשראי עסקי, ערבויות, פעילות מט"ח וסחר חוץ, שירותי ייעוץ השקעות, פעילות בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד.

האחריות הניהולית על לקוחות המיגזר הינה של החטיבה העסקית. החטיבה פועלת באמצעות מספר צוותי עבודה, הממונים על ניהול הקשר השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות (להלן-"מק"ל"), שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. (אצל חלק מהמק"לים קיימת התמחות ענפית, כגון: נדל"ן, ליסינג, רשויות מקומיות ופקטוריונג). חשובותיהם של לקוחות החטיבה מנוהלים בסניפי הבנק השונים, המספקים ללקוחות את כלל השירותים התפעוליים הנדרשים.

בנוסף, פועלים בחטיבה יועץ השקעות המספק שירותי ייעוץ השקעות ללקוחות המיגזר ויועצת משפטית המלווה את הפעילות העסקית. במסגרת החטיבה פועלים המטה העסקי, מטה הגבייה, ומחלקת תפעול, מעקב ופיקוח אשראי. הקריטריונים העיקריים לשיוך לקוח למיגזר הבנקאות העסקית הם בעיקר: היקף מסגרות האשראי שאושרו ללקוח, קיום פוטנציאל להרחבת הפעילות, ותחום עיסוקו של הלקוח. במקרים מסוימים ובהתאם לעניין, מטפלים המק"לים גם בלקוחות שמסגרות האשראי שלהם קטנות מן המסגרת שצוינה, במידה שנמצא כי אופי פעילותם העסקית או פוטנציאל פעילותם העתידית מתאים לחטיבה העסקית.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הכיסוי והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד. על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 312,313 ו-315 חלות מגבלות על גובה החבות המותרת ללווה בודד, לקבוצת לווים, לסך החבות הכוללת לשש קבוצות הלווים הגדולות בבנק, ללווים שסך חבותם נטו עולה על 10% מהון התאגיד, ללקוחות המוגדרים כ"אנשים קשורים" ומגבלות ריכוזיות ענפית. למגבלות אלו עלולה להיות השלכה על אופן והיקף הפעילות בבנק עם לקוחות המיגזר. בשנת 2013 לא חרג הבנק ממגבלות הוראות אלה.

בנוסף קבע דירקטוריון הבנק מגבלות מתן אשראי בענפים מסוימים כגון ענף הנדל"ן, הרשויות המקומיות, מגבלות על גודל חבות לווה, ומגבלות בקשר למימון עסקאות בעלות אופי מיוחד. המגבלות מתאימות למיקוד העיסוקי של הבנק שנקבע במסגרת מדיניות האשראי בבנק וניהול החשיפה הקבוצתית לסיכונים אשראי ולתיאבון הסיכון של הבנק. דירקטוריון הבנק מאשר מראש כל חריגה ממסגרת המגבלות שקבע.

החל משנת 2011 מיושמות הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. הטיפול בחובות הוא כמפורט בביאור 1 "מדיניות חשבונאית בדוחות כספיים". בשל היקף האשראי ומיעוט המידע הסטטיסטי בענפים המסחריים נשען הבנק במרבית הענפים על מקדמי הפרשה הנהוגים בחברת האם. פרטים נוספים באשר לחקיקה בנושאי ניהול והערכה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות ראה בפרק ניהול סיכונים אשראי, תת פרק יא.

התפתחות בשווקים בהם פועל המיגזר

מרבית לקוחות המיגזר פעילים בשוק המקומי, לחלקם פעילות יבוא יצוא. ענפי המשק העיקריים בהם פועל המיגזר הינם: נדל"ן, רשויות מקומיות, מסחר ותעשייה. גורמים מאקרו כלכליים, הנוגעים לענפים אלו, משפיעים על פעילותם של לקוחות המיגזר כגון: שינוי שערי מטבעות זרים, שינויים במחירי חומרי גלם מיובאים וכד'. ככלל, ניתן לאפיין את פעילות הלקוחות במיגזר כפעילות כלכלית מסורתית.

הפעילות הממשלתית המתבטאת בעידוד הפעילות באמצעות קרנות לסיוע (ראה מוצרים ושירותים להלן) סייעה בהפחתת הסיכון העיסוקי של הגופים המשוויכים למיגזר והממומנים באמצעות קרנות אלו.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על פעילות המיגזר

ניהול האשראי במיגזר מבוצע במערכות שפותחו בבנק הבינלאומי. בקבוצה מושם דגש רב על שיפור התשתיות הממוכנות לניהול תהליכי קבלת החלטות.

מערכות המידע מסייעות בין היתר בניתוח ובקרה על מצבו של הלקוח, חשיפותיו לסיכונים אשראי וסיכונים נוספים, חישוב ההכנסה הנגזרת מן הלקוח ועוד. המידע מאפשר קביעת דירוג אשראי וקביעת שיעורי ריבית ועמלות דיפרנציאליים לכל לקוח.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר

- זיהוי והתאמה לצרכי הלקוח – איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח והתאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו תוך מעקב אחר שינויים במצבו ובמצב השוק.

- היכולת ליצור קשרי עבודה שוטפים עם הלקוחות למרות הריחוק הגיאוגרפי מחלק מהלקוחות.

- קביעת מדיניות אשראי התואמת את "תאבון הסיכון" של הבנק וניהול ובקרת סיכונים, בעיקר סיכונים אשראי לשמירה על מדיניות זו.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

הפעילות במיגזר עסקים כרוכה במתן אשראי בהיקפים גדולים יחסית לבנק ומצריכה ריתוק הון ויכולת גיוס מקורות מתאימים לטווחי זמן ומיגזר הצמדה.

בנוסף נדרש המיגזר

- להכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכלים והשירותים הפיננסיים.

- ליצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת, והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג מערכות.

- ליצירת מגוון מוצרים המותאם לצרכי הלקוחות.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים העיקריים בפעילות המיגזר הם שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, ערבויות לסוגיהן, פעילות סחר חוץ, פיקדונות ופעילות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים.

פעילות הפקטורינג - פעילות הפקטורינג ופעילויות מימון מיוחדות משמשות כפלטפורמה להרחבת סל המוצרים והשירותים ולפעילויות משלימות בסחר חוץ ובמט"ח, וכן בסיס להרחבת פעילות אשראי בקרב הלקוחות הפעילים במיגזר.

קרנות לסיוע לעסקים קטנים ובינוניים - בשנת 2013 פעל המיגזר, בין היתר, באמצעות הקרן החדשה לעידוד עסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, באמצעותה ניתן אשראי בערבות מדינה. בחודש אוגוסט 2013 מיצה הבנק את מלוא התקציב בקרן בסך של כ- 0.7 מיליארד ש"ח.

פרטים על פעילות הקרנות לעידוד עסקים בבנק ראה גם בפרק "מוצרים ושירותים בבנקאות עסקים קטנים".

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

התחליף העיקרי של לקוחות המיגזר למוצרי האשראי הינו מימון על ידי אשראי חוץ-בנקאי באמצעות חברות ביטוח ומשקיעים מוסדיים. היקף גיוס ההון באגרות חוב לא ממשלתיות בשנת 2013 הסתכם בכ- 36 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 40 מיליארד ש"ח אשתקד.

מבנה התחרות במיגזר והשינויים שחלו בו

הפעילות הבנקאית במיגזר מאופיינת בתחרותיות גבוהה בין מספר רב יחסית של גורמים. התחרות קיימת בכל הפעילויות המנוהלות על ידי לקוחות המיגזר.

בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן ברמת השירות, הן בתחום שיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על ידי הבנקים המתחרים וגופים חוץ בנקאיים והן בתחום רמת החשיפה (גובה האשראי אל מול הביטחונות הנדרשים).

בתחום ההשקעות - התחרות באה לידי ביטוי ברמת השירות, ברמת היעוץ וברמת המחירים.

המתחרים בתחום זה בנוסף לבנקים אחרים הינם, בין היתר, גופים ציבוריים ופרטיים, כגון: בתי השקעות ויועצים.

בשנת 2013 חלה עלייה במרווח הפיננסי באשראי הניתן ללקוחות המיגזר בעקבות עליית סיכון האשראי.

דרכי שיווק והפצה

גיוס לקוחות עסקיים, שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות צוותי המק"לים ובאמצעות מערך הסניפים בו מתנהלים חשבונותיהם של הלקוחות.

הון אנושי

בשנת 2013 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר הפעילות העסקית ב- 48 מזה 34 משרות של עובדים ישירים ו- 14 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/ סניפים, שעלות העסקתם מועמסה על המיגזר.
בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר הפעילות העסקית ב- 47 מזה 33 משרות של עובדים ישירים ו- 14 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/ סניפים, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי, ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות.
מרבית העובדים בחטיבה העסקית הם אקדמאים, העוברים באופן שוטף הכשרות לפיתוח הידע והמקצועיות בתחום האשראי ובמגוון הפעילויות הפיננסיות האחרות.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים העיקריים המוגדרים בתכניות העבודה הנם:

- גידול בסיס לקוחות המיגזר תוך התמקדות בלקוחות שהוגדרו במדיניות האשראי במסגרת המיקוד העסקי של הבנק.
- הגדלת תיק האשראי וגיוס לקוחות לחטיבה בין היתר באמצעות ביצוע מכירה צולבת ללקוחות המבצעים פעילות פקטורינג.
- שיפור השירות והזמינות ללקוחות.
- שמירה על תמהיל הכנסות מלקוח הכולל הכנסות תפעוליות והכנסות מאשראי.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי דרוג, ניתוח, בקרה ושיווק.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של מיגזר עסקים בשנת 2013 הסתכם ב- 18.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 19.5 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 6.2%.
השינוי ברווח הנקי משקף ירידה בהכנסות מפעילות מימון, ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי וגידול בהוצאות.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון במיגזר בשנת 2013 הגיע ל- 5.48% בהשוואה ל- 5.97% בשנת 2012.

הכנסות המיגזר בשנת 2013 הסתכמו ב- 79.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 81.8 מיליון ש"ח בשנת 2012, קיטון בשיעור של 2.6%.
השינוי בהכנסות משקף בעיקר את הירידה בהכנסות מפקדונות הנובעת מן השינוי בריבית בנק ישראל.

ההפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2013 ב- 8.0 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2013 ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם ב- 0.35%.
בשנת 2012 הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב- 10.8 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2012 ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם ב- 0.44%.

הוצאות המיגזר בשנת 2013 הסתכמו ב- 43.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 40.8 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 6.6%.

היקף נכסי הציבור המנוהלים על ידי המיגזר בשנת 2013 הסתכם בכ- 2.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 2.4 מיליארד ש"ח בשנת 2012.

שינויים בפעילות המיגזר

בחודש יולי 2013 נחתם הסכם בין הבנק וחברת כלל פקטורינג ומימון בע"מ לפיו יפעלו כלל פקטורינג והבנק בשיתוף פעולה במטרה להעניק ללקוחות כלל פקטורינג שירות בתחום הפקטורינג, על ידי הבנק. בתמורה ישלם הבנק לכלל פקטורינג בפרק זמן מוגבל, תשלומים לשיעורין שיחושבו כשיעור מפעילות הלקוח בבנק. ביום 20 באוגוסט 2013 קיבלה העיסקה את אישור הממונה על ההגבלים העסקיים והוחל בתהליך מתן השירות.

שינויים בהוראות רגולטוריות - מידע בנושא זה ראה בפרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית" בהמשך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר בנקאות עיסקית:

לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2012				ביום 31 בדצמבר 2013			
כרטיסי		בנקאות		כרטיסי		בנקאות	
סך הכל	אשראי	שוק ההון	ופיננסים	סך הכל	אשראי	שוק ההון	ופיננסים
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית, נטו							
111.2	-	-	111.2	100.3	-	-	100.3
- מחיצוניים							
(47.9)	-	-	(47.9)	(40.2)	-	-	(40.2)
- בינמגזרי							
הכנסות שאינן מריבית							
18.5	0.1	1.1	17.3	19.6	0.1	1.2	18.3
- מחיצוניים							
81.8	0.1	1.1	80.6	79.7	0.1	1.2	78.4
סך ההכנסות							
10.8	-	-	10.8	8.0	-	-	8.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות לרבות פחת							
33.0	-	-	33.0	34.0	-	-	34.0
- לחיצוניים							
7.8	-	-	7.8	9.5	-	-	9.5
- בינמגזרי							
30.2	0.1	1.1	29.0	28.2	0.1	1.2	26.9
רווח לפני מיסים							
10.7	-	0.4	10.3	9.9	-	0.4	9.5
הפרשה למיסים							
19.5	0.1	0.7	18.7	18.3	0.1	0.8	17.4
רווח לאחר מיסים							
19.5	0.1	0.7	18.7	18.3	0.1	0.8	17.4
רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק							
תשואת הרווח הנקי להון							
5.97%				5.48%			
2,451.0	-	-	2,451.0	2,283.2	-	-	2,283.2
יתרה ממוצעת של נכסים							
779.1	-	-	779.1	660.4	-	-	660.4
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
2,514.1	-	-	2,514.1	2,568.4	-	-	2,568.4
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
1,662.9	-	1,662.9	-	1,379.0	-	1,379.0	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
(א) הכנסות ריבית, נטו							
58.2	-	-	58.2	58.5	-	-	58.5
מרווח מפעילות מתן אשראי							
3.9	-	-	3.9	2.8	-	-	2.8
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
1.2	-	-	1.2	(1.2)	-	-	(1.2)
אחר							
63.3	-	-	63.3	60.1	-	-	60.1
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

מיגזר הניהול הפיננסי

כללי

פעילות המיגזר כוללת את ניהול השקעות הבנק עבור עצמו (להלן "נוסטרו"), נזילות וניהול החשיפות לסיכוני שוק. פעילות זו מתבצעת באמצעות השקעות בניירות ערך, בפיקדונות בבנקים, עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועוד. בנוסף כוללת פעילות המיגזר סיוע בתמחור ופיתוח מוצרים.

מבנה המיגזר

הפעילות העסקית במיגזר כפופה למנהל החטיבה הפיננסית האחראי על ניהול הנכסים וההתחייבויות, ניהול הנוסטרו, ניהול הנזילות ועל ביצוע פעולות באמצעות חדרי העסקאות בבנק הבינלאומי.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות הערך ועוד. בנוסף נקבעו הנחיות דירקטוריון באשר לחשיפות המותרות בקשר עם ניהול סיכוני שוק, וסיכוני הנזילות. פרטים באשר למגבלות אלו ראה בפרק ניהול סיכונים.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במיגזר הניהול הפיננסי בשנת 2013 הסתכם ב- 45.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 31.7 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 42.3%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2013 ל-53.57% בהשוואה ל-37.11% בשנת 2012.

הכנסות המיגזר הסתכמו בשנת 2013 ב- 78.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 55.4 מיליון ש"ח בשנת 2012, גידול בשיעור של 41.2%.

הגידול בהכנסות בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012 נובע בעיקר משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ומגידול ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה.

גורמי הצלחה בפעילות המיגזר הינם איכות המשאב האנושי, איכות המערך הממוחשב, רמת השליטה ושיתוף הפעולה התוך אירגוני ואיכות הבקורות.

הון אנושי

בשנת 2013 ובשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 9, מזה 5 משרות עובדים ישירים ו- 4 משרות עובדי הנהלה מועמסים. מרבית העובדים הינם בעלי מיומנות מקצועית גבוהה בתחומי המימון, הכספים והמט"ח.

פעילות הבנק בשוק ההון

הכנסות הבנק בשוק ההון נובעות מפעילות לקוחותיו בניירות ערך בבורסה בת"א, מפעילותם בניירות ערך זרים, במכשירים פיננסיים הנסחרים בבורסה ומעמלות הפצה בקרנות נאמנות.
ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכם תיק ניירות הערך למשמרת ב-12.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ליתרה של כ-11.7 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

פעילות בבורסה לניירות ערך

פעילות הסליקה של הבנק עבור עצמו ועבור לקוחותיו מתבצעת באמצעות הבנק הבינלאומי.

לקוחות נבחרים

היחידה ללקוחות נבחרים נותנת שירותי יעוץ ללקוחות נבחרים בעלי עושר פיננסי גבוה אשר מעוניינים בפעילות דינמית בשוק ההון. ביחידה יועצים מקצועיים אשר נותנים ללקוחות שירות אישי ומקצועי בהשקעות.

ייעוץ פנסיוני

הבנק נותן שירות של ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים החל משנת 2008. לבנק יועצים פנסיוניים מנוסים ויועצים פיננסיים בעלי רישיון לייעוץ פנסיוני. הבנק משתמש במערכות לייעוץ פנסיוני אשר פותחו בבנק הבינלאומי. שירותי התפעול ניתנים ע"י מת"ף (חברה בת של הבנק הבינלאומי).

להלן התפלגות תוצאות הפעילות בשוק ההון לפי מיגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

סך הכל	בנקאות			בנקאות אישית	
	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
83.1	1.2	2.5	63.7	15.7	הכנסות שאינן מריבית
83.1	1.2	2.5	63.7	15.7	סך ההכנסות
47.4	-	1.6	32.9	12.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
35.7	1.2	0.9	30.8	2.8	רווח לפני מיסים
12.5	0.4	0.3	10.8	1	הפרשה למיסים
23.2	0.8	0.6	20.0	1.8	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

סך הכל	בנקאות			בנקאות אישית	
	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
77.7	1.1	2.5	57.0	17.1	הכנסות שאינן מריבית
77.7	1.1	2.5	57.0	17.1	סך ההכנסות
47.6	-	1.7	33.6	12.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
30.1	1.1	0.8	23.4	4.8	רווח לפני מיסים
9.9	0.4	0.2	7.8	1.5	הפרשה למיסים
20.2	0.7	0.6	15.6	3.3	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן התפלגות תוצאות הפעילות כרטיסי אשראי לפי מיגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

סך הכל	בנקאות			בנקאות אישית	
	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
במיליוני ש"ח					
3.4	-	0.2	0.6	2.6	הכנסות ריבית, נטו
31.3	0.1	2.0	9.0	20.2	הכנסות שאינן מריבית
34.7	0.1	2.2	9.6	22.8	סך ההכנסות
14.7	-	0.6	5.6	8.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
20.0	0.1	1.6	4.0	14.3	רווח לפני מיסים
7.0	-	0.6	1.4	5.0	הפרשה למיסים
13.0	0.1	1.0	2.6	9.3	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

סך הכל	בנקאות			בנקאות אישית	
	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
במיליוני ש"ח					
3.9	-	0.3	0.6	3.0	הכנסות ריבית, נטו
32.9	0.1	2.1	9.6	21.1	הכנסות שאינן מריבית
36.8	0.1	2.4	10.2	24.1	סך ההכנסות
14.1	-	0.6	5.4	8.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
22.7	0.1	1.8	4.8	16.0	רווח לפני מיסים
8.0	-	0.6	1.7	5.7	הפרשה למיסים
14.7	0.1	1.2	3.1	10.3	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

התפתחות סעיפי מאזן עיקריים

31.12.12	31.12.13	
במיליוני ש"ח		
16,431.0	16,364.4	סך כל המאזן
11,347.6	11,426.5	אשראי לציבור, נטו
2,841.3	3,426.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,024.8	1,249.8	השקעה בניירות ערך
99.9	91.1	השקעות בבניינים וציוד
12,762.2	12,558.3	פקדונות הציבור
1,036.4	1,103.3	סך כל ההון
6.3%	6.7%	יחס ההון לסך המאזן
69.1%	69.8%	יחס האשראי לציבור, נטו לסך המאזן

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב- 11,426.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 11,347.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, גידול בשיעור של 0.7%.

סיכון האשראי לציבור, כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים וכן סיכון אשראי חוץ מאזני הכולל ערבויות, עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות להעמיד אשראי. נתוני סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2013 וליום 31 בדצמבר 2012 מוצגים לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשות בגין הפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי).

סיכון האשראי הכולל לציבור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 16,238.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 17,029.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, קיטון בשיעור של 4.6%.

השינוי בסיכון האשראי נובע בעיקר מ:

- גידול ביתרת האשראי המאזני לציבור בסך של כ- 48.7 מיליון ש"ח, מזה גידול בסך 125.8 מיליון ש"ח באשראי בענף משק פרטיים וקיטון בסך 77.1 מיליון ש"ח בענפי משק מסחריים.
- קיטון בהשקעות באגרות החוב של תאגידים בסך של 59.0 מיליון ש"ח, מסך של 178.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012 ל- 119.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.
- גידול ביתרות הנכסים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך של 0.1 מיליון ש"ח, מסך של 0.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012 ל- 0.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.
- קיטון בסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של כ- 780.8 מיליון ש"ח, מזה 967.5 מיליון ש"ח קיטון באשראי בענף משק פרטיים ו- 186.7 מיליון ש"ח גידול בענפי משק מסחריים. הקיטון משקף בעיקר פעילות יזומה להתאמת מסגרות כרטיסי אשראי לצרכי הלקוח.

בהתפלגות לפי ענפי משק מהווה האשראי לאנשים פרטיים את עיקר האשראי בבנק. ביום 31 בדצמבר 2013 היה חלקו של אשראי זה כ- 65.2% מסיכון האשראי המאזני לציבור בבנק, בהשוואה ל 64.4% ביום 31 בדצמבר 2012. פרטים מלאים על התפלגות האשראי וסיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני לפי ענפי משק ראה בתוספת ה' לסקירת ההנהלה.

פעילות משכנתאות - פעילות המשכנתאות בבנק מתבצעת החל משנת 2007 על ידי הבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק. יתרות האשראי אינן כלולות בספרי הבנק.

סיכון האשראי לדיוור שכלול בספרי הבנק ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב- 208.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 182.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, גידול בשיעור של 14.1%. היקף האשראי האמור מהווה כ- 1.8% מסיכון האשראי המאזני ביום 31 בדצמבר 2013 בהשוואה ל- 1.6% ביום 31 בדצמבר 2012.

סיכון אשראי לציבור באגרות חוב של תאגידים – הבנק משקיע ככלל באגרות חוב מדורגות של תאגידים בישראל סחירות ושאינן סחירות וכן באגרות חוב של חברות ישראליות הנסחרות בחו"ל.
ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה השקעה זו ב- 119.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 178.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

מידע על חבויות בעייתיות, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 254.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 257.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012. יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בבנק לציבור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 1.53% בהשוואה ל- 1.51% ביום 31 בדצמבר 2012.

סיכון אשראי הבעייתי מאזני:

שינוי	31.12.12	31.12.13	
	במיליוני ש"ח		
(21.41%)	181.2	142.4	סיכון אשראי פגום
(19.40%)	6.7	5.4	סיכון אשראי נחות
58.46%	52.0	82.4	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
(4.04%)	239.9	230.2	סך סיכון אשראי בעייתי

סיכון אשראי בעייתי חוץ מאזני:

שינוי	31.12.12	31.12.13	
	במיליוני ש"ח		
22.22%	5.4	6.6	סיכון אשראי פגום
52.54%	11.8	18.0	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
43.02%	17.2	24.6	סך סיכון אשראי בעייתי

נכסים שאינם מבצעים:

שינוי	31.12.12	31.12.13	
	במיליוני ש"ח		
(24.45%)	168.1	127.0	חובות פגומים
(24.45%)	168.1	127.0	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

מדדי סיכון אשראי

31.12.12	31.12.13	
1.46%	1.15%	שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת האשראי לציבור
0.02%	0.02%	שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.11%	0.85%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
76.09%	73.74%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הפגום לציבור
0.99%	1.06%	שיעור סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
1.51%	1.73%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.25%	0.23%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.11%	0.45%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
9.77%	53.33%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי בגין אשראי לציבור

ניירות ערך

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 1,249.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 2,024.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, קיטון בשיעור של 38.3%.

א. הרכב ניירות הערך בהתאם לסווגם המאזני

שינוי בהשוואה ל	31.12.12	31.12.12	31.12.13	
	במיליוני ש"ח			
	(2.5%)	207.4	202.2	תיק לפדיון
	(37.5%)	1,667.6	1,042.2	תיק זמין למכירה
	(96.4%)	149.8	5.4	תיק למסחר
	(38.3%)	2,024.8	1,249.8	סך כל תיק ההשקעות

ב. להלן הרכב תיק ניירות הערך לפי מנפיק בערכם המאזני.

שינוי בהשוואה ל	31.12.12	31.12.12	31.12.13	
	במיליוני ש"ח			
	(38.8%)	1,846.1	1,130.1	ממשלתי
	(46.5%)	109.3	58.5	אחר סחיר
	(11.8%)	69.4	61.2	אחר לא סחיר
	(38.3%)	2,024.8	1,249.8	סך הכל

ג. ביום 31 בדצמבר 2013 גבוה השווי ההוגן של ניירות הערך בתיק הזמין למכירה ב- 41.3 מיליון ש"ח מעלותם המותאמת, בהשוואה ל- 80.3 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

31.12.12			31.12.13			
עלות מותאמת שווי הוגן הפרש			עלות מותאמת שווי הוגן הפרש			
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
65.7	1,530.9	1,465.2	33.6	969.3	935.7	אג"ח ממשלתי
14.6	136.0	121.4	7.7	72.2	64.5	אג"ח קונצרני
-	0.7	0.7	-	0.7	0.7	מניות
80.3	1,667.6	1,587.3	41.3	1,042.2	1,000.9	סך הכל

השקעה בבניינים וציוד

יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2013 כוללת השקעה במבנים ושיפורים במושכר בסך של 81.9 מיליון ש"ח והשקעה בציוד בסך של 9.2 מיליון ש"ח.
יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2012 כוללת השקעה במבנים בסך של 88.4 מיליון ש"ח והשקעה בציוד בסך של 11.5 מיליון ש"ח.
נכון ליום 31 בדצמבר 2013 בבעלות הבנק שטחים בנויים בשטח של כשבעת אלפים מ"ר ב- 9 נכסים שונים בארץ. בנוסף שוכר הבנק כאחד עשר אלף מ"ר בנכסים שונים ברחבי הארץ.
חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות כאשר לרוב ניתנת בהם אופציה להארכת תקופת השכירות. מידע נוסף באשר להשקעה בבניינים וציוד ראה ביאורים 7 ו-17 לדוחות הכספיים.
בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 36 נבחנו ולא נמצאו אינדיקטורים המצביעים על ירידת ערך.

פיקדונות הציבור ביום 13 בדצמבר 2013 הסתכמו ב- 12,558.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 12,762.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, קיטון בשיעור של 1.6%.
בחתך לפי מיגזרי הצמדה מהווים הפיקדונות השקליים הלא צמודים כ- 78.8% מסך הפיקדונות, הפיקדונות הצמודים כ- 11.1% והפיקדונות הנקובים במטח או צמודים לו כ- 10.0%.
פיקדונות הציבור היוו ביום 31 בדצמבר 2013 כ- 76.7% מסך מקורות הבנק לרבות ההון בהשוואה ל- 77.7% ביום 31 בדצמבר 2012.
יחס פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב- 109.9% בהשוואה ל 112.5% ביום 31 בדצמבר 2012.

האמצעים ההוניים של הבנק

יתרת ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב- 1,103.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,036.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, גידול בשיעור של 6.5%.

סך כתבי התחייבות נדחים שהנפיק הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 814.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 748.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, גידול בשיעור של 8.8%. כתבי ההתחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

כתבי התחייבות רשומים למסחר- בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור עבור הבנק וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב- 246.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 240.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר- מריבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2013 ל- 359.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 397.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012. סך כתבי ההתחייבות שהונפקו לחברה האם ואינם רשומים למסחר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 208.2 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2012 - 111.0 מיליון ש"ח).

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

בשנת 2013 הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים לחברה האם, לא סחירים, בסך של 94 מיליון ש"ח, כתבי ההתחייבות שהונפקו הוכרו על ידי המפקח על הבנקים כחלק מההון הכשיר רובד 2.
יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2013 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם הסתכמה ב- 535.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 491.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

דירוג הבנק

דירוג הבנק (פיקדונות לזמן ארוך) כפי שנקבע בחודש דצמבר 2012 על ידי חברת מידרוג הוא Aa2 עם אופק יציב. דירוג פיקדונות הבנק לזמן קצר P-1 ודירוג כתבי ההתחייבות הנדחים Aa3 עם אופק יציב.

הלימות ההון

בחודש דצמבר 2013 החליט דירקטוריון הבנק לאחר דיון במסמך שהוכן במסגרת תהליך הערכת נאותות ההון (תהליך ה ICAAP) כי בשנת 2014 יחס ההון הכולל של הבנק לא יפחת מ- 12.7% ויחס ההון רובד 1 לא יפחת מ- 9.1%. בשנת 2013 נקבע כי יחס ההון הכולל של הבנק לא יפחת מ- 13.0% וכי יחס ההון רובד 1 לא יפחת מ- 8.8% במהלך השנה ומ- 9.0% בסופה.

להלן פרטים על הרכב ההון ויחס ההון לנכסי סיכון המחושב על פי הוראות המפקח על הבנקים.

א. רכיבי ההון לצורך חישוב הלימות ההון

31.12.12	31.12.13	
		הון רובד 1
16.6	16.6	הון מניות נפרע
358.7	358.7	פרמיה
606.8	699.9	עודפים
-	-	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
-	-	סכומים שהופחתו מההון
982.1	1,075.2	סך כל ההון רובד 1 / סך הכל הון ליבה
545.9	572.9	סך כל ההון רובד 2 אחרי ניכויים*
1,528.0	1,648.1	סך כל ההון הכולל הכשיר

ב. יחס הון כולל ויחס הון של רובד 1 של הבנק

31.12.12	31.12.13	
8.83%	9.60%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.74%	14.71%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

* פרטים על הרכב הרובד השני של ההון לצרכי חישוב הלימות ההון ראה ביאור 12 ב' לדוחות הכספיים.

חלוקת דיבידנד

ביום 20 באוקטובר 2013 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 10 מיליון ש"ח, לכל מניה לפי סוג המניה. (פרטים ראה בביאור 12.א.ג. (2) לדוחות הכספיים) חלוקת הדיבידנד אושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 24 בנובמבר 2013 ובוצעה בפועל ביום 22 בדצמבר 2013.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי ועל פי גילוי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים והערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן ובכלל זה התממשות שונה של האירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות – תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים; (ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים).

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת הנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. לגבי לווה הנבחן פרטנית מבוצעת הערכה של הסכומים הניתנים לגבייה בהתאם למקורות הפירעון של החוב, הן אלו הנובעים מפעילות הלווה עצמו והן אלו הנובעים ממימוש בטוחות שהעמיד תוך התחשבות במועדי הפירעון הצפויים. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי הינה הפער בין סכום החבות ובין הסכום שהוערך כניתן לגבייה מהוון בריבית החוב המקורית או השווי ההוגן של הבטוחות במועד הדווח.

חובות שמאמצי הגבייה בגינם ארוכי טווח (ברוב המקרים למעלה משנתיים) יימחקו חשבונאית.

הערכת הסכום הניתן לגבייה מבוססת מטבע הדברים על אומדנים, הערכות ומשתנים שאינם בשליטת הבנק כגון: מצב כלכלי, ערך מימוש נכסים, מצב שוקי ההון ועוד. מכיון שכך, אין וודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החייבים בכל ענף ובשל מדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם, למעט בענף משק פרטיים ובענפי משק "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק בענפים אלו נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה

שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2013. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008 עד 2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011, ובהתחשבות בנתונים איכותיים נוספים. מטעמי שמרנות לא נכללו בחישוב מקדמים אלה נתוני המחיקות החשבונאיות בשנים 2011 עד 2013 שכן בהתחשב בנתונים אלה, היקף ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי נמוך יותר.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשית על ידי הבנק וזאת על סמך חוות דעת משפטית של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, ניסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן בנושאים של אי וודאות מובהקת – גם על סמך "חוש המומחיות של המשפטן". הערכת הסיכון נתמכת ומבוקרת על ידי הלשכה המשפטית של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועלת החטיבה המשפטית במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי

קיימת הקפדה, שיש לה אף ביטוי בנהלים הפנימיים של הלשכה המשפטית, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכויות בעקבות אירועים שאירעו בבנקים אחרים.

2. טיפול בתביעות ותלונות נגד הבנק

כנגד הבנק תלויות ועומדות מספר תביעות משפטיות (לרבות בקשה להכיר באחת כתובענה ייצוגית) בנושאים השונים. (לפירוט נוסף ראה ביאור 17.2).

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של הלשכה המשפטית, המטפלת בתביעות באמצעות יועץ משפטי בכיר, שזו התמחותו. חלקן של התביעות מטופלות על ידי הלשכה המשפטית וחלקן מועברות לטיפולם של עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח יועץ משפטי בכיר ובאישור היועצת המשפטית הראשית. לכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, באישור היועץ המשפטי הבכיר. בתיקים בסכומים גבוהים, קיימת גם בקרה של היועצת המשפטית הראשית של הבנק. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי אמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. המנכ"ל, חברי ההנהלה, ומנהלת הסיכונים הראשית מקבלים דוח רבעוני על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי התביעות ותלונות נגד הבנק.

חוות הדעת המתקבלות מידי רבעון לגבי הסיכון הגלום לבנק בתלונות ובתביעות נגדו, הינן סובייקטיביות ומתייחסות בחלקן לניסיון העבר בתביעות מסוג דומה, ובחלקן לנושאים שהניסיון והידע שנצטברו בהם עד כה, אינם מספיקים על מנת שניתן יהיה לחוות דעה לגביהן, כגון בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות.

יחד עם זאת, לגבי כל התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת החשיפה שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות בגין תלויות שסיכון התממשות החשיפה לגביהן עולה על 70%. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגינן הפרשה. בתביעות ותלויות שהתממשותן מוערכת כקלושה (פחות מ-20%) ניתן גילוי אם החשיפה הגלומה בהן הינה מהותית, בהתייחס להון העצמי של הבנק.

כמו כן ניתן גילוי לתלויות מהותיות בגין תביעות ייצוגיות או תביעות להכרה באותן תביעות כיייצוגיות. לרבות לגבי חלק מהן שאין ביכולתם של היועצים המשפטיים לחוות דעה לגבי רמת החשיפה של הבנק.

ג. התחייבויות לזכויות עובדים

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים הכיר הבנק בהתחייבויות בגין זכויות עובדים הנובעות מן החוזים וההסכמים שנחתמו, בזכויות בהן לא קיימת התחייבות משפטית או חוזית ובמחויבות הנובעת מצפייה כי ישלם לקבוצת עובדים שיעזבו הטבות מעבר לתנאים החוזיים. ההפרשות לחבויות אלה נערכו בהתחשב בשיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ובהטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

אמדם ההתחייבות נערך בשיתוף אקטואר מוסמך בתהליך שכלל: זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקרות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה.

החישובים האקטואריים מתבססים ברובם על החלטות הנהלה והערכותיה, על ניסיון העבר ועל מידע סטטיסטי וכן על הנחות דמוגרפיות לגבי תמותה ונכות לפי המידע הטוב ביותר שקיים בידי הבנק. שינוי במאפיינים המשמשים לאומדן האקטוארי יביא לתוצאות שונות מאלה המתקבלות כיום. הערכת האקטואר הכלולה בדוחות אלה כוללת ניתוח השפעת שינויים בפרמטרים על תוצאת החישוב. פירוט העתודות לזכויות עובדים וערכן, מוצג על פי אמדן אקטוארי בביאור 14 לדוחות הכספיים.

לעניין פרסום טיוטת הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, אשר תחולתה מיום 1 בינואר 2015, המעדכנת את דרישות ההכרה, המדידה, והגילוי בנושא הטבות לעובדים, ראה ביאור 1.ה.1 לדוחות הכספיים.

ד. מדידות שווי הוגן

1. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה. מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדף שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על פי הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, הנקבעים על ידי החטיבה הפיננסית בבנק הבינלאומי, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי. המרווח בין ריבית המכירה לריבית הקניה, מהווה אף הוא גורם סובייקטיבי המשפיע על חישובי השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית הסיכון המיוחסת ללקוח.

שיעורי הריבית במטבע ישראלי ובמטבע חוץ לטווחי הזמן השונים, מהווים גם את הבסיס על פיו מחושב השווי ההוגן של הסעיפים המאזניים, כמפורט בביאור 17 לדוחות הכספיים.

שיעורי ריבית אלו משמשים גם לחישוב השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות שגודרו על ידי מכשירים פיננסיים נגזרים, אם הם עמדו בקריטריונים של גידור, כנדרש על פי הכללים החשבונאיים והנחיות המפקח על הבנקים בנדון.

החל משנת 2011 יש לשערך את המכשירים הפיננסיים הנגזרים על פי כללי FAS 157. בתאום עם המפקח על הבנקים הבנק, כחלק מקבוצת הבנק הבינלאומי, יישם את כללי FAS 157 החל משנת 2012.

FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

להלן נתוני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ליום 31 בדצמבר 2013:

ליום 31 בדצמבר 2013		
נכסים פיננסיים	התחייבויות פיננסיות	
במיליוני ש"ח		
3.0	3.0	מחירים מצוטטים בשוק פעיל
43.4	4.2	מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק
0.1	1.3	מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר הנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים בשוק
46.5	8.5	סך הכל

2. שווי הוגן של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

ה. הפרשות לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
 - איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
 - נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי איגרות חוב- העלות המופחתת) ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
 - בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואין נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות

בהתאם למודל הנזילות הפנימי שמיישם הבנק, שמר הבנק על נכסים נזילים בהיקף הגדול מסך התחייבויותיו השוטפות הן בשקלים והן במט"ח. מידע נוסף ראה בפרק הדן בניהול החשיפה לסיכון הנזילות.

המקורות השקליים הלא-צמודים שגויסו על ידי הבנק מציבור הלקוחות ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב- 9,901.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 10,094.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, קיטון בשיעור של 1.9%.

היקף המקורות הצמודים למדד בפיקדונות ובתוכניות חסכון בבנק הגיע ביום 31 בדצמבר 2013 לסך של 1,399.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,540.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, קיטון בשיעור של 9.1%.

היקף פיקדונות הציבור במט"ח והצמודים למט"ח ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו ב- 1,257.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,128.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, גידול בשיעור של 11.4%.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

- פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהמהותיים מביניהם הינם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל 2. בגין יתר הסיכונים אליהם חשוף הבנק מתבצעת הקצאת הון משלימה במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית המבוצע במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 2 - תהליך ה- ICAAP (Internal Capital Assessment Process).
- מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מותאמת למדיניות בקבוצת הבינלאומי ומכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו ולהגדלת תוחלת הרווח - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה וביקורת נאותים.
- המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר הנחיות הקשורות בניהול סיכונים. הוראות אלה קובעות, בין היתר, עקרונות יסוד לניהול סיכונים ובקרתם ובכלל זה: מעורבות נאותה והבנה של דירקטוריון והנהלת הבנק בניהול הסיכונים, קביעת מדיניות סיכון ותיאבון סיכון, קבלת דיווחים תקופתיים על ההתפתחויות בחשיפה לסיכונים וקיומם של מנגנוני פיקוח ובקרה ההולמים את פרופיל הסיכון של הבנק.
- תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועם העקרונות המנחים של וועדת באזל ומושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות חשיפה לתחום והגדרת היקף ועומק החשיפה, מערך בקרה וביקורת, מערך דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח ובקרה, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה עיקריים: קו הגנה ראשון של האחראיים על יצירת הסיכון וניהול הסיכון המקיימים בקרות שונות בעת נטילת הסיכון. קו הגנה שני של מבצעי בקרה לאחר אך בסמוך לנטילת הסיכון באמצעות יחידות הכפופות למנהל הסיכונים הראשי שהינו בלתי תלוי, קו הגנה שלישי של מטה הביקורת הפנימית. מנהלת הסיכונים הראשית בבנק כפופה למנכ"ל ומוכוונת מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.
- בנק ישראל אישר כי מנהל הסיכונים הראשי בבנק לא יהיה חבר הנהלה. החלטה זו עשויה להשתנות בהתאם לשינויים, ככל שיהיו, בפרופיל העיסוק של הבנק, מורכבותם ומהותיותם לחברה האם.
- היעד העיקרי של מנהל הסיכונים הראשי הינו להטמיע בבנק תרבות ניהול סיכונים תוך התווית מדיניות התואמת את הנחיות המפקח על הבנקים. היחידה שהוקמה בבנק כוללת את: בקר סיכוני האשראי, בקר סיכוני שוק ונזילות, היחידה לניהול הסיכונים התפעוליים והיחידה לניהול החשיפה לסיכוני ציות, אכיפה מנהלית ואיסור הלבנת הון.
במקביל נקבעו אחראים לסיכונים הייעודיים:
ברוך גרנות, מנהל החטיבה הפיננסית אחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות.
דורון כליף, מנהל החטיבה העיסוקית אחראי לניהול סיכוני האשראי.
רות לפיד מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק (CRO) אחראית לניהול הסיכונים התפעוליים.
עו"ד גילה יחזקאלי, היועצת המשפטית הראשית, אחראית על ניהול הסיכונים המשפטיים.
נועם קוטאי, עו"ד, מנהל החטיבה הקמעונאית אחראי לניהול סיכוני האסטרטגיה, המוניטין והתחרות.
- הסיכונים הנוספים אליהם חשוף הבנק – כגון, הלבנת הון, ציות וסיכונים הקשורים למשק הישראלי - מנוהלים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על-ידי כל אחד מחברי הנהלה בתחום הנתון לאחריותו, ובמקביל מפוקחים, כחלק מניהול הסיכונים הקבוצתי האינטגרטיבי, גם על-ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה באמצעות מנהל הסיכונים בבנק.

ממשל תאגידי ומעורבות ההנהלה והדירקטוריון

מסמך תשתית בעניין עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק כחלק מהקבוצה על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 301, עקרונות באזל 2 והנחיות בנק ישראל אחרות עודכן ואושר על ידי דירקטוריון הבנק בחודש דצמבר 2012.

המסמך מגדיר מתכונת פעולה של ממשל תאגידי אפקטיבי התומך בפעולת הדירקטוריון וההנהלה, ומאפשר להם לקבוע את אסטרטגיית הבנק ויעדיו, לגבש תיאבון לסיכון, לנהל את עסקיו השוטפים של הבנק, ולהגן על האינטרסים של המפקידים, בעלי המניות ונוטלי סיכון אחרים. המסמך משמש מצע מחייב עבור הבנק בכל הנוגע לתפישת הממשל התאגידי ולמתכונת ניהול הסיכונים. המסמך מיושם באמצעות נוהל הדירקטוריון וההנהלה, מסמכי המדיניות הרלוונטיים והמעגלים המרכזיים המרכיבים את מארג הממשל התאגידי בבנק - ובראשם הדירקטוריון וההנהלה.

התייחסות הדירקטוריון וההנהלה לסוגיית ניהול הסיכונים

השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון וועדותיו ועל ידי ועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים. הפעילויות העיקריות של גורמי הפיקוח והבקרה הן:

- דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את תכנית העבודה השנתית ומסמכי המדיניות לסיכונים השונים וקובע, בין היתר, את תיאבון הסיכון, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים השונים וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים.
- דירקטוריון הבנק מאשר פעילויות חדשות ומוצרים חדשים העשויים ליצור חשיפות חדשות תוך בחינת הסיכון שהפעילות יוצרת וכן את יכולת הבנק לנהל, למדוד ולבצע בקרה בלתי תלויה על סיכוני הפעילות.
- הדירקטוריון מקיים דיון אחת לרבעון במסמך הסיכונים הכולל, שנערך על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ובו דווח על חשיפות אשראי, חשיפות לסיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ורגולטורים וסיכוני ציות ואיסור הלבנת הון. כן מתקיים דיון במסמכי בקרת חשיפות שוק וסיכוני אשראי.
- ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים מתכנסת שמונה פעמים בשנה ולפי הצורך, מקיימת אחת לרבעון דיון במסמך הסיכונים הכולל של הבנק, ובמסמכי בקרת חשיפות שוק וסיכוני אשראי. כן מקיימת דיון אחת לשנה במסמכי המדיניות של הסיכונים השונים.
- ועדת הביקורת של הדירקטוריון מתכנסת לפחות 6 פעמים בשנה ודנה אחת לחודש באופן שוטף בדוחות ביקורת מהותיים של הביקורת הפנימית ומידי חצי שנה גם בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית תוך ביצוע מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה. הוועדה מפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר ודנה בדוחות ביקורת של רואה החשבון המבקר ושל גופים רגולטוריים. כמו כן, הוועדה דנה בדוחות הכספיים ובליקויים במערכי הדיווח החשבונאיים ומגישה את המלצותיה בנדון לדירקטוריון.
- בישיבותיה כועדה לעסקאות עם אנשים קשורים דנה הוועדה בעסקאות עם בעלי עניין ועם אנשים קשורים, על-פי הגדרות בנק ישראל, באישור מתן אשראי לגופים אלה ובקביעת דרכי פעולה לטיפול בהם.
- מידי רבעון דנה הוועדה בנושאי אכיפה מנהלית ומקבלת דיווח מהממונה על האכיפה.
- ועדת האשראי של הדירקטוריון, מתכנסת 6-8 פעמים בשנה לפי הצורך ודנה בבקשות אשראי ומידי שנה דנה בנוהל ובמדיניות ניהול סיכוני אשראי. מדיניות האשראי נדונה בוועדה לניהול סיכונים, בהשתתפות הדירקטורים מועדת האשראי.
- ההנהלה בראשות המנכ"ל, חברי ההנהלה, מנהלת מטה הביקורת ומנהלת הסיכונים הראשית מתכנסת פעמיים בשבוע. בישיבותיה נידונים, בין היתר, מסמכי חשיפה, תכניות עבודה, תוצאות סיקרי סיכונים וכו'.
- אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך הסיכונים הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים, סיכוני אשראי, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וסיכוני ציות ואיסור הלבנת הון ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

- צוות ניהול נכסים והתחייבות בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לחודש ודן, בין היתר: בהתפתחויות המרכזיות בחשיפות הפיננסיות בבנק לאור ההתפתחויות והתחזיות בתחום המאקרו, במגבלות החשיפה לסיכונים הפיננסים בכניסה לפעילויות חדשות, במסמך בקרת חשיפות שוק ובהתפתחות תיק הנוסטרו.
- צוות נזילות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן כ- 5 פעמים בשבוע בנושאי נזילות וסיכוני שוק.
- צוות פיננסי בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן אחת לשבוע בנושאי השקעות ומצב הנזילות.
- צוות אשראי בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לשבוע, ודן באישורי אשראי מעל סמכות מנהל החטיבה העסקית, וכן דן במתן המלצות לבקשות אשראי בסמכות ועדת אשראי של הדירקטוריון. בנוסף מבצע, בין היתר, מעקב שנתי אחר לווים בנושאים מהותיים הקשורים לפעילות עסקית. הצוות דן בדיווחים שונים של עמידה במגבלות שקבעו הדירקטוריון והנהלת הבנק, באישור הסדרי חוב/ מחיקות/ ויתור על חוב ובגיבוש המלצות לגבי מדיניות האשראי וניהול סיכוני האשראי של הבנק וחובות פגומים.
- פורום סיכונים תפעוליים ומשפטיים, מעילות והונאות בראשות מנהלת הסיכונים הראשית דן בנושאים אלו אחת לרבעון
- מנהלת הסיכונים הראשית משתתפת בפורום ניהול סיכונים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים הקבוצתי הראשי במסגרתו מובאים לדין דרכים ואפשרויות לקידום ניהול הסיכונים על בסיס קבוצתי תוך האחדת שיטות המדידה, מתודולוגיות ניהול הסיכונים ומנגנוני הבקרה בקבוצה.
- בקרת סיכוני שוק וסיכוני אשראי מתבצעת על ידי בקרי הסיכונים בהתאמה הכפופים למנהלת הסיכונים הראשית ומבצעים בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על החשיפות לסיכונים אלו בהתאמה.
- התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית (ICAAP) מתבצע באמצעות צוות בראשות מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק. במסגרת התהליך מיושמות ההוראות כחלק מקידום ושיפור מערך ניהול הסיכונים הכולל של הבנק.
- יחידה אנליטית לתיקוף, יישום וחקר מודלים בבנק הבינלאומי, הכפופה למנהל הסיכונים הראשי בבנק הבינלאומי, אחראית על יישום הוראות בנק ישראל בנושא תיקוף המודלים של קבוצת הבנק הבינלאומי והבנק בכללה ועל חקירת מודלים.
- הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנו יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.
- הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הפיקוח, הבקרה והדיווח הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית, ובזמן אמת על חשיפת הבנק לסיכונים השונים וכן כדי להטמיע את תפישת ניהול הסיכונים הקבוצתית בבנק.

**ניהול סיכוני אשראי
א. כלי**

סיכון האשראי הינו הסיכון לפגיעה בשווי נכסי הבנק וברווחיו עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם ו/או הרעה באיכות הלווים או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.
כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכוני האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לוויים/ענפים במיגזרי הפעילות המוצרים השונים.

ב. הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי

במסגרת יישום הוראות באזל 2 מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני אשראי.
ההון הנדרש לעניין זה ביום 31 בדצמבר 2013 לפי דרישת הון מינימלית בשיעור של 9% היה 904.2 מיליון ש"ח, מזה כ- 70% בגין יחידים ועסקים קטנים.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

31.12.12		31.12.13		סוג החשיפה
דרישות ההון(9%)	נכסי סיכון	דרישות ההון(9%)	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח				
6.3	70.4	6.8	76.0	ריבונות
17.6	195.5	15.0	166.2	יישויות סקטור ציבורי
15.2	169.3	17.7	196.3	תאגידים בנקאיים
209.7	2,330.1	196.6	2,184.9	תאגידים
-	-	16.0	177.6	בביטחון נדל"ן מסחרי
531.7	5,907.6	534.0	5,933.6	קמעונאים ליחידים
87.8	975.0	90.3	1,003.7	עסקים קטנים
7.8	86.9	8.0	88.6	בגין משכנתאות לדירור
18.4	205.0	19.8	220.5	נכסים אחרים
894.5	9,939.8	904.2	10,047.4	סך הכל בגין סיכוני אשראי
3.4	37.3	3.6	40.4	סיכוני שוק
103.3	1,147.4	100.3	1,114.8	סיכון תפעולי (1)
1,001.2	11,124.5	1,008.1	11,202.6	סך כל נכסי הסיכון
	8.83%		9.60%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	13.74%		14.71%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	9.00%		9.00%	יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) פרטים בדבר שינוי במדידת הסיכון התפעולי ראה ביאור 12 בלוחות הכספיים.

ג. מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של הבנק מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק והסקטורים העסקיים השונים. מדיניות זו מושתתת על בחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה. פעילות האשראי של הבנק תתנהל תוך שמירה על הנאותות ההונית ובהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק כפי שקבע הדיירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי נדונה ומאושרת אחת לשנה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק ונסקרת על ידי מנהלת הסיכונים הראשית.

במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק כללים לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון האשראי הכוללת כיווני פעולה מנחים לרבות שוקי יעד וכן הנחיות המתחשבות בהלימות ההון הנדרשת ביחס לאשראי הניתן. במסגרת מדיניות האשראי בקבוצה הגדיר הבנק את קבוצת המיקוד העיסוקי שלו במונחים של גודל אשראי ללווה בבנק, תוך התייחסות לחבות הלווה בכלל המערכת הבנקאית.

מדיניות האשראי מכוונת לשמירת מרכזיותה של הפעילות הקימעונאית בבנק וכוללת מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים ב**בנק ישראל**. מגבלות אלו נועדו לצמצם, בין היתר, את החשיפה לריכוזיות ענפית ולגודל החבות של לווה בודד וקבוצת לווים. מדיניות האשראי כוללת תחומי פעילות בהם לא יעניק הבנק אשראי לאור רמת הסיכון הגבוהה יותר הטמונה בהם או רמת השליטה או הבקרה עליהם, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל בגין פעילויות אלה הינה גבוהה.

כחלק מניהול סיכוני האשראי השוטף ויישום מדיניות הדירקטוריון נבחנים, על בסיס שוטף, מאפייני הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, המיגזר הענפי בו הוא פועל ופרמטרים כגון: תלות גבוהה בלקוחות, ספקים וכיו"ב. כמו כן נבחנים פרמטרים כלכליים שיש להם השפעה על בחינת סיכון האשראי. הבנק פעל ופועל להתאמת המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות, כך שישקפו את רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל.

הבנק בוחן תקופתית את המגבלות שהשית על עצמו ומעדכן על פי התפתחויות במצב המשק, המיגזרים הענפיים, ומדיניות ותפישת הסיכון של הבנק.

הבנק מפעיל מנגנונים הולמים לביצוע בקרה ופיקוח על האשראי, חלקם בזמן אמת וחלקם בדיעבד. הבקרה והפיקוח מבוצעים באמצעות יחידות אקסוגניות ליחידות המנהלות את האשראי.

התיאבון לסיכון אשראי בבנק, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני בהשוואה למגבלות הרגולטוריות. במסגרת המדיניות התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפות בלתי רצויות לסיכון אשראי הכוללת מערך מגבלות רחב לסיכון אשראי לענפים ותחומי פעילות שונים.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות אשראי

מטרת המדיניות הקבוצתית הינה לשמר את המאפיינים הייחודיים שיש לכל בנק בקבוצה ולכוון כל אחד מן הבנקים אל קבוצות המיקוד התואמות מאפיינים אלו.

ד. אמידה וניהול של סיכוני האשראי

- הבנק אימץ מודל פנימי אובייקטיבי של החברה האם לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוחות הקימעונאיים ואת המודל של החברה האם לדרוג הלקוחות הגדולים לצורך דרוג הלקוחות העיסוקיים (מעל 400 א' ש"ח). המודל מושתת בחלקו על אינדיקטורים אובייקטיביים ובחלקו על אינדיקטורים סובייקטיביים.
- המודלים מסייעים בקביעת מסגרות אשראי, בהתאם לרמת הסיכון ובהתאם למאפייני פעילות הלקוח. ביחד עם מערכת למדידת רווחיות לקוח מתאפשר תהליך של התאמת הקשר בין רמת הסיכון והרווחיות.
- מערכות ממוכנות מספקות למנהלי סיכוני האשראי, הן בדרגי השטח והן בדרגי המטה, מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי. בנוסף מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי למשקי בית אשר משפרת ומייעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.
- הנהלת הבנק פועלת לשיפור כלי המדידה, הדווח והבקרה הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבה העיסוקית של מקבלי האשראי.
- הבנק בוחן את עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור במגבלות ריכוזיות לווה וקבוצת לווים וחשיפה ענפית ובמגבלות הענפיות שהוטלו על ידי הדירקטוריון.

ה. להלן פרטים על חשיפות האשראי:

(1) סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו, וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

31.12.12		31.12.13		סוג החשיפה
יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	
13,514.0	14,205.3	14,152.0	14,857.7	הלוואות
2,146.0	1,874.3	1,762.0	1,243.7	אגרות חוב
35.0	26.9	22.0	19.5	נגזרים (OTC)
5,269.0	5,605.3	5,308.0	4,932.6	חשיפות חוץ מאזניות
343.0	335.6	348.0	363.1	נכסים אחרים
21,307.0	22,047.4	21,592.0	21,416.6	סה"כ חשיפת אשראי ברוטו

(1) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע בין יתרות הסגירה הרבעוניות.

(2) התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

יתרות ליום 31 בדצמבר 2013

סה"כ חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות (1)			אגרות חוב	הלוואות	סוג החשיפה
		נגזרים (OTC)	חשבוניות	חשבוניות			
3,956.2	-	-	-	1,130.2	2,826.0	ריבונות	
466.6	-	33.0	-	80.9	352.7	יישיות סקטור ציבורי	
511.2	-	-	17.9	2.1	491.2	תאגידים בנקאיים	
3,006.4	-	1,131.4	1.0	30.5	1,843.5	תאגידים	
199.2	-	0.8	-	-	198.4	בביטחון נדל"ן מסחרי	
10,938.1	-	3,485.8	0.4	-	7,451.9	קמעונאים ליחידים	
1,832.6	-	281.6	0.2	-	1,550.8	עסקים קטנים	
143.2	-	-	-	-	143.2	בגין משכנתאות לדיור	
363.1	363.1	-	-	-	-	נכסים אחרים	
21,416.6	363.1	4,932.6	19.5	1,243.7	14,857.7	סך הכל	

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים.

התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

סה"כ חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות			הלוואות	סוג החשיפה
		חוץ מאזניות (1)	נגזרים (OTC)	אגרות חוב		
במיליוני ש"ח						
4,003.3	-	-	-	1,696.3	2,307.0	ריבונות
523.0	-	37.0	-	80.2	405.8	יישיות סקטור ציבורי
437.5	-	-	22.6	8.3	406.6	תאגידים בנקאיים
3,089.7	-	877.6	1.4	89.5	2,121.2	תאגידים
11,703.1	-	4,446.2	2.9	-	7,254.0	קמעונאים ליחידים
1,800.0	-	244.5	-	-	1,555.5	עסקים קטנים
155.2	-	-	-	-	155.2	בגין משכנתאות לדיור
335.6	335.6	-	-	-	-	נכסים אחרים
22,047.4	335.6	5,605.3	26.9	1,874.3	14,205.3	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראות.

3א) סיכון אשראי כולל לפני הפחתות סיכון בכל משקל סיכון

יתרות ליום 31 בדצמבר 2013

							חשיפת אשראי ברוטו (1)	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	380.1	3,576.1	3,956.2	ריבונות
-	-	-	466.5	-	-	-	466.5	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	297.6	-	213.6	-	511.2	תאגידים בנקאיים
14.9	2,954.5	-	-	-	-	-	2,969.4	תאגידים
-	198.5	-	-	-	-	-	198.5	בביטוחו נדל"ן מסחרי
6.2	5.0	10,877.6	-	-	-	-	10,888.8	קמעונאים ליחידים
34.2	0.4	1,773.6	-	-	-	-	1,808.2	עסקים קטנים
0.2	10.9	93.6	-	37.8	-	-	142.5	בגין משכנתאות לדירור
-	220.5	-	-	-	-	142.6	363.1	נכסים אחרים
55.5	3,389.8	12,744.8	764.1	37.8	593.7	3,718.7	21,304.4	סך הכל

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

							חשיפת אשראי ברוטו (1)	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	351.9	3,651.4	4,003.3	ריבונות
-	-	-	522.9	-	-	-	522.9	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	227.3	-	210.2	-	437.5	תאגידים בנקאיים
50.6	2,902.7	-	38.8	-	-	-	2,992.1	תאגידים
0.7	9.6	11,669.3	-	-	-	-	11,679.6	קמעונאים ליחידים
0.5	0.2	1,783.0	-	-	-	-	1,783.7	עסקים קטנים
0.3	2.1	83.5	-	68.8	-	-	154.7	בגין משכנתאות לדירור
-	205.0	-	-	-	-	130.6	335.6	נכסים אחרים (1)
52.1	3,119.6	13,535.8	789.0	68.8	562.1	3,782.0	21,909.4	סך הכל

(1) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים וכן לפני הפחתת סיכון.

(ב) סיכון אשראי כולל אחרי הפחתת סיכון בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח):

יתרות ליום 31 בדצמבר 2013

							חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	380.1	3,617.7	3,997.8	ריבנות
-	-	-	359.0	-	-	-	359.0	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	307.3	-	213.6	-	520.9	תאגידים בנקאיים
14.1	2,769.4	-	-	-	-	-	2,783.5	תאגידים
-	178.1	-	-	-	-	-	178.1	בביטחון נדל"ן מסחרי
6.2	2.8	10,766.3	-	-	-	-	10,775.3	קמעונאים ליחידים
33.8	0.4	1,458.2	-	-	-	-	1,492.4	עסקים קטנים
0.2	7.5	90.2	-	37.8	-	-	135.7	בגין משכנתאות לדיור
-	220.5	-	-	-	-	142.6	363.1	נכסים אחרים
54.3	3,178.7	12,314.7	666.3	37.8	593.7	3,760.3	20,605.8	סך הכל

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

							חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	351.9	3,692.0	4,043.9	ריבנות
-	-	-	418.5	-	-	-	418.5	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	255.0	-	210.2	-	465.2	תאגידים בנקאיים
49.5	2,711.1	-	38.8	-	-	-	2,799.4	תאגידים
0.6	5.0	11,540.5	-	-	-	-	11,546.1	קמעונאים ליחידים
0.5	0.2	1,464.4	-	-	-	-	1,465.1	עסקים קטנים
0.3	2.1	82.3	-	64.7	-	-	149.4	בגין משכנתאות לדיור
-	205.0	-	-	-	-	130.6	335.6	נכסים אחרים
50.9	2,923.4	13,087.2	712.3	64.7	562.1	3,822.6	21,223.2	סך הכל

(1) לאחר הפרשה להפסדי אשראי, לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת ביטחונות.

4) פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

תקופה לפרעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	6,414.3	10.9	3,854.8	13.2	180.6	10,473.8
מעל שנה ועד חמש	4,817.2	396.0	841.8	1.6	-	6,056.6
מעל חמש שנים	3,566.5	836.8	236.0	4.7	-	4,644.0
ללא מועד פרעון	59.7	-	-	-	182.5	242.2
סכום כולל	14,857.7	1,243.7	4,932.6	19.5	363.1	21,416.6

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

תקופה לפרעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	5,451.0	83.0	4,914.4	23.8	175.5	10,647.7
מעל שנה ועד חמש	5,433.6	600.3	556.5	2.0	-	6,592.4
מעל חמש שנים	3,242.6	1,191.0	134.4	1.1	-	4,569.1
ללא מועד פרעון	78.1	-	-	-	160.1	238.2
סכום כולל	14,205.3	1,874.3	5,605.3	26.9	335.6	22,047.4

ו. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

- לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההשענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאושרים אחת לשנה בהנהלה ובדיקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים.

- במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שווי הנכסים שהתקבלו כביטחונות לאשראי - לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה ונלקחים בחשבון משתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.

- כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין ומערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות.

- הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כדי לא להתבסס על סוג בטחון ספציפי. סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, המחאות עתידיות, חשבונות מבטוחות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.

הבנק שידרג את המערכת הממוכנת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו בתיקי הלקוחות. בנוסף הושלם תהליך הטמעת המערכת המנהלת את המעקב אחר שווים של נכסים אלה. הטמעת מערכת הביטחונות החדשה משפרת את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכונים אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.

השימוש בביטחונות להפחתת סיכון האשראי הנמדד לצרכי הלימות הון בהתאם להוראות באזל 2

בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, הותרה בגישה הסטנדרטית הפחתת סיכון אשראי המובטח במלואו או בחלקו בביטחונות כגון מזומנים, ניירות ערך, ערבות צד שלישי או פיקדונות כאשר הפחתה זו ממלאת אחר הדרישות לוודאות משפטית כפי שתוארה בהוראות.

הבנק בחן את כשירותם של הביטחונות השונים המשמשים בפעילותו השוטפת לצורך הפחתת סיכון האשראי הנמדד במסגרת הוראות באזל 2. להלן פרטים על היקף הפחתת סיכון האשראי בהתאם להוראה.

התפלגות החשיפה לפי סוגי החשיפה וכיסויי בביטחון כשיר

יתרות ליום 31 בדצמבר 2013

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה על ידי ערבויות שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון		חשיפת אשראי נטו (3)
				פיננסי (2)	חשיפה שמכוסה	
במיליוני ש"ח						
ריבונות	3,956.2	-	41.6	-	-	3,997.8
יישויות סקטור ציבורי	466.5	41.6	30.2	96.1	-	359.0
תאגידים בנקאיים	511.2	-	9.7	-	-	520.9
תאגידים	2,969.4	34.7	-	151.2	-	2,783.5
בביטחון נדל"ן מסחרי	198.5	-	-	20.4	-	178.1
קמעונאים ליחידים	10,888.8	0.1	-	113.4	-	10,775.3
עסקים קטנים	1,808.2	5.1	-	310.7	-	1,492.4
בגין משכנתאות לדיור	142.5	-	-	6.8	-	135.7
נכסים אחרים	363.1	-	-	-	-	363.1
סך הכל	21,304.4	81.5	81.5	698.6	-	20,605.8

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה על ידי ערבויות שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון		חשיפת אשראי נטו (3)
				פיננסי (2)	חשיפה שמכוסה	
במיליוני ש"ח						
ריבונות	4,003.3	-	40.6	-	-	4,043.9
יישויות סקטור ציבורי	522.9	40.7	30.8	94.5	-	418.5
תאגידים בנקאיים	437.5	-	27.7	-	-	465.2
תאגידים	2,992.1	45.2	-	147.5	-	2,799.4
קמעונאים ליחידים	11,679.6	0.6	-	132.9	-	11,546.1
עסקים קטנים	1,783.7	12.6	-	306.0	-	1,465.1
בגין משכנתאות לדיור	154.7	-	-	5.3	-	149.4
נכסים אחרים ⁽⁴⁾	335.6	-	-	-	-	335.6
סך הכל	21,909.4	99.1	99.1	686.2	-	21,223.2

(1) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי אשראי, לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולפני הפחתת סיכון אשראי.

(2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

(3) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת סיכון אשראי.

פיקוח ובקרה על השימוש בביטחונות

כל חבויות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכת האובליגו באמצעותה מבצע הבנק מעקב שוטף של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.
מעקב שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים, בחטיבה הקמעונאית ובחטיבה העיסקית באמצעות דוחות יעודיים ממערכות התפעול בהם מפורטות כל חבויות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, ומתקבלת תמונת מצב שלמה על חשיפת הלקוח.
במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה גם במערכי בקרה נוספים כאמור בפרק "פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי" להלן.

ז. חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

בבנק קיימים תהליכים מובנים המוסדרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. כמו כן, קיימים ומוסדרים בנהלים תהליכי עבודה מוגדרים בהתייחס לתהליך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי, המשקפים הערכה שמרנית להפסדי האשראי הצפויים לבנק.
מערכת ממוכנת המשמשת בבנק לאיתור חובות בעייתיים מחייבת את האחראים לטיפול בחוב ביחידות השונות לבצע פעולות לפירעון החוב בפרק זמן קצוב מראש לכל שלב ובסדר פעולות הולך ומחמיר שבסופו מועבר החוב לגבייה באמצעים משפטיים ואחרים במטה הגבייה.
מטה הגבייה – היחידה, בסיוע עורכי דין חיצוניים, אחראית להליך הסדרי חובות, מימוש ביטחונות והפעלת אמצעי גבייה. כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואמדנים חשבונאיים קריטיים הבנק מיישם החל משנת 2011 תקנים חשבונאיים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

להלן התפלגות הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור והפרשות להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי:

ליום 31 בדצמבר 2013

יתרת הפרשות קבוצתיות	יתרת הפרשות פרטני	הלוואות בפיגור לפני הפרשות להפסדי אשראי	הלוואות פגומות	
במיליוני ש"ח				
0.1	-	-	-	סקטור ציבורי
18.3	13.2	18.1	44.0	הלוואות לתאגידים
0.7	-	-	-	הלוואות בבטוחון נדל"ן מסחרי
34.1	7.2	9.5	31.1	הלוואות קמעונאיות ליחידים
16.3	7.1	36.6	57.3	הלוואות לעסקים קטנים
0.7	-	0.5	0.1	משכנתאות לדיור
70.2	27.5	64.7	132.5	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2012

הלוואות פגומות	הלוואות בפיקור להפסדי אשראי	יתרת הפרשות פרטני	יתרת הפרשות קבוצתיות
במיליוני ש"ח			
-	-	-	0.1
149.8	74.5	58.6	34.8
11.5	0.9	1.1	17.0
6.7	0.9	1.4	14.5
0.1	1.8	-	0.4
168.1	78.1	61.1	66.8

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

מערך ניהול סיכוני האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות שונות הנקבעות ומאושרות על ידי הדירקטוריון וכן על נהלי אשראי, אשר מגדירים את תהליך אישורי האשראי ואת תהליך הבקרה. ניהול סיכון האשראי מתבצע בחטיבה הקימעונאית ובחטיבה העיסקית הנבדלות ביניהן בפרופיל הלקוח המתבטא בגודל האשראי, סיכון הלקוח, מורכבות ודרישות התמחות ועוד.

בחטיבה הקימעונאית מנוהל סיכון האשראי במנהלת הסניפים בהנהלה הראשית ובסניפים, בהתאם למדרג סמכויות. בחטיבה העיסקית מנוהלים הסיכונים על ידי מנהלי קישרי לקוחות, מחולקים לסקטורים של פעילות, המנהלים את כל פעילות הלקוח. בנוסף קיימת בחטיבה העיסקית מחלקה למימון מתמחה המרכזת את פעילות הפקטורינג וכן פועל מטה עיסקי המרכז את פעילות האשראי במסגרת קרנות מימון לעידוד עסקים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה מתבצעים על ידי וועדות ופורומים ייעודיים, ברמת הדירקטוריון, ההנהלה (כמפורט בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם – כללי) ודרגי הביניים שהמרכזיים שבהם הינם:

המחלקה לתפעול מעקב ופיקוח אשראי בחטיבה העיסקית

המחלקה בלתי תלויה בפעילות העיסקית וכפופה למנהל החטיבה העיסקית. המחלקה עוסקת באיתור מוקדי סיכון אשראי בכל הבנק באמצעות מקורות מידע שונים כגון: דוחות ייעודיים, מערכות תפעוליות של התראות וסיווגים ומקורות חיצוניים. בנוסף מבצעת המחלקה בקורות ספציפיות על תיקי לווים לפי תוכנית מפורטת, בהתאם לנהלים פנימיים המסדירים פעילות זו.

פעילות הבקרה כוללת בנוסף לאיתור מוקדי סיכון כאמור לעיל גם מתן הנחיות לביצוע מעקב ביחידות אשראי בסניפים ויחידות אשראי אחרות וכן תמיכה וסיוע מיקצועי ליחידות אשראי בביצוע פעילות שוטפת.

יחידות לבקרה עסקית

על מנת למצות את מלוא הפוטנציאל העסקי הגלום בפעילות הלקוחות, בין השאר באמצעות קשר בין המרווח הפיננסי וסיכון האשראי, פועלות מספר יחידות הבוחנות את התפתחות הרווחיות הכוללת של הלקוחות במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות. פעילות זו מתבצעת על ידי האגף למידע ניהולי בחטיבה הפיננסית, על ידי המטה העיסקי בחטיבה העיסקית באמצעות נתונים המועברים מן האגף למידע ניהולי ועל ידי האגף לניהול מכירות בחטיבה הקמעונאית.

היחידה לניתוח פיננסי ומידע עיסקי בחטיבה העיסקית

עוסקת בניתוח אנליטי של דוחות כספיים ותוכניות עסקיות ללקוחות החטיבה העסקית. היחידה בלתי תלויה בפעילות העסקית, הניתוח כולל הערכה לרמת הסיכון על בסיס הדוחות הכספיים.

בקרת אשראי

יחידה הכפופה למנהלת הסיכונים הראשית, האחראית על בקרת סיכוני אשראי של לווים ספציפיים על פי מדגם מבוסס סיכון של תיק האשראי של הבנק. היחידה פועלת באופן בלתי תלוי על פי נוהל בנקאי תקין 319 (בקרת אשראי).

הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן.

במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ט. ניהול סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותו וסיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון נזילות). סיכון סביבתי הכלול בסיכון האשראי הוא למשל, ירידה בערך הבטחונות או הרעה במצב הפיננסי של הלווה בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו כן קיימת אפשרות לסיכון מוניטין, כתוצאה מייחוס קשר בין הבנק לבין הגורם למפגע סביבתי. במחצית השנייה של 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים. מובהר כי מצופה מתאגידים בנקאיים לקיים מערך ניהול סיכונים ביחס לסיכונים אלה שיכלול נהלים וכלים לזיהוי סיכונים אלה בעת מתן האשראי ולאורך חיי האשראי. הבנק נערך להטמעת ההוראה כחלק מהיערכות הקבוצה והנושא נכלל כחלק ממדיניות האשראי בבנק.

י. דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה, דירקטוריון הבנק, ועדת אשראי וועדת ניהול סיכונים מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתיים שונים על-ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות לניהולם במסגרת "מסמך הסיכונים" הרבעוני כנדרש בהוראה 310. להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך הסיכונים נדון אחת לרבעון בהנהלה ובוועדת ניהול סיכונים לפי העניין ובמליאת הדירקטוריון.

יא. חקיקה בנושא ניהול סיכוני אשראי

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי. תחולת ההוראה ביום 1 בינואר 2014.

ההוראה מאמצת את תפיסת ועדת באזל ורשויות פיקוח מובילות בעולם, לגבי ניהול סיכוני אשראי.

ההוראה דנה, בין היתר, בנושאים הבאים:

- מתן חוות דעת כתובה שתערך על ידי פונקציית ניהול הסיכונים לכל בקשת אשראי מעל לסכום של 25 מיליון ש"ח (בשנה הראשונה ליישום ההוראה - 50 מיליון ש"ח).
- האחריות לסייוג אשראי ולקביעת הפרשות להפסדי אשראי תוטל על גורם בתאגיד הבנקאי שאינו אחראי לפעילות עסקית.
- האחריות לקביעת דירוגי האשראי או לאישורם תוטל על פונקציית ניהול הסיכונים.
- בנוסף, דנה ההוראה בצורך בקיום מערכות מידע ניהוליות שונות, בצורך בפיתוח מערכות דרוג אשראי איכותיות ובחובה לתיקוף מודלים בכלל ומערכות הדרוג בפרט, על ידי פונקציית ניהול הסיכונים.

הבנק, כחלק מקבוצת הבינלאומי, נערך ליישום ההוראה במועד.

ביום 30 באפריל 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות. תחולת ההוראה ביום 1 בינואר 2014.

ההוראה מאמצת שבעה קריטריונים ומפרטת את הדרך הראויה ליישומם:

- הדירקטוריון וההנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי אחראים לקיום תהליכים נאותים ובקורות פנימיות אפקטיביות, על מנת לקבוע באופן עקבי הפרשות להפסדי אשראי, בהתאם למדיניות ולנהלים של התאגיד הבנקאי ולהוראות המפקח.
- תאגיד בנקאי יקיים מערכת לסיווג מהימן של חובות, על בסיס הערכת סיכון אשראי.
- תאגיד בנקאי יקבע תהליך כולל לתיקוף של כל מודל פנימי להערכת סיכונים אשראי.
- תאגיד בנקאי יאמץ ויתעד שיטת עבודה לטיפול בהפסדי אשראי שתקבע את אופן הערכת סיכונים האשראי, זיהויים של חובות בעייתיים וקביעה במועד של הפרשות להפסדי אשראי.
- סך ההפרשות להפסדי אשראי, הפרטניות והמוערכות על בסיס קבוצתי, יהיה מספיק לכיסוי הפסדי האשראי המוערכים בתיק האשראי, כנדרש בהוראות הדיווח לציבור.
- השימוש בשיקול דעת של עובדים מנוסים בתחום האשראי ובהערכות סבירות, חיוני בתהליך ההכרה והמדידה של הפסדי אשראי.
- תהליך הערכת סיכונים האשראי יספק את הכלים החיוניים, הנהלים והנתונים הדרושים לשם הערכת סיכונים אשראי, לדיווח הכספי ולמדידת הלימות ההון.

הבנק, כחלק מקבוצת הבינלאומי נערך ליישום ההוראה במועד.

יא. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים (זרים ומקומיים)

פעילות לקוחות הבנק ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העסקות בבנק הבינלאומי. חשיפות הנוצרות בגין פעילות שוטפת בחדרי העסקאות הינן מול הבנק הבינלאומי בלבד.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מצומצם של מכשירים פיננסיים נגזרים ובעיקר עסקאות FORWARD. פעילות הבנק באופציות נעשית ללא חשיפת שוק. עיקר האופציות הקיימות בבנק הינן אופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל. פעילות הבנק באופציות ובתחום המוצרים המובנים המשווקים ללקוחות נעשית תוך כיסוי מלא של ההתחייבות ללקוח בהתחייבות מקבילה של החברה האם. האופציות הכלולות בפיקדונות המקנים למפקיד ברירה בין הצמדה לש"ח או לדולר מנוהלות במסגרת ניהול חשיפות השוק הכולל של הבנק.

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים כוללת, בין היתר, התייחסות לפעילות מכשירים נגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש - מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים והוועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.

פעילות לקוחות ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העסקאות של הבנק הבינלאומי. הבנק אינו חבר במסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף והוא פועל בתחומי ניירות ערך ומעו"ף באמצעות הבנק הבינלאומי.

חשיפות הבסיס והריבית הנוצרות כתוצאה מפעילות זו מהוות חלק ממסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס ובריבית.

סיכון במוצרים מובנים

הבנק משווק מוצרים מובנים (Structured Products) בפיקדונות, המאפשרים ללקוח סיכוי לתשואה גבוהה ביחס למוצרים שגרתיים, כנגד לקיחת סיכון של הפסד הריבית האלטרנטיבית וזאת מבלי לסכן את קרן הפיקדון במטבע הבסיס. התשואה במוצרים מותנית בפרמטרים כגון: טווח השתנות מוגדר מראש של שערי החליפין, שיעורי הריבית, או מדדי מניות לרבות השתתפות בעליה או ברידה של שערי חליפין, מדד חוזי סחורות, מדדי סחורות או סל מניות. הבנק קשור בהסכם עם החברה האם על פיו תשלם לו החברה האם את הסכומים בהם התחייב הבנק ללקוחותיו בעקבות מכירת מוצרים בהסכמים כאמור.

סיכונים האשראי במכשירים פיננסיים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. מדיניות האשראי של הבנק כוללת, בין היתר, התייחסות לאופי החשיפה, הביטחונות הנדרשים, בקרה ופיקוח.

פרטים על היקף העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועל היקף החשיפה לצרכי הלימות ההון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2013

ביטחונות				סכום		שווי הוגן ברוטו חיובי	סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	מניות בת"א 100	ניירות ערך ממשלתיים	מזומן	החשיפה	סכום נקוב		
במיליוני ש"ח							
1.4	-	-	-	1.4	605.3	0.6	נגזרי מדד
5.7	-	-	-	5.7	364.5	2.5	נגזרי ריבית
10.6	-	-	0.2	10.8	1,007.9	1.7	נגזרי מט"ח
1.6	-	-	-	1.6	363.9	3.7	נגזרי מניות
-	-	-	-	-	-	-	נגזרי סחורות ואחרים
19.3	-	-	0.2	19.5	2,341.6	8.5	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2012

ביטחונות				סכום		שווי הוגן ברוטו חיובי	סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	מניות בת"א 100	ניירות ערך ממשלתיים	מזומן	החשיפה	סכום נקוב		
במיליוני ש"ח							
1.7	-	-	-	1.7	456.8	1.7	נגזרי מדד
2.5	-	-	-	2.5	513.5	-	נגזרי ריבית
13.4	-	-	-	13.4	897.2	4.5	נגזרי מט"ח
6.5	0.2	0.8	1.0	8.5	387.7	3.7	נגזרי מניות
0.8	-	-	-	0.8	4.6	0.3	נגזרי סחורות ואחרים
24.9	0.2	0.8	1.0	26.9	2,259.8	10.2	סך הכל

פיקוח ובקרת ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים

החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, המובא לדיון לאישור בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

חשיפה וניהול סיכוני שוק (סיכונים פיננסיים)

א. כללי

סיכוני השוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים לשחיקה בהון העצמי של הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם הוא פועל המשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו. ביניהם ניתן למנות את שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, מחירי מוצרים, התנדויות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון השוק מובנה בפעילות כל היחידות העסקיות בבנק הכוללות את החטיבה הקמעונאית, החטיבה העסקית והחטיבה הפיננסית. פעילות החטיבה הפיננסית באמצעות כלים העומדים לרשותה מכוונת למדידת סיכון השוק הנוצר ולגידורו בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת התיאבון לסיכון. התיאבון לסיכון שוק מפורט בכל אחד ממרכיבי סיכון זה (סיכון בסיס, סיכון ריבית).

לבנק מדיניות ניהול סיכונים פיננסיים המאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון ומפרטת, בין היתר, את החשיפה לסיכוני שוק. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר: תיאבון כולל לסיכוני שוק ותיאבון לסיכון בחרת הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים בהם פועל הבנק, דיווח תקופתי לדירקטוריון על החשיפה לסיכונים, בחינת שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק, הגדרת הגופים המעורבים בתהליך הניהול, המדידה, הבקרה והפיקוח על הסיכונים.

אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה ובוועדת ניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך הסיכונים הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים.

ב. דרישת ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל 2 בחר הבנק ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני מטבע בכלל הבנק ועל סיכוני ריבית בתחומי המסחר בלבד.

להלן דרישת ההון בגין סיכוני שוק:

31.12.12		31.12.13		
סיכון כללי	סך הכל	סיכון כללי	סך הכל	
במיליוני ש"ח				
0.7	0.7	1.0	1.0	בגין סיכון ריבית
2.3	2.3	2.3	2.3	בגין סיכוני מטבע
3.0	3.0	3.3	3.3	סך כל דרישות ההון בגין סיכוני שוק

ג. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני שוק

הבנק מנהל ומבקר את החשיפה לסיכוני השוק על פי חישובי VAR ומבחיני רגישות המחושבים רבעונית. ה-VAR- הערך הנתון לסיכון, מודד את ההפסד הצפוי בשווי ההון של הבנק (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון (10 ימי עסקים) בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%).
- ה-VAR- המחושב בבנק מתבסס על שיטת ה-VAR ההיסטורי. בנוסף נעשה שימוש בכלי ניהול ובקרת חשיפות ריבית כגון: מח"מ, שווי הוגן, מבחיני רגישות לשינויים בעקום הריבית ותרחישי קיצון.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע כי סך החשיפה לסיכוני שוק בתיק למסחר כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה-VAR) לא תעלה על 2 מיליון ש"ח. (לפי אופק של 10 ימים בשיטה הפרמטרית/ היסטורית). ערך ה-VAR בתיק למסחר ביום 30 בדצמבר 2013 מסתכם בסכום זניח בדומה לערכו ב-31 בדצמבר 2012.
ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ערך ה-VAR של התיק הבנקאי בכ- 5.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ- 8.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012 כשהוא ערוך באותם כללים.

תרחישי קיצון לבחינת גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה השחיקה המקסימלי בשווי הוגן של הבנק בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכוני השוק. סך המגבלות בתרחישי קיצון של שינוי בעקומי הריבית מסתכם ב- 10% מהונו העצמי של הבנק.

תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית והשפעת התממשות תרחישי קיצון על יחס ההון לרכיבי סיכון

כחלק מהיערכותו ליישום הוראות נדבך 2 של באזל 2 וקידום ניהול הסיכונים, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי. תוצאות תרחישי הקיצון ומשמעותיותיהם, נדונו בהנהלה ובמליאת הדירקטוריון, כחלק מן הדיון השנתי בנאותות ההונית של הבנק (תהליך ה-ICAAP).

ד. חשיפת הבסיס

כללי

סיכון הבסיס הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שוויי התחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת בכל אחד ממיגזרי ההצמדה השונים: המיגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המיגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעת ההון במיגזר שאינו המיגזר השקלי מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול חשיפת הבסיס

ניהול סיכוני הבסיס והשקעת ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים נעשה בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשווקי הכספים וההון. תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במיגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מיגזר. במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות עודף או (חסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי: סך עודף או (חסר) של נכסים על התחייבויות במיגזר הלא צמוד לא יעלה על 150% מההון הפנוי. עודף נכסים על התחייבויות במיגזר צמוד המדד לא יעלה על 100% מההון הפנוי. עודף התחייבויות על נכסים במיגזר צמוד המדד לא יעלה על 75%. עודף או (חסר) של נכסים על התחייבויות במיגזר המט"ח צמוד המט"ח לא יעלה על 25% מההון הפנוי.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן בתרחישי קיצון בתחום החשיפה לסיכוני בסיס. המגבלה שנקבעה היא עד 5.5% מההון העצמי. בנוסף למגבלות על ההון הפנוי, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות פרטניות על תיק הנוסטרו.

החשיפה בפועל ליום הדוח

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון:

מגבלת הדירקטוריון	כחלק מההון הפנוי				
	31.12.12	31.12.13	31.12.12	31.12.13	
			במיליוני ש"ח		
(150%)/+150%	101.6%	103.8%	937.8	1,037.0	מיגזר שיקלי לא צמוד
(75%)/+100%	(4.5%)	(6.6%)	(41.5)	(66.2)	מיגזר שיקלי צמוד מדד
(25%)/+25%	2.9%	2.9%	26.9	28.5	מט"ח וצמוד מט"ח
	100.0%	100.1%	923.2	999.3	סך הכל

רגישות ההון לשינויים בשער חליפין

ניהול החשיפה למטבע מתבצע בעיקר באמצעות עסקות ספוט ופרוורד. היקף החשיפה הוא נמוך.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים:

ליום 31 בדצמבר 2013

מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	0.5	1.1	(0.5)	(1.1)
אירו	0.9	1.8	(0.9)	(1.8)

ליום 31 בדצמבר 2012

מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	0.7	1.3	(0.7)	(1.3)
אירו	0.7	1.4	(0.7)	(1.4)

הערות:

- (1) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (2) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (3) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

דרישת ההון בגין סיכונים בסיס

במסגרת יישום הוראות באזל 2 מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. במסגרת זאת נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכונים בסיס הנגזרים מסיכונים בסיס במט"ח בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין סיכונים בסיס במט"ח ביום 31 בדצמבר 2013 על פי הוראות באזל 2 הסתכם בכ-2.3 מיליון ש"ח בדומה ליתרה ביום 31 בדצמבר 2012. הבנק מבצע הקצאת הון משלימה בגין סיכונים בסיס במיגזר המדדי (סיכונים אינפלציה) במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 2.

ה. חשיפת הריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להיווצר בגין הפער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הריבית בין הנכסים וההתחייבויות למיניהם בכל אחד ממיגזרי הפעילות. הסיכונים בריבית, לכלל התיק, הינם הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.

ניהול חשיפת הריבית

ניהול חשיפת הסיכונים לריבית נעשה תוך פיזור נאות של השקעת ההון הפנוי בין טווחי הזמן השונים, וצמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד ובמיגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה.

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא ניהול סיכון ריבית. ההוראה כוללת בחלקה הסדרה של דרישות וציפיות קיימות של הפיקוח על הבנקים מתאגידים בנקאיים ומתבססת בעיקר על עקרונות ועדת באזל לניהול ופיקוח על סיכון הריבית שפורסמו בשנת 2004. בעקבות התקנת הוראה זו בוצעו תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 "ניהול סיכוני שוק". תחילת האמור בהוראה הוא ביום 1 ביולי 2014. הבנק, כחלק מקבוצת הבינלאומי נערך ליישום ההוראה במועד.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכוני הריבית באמצעות תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי עם שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית במיגזר הצמוד, במיגזר השקלי ובמיגזר המט"ח כלהלן:

- מיגזר פעילות צמוד מדד: מגבלה בשיעור של 4% מההון העצמי.
- מיגזר פעילות שקל לא צמוד: מגבלה בשיעור של 5% מההון העצמי.
- מיגזר פעילות מטח וצמוד מטח: מגבלה בשיעור של 1% מההון העצמי.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן בתחום החשיפה לסיכוני ריבית. המגבלה שנקבעה היא עד 10% מההון העצמי. בנוסף נקבעו לפעילות יחידת הנוסטרו מגבלות אפיקי השקעה ומגבלות חשיפה במונחים של VAR.

החשיפה בפועל ליום הדוח

החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד והיא נובעת ממאפייני ההשקעה הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה.

- חשיפת הריבית במיגזר צמוד המדד מושפעת ממשך החיים הארוך של ההתחייבויות ביחס למשך חיי הנכסים, על רקע גיוס כתבי התחייבות נדחים ששימשו להגדלת בסיס ההון של הבנק.
- במיגזר המט"ח וצמוד המט"ח, החשיפה נמוכה יחסית למיגזרים אחרים, זאת, בין היתר, בשל הפעילות במכשירים פיננסיים שונים, ובעיקר בעסקאות החלפת ריבית אשר תורמות לצמצום החשיפה להשתנות הריבית במיגזר זה.
- השפעת פרעונות מוקדמים של הלוואות ושל פיקדונות ללא זמן פירעון שולית.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות:
 - על פי ניסיון העבר קיימת יתרת זכות בחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית, בסכום יציב לאורך זמן. לצורך מדידה וניהול החשיפה בריבית מדיניות הבנק היא להתייחס לחלק מיתרות העו"ש הממוצעות שאינן נושאות ריבית כהתחייבות לזמן ארוך מיום אחד.
 - השפעת פרעונות מוקדמים של הלוואות לדיור זניחה.
 להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית:

ליום 31 בדצמבר 2012		ליום 31 בדצמבר 2013		
המגבלה	אחוז החשיפה	המגבלה	אחוז החשיפה	
5.0%	(1.0%)	5.0%	(3.2%)	מט"י לא צמוד
4.0%	(0.8%)	4.0%	(2.9%)	מט"י צמוד מדד
1.0%	0.0%	1.0%	0.1%	מט"ח וצמוד מט"ח

עלייה מקבילה של 1% בעקומי הריבית בכל מיגזרי ההצמדה תביא לגידול של 58.1 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי. ירידה מקבילה של 1% בעקומי הריבית בכל מיגזרי ההצמדה תביא קיטון של כ-59.5 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי כמפורט להלן:

שינוי בשווי הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2013		
עלייה בשיעור של 1%	ירידה בשיעור של 1%	במיליוני ש"ח
28.6	(32.0)	שינוי בריבית צמודה למדד
30.2	(28.9)	שינוי בריבית לא צמודה
(0.7)	1.4	שינוי בריבית במטח

דרישות ההון בגין סיכונים ריבית

במסגרת יישום הוראות באזל 2 נדבך 1, מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. במסגרת זו נדרש הבנק להלימות ההון בגין סיכונים ריבית בתחומי המסחר בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין חשיפות הריבית בתיק למסחר ביום 31 בדצמבר 2013 על פי הוראות באזל 2 היה 1 מיליון ש"ח.
 הבנק מבצע הקצאת הון משלימה לפי מודל ה VAR במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 2.

רגישות השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות לשינויים בריבית
להלן השפעת השינויים הפוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים
לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

ליום 31 בדצמבר 2013

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית):

סך הכל	מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		לא צמוד	צמוד מדד
	אחר	דולר	דולר	צמוד מדד		
במיליוני ש"ח						
15,925.9	210.8	443.3	1,512.1	13,759.7	נכסים פיננסיים (1)	
1,897.8	286.4	963.0	607.6	40.8	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים (3)	
15,150.1	346.4	929.9	2,224.6	11,649.2	התחייבויות פיננסיות (1)	
1,935.8	136.5	462.4	-	1,336.9	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	
737.8	14.3	14.0	(104.9)	814.4	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

בחישוב החשיפה לשינויי הריבית המחושב על פי כללים חשבונאיים ההתייחסות לחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית היא כפקדונות שזמן פרעונם עם דרישה ועד חודש. כמו-כן החישוב אינו כולל הנחה של פרעונות מוקדמים של הלוואות לדיר.

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית

סך הכל	מטבע ישראלי		מטבע חוץ (2)		סך הכל	שינוי בשווי הוגן	שינויים בשיעורי הריבית	
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר				השפעות סך מקצות הכל
במיליוני ש"ח								
3.59%	26.5	764.3	-	16.8	10.9	(76.2)	812.8	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
0.38%	2.8	740.6	-	16.8	11.6	(101.8)	814.0	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
(3.75%)	(27.7)	710.1	-	16.9	13.0	(136.7)	816.9	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

הערות בעמוד 69.

ליום 31 בדצמבר 2012

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית):

סך הכל	מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
16,052.6	216.4	516.4	1,871.7	13,448.1	נכסים פיננסיים (1)
1,812.6	331.0	816.3	404.1	261.2	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים (3)
15,296.5	341.9	812.4	2,333.0	11,809.2	התחייבויות פיננסיות (1)
1,872.5	193.1	506.2	51.6	1,121.6	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים
696.2	12.4	14.1	(108.8)	778.5	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

הערות בעמוד 69.

ב. השפעת שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

בחישוב החשיפה לשינויי הריבית המחושב על פי כללים חשבונאיים ההתייחסות לחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית היא כפקדונות שזמן פרעונם עם דרישה ועד חודש. כמו-כן החישוב אינו כולל הנחה של פרעונות מוקדמים של הלוואות לדיר.

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית

סך הכל	מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		שינויים בשיעורי הריבית			
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד				
במיליוני ש"ח								
(0.75%)	(5.2)	691.0	-	15.2	11.5	(100.8)	765.1	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(0.07%)	(0.5)	695.7	-	15.0	11.7	(108.1)	777.1	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
1.02%	7.1	703.3	-	14.8	12.4	(117.0)	793.1	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

הערות:

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוף מאזניים.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוף.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוף מאזניים, שהם מהווים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן בכל שאר המטבעות ושינויים דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.

(4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מיגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במיגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במיגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מיגזר ההצמדה.

ו. סיכוני אופציות

כללי

סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות.

התיאבון לסיכון

עסקאות באופציות שמבצע הבנק עבור לקוחותיו מכוסות בעיסקה נגדית כך שסך החשיפה של שתי העסקאות במונחי חשיפת שוק היא אפס. הבנק אינו מבצע אופציות עבור עצמו.

ניהול החשיפה

הבנק עוקב אחר החשיפה. המעקב אחר אופציות מט"ח מתבצע על ידי היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות.

ז. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני שוק ונזילות

הניהול והבקרה של החשיפה לסיכוני שוק ונזילות מבוססים על זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ונזילות ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכוני השוק והנזילות נבחן ומבוקר על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה (כמפורט לעיל בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם – כללי) ועל ידי דרגי הביניים שהמרכזיים שבהם הינם:

מערך הביניים בחברה האם - במסגרת פעילותו ולפי סיכום בין הבנקים בודק מערך הביניים את העמידה במגבלות שנקבעו בתחומי הנוסטרו וניהול הנכסים וההתחייבויות. בדיקה זו תורחב בהמשך גם למגבלות הנזילות.

היחידה לבקרת ניהול סיכוני שוק ונזילות - היחידה, כפופה ישירות למנהלת הסיכונים הראשית ואחראית על בקרת סיכוני השוק והנזילות בבנק. היחידה הפועלת מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין 339 ("ניהול סיכוני שוק") בוחנת את התאמת חשיפות הבנק למגבלות שנקבעו ומדווחת על חריגות ממגבלות אלו אם היו.

אחת לרבעון מוגש לדירקטוריון ולהנהלה דוח הבקר המפרט את מצב החשיפות והעמידה במגבלות.
הביקורת הפנימית - מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, בכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן.

במסגרת הביקורת נבחנו יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ניהול על בסיס קבוצתי של החשיפות לסיכוני השוק

המסגרות לחשיפה לסיכוני שוק המגדירות את התיאבון לסיכון מפורטות במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסית של הבנק המושתתת על המדיניות הקבוצתית אשר הותאמה לבנק. המידע על מצב החשיפות בהתאם למסגרות שנקבעו נמסר לחברה האם לצורך בחינה בראייה הכוללת של חשיפת הקבוצה.

ח. דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

החשיפות לסיכוני השוק בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, והסמכויות לניהולם מרוכזות ב"מסמך הסיכונים" הרבעוני. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה ובוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

ניהול סיכוני נזילות

א. כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, ואי וודאות לגבי זמינות המקורות. התממשות סיכון זה עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק.

הבנק מיישם מדיניות לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

במהלך 2013 שידרג הבנק את מודל הנזילות ואת תהליך ניהול סיכוני הנזילות, בין היתר בהתאם להוראה 342 החדשה, ובהתאם לתוצאות התיקוף שבוצע על ידי היחידה האנליטית בחטיבה לניהול סיכונים בחברה האם. הבנק התחיל להשתמש במודל החדש ביולי 2013 ומבצע מעקב אחר העמידה בדרישות הרגולטוריות ובהן עמידה ביחס כיסוי של 1 לפחות בתרחישים שונים. כמו כן מפעיל הבנק כלים נוספים כנדרש לצורך ניהול סיכוני הנזילות.

בהתאם למתחייב, אישר דירקטוריון הבנק בחודש דצמבר 2013 מדיניות לניהול סיכוני נזילות, וקבע מגבלות, בין היתר, על יחס הנזילות במצב רגיל ובתרחיש קיצון. המדיניות כוללת, בין היתר, התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות.

הבנק מפעיל כלי ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על הנזילות, המבוססים, בין היתר, על מודל כמפורט להלן כחלק מעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 342.

ב. התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות ומודלים למדידה וניהול של החשיפה

התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח, הן בתרחיש של מצב עסקים רגיל, והן תחת תרחיש המדמה מצבי קיצון ולחץ.

מודל פנימי במטבע ישראלי ובמט"ח

לצורך ניהול הנזילות הכולל, נמדד ומנוהל סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק הבינלאומי ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחיש של מצב עסקים רגיל והן תחת תרחיש המדמה מצב לחץ וקיצון. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח מדי יום ולתקופות שונות. המודל נסמך הן על הערכות מומחה (בתרחיש הקיצון בעיקר) בהתבסס על הידע והניסיון שנצברו והן על מבחנים סטטיסטיים (במצב רגיל) בהתבסס על בחינה היסטורית של התנהגות היתרות המאזניות בבנק בסעיפים שונים. האומדנים משמשים ככלים בסיסיים והכרחיים לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכון הנזילות ברמה היומית. הפרמטרים במודל הינם דינמיים, נבחנים ומתעדכנים מעת לעת, כך שישקפו באופן נאות ככל האפשר את מצב הנזילות בבנק. המודל משמש כלי ניהול דינמי, בתדירות יומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכוני הנזילות. תוצאות המודל מוצגות בישיבה יומית של צוות ניהול פיננסי ומבוקרות על ידי הגורמים הרלוונטיים ובכללם יחידת בקרת סיכוני שוק ונזילות.

מודל "קצר ארוך" במיגזר המט"ח

פעילות המערכת הבנקאית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות במיגזר המטח מאופיינת ביצירת שימושים ארוכי טווח הממומנים ממקורות קצרים. פעילות זו נובעת בעיקרה מחוסר זמינות של מקורות מט"ח ארוכי טווח ו/או מעלותם היקרה. פעילות כאמור חושפת את הבנק לסיכונים פיננסיים משני סוגים: נזילות ומרווח. לצורך ניהול והגבלת הסיכונים הפיננסיים, מנהל הבנק את הסיכונים האמורים באמצעות מודל, באמצעות מוערכים היקפי עודף השימושים לתקופות ארוכות בהתאם למבנה המקורות בבנק.

תרחיש קיצון

אף שהבנק מחזיק כרית נזילות גם במצב עסקים רגיל, על מנת להיות ערוך להחמרה מפתיעה במצב הנזילות, חיוני לנהל מעקב אחר תנאי פעילות חריגים. לשם כך עושה הבנק שימוש באינדיקטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות (או טריגרים). הטריגרים כוללים אינדיקטורים לגבי עליית הסיכון הפיננסי ומתייחסים למכלול משתני השוק הרלוונטיים. אזהרה מוקדמת באמצעות האינדיקטורים מהווה סימן לבחינת הווצרות משבר נזילות ולשלב שבו הוא נמצא.

בנוסף, הבנק הגדיר תרחישי לחץ שמטרתם לזהות חולשות שניתן לצמצם ו/או לבטל, ולהעלות את המודעות למצב הנזילות של הבנק.

מערכת זה"ב (RTGS) ניהול נזילות תוך יומית במטבע ישראלי

הבנק משתמש במערכת פנימית שפותחה לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה. המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונות.

ג. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

פרטים על התייחסות הדירקטוריון והנהלה לפיקוח ולבקרה בנושא ניהול החשיפה לסיכון נזילות ראה בפרק "פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני שוק ונזילות" דלעיל.

ד. דיווח על חשיפה לסיכוני נזילות

דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ניתן במסגרת דיון יומי ושבועי המתקיים בחטיבה הפיננסית וכן בדיון חודשי בראשות המנכ"ל. דיווח על חשיפות הנזילות מרוכז ב"מסמך הסיכונים" הרבעוני. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים, ובמליאת הדירקטוריון. במדיניות החשיפה בתחום נקבעו נוהלי דיווח על חריגה.

ה. ניהול הסיכון על בסיס קבוצתי

עלפי עקרונות ניהול הנזילות ברמת הקבוצה:

- על הבנק לקיים מדיניות ומודל נזילות פנימי עצמאי המאושר בדירקטוריון וכן על הבנק לגבש מדיניות עצמאית לניהול נזילות תוך הקפדה על קיום הוראות הרשויות הרגולטוריות.
- הבנק לווה כספים מהחברה האם, ומלווה לה כספים באופן שוטף כחלק מניהול הנזילות, בכפוף לקווי נזילות שאושרו ולמגבלות הרגולטוריות.

ניהול הסיכונים התפעוליים

א. כללי

- סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בפרק נפרד).
- הסיכון התפעולי גלום בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והאחרות המתבצעות בבנק. משכך מושם עיקר הדגש בניהול החשיפה לסיכון התפעולי על מיפוי, איתור וזיהוי מוקדם ככל שניתן של מוקדי הסיכון העיקריים, אומדן ומיזעור הסיכונים באמצעות הטמעת בקורות מונעות מפצות וביצוע מעקב קפדני אחר יישומן.
- הבנק רואה בניהול הסיכונים התפעוליים חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים כבסיס לפעילותו העסקית. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות ותהליכי העבודה בבנק, במגוון המוצרים והמערכות, ובשל כך מהווה ניהול הסיכונים התפעוליים חלק אינטגרלי מניהול הפעילות העסקית.
- היחידה לניהול הסיכונים התפעוליים, הנהלת הבנק והגורמים האחראים לתחומי הפעילות השונים משקיעים מאמצים רבים כדי לשפר את כלי המדידה, הפיקוח והבקרה הקיימים בבנק, במטרה למזער את הסיכונים התפעוליים בתחומים השונים, בהתאם למדיניות קבוצתית ובשיתוף עם מומחים חיצוניים.
- הבנק פועל להשלמת ההיערכות ליישום הוראת בנק ישראל מספר 350 בנושא "ניהול הסיכון התפעולי" על בסיס סקר פערים שבוצע בחברה האם בסיוע יועצים חיצוניים.
- מר אמנון בק מנכ"ל מת"ף משמש כמנהל טכנולוגיית המידע בבנק. מר דן טראוב, מנהל חטיבת המשאבים, אחראי על השליטה, הבקרה וקבלת שירותי טכנולוגיית המידע בבנק.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני זיהוי אומדן הסיכונים, הבקרה, המעקב וכן מערכי הדיווח.
- המדיניות, המבוססת על מדיניות החברה האם, מתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין 350, ומותאמת למאפייני הבנק.
- דירקטוריון הבנק מינה את מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) של הבנק כמנהלת הסיכונים התפעוליים אשר באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, אחראית לגיבוש ויישום של המדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון, להטמעתה בבנק, להנחיית החטיבות השונות בבנק, לעיגון סטנדרטים של מעקב, לדיווח ובקרה.

ג. ניהול החשיפות

איתור, מיפוי, מיזעור וניטר

- סקר מיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים הינו אחד הכלים המרכזיים לשליטה ובקרה בהם. הסקר כולל אומדן של הנזק הפוטנציאלי הנובע מכל סיכון שאותר והמלצות על דרכי הפעולה למזעור הסיכונים. כמו כן ממופות הבקרות הקיימות. הבנק אימץ את מתודולוגיית החברה האם, מיפה את תהליכי העסקיים הייחודיים וביצע תהליך מובנה של מיפוי הסיכונים התפעוליים הייחודיים ביחידות הבנק השונות.
- הבנק אימץ את סקרי הסיכונים של החברה האם בתהליכים דומים, תוך דירוגם לפי חלק יחסי שנקבע לבנק וכן ביצע סקרי סיכונים על התהליכים העסקיים הייחודיים לו. במהלך שנת 2013 עודכנו הסקרים בתהליכים הייחודיים, בהתאם למדיניות ניהול סיכונים תפעוליים.
- במסגרת הסקר נכלל גם נושא מיפוי החשיפה לסיכוני הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל.
- בעקבות ממצאי סקר הסיכונים נוספו בקורות חדשות במערכות התפעוליות, לרבות מערכות ממוכנות ואחרות, שונו ואורגנו מחדש תהליכי עבודה ונוספו מידע ניהולי⁷³ ודיווחים המסייעים למנהלים בתהליך הבקרה.

- הבנק מבצע סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון בפעילויות ויחידות חדשות בבנק.
- הבנק מבצע עדכון לאינדיקטורים להתרעה על שינויים בחשיפה לסיכונים תפעוליים בתהליכי העבודה הייחודיים, (Key Risk Indicators) –KRI.

מנהלי תהליכים

בתהליכים הייחודיים בבנק מונה מנהלי תהליכים האחראים לקיום הבקורות, למזעור הסיכונים התפעוליים ולדיווח ליחידה לניהול הסיכונים התפעוליים.

איסוף אירועי כשל

בסוף שנת 2013 השיקה החברה האם מערכת המסייעת בניטור אירועים החשודים ככשלים תפעוליים. הבנק פועל לאימוץ המערכת. הבנק אוסף ומתעד אירועי כשל (אירועים שגרמו או כמעט גרמו להפסד), לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים וביחידות ארגוניות, לשמירת היסטוריית כשלים ולהפקת לקחים ושיפור תהליכים. הבנק מינה נאמני סיכונים תפעוליים בסניפים ובחטיבות הבנק אשר אמונים על דיווח בדבר כשלים תפעוליים. איסוף הנתונים, המתודולוגיה וספי הדיווח מעוגנים בנהל עבודה מפורט. אירועי הכשל מדווחים רבעונית בפורום סיכונים תפעוליים. אירועים אלה נכללים בדו"ח רבעוני המוצג בפני ההנהלה והדירקטוריון כחלק ממסמך הסיכונים, בהתאם לספי הדיווח אשר מחויבים במדיניות הבנק לניהול הסיכונים התפעוליים.

שיפור ושדרוג מנגנוני הבקרה ותהליכי העבודה

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות ממכונות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה.

ד. המשכיות עסקית

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. חבר הנהלת הבנק ומנהל חטיבת המשאבים אחראי לניהול הנושא בבנק. באמצעות תחום ארגון ושיטות מתבצעת בבנק היערכות הכוללת מספר נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, כתיבת מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות וגיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים פורום הערכות לשעת חירום בראשות מנהל חטיבת המשאבים. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח רבעוני בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות המשכיות עסקית במסגרתו מעודכן מיפוי של הפעילויות והמשאבים הקריטיים הנדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

ה. אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

דירקטוריון הבנק מינה את מנהל אבטחת המידע הקבוצתי כמנהל אבטחת המידע של הבנק. ההנהלה ודירקטוריון הבנק קבעו מדיניות מפורטת בנושא אבטחת מידע המבוססת על מדיניות החברה האם. חברת מת"ף מבצעת בבנק את כל הסקרים והמיפוי כמתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 357 ומכל הוראת הסדרה אחרת לעניין אבטחת מידע, ומדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון. התקפות הקיברנטיות מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בשירותים אסטרטגיים. הנזק הצפוי מיישום התקפות אלו עלול להוביל לפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ובזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה ישירה על פעילות לקוחותיו. במטרה להתמודד עם מערך ההתקפות הקיברנטיות, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע, מקיים הבנק מערך הגנה כולל וייעודי מפני התקפות קיברנטיות. מערך ההגנה כולל היבטים טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם להביא לצמצום הפגיעות בתשתיות הבנק, והכל על פי תרחישי ההתקפה ייעודיים שמוגדרים ע"י מנהל אבטחת מידע.

להלן תיאור הערכות הבנק:
- אחת לשנה עריכת סקר באמצעות מת"ף לבחינת העמידות בפני התקפות קיברנטיות. הסקר כולל תרגול מערך ההגנה הקיים, והכל על פי תרחישי הבנק לצורך היערכות לשעת חרום.
- תיקוף הסיכונים העיקריים וסקירת כלל הסיכונים הרלוונטיים.
- ביצוע סקר עמידות בפני התקפות קיברנטיות לפחות אחת לשנה ובהתאם תיקוף הסיכונים תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכות הסיכון.
- בחינת הכיסוי הביטוחי בהקשר זה במסגרת קבוצתית.
הבנק יעדכן מעת לעת את מאפייני ההתקפות המהותיים בגינם ינתן גילוי במסגרת דוח הדירקטוריון, תוך התייחסות לאופי הסיכונים והשפעתם על הבנק.
במהלך השנה לא חווה הבנק התקפות קיברנטיות בעלות השפעה מהותית על תפקודו, אך לא ניתן להבטיח כי לא יבוצעו התקפות בעתיד.

ו. סיכוי מעילות והונאות

ניהול הסיכון בנושאי מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית משולב במסגרת ניהול הסיכון התפעולי.

ז. כיסוי ביטוחי

הבנק מבטח בביטוח משותף לקבוצת הבנק הבינלאומי המחזיקה ליום הדוח שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

- 1) כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B.). גבול האחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט:
 - פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי ישר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוי העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, ביטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.
 - פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.
 - פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.
- 2) פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי החברה, כאשר נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה, חבות כספית שתוטל עליו לטובת אחר. הבנק מבטח בביטוח Run Off לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק ושל קופות הגמל שהיו בבעלותו, בתקופה שלפני שינוי הבעלות על הבנק ומכירת פעילות קופות הגמל, אוצרית (קרנות נאמנות) ואוצרות (ניהול תיקים).
- 3) פוליסת ביטוחים אלמנטאריים: עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות, ביטוח תאונות אישיות וביטוח כספים.

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה מתבצעים על ידי וועדות ופורומים ייעודיים, ברמת הדירקטוריון, ההנהלה (כמפורט בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם – כללי) ודרגי הביניים שהמרכזיים שבהם הינם:

- היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, הפועלת מטעמה של מנהלת הסיכונים הראשית, אחראית על הטמעת מתודולוגיות למדידה, ניטור ובקרת הסיכונים התפעוליים באופן בלתי תלוי ביוצרי הסיכון.

- הפורום לניהול סיכונים תפעוליים ומשפטיים, בראשותה של מנהלת הסיכונים הראשית, מקיים באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים מעקב שוטף אחר מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, כפי שעולה מסקרי הסיכונים השונים, וכן אחר הפעולות הננקטות על-ידי היחידות השונות, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.

מנכ"ל הבנק ומנהלת הסיכונים הראשית משתתפים בפורום סיכונים תפעוליים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי ומנכ"ל החברה האם.

- מנהל יחידת יישומים ואינטגרציה בחטיבת המשאבים משתתף בוועדה לאבטחת מידע בראשות מנכ"ל מת"ף.

- מנהל חטיבת המשאבים משתתף בפורום הקבוצתי בנושא המשכיות עסקית בשעת חירום.

ט. דיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך הסיכונים" הנדון אחת לרבעון, בהנהלה ובדירקטוריון, בהתאם לספי הדיווח אשר מחויבים במדיניות הבנק לניהול הסיכונים התפעוליים.

י. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים התפעוליים

הבנק מבסס את מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים ומתודולוגיית הניהול על מדיניות החברה האם.

ניהול הסיכונים המשפטיים

א. כלי

סיכון משפטי מוגדר בהוראות נוהל בנקאי תקין כ"סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם". הגדרה זו הורחבה בנוהל בנקאי תקין מס' 350 – ניהול הסיכון התפעולי והיא כוללת אך אינה מוגבלת ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומו של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/ או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

ב. מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון מדי שנה, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו.

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ויבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבובות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק ינקוט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

הלשכה המשפטית של הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, הלשכה המשפטית מאמצת, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק שנעשים במערך הייעוץ המשפטי בחברת האם ועורכת עדכונים במסמכים הייחודיים לבנק. כמו כן עורכת עדכונים לפי הצורך ובחווית דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות.

בנוסף, פועלת הלשכה המשפטית לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות ככל שנדרש, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.

כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים המבוססים על הנהלים המופצים ע"י חברת האם, ונהלים עצמאיים בנושאים ייחודיים לבנק. נעשות הדרכות שוטפות ליישום הנהלים תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.

במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות המערך המשפטי בחברת האם, וסיכונים שאותו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם, הלשכה המשפטית מאמצת סקר זה.

ג. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

החשיפות לסיכונים משפטיים מרכזות ומדווחות ב"מסמך הסיכונים" הרבעוני כנדרש בהוראה 310 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך זה נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים ממליצה לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי הלשכה המשפטית, הביקורת הפנימית וקצין הציות בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור מדווחים מיידית למנכ"ל הבנק.

ד. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי של חברת האם פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית.

סיכונים משפטיים מהותיים בבנק מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי בחברת האם, הן בדיווחים מיידיים והן בדיווחים תקופתיים. כמו כן הוקמה ועדה קבוצתית לניהול סיכונים משפטיים הכוללת נציגים מכל חברות הבת המתכנסת תקופתית ונדונים בה בחברת האם – נושאים משפטיים מהותיים, וחשיפות מהותיות.

ניהול סיכוני ציות

א. כללי

הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

סיכון ציות על פי הוראה זו נובע מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, לרבות הוראות רגולטוריות צרכניות המחייבות את התאגיד הבנקאי - דהיינו, הוראות חוק ורשויות אשר חלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

ביום 27 בינואר 2011 פורסם ברשומות חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011 שמטרתו לייעל את האכיפה של הוראות חוק ניירות ערך ולקצר את משך הזמן שבין ביצוע ההפרה לבין הטלת העונש ולהתאים את הענישה לחומרת ההפרה.

הבנק מקיים פעילות ענפה בתחום ניירות ערך וניהול ההשקעות, המתבצעת במטה ובסניפי הבנק. הבנק פועל בתוך מערכת רגולטורית של חוקים, תקנות, צווים, כללים, הנחיות והוראות המתפרסמים על-ידי הרגולטורים השונים - רשות ניירות ערך, המפקח על הבנקים, משרד האוצר וכדומה.

לבנק מחויבות למילוי מלא וקפדני של דיני ניירות הערך החלים עליו. במסגרת פעילותו, נערך הבנק להטמעת עיקרי החוק, הדירקטוריון מינה את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על אכיפה מינהלית ואישר תוכנית מסגרת לאכיפה פנימית באחריות הממונה על האכיפה, במסגרת מערך ניהול הסיכונים הראשי בבנק.

הבנק, בשיתוף עם החברה האם, בסיוע יועצים חיצוניים אישר תוכנית אכיפה פנימית בני"ע, וביצע מיפוי של הוראות דיני ניירות ערך הרלוונטיות לפעילותו לצורך איתור חשיפות ופערים בנהלים, תהליכים ובקורות הקיימים בבנק, והסדרתם במסגרת תוכנית האכיפה הפנימית מתמשכת.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק אישר את מסמך מדיניות הציות של הבנק, אשר עקרונית נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי, לאחר שזו נדונה בועדה לניהול סיכונים. לבנק קיימת בנוסף, תוכנית ציות כנדרש על פי הוראת נוהל בנקאי תקין 308. עיקרי תוכנית הציות כוללים את תפקידי ותחומי האחריות של קצין הציות, את הכלים והאמצעים לשם בקרה ותמיכה שוטפת בנושא הציות ואת מנגנוני הדיווח לשם אכיפת הציות.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון, אשר אחראית גם ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור.
- יחידת הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות צרכניות בהתאם לתוכנית הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק, כמו גם על בחינת מוצרים חדשים ו/או פעילויות חדשות על מנת לוודא כי הם תואמים את ההוראות הרגולטוריות השונות בתחום הצרכני ובתחום איסור הלבנת הון. היחידה, בסיוע הלישכה המשפטית, עוקבת באופן שוטף אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, בזיקה להוראות צרכניות.
- בהתאם לנוהל בנקאי תקין 308, על הבנק לערוך סקר תשתיות ומיפוי הוראות צרכניות מדי חמש שנים. הבנק נסמך על סקר התשתיות אשר נערך על ידי החברה האם.
- לצד מנהלת הסיכונים הראשית פועלים נאמני ציות במטה ובכל אחד מסניפי הבנק, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של היחידה.
- בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושא הציות להוראות צרכניות על ידי לומדה, קיום ימי עין והדרכות למטה ולסניפים.

ד. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית להנהלת הבנק על פעילותה במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות היחידה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות צרכניות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן.
 - החשיפה לסיכונים ציית מרוכזת במסמך הסיכונים הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
 - אחת לשנה מציגה מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק את תוכנית העבודה השנתית לשנה הבאה, לאחר שזו נידונה בוועדה לניהול סיכונים.
- בנוסף, בתכנית הציית שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים בקרות אירוע.

ה. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון ציית

- הבנק מבסס את מדיניות ניהול סיכון הציית ומתודולוגיית הניהול על מדיניות החברה האם.
- החברה האם מכוונת ומלווה את הבנק בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בהדרכה ובהטמעה של ההוראות

ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "איסור הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.
 - על המיגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת איסור הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.
- בחדש נובמבר 2013 אישרה ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת את התיקון לצו איסור הלבנת הון הבנקאי. מועד כניסתו של הצו לתוקף הוא 6 חודשים לאחר פרסומו ברשומות. הבנק נערך ליישום ההוראה במסגרת הקבוצה.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק מאשר את מסמך מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק, אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי, לאחר שזו נידונה בוועדה לניהול סיכונים.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציית ואיסור הלבנת הון אשר אחראית גם על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. יחידת איסור הלבנת הון אחראית על:
 - טיפול בדיווחי הסיכונים על פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון.
 - פיקוח ובקרה על פעילות הסיכונים באמצעות המערכות הממוכנות והדוחות אשר בשימוש המחלקה, במטרה לאתר פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק.
 - הטמעה ויישום של דרישות וחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב העובדים, וכן רענון הידע בנושא, באופן שוטף, באמצעות למידה ארגונית בכל הרבדים.
- לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של הוראותיו מינה הבנק בסניפים ובכל אחת מהחטיבות. נאמני ציית המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים.
- הבנק עורך ימי עיון מפעם לפעם לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. בנוסף, מקיים הבנק מבדק שנתי לבחינת הטמעת הוראות החוק בקרב העובדים. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.

- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות.
- הלשכה המשפטית מבצעת מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

ד. דיווח על החשיפה

אחת לרבעון מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית להנהלת הבנק על פעילותה במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם. אחת לשנה מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק. הדיווח כולל, בין היתר, סיכום פעילות היחידה, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם וכן תכנית עבודה שנתית. בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים בקרות אירוע. החשיפה לסיכוני איסור הלבנת הון מרוכזת במסמך הסיכונים הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

ה. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

- האחראי למילוי החבות בחברה האם לפי חוק איסור הלבנת הון פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור, באחריותו כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות והבנק בכללן, לכוון וללוות את הבנק בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בהדרכה ובהטמעה של ההוראות.
- המדיניות החלה הינה מדיניות קבוצתית.
- מערך הביקורת הפנימית משלב בתכניות העבודה השנתיות ביקורות בנושא יישום מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור בכל הקבוצה.

ו. סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם אירן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשופ להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם אירן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד. בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם אירן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות במישרין או בעקיפין, עם אירן או עם גוף אשר הוגדר כ"אויב" על ידי רשויות החוק. מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411, מיום 26 בדצמבר 2011. לאור ההערכות המתוארת לעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הינו הסיכון ליציבות הבנק ולרווחיותו על רקע פרסומים שליליים, נכונים או שגויים המתייחסים לתאגיד הבנקאי, ושעלולים לגרום למצב של חוסר אמון באיתנותו, אמינותו, מהימנותו או ביושרו של התאגיד ואף יביאו לירידה בבסיס הלקוחות, או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות. ידיעות בתקשורת על ערוציה השונים ו/או שמועות בשוק משפיעות על התפיסה הציבורית את הבנק ומהוות פקטורים משמעותיים בקביעת רמת הסיכון בקטגוריה זו.

סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים שונים כגון סיכון תפעולי, סיכונים שוק, סיכון אשראי, סיכון ציות, הלבנת הון ועוד, ואשר דבר פרסומם גורר במקרים רבים התממשות של סיכון מוניטין (לדוגמא: השבתת אתר הבנק, סכסוך עבודה, אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי על אירוע התממשות סיכונים אשראי או סיכונים שוק ועוד).

סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי

סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עיסוקו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים.

סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון הנגזר מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון נובע גם, בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים, רכישות ומיזוגים והגדלת השקעה בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של ההתאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התוכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מצב המשק בישראל משפיע ישירות על התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות להון הבנק. עיקר פעילותו של הבנק הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

להלן דרוג גורמי הסיכון שפורטו לעיל בהתאם להשפעת הסיכון הכוללת הגלומה בהם:

השפעת הסיכון הכוללת	תאור הסיכון	גורם הסיכון
בינונית	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו הנובע מאי יכולת של חייבים לעמוד בהתחייבויותיהם.	השפעה כוללת של סיכונים אשראי
בינונית	סיכון הנובע מפגיעה ביכולת ההחזר השוטפת ומהיקף הביטחונות ואפשרות מימושם בזמן סביר ותוך אבדן ערך ועלות מינמליים.	סיכון בגין איכות לווים וביטחונות
קטנה	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים על ענף משק בעל מאפיינים דומים, על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק והונו.	סיכון בגין ריכוזיות ענפית
קטנה	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים ללווים בעלי קשרי בעלות משותפים על האפשרות לפגיעה ברווחי הנק ובהונו.	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי בשווקים בהם פועל הבנק.	השפעה כוללת של סיכונים שוק
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינויים בשיעור הריבית בשוק	סיכון ריבית
קטנה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיעור האינפלציה	סיכון אינפלציה
קטנה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשערי החליפין של מטבעות שונים בהם מושקע הון הבנק.	סיכון שער חליפין
קטנה	סיכון להפסד כתוצאה מירידת ערכם של מניות.	סיכון מחירי מניות
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה מאי יכולת לעמוד בהתחייבויות העומדות לפרעון.	סיכון דילות
בינונית	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון כתוצאה מכשל בתהליכים, בתפקוד כוח אדם, או אירוע חיצוני.	סיכון תפעולי
קטנה	סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם.	סיכון משפטי
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחים או בהון כתוצאה מחקיקה פוגעת.	סיכון רגולטורי
קטנה	סיכון לפגיעה ברווח או בהון העלול להווצר מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, המחייבות את הבנק ובכללן הוראות חוק ורשויות בתחום יחסי הבנק עם לקוחותיו.	סיכון ציות
קטנה	סיכון לפגיעה ברווח ובהון העלול להווצר כתוצאה מאי עמידה בהוראות החוק והרגולציה בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות הסיכון עלולה לגרום עיצומים כספיים משמעותיים, הוצרות של אחריות פלילית של הבנק והתממשות סיכון מוניטין.	סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור
קטנה	סיכון לפגיעה ברווח או בהון כתוצאה מפגיעה בתדמית הבנק אצל לקוחותיו, אצל גופים הקשורים עימו.	סיכון מוניטין
קטנה	סיכון התחרות הוא סיכון לשחיקה ברווחים על רקע לחץ תחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים. הסיכון האסטרטגי הוא סיכון הנגזר מהחלטות שגויות, יישום בלתי נאות של החלטות והינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק התכנית העיסוקית, המשאבים המוקצים ואיכות היישום.	סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי

באזל 2

א. רקע

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון (להלן - "באזל 2") פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה. ההנחיות מתייחסות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, מחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד.

נדבך שני - תהליך הערכה פנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק, מערכי הפיקוח, הבקרה והביקורת שמיישם הבנק וסביבתו העסקית, תהליך ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. התהליך הנ"ל כולל, בין היתר, קיום מנגנונים מובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים ותרחישי קיצון, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת, קיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים ועוד. התהליך כולל טיפול במכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, לרבות סיכונים שאינם נכללים בחישובי הנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור.

ב. הוראות בנק ישראל

יישום ההוראה הוחל מיום 31 בדצמבר 2009. בשנת 2010 איגד בנק ישראל את הנחיות באזל 2 השונות במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות בנושא מדידה והלימות הון ופרסם הנחיות שונות הקשורות ליישומן.

להלן הוראות עיקריות נוספות והוראות קיימות שתוקנו ופורסמו במהלך שנת 2013 ועד לפרסום דוח זה:

1. ניהול בנקאי תקין 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות".
2. ניהול בנקאי תקין 205 בנושא "מדידה והלימון הון - סיכון אשראי-איגוח".
3. עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור.
4. ניהול בנקאי תקין 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".
5. ניהול בנקאי תקין 333 בנושא "ניהול סיכון הרבית".
6. דרישות גילוי של הוראות באזל הנוגעות להרכב ההון".
7. "הגבלות על מתן הלוואות לדיור".
8. הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי".
9. הוראת שעה - "יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין תגמול".

הוראות באזל 3

בחודש דצמבר 2010 פרסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן באזל 3), הכוללות התמקדות בהון המניית, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של הון הבנק וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עיקביות בהגדרת ההון בעולם וחוסר גילוי (שקיפות) מידע שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בעולם.

במסגרת זו יחס הון הליבה יועלה בהדרגה מ- 2% ל- 7% עד לסוף שנת 2018 יחס הון רובד 1 יועלה בהדרגה מ- 4% ל- 8.5% עד לסוף שנת 2018.

בנק ישראל קבע מדיניות הון לתקופת ביניים, לפיה יחס הון הליבה לא יפחת מ- 7.5% כבר בשנת 2010. ביום 30 במאי 2013 פרסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל 3. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014 לפי הוראות אלו יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 שלא יפחת מ-10%. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון כולל שלא יפחת מ-13.5%. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

הבנק נערך ליישום דרישות אלו של המפקח על הבנקים. להלן פירוט מרכיבי השינוי העיקריים:

שינוי בהון רובד 1	
25.6	בגין התאמת ניירות ערך זמינים למכירה
(0.2)	אחר
25.4	סך כל ההשפעה על הון רובד 1
שינוי בהון רובד 2	
65.5	הפרשות להפסדי אשראי (הפרשה קבוצתית והפרשה כללית)
(107.0)	הפחתת הכרה בכתבי התחייבות נדחים
(18.6)	בגין התאמת ניירות ערך זמינים למכירה ואחר
(60.1)	סך כל ההשפעה על ההון רובד 2
שינוי בנכסי סיכון	
109.5	תוספת משקל סיכון למיסים נדחים
68.5	תוספת משקל סיכון לחובות שאינם נושאים הכנסה והפרשה קבוצתית
12.9	תוספת סיכון אחרת
190.9	סך כל ההשפעה על נכסי סיכון
יחס הון ליום 31 בדצמבר 2013	
באזל 2	באזל 3
9.60%	9.66%
14.71%	14.16%
יחס הון עצמי רובד 1	
יחס הון כולל	

ג. יישום ההוראות בבנק

הנדבך הראשון - לפי הוראות בנק ישראל, הבנק החל ליישם את הוראת באזל 2 החל מיום 31 בדצמבר 2009. סיכוני אשראי - הבנק מיישם בשלב זה את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל. סיכונים תפעוליים - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית החל משנת 2013. עד למועד זה השתמש הבנק בגישת האינדיקטור הבסיסי למדידת הסיכון התפעולי. השפעת היישום על יחס הון הכולל לנכסי סיכון ביום 31 בדצמבר 2013 הינה תוספת בשיעור של 0.13%. סיכוני שוק - הבנק בחר ליישם את הגישה הסטנדרטית. במסגרת זו נבחן הצורך בחישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק הסחיר.

הנדבך השני - על-פי הנחיית המפקח על הבנקים פטורות החברות הבנות הבנק הבינלאומי והבנק בכללן, מהגשת מסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת נאותות ההון לבנק ישראל (תהליך ה-ICAAP), אולם עליהן לבצע תהליך פנימי לבחינת נאותות ההון. תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות וזאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון.

בנוסף, נדרש במסגרת הנדבך השני, לבחון האם יש לבנק די אמצעים הוניים בכדי להתגונן בעת מצבי שפל ומשברים כלכליים העלולים להתרחש ולהשפיע על הבנק (Stress Tests and Stress Scenarios). תרחישי הקיצון מהווים כלי חשוב בהערכת הנאותות ההונית אליה נדרש הבנק.

במהלך חודש דצמבר 2013 אישרו ההנהלה ודירקטוריון הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2013. תשתית תהליך נאותות ההון שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק.

במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו בהתאם לפרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם.

תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגיל והן תחת תרחישי קיצון.

בהמשך לדיון דירקטוריון הבנק החליט כי במהלך שנת 2014 לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ- 12.7% וכי יחס ההון רובד 1 במהלך שנת 2014 לא יפחת מ- 9.1%.

הנדבך השלישי - דיווח מפורט של דרישות הגילוי הכלולות בהוראת השעה בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון.

מס' טבלה	גילוי כמותי	גילוי איכותי	עמוד	עמוד
1	מס' טבלה 2 דוח על השינויים בהון	באור 12 א לדוחות הכספיים - מבנה ההון	148	196
2	טבלה 3 א. הלימות ההון – הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי	פרק באזל 2 בדוח הדירקטוריון	50	83
	ב. באור 12 ב לדוחות הכספיים- הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים		198	
3	טבלה 4 סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	א. פרק מדיניות ניהול סיכונים- ניהול סיכוני אשראי	52	50
	טבלה 4ג' תוספת ו' לסקירת הנהלה- חשיפה למדינות זרות	ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים- הפרשה להפסדי אשראי		43
	טבלה 4 ד' התפלגות החשיפה לפי צד נגדי, ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי		132	
	טבלה 4 ה' פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפרעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי		52	
	טבלה 4 ו' התפלגות הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור והפרשות להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי תוספת ה- סיכון אשראי כולל לפי ענפי משק		56	
	טבלה 4 ז' חשיפה למדינות זרות, סיכון אשראי בעיית-תוספת ו' לסקירת ההנהלה		58,130	
	טבלה 4 ח' תנועה ביתרה להפסדי אשראי: באור 4 לדוחות הכספיים – הפרשה להפסדי אשראי		132	
4	טבלה 5 סיכון אשראי, גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית לפני ואחרי הפחתות סיכון	ניהול סיכוני אשראי- הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי	182	50
5	טבלה 7 הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית	ניהול סיכוני אשראי- מדיניות ניהול מערך הבטחונות	54	56
6	טבלה 8 גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי	א. ניהול סיכוני אשראי צד נגדי	57	-
		ב. ניהול סיכוני אשראי- מדיניות ניהול מערך הבטחונות	62	56
7	טבלה 10 סיכון שוק - גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה הסטנדרטית	החשיפה וניהול סיכוני שוק	63	63
8	טבלה 13 - גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי : באור 3 לתמצית הדוחות הכספיים	א. דיון בגורמי סיכון	179	82
		ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים- שווי הוגן של ניירות ערך, ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני		43
9	טבלה 14 סיכון רבית בתיק הבנקאי	החשיפה והניהול של סיכוני שוק- חשיפה בריבית	67	66
10	תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו ראה באתר הבנק מדור "דוחות כספיים"			

משאבי אנוש

אוכלוסיית עובדי הבנק כוללת עובדים קבועים, עובדים זמניים, עובדים בחברות בת ועובדי חברות כוח אדם. להלן פרטים על מצבת כח האדם בבנק:

2012	2013	
842	849	מספר משרות ביום 31 בדצמבר
847	842	ממוצע שנתי של מספר המשרות

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק הוא כ- 42 שנים. הותק הממוצע הוא כ- 14.3 שנים. כ-56% מעובדי הבנק בעלי השכלה אקדמאית. כ-21.5% מעובדי הבנק הם עובדים זמניים.

הכשרה מקצועית ופיתוח משאבי אנוש

הרחבת הידע המקצועי בתחומי בנקאות ופיננסיים ושימוש בידע הנרכש במתן שירות ללקוח הינו מן היעדים החשובים של הבנק.

מטרת ההכשרה המתבצעת בבנק הינה לפתח ולהדריך את העובדים והמנהלים בתחום המקצועי הניהולי וההתנהגותי ולהקנות את המיומנויות הנדרשות לעמידה ביעדים העסקיים של הבנק. היקף ההדרכה בשנת 2013 הסתכם ב- 5,200 ימים, בדומה למספר הימים אשתקד.

ניוד עובדים

הבנק קבע תכנית רב שנתית לניוד עובדים ומנהלים. תכנית זו נותנת מענה להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חובת ניוד ורוטציה כחלק ממנגנון גידור הסיכונים של הבנק וכן לצרכי הבנק, להעשרה מקצועית, לקידום ולניהול הקריירה של העובדים. במהלך שנת 2013 נמשכה הרוטציה בתפקידים בהתאם לסוג התפקיד והצרכים הפרסונאליים.

מדיניות התגמול

עובדי הבנק מועסקים בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד משנת 1965, אשר מתעדכן מעת לעת בהסכמי שכר תקופתיים. עובדי הבנק זכאים להטבות שונות מעבר לשכרם וביניהן: השתתפות בשכר לימוד, השתתפות בביטוח רפואי, שי לחגים ולאירועים אישיים, ומענקי וותק. פרטים נוספים ראה בביאור 14 לדוחות הכספיים. בנוסף, מדיניות הבנק הינה לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם עם ארגון העובדים.

וועדת שכר וגמול של הדיירקטוריון הינה הגוף העיקרי שפקח בשנת 2013 על נושא התגמול בבנק, והיא קיימה 3 ישיבות בשנת 2013. פרטים בדבר שינוי שבוצע במבנה ועדות הדיירקטוריון ותפקידיהן ביום 26 בדצמבר 2013 ראה בפרק עבודת הדיירקטוריון להלן.

דיירקטוריון הבנק דן בחודש ינואר 2013 במדיניות התגמול למנהלים הבכירים ובמתודולוגיה ליישומה. מטרת המדיניות לאזן בין הרצון לעודד מוטיבציה, לשמר ולתגמל מנהלים בכירים והישגיות וליצור זהות אינטרסים של המנהלים הבכירים עם הבנק לטווח הארוך ובין הצורך למנוע לקיחת סיכונים מופרזת.

התגמול ייגזר בעיקרו משיעור התשואה להון ובין השאר הוא קובע כי התגמול השנתי ייקבע על פי תוצאות הפעילות בשנה השוטפת ובשנתיים שקדמו לה. המודל קובע שיעור תשואה מקסימאלי, קובע יחס מידתי ומאוזן בין מרכיב התגמול הקבוע למרכיב המשתנה והוא מוקצה לבכירים בהלימה לעמידתם במדדי הצלחה כמותיים ואיכותיים שנקבעו מראש.

התגמול המשתנה ישולם לחברי הנהלת הבנק בשכר. למנכ"ל בלבד, החל מתשואה שנקבעה במודל שיעור של עד 25% מהמענק, יתורגם להקצאת אופציות למניות הבנק הבינלאומי. ככלל, נקבע כי המענקים לכלל הבכירים ישולמו ב- עד 3 פעימות שנתיות (60%, 30%, 10% מהמענק). ככלי נוסף לעידוד הישגים בטווח הארוך, נקבעה תשואה מינימלית בתקופה בה טרם שולמו המענקים במלואם, המהווה תנאי לתשלום אותו חלק.

המדיניות מתייחסת למנכ"ל הבנק וחברי הנהלת הבנק, והיא חלק ממדיניות קבוצתית שגובשה כאמור בשיתוף החברה האם.

ביום 19 בנובמבר 2013, פירסם הפיקוח על הבנקים את הנוסח המחייב של הוראת ניהול בנקאי תקין A301 "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" פרטים בדבר הוראה זו ראה בפרק עידכוני חקיקה, "הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי". כמו כן פרסם הפיקוח על הבנקים תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין 301 שעיקרם הרכב

ותפקידי ועדת התגמול. אישור מדיניות התגמול לנושאי משרה בהתאם למדיניות הקבוצתית צפוי במהלך שנת 2014. ביום 26 בדצמבר 2013 מינה הבנק ועדת תגמול כנדרש בנוהל בנקאי 301 לאחר תיקונו. בכוננת הבנק לפעול לאימוץ מדיניות תגמול בקשר לנושאי משרה וכן לבחון את החלת ההוראה בקשר לכלל העובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה. אישור מדיניות התגמול ייעשה בהתאם למדיניות הקבוצתית ובהתאם להוראה. על הבנק לאמץ חלקים נוספים כאמור לא יאוחר מיום 30 ביוני 2014.

לפרטים נוספים על מדיניות התגמול של הבנק, ראה ביאור 14. לדוחות הכספיים.

יחסי עבודה והסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב 1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה ומתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. חברי הנהלת הבנק ומספר מצומצם של עובדים בתפקידים ייחודיים מועסקים בהסכמים אישיים. לבנק "ספר תפקוד" הקובע את רשימת התפקידים בטווחי השכר שלהם ונלווי השכר הצמודים אליהם.

תוקפו של הסכם השכר האחרון שנחתם בנובמבר 2010 פג בחודש אפריל 2013. הנהלת הבנק והנציגות המוסכמת של העובדים מנהלים משא ומתן להשגת הסכם חדש. נכון למועד פירסום הדוח טרם נחתם הסכם.

תרומה לקהילה

הבנק מעודד את עובדיו להשתלב בפעילות של תרומה לקהילה. הבנק מקיים 2 מסלולי תרומה קבועים, האחד בשיתוף עם "מתן – הדרך שלך לתת" במסגרתו תורמים העובדים והבנק בצורה מאורגנת לצרכים חברתיים ולאומיים שונים. השני עם "פתחון לב" במסגרתו אוספים עובדי הבנק מצרכי מזון עבור נזקקים לקראת פסח וראש השנה. הבנק מאמץ גדוד תותחנים במסגרת "אמץ לוחם". האימוץ בא לידי ביטוי בתרומה כספית ובהשתתפות באירועים. הבנק מעניק תמיכות וחסויות שונות לצרכים חברתיים וכן עובדי הבנק תורמים בסיוע לצרכים שונים בקהילה. תרומות הבנק למטרות שונות הסתכמו בשנת 2013 בכ- 230 אלף ש"ח בהשוואה ל- 240 אלף ש"ח בשנת 2012.

קוד אתי

החל משנת 2005 קיים בבנק קוד אתי. בחודש דצמבר 2013 רוענן הקוד והותאם לנוהל בנקאי תקין 301 (עבודת הדירקטוריון).

בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד האתי מפורסם בפורטל הבנק ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. כמו כן, מרוענן בהשתלמויות שונות ובחוזרי רענון. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה הממונה על המשאבים, ובאחריותה לדון בנושאים אתיים ובהטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

שירותי תפעול

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות חברת מת"ף- חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי.

מת"ף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי.

מת"ף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים.

הבנק משלם לחברת מת"ף חלק מהוצאותיה המיוחסות לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המיחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהוון השקעות בחומרה ובפיתוח למעט מקרים בהם מבוצע פיתוח על ידי מתף על פי דרישת הבנק ולשימוש הבלעדי.
הוצאות המחשב ששולמו לחברת מתף בגין שירות עיבוד הנתונים כאמור הסתכמו בשנת 2013 ב 81.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל 75.4 מיליון ש"ח בשנת 2012.

הסכמים מהותיים

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישולמו בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2009.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין הלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות.

הזכייה במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

הסכם חבר

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. הסכם שנחתם עם אירגון חבר מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק.

הליכים משפטיים

בדבר תביעות משפטיות ראה ביאור 2.ב.17 לדוחות הכספיים.

עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית

כללי

מערכת החקיקה המסדירה את תחום הבנקאות בישראל ואשר חלה על הבנק כוללת, בין היתר, את פקודת הבנקאות משנת 1941, חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981 וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. מכוח חוקים אלה נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל ושל המפקח על הבנקים, וחלים עליו הוראות, כללים, הנחיות וצווים של המפקח על הבנקים ("החקיקה הבנקאית"). החקיקה הבנקאית מהווה את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. פרט לחקיקה הבנקאית, כפוף הבנק בפעילותו גם למערכות חקיקה מקבילות המסדירות את פעילותו בתחומים שונים, כגון פעילות בתחום שוק ההון, בתחום המשכנתאות ועוד. גם בתחומים אלה חלים על הבנק, בנוסף לדברי החקיקה, הוראות, כללים והנחיות של רשויות המדינה המוסמכות, ובהם של רשות ניירות ערך, של הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר, של הבורסה לניירות ערך ושל רשות הגבלים העסקיים. חוקים נוספים בנושאים יחודיים מטילים על כלל המערכת הבנקאית חובות והוראות ספציפיות, לדוגמה דיני איסור הלבנת הון ומימון טרור, חוק נתוני אשראי ועוד. קבוצת הבנק פועלת תוך ציות להוראות החוק והרגולציה החלים עליה כאמור. להלן בתמצית פירוט של שינויי חקיקה ויוזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדו"ח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק.

בנקאות

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון מס' 2), התשע"ג - 2013

במסגרת הצעדים ליישום המלצות הדו"ח הסופי של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות (דו"ח ועדת זקן) פורסם ביום 26 באפריל 2013 התיקון הנ"ל. בהתאם לתיקון, תיקרת מחזור העסקים השנתי, המאפשר ללקוח להיחשב כ"עסק קטן" לענין חיוב בעמלות, הוגדלה מ-1 מיליון ש"ח ל-5 מיליון ש"ח, וכן נקבע כי עמלה בעד שירות הכלול בתעריפון יחידים ועסקים קטנים לא תהא בסכום או בשיעור העולה על העמלה הנגבית מתאגיד, שאינו "עסק קטן", בגין אותו שירות. התיקון בתוקף החל מיום 1 באוגוסט 2013.

על פי תחזית שערך הבנק החקיקה בנושא עמלות כמפורט לעיל, עלולה להשפיע לרעה על הכנסות הבנק, אך בשלב זה לא ניתן לאמדה באופן מהימן. כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ד - 2013 במסגרת המשך יישום דו"ח ועדת זקן, בנק ישראל פרסם ביום 8 באוקטובר 2013 את התיקון הנ"ל, התיקון כולל הרחבה של הגדרת "עסק קטן" ליחיד שהוא עסק (אלא אם הבנק ימצא כי מחזור עסקיו השנתי עולה על 5 מיליון ש"ח), קביעת שני מסלולי עמלות (הכוללים רשימת שירותים אחידה) שבנק חייב להציע ללקוחותיו (ומסלול עמלות נוסף שהינו רשות, וכן הפחתה של עמלת המינימום בעו"ש, הכל ביחס ליחידים ולעסקים קטנים. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2014. לא ניתן לאמוד באופן מהימן בשלב זה, את היקף השפעת החקיקה על הכנסות הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 421 בעניין "הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית" ההוראה, אשר פורסמה ביום 9 בספטמבר 2013, מחייבת את הבנק, ביחס להלוואות ולפיקדונות מסוימים, לשמור לאורך כל תקופת הלוואה/הפקדון על אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית, שחלה במועד מתן הלוואה/במועד ההפקדה. "הלוואה" - לרבות מסגרת אשראי מאושרת בחשבון או מסגרת אשראי בכרטיס חיוב. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2014, למעט התחולה ביחס לפקדונות שנדחתה ליום 1 ביולי 2014, והיא חלה ותחול על הלוואות ופקדונות של "יחיד" ו"עסק קטן" שיבוצעו לאחר כניסת ההוראה לתוקף.

הצעות חקיקה מטעם המפקח על הבנקים בעקבות דו"ח ועדת זקן

במסגרת יישום דו"ח ועדת זקן, פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטות של הוראות חדשות כמפורט להלן, אשר יחולו ביחס ללקוח שהינו "יחיד" או "עסק קטן" -

א. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין "גילוי עלות שירותים בניירות ערך"

על פי הטיוטה מיום 16 באוקטובר 2013 נדרשים הבנקים לגלות ללקוח, בהודעת פירוט עמלות חצי-שנתית הנשלחת ללקוח ובאתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, גם "מידע השוואתי" בקשר עם עמלות בסוגי פעולות בניירות ערך שנקבעו בהוראה, ששולמו בפועל בעסקאות דומות. המידע השוואתי והמידע בדבר עמלות ניירות ערך בהן חויב הלקוח, יוצגו במתכונת שנקבעה בהוראה.

ב. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון מס' 19), התשע"ג - 2013

הטייטה מיום 8 ביולי 2013 מסדירה הרחבת הגדרת "עסק קטן" בכללי העמלות גם ליחיד המנהל חשבון למטרת עסק וכן מסמיכה את המפקח על הבנקים לפרסם נתונים בדבר ההכנסה הממוצעת בפועל של לקוחות מקבלת שירותים ושיעור ריביות המשולמות בפועל ללקוחות בעד פקדונות שקליים והנגבות בפועל מלקוחות בעד אשראי, בתאגידים הבנקאיים.

ג. טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב - 1992

הטייטה מיום 9 בינואר 2014 כוללת הוראות משלימות לאופן יישום ההוראות החדשות בנושא הגדרת "עסק קטן" ומסלולי העמלות, וכן חובת פרסום באתר הבנק באינטרנט של מידע מסוים. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין - דוח שנתי ללקוחות התאגידים הבנקאיים ביום 14 בנובמבר 2013 פורסמה על ידי בנק ישראל טייטה להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא דוח שנתי ללקוחות התאגידים הבנקאיים. הטייטה קובעת חובת מסירת דיווח שנתי ללקוחות, ומגדירה את אופן מסירתו ואת פירוט המידע שייכלל בו. על פי הטייטה יכלול הדיווח מידע מקיף אודות נכסיו והתחייבויותיו של הלקוח, וכן מידע אודות דירוג האשראי של הלקוח בתאגיד הבנקאי.

הצעות חוק פרטיות בענין עמלות

על שולחן הכנסת מונחות הצעות חוק פרטיות שעניינן מגבלות שונות על עמלות שרשאי הבנק לגבות. הבנק עוקב אחר התפתחות הליכי החקיקה של ההצעות, המצויות עדיין בשלבי חקיקה ראשוניים.

הצעות חוק פרטיות בענין תשלום ריבית על יתרות זכות

על שולחן הכנסת מונחות הצעות חוק פרטיות זהות, המבקשות לחייב את התאגידים הבנקאיים בתשלום ריבית על יתרות הזכות בחשבונות העו"ש של לקוחותיהם, כאשר שיעורה המזערי של הריבית כאמור יקבע על ידי נגיד בנק ישראל לאחר התייעצות עם הועדה המייעצת ובאישור של האוצר.

שוק ההון

א. ייעוץ פנסיוני

התוכנית להגברת התחרות בשוק הייעוץ הפנסיוני

בחודש מאי 2012, פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, במסגרת התכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני שפורסמה בחודש נובמבר 2010, טייטה שניה של תקנות הפיקוח על שירותים פנסיניים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון ----), התשע"ב-2012, אשר, בין היתר, קובעת שגם מבטח יוכל לשלם עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים שבניהולו ושלגביהם ניתן ללקוח ייעוץ פנסיוני. בנוסף, על פי הטייטה שיעור עמלות ההפצה המירבי יורכב משני רכיבים, כאשר הרכיב הראשון יהיה הנמוך מבין 0.2% מהיתרה הצבורה ו-40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מהיתרה הצבורה, והרכיב השני יהיה הנמוך מבין 1.6% מההפקדות השוטפות ו 40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מההפקדות השוטפות. כמו כן מוצע, כי שיעור עמלת ההפצה המירבי בגין קרנות השתלמות יישאר 0.25% מהיתרה הצבורה.

בחודש מאי 2012, פורסמה טייטה שלישית של תקנות הפיקוח על שירותים פנסיניים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"ב-2012, אשר קובעת, בין היתר, כי לא ישולמו דמי עמילות (לרבות עמלת הפצה) ליותר מבעל רישיון אחד בשל אותה תקופה, אלא לפי הסכם בכתב שבו הוסכם על חלוקת דמי עמילות בין שני סוכני ביטוח. על אף האמור, יתכן תשלום עמלה לסוכן ביטוח שצירף לראשונה מבטח למוצר ביטוחי (לרבות מוצר פנסיוני), לאחר שמונה בעל רישיון אחר תחתיו, בתנאים ולתקופה המפורטים בטייטה.

ביום 24 ביולי 2012 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פנסיניים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיניים)(תיקון מס' 5), התשע"ב-2012. ההצעה כוללת, בין היתר, הוראות לעניין בחירת בעל רישיון על ידי עובדים, וכן הצעה להחיל על בעלי רישיון את החובות החלות על מבטח בעניין דוחות והודעות לממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן - "הממונה"), תוך התאמה מסוימת לגבי תאגידים בנקאיים.

ביום 1 במרץ 2013 נכנס לתוקף חוזר הממונה בענין דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני, המתיר לגוף מוסדי להציע לעמית שיעור דמי ניהול הנמוך משיעור דמי הניהול המרבי, ובלבד שההצעה תהיה תקפה במהלך שנתיים או יותר מהיום שבו החלו להיגבות דמי הניהול בשיעור המוצע. בנוסף, החוזר קובע מספר מקרים בהם ניתן להעלות את דמי הניהול לפני

השלמת התקופה האמורה, בתנאי שהגוף המוסדי הודיע על כך לעמית מראש ובכתב. בחודש יוני 2013 הושקה מערכת סליקה פנסיונית מרכזית אשר מטרתה בשלב הראשון, לאפשר קבלת מידע מהגופים המוסדיים בדבר המוצרים הפנסיוניים הרשומים על שם החוסך, בשלב השני – לאפשר, בין היתר, העברת בקשות לפעולה במוצר פנסיוני, בשלב השלישי – לאפשר סליקת כספים על ידי מעסיקים. לשם כך, פורסמו על ידי חוסך, יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני, ובשלב הרביעי – לאפשר סליקת כספים גם על ידי מעסיקים. לשם כך, פורסמו על ידי הממונה חוזרים המסדירים, בין היתר, את כללי ההתחברות למערכת הסליקה הפנסיונית המרכזית, התשלום עבור השימוש בה וחובת השימוש בה בחלק מהפעילויות. במקביל, מוסדר על ידי הממונה מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני באמצעות ממשקים אחידים בין בעלי רישיון לבין גופים מוסדיים.

ב. ייעוץ השקעות, ניהול תיקים וקרנות נאמנות

תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה) (תיקון), התשע"ג-2013

ביום 4 באפריל 2013 פורסמו תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה) (תיקון), התשע"ג-2013. בהתאם לתיקון בוטלה עמלת ההפצה הייחודית לקרנות נאמנות שדרגת החשיפה שלהם למניות עולה על 50% וכן הופחתו שיעורי עמלות ההפצה המירביות שרשאים מפיצים לגבות ממנהלי קרנות נאמנות בתמורה להפצת קרנות הנאמנות שבניהולם. התקנות נכנסו לתוקף ביום 5 במאי 2013. תיקון זה לא צפוי להשפיע באופן מהותי על עסקי הבנק ותוצאות פעולותיו. על הפרק גם עומדת ונמצאת בדיונים הצעה לתיקון נוסף של תקנות אלה, בקשר עם קרנות נאמנות זרות, אשר יתכן שתשפיע גם על גביית עמלות בקשר עם פעילות לקוחות הבנק בקרנות נאמנות.

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012

ביום 29 באוקטובר 2013 התקבלה במליאת הכנסת הודעת הממשלה על החלת דין רציפות על הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012, אשר אושרה בקריאה ראשונה ביום 9 ביולי 2012. מטרת התיקון להסדיר את פעילות תעודות הסל במסגרת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וכמו כן להסדיר במסגרת חוק זה מכשיר פיננסי חדש - "קרן סל". קרן סל תהיה קרן נאמנות סגורה, מחקה, היינו שיעודה השגת תוצאות הדומות ככל האפשר לשיעור השינוי בנכס המעקב שלה. במסגרת התיקון לחוק, מוצע להחיל חלק נכבד מהוראות החוק החלות כיום רק על קרנות נאמנות גם על תעודות סל וקרנות סל.

חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014

ביום 27 בינואר 2014 פורסם החוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014, אשר במסגרתו תוקן חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, השתנ"ה-1995 באופן המסמך את שר האוצר, בהתייעצות עם רשות ניירות ערך ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע סוגי נכסים פיננסיים, אשר ניתן יהיה לתת לגביהם ייעוץ השקעות גם על ידי מי שאינו בעל רישיון ייעוץ לפי החוק. כוונת התיקון לאפשר לשר האוצר לקבוע כי קרן פקדונות ומלוות (קפ"מ) הינה נכס פיננסי כאמור. השלכות תיקון זה עדיין אינן ידועות.

הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 19) (ייעוץ השקעות כללי ושיווק השקעות כללי), התשע"ב-2012

ביום 24 ביולי 2012 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 19) (ייעוץ השקעות כללי ושיווק השקעות כללי), התשע"ב-2012. הצעת החוק נועדה להסדיר באופן נפרד את העיסוק בייעוץ השקעות כללי ובשיווק השקעות כללי, שמשמעם מתן שירותי ייעוץ / שיווק השקעות למספר רב של אנשים, שאינו מותאם באופן ספציפי לצרכיו ומאפייניו של לקוח ספציפי ושאינו אינטראקציה בין-אישית בין נותן הייעוץ למקבלו. העיסוק בייעוץ השקעות כללי אינו מחייב רישיון אולם מחייב מתן גילויים שונים על ידי היועץ, לרבות גילוי על ניגודי עניינים ופרטים על היועץ והכל בהתאם לאופי הייעוץ הכללי. התיקון לחוק ככל שיתקבל יכנס לתוקפו שלושה חודשים מיום פרסומו ברשומות.

רשימת מעשים או מחדלים, שיש בהם כדי להעיד כי בעל רשיון שביצעם לא נהג בזהירות שבעל רשיון סביר היה נהג בה בנסיבות דומות.

ביום 4 בספטמבר 2013 נכנסה לתוקף הוראת רשות ניירות ערך בדבר רשימת מעשים או מחדלים, שיש בהם כדי להעיד כי בעל רשיון שביצעם לא נהג בזהירות שבעל רשיון סביר היה נהג בה בנסיבות דומות, וזאת בהתאם לסעיף 38.יא לחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995 ("חוק הייעוץ"). מטרת ההוראה להגביר את הוודאות בקרב בעלי הרשיון בהתאם לחוק הייעוץ באשר לחובות המוטלות עליהם, ואשר הפרתן עשויה להוות עילה לפתיחת הליך מנהלי.

ההוראה קובעת רשימת מעשים ודוגמאות ספציפיות להם, אשר מהווים עילה לבחינת המקרה על ידי רשות ניירות ערך, ואינם גוררים בהכרח קביעה כי הופרה חובת אמונים או זהירות, לפי העניין, והשתת אמצעי אכיפה על בעל הרשיון. פתיחת הליך מנהלי כאמור תבוצע רק במידה ובחינת המקרה תעלה כי המדובר בהתנהגות שנגקטה תוך סטייה מובהקת מאופן ההתנהגות הראוי, תוך בחינת כלל נסיבות המקרה ובכפוף ליתר שיקולי האכיפה בהם מתחשבת הרשות. בנוסף קובעת ההוראה, כי פתיחת הליך מנהלי בגין מעשה או מחדל שאינו נמנה בין הדוגמאות הנזכרות בצד הרשימה או דומה להן, תיעשה בריסון ובמשנה זהירות.

ג. קופות גמל

תיקון חוק קופות הגמל

בתיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן - "חוק קופות הגמל"), שנעשה במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן - "חוק ההתייעלות הכלכלית"), שפורסם ביום 23 ביולי 2009, נקבע כי חברה מנהלת לא תנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוג מסוגי קופות הגמל המפורטים בתיקון (למעט קופות גמל מסוימות המפורטות בתיקון).

תחילתו של התיקון הנ"ל לחוק קופות הגמל ושל האיסור הנ"ל נקבעה ליום 1 בינואר 2011, נדחתה בהמשך ליום 1 ביולי 2011 ולאחר מכן ליום 1 בינואר 2012 תוך קביעה שהאיסור לא יחול על קופות גמל מרכזיות לפיצויים.

בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התשע"ב-2012, שפורסמו ביום 30 באוגוסט 2012 ותחילתן ביום 1 בינואר 2012, נקבע כי אם ביום תחילתו של חוק ההתייעלות הכלכלית האמור לעיל (יום 15 ביולי 2009) חברה מנהלת ניהלה יותר מקופת גמל אחת מכל סוג מסוגי קופות הגמל המפורטים בתקנות - באמצעות יותר ממתפעל אחד, או שכתוצאה מהעברה או מיזוג שלה עם חברה מנהלת אחרת בנסיבות המפורטות בתקנות, היא ניהלה יותר מקופת גמל אחת מכל סוג כאמור באמצעות יותר ממתפעל אחד, ושערב תחילתן של התקנות ניהלה יותר מקופת גמל אחת מכל סוג כאמור באמצעות יותר ממתפעל אחד - (א) היא תהיה רשאית להמשיך ולנהל, באמצעות כל אחד מהמתפעלים כאמור, קופת גמל אחת מכל סוג כאמור עד ליום 1 בינואר 2014; (ב) אם לאחר תחילת התקנות העבירה תפעול של קופת גמל כאמור בס"ק (א) בין גופים שכל אחד מהם כאמור בס"ק (א) מתפעל קופת גמל אחת מהסוג המועבר - להמשיך ולנהל את קופת הגמל הנוספת שתפעולה הועבר באמצעות המתפעל הנעבר, עד לתום שנה מההעברה או עד 1 בינואר 2014 לפי המוקדם.

הבנק אינו מתפעל קופות גמל.

טיטת חוזר הממונה על שוק ההון בענין "אספקת שירותי תפעול אחורי ושירותי תפעול קדמי"

הטייטה פורסמה ביום 6 באוגוסט 2013. על פי הטייטה מוצע שינוי מהותי במעורבות תאגידים בנקאיים בשירותי התפעול לגופים מוסדיים, תוך הבחנה, לראשונה, בין שירותי תפעול אחורי לבין שירותי מערך קדמי, המתייחסים לשירותים הניתנים במישרין לעמיתים. תאריך התחולה המוצע הוא ביום 1 בינואר 2014. השינויים העיקריים הם כדלהלן:

-תאגיד בנקאי שהוא יועץ פנסיוני יוכל להמשיך לתת שירותי תפעול אחורי רק לגופים שעמם יהיה לו הסכם ביום פרסום החוזר ורק עד ליום 31 בדצמבר 2020. תקרת התמורה המותרת בגין שירותים אלה נותרה ללא שינוי.

-מוצע לאסור התניה בין מתן שירותי תפעול אחורי לקדמי, ולהתיר מתן שירותי תפעול קדמי רק אם יוצעו לכלל הגופים המוסדיים ובתמורה אחידה. התמורה תגבה מהגוף המוסדי בלבד. לא נקבעה מגבלה לתמורה.

הבנק בוחן את המשמעויות וההשלכות האפשריות של טייטה זו.

בחוזר של משרד האוצר מיום 19 בדצמבר 2013 - חוזר סוכנים ויועצים 2013-10-5, הוארכה עד ליום 30 ביוני 2014 התקופה שבה רשאי תאגיד בנקאי שהוא יועץ פנסיוני לתת שירותי תפעול מסויימים לחברה מנהלת שקיבלה שירותי תפעול מתאגיד בנקאי כמפורט בחוזר סוכנים ויועצים 2011-10-5 הסכמים למתן שירותים - עדכון שני מיום 29 בדצמבר 2011.

ד. ניירות ערך

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 53), התשע"ד-2013.

ביום 28 באוקטובר 2013 אושר תיקון 53 לחוק ניירות ערך. התיקון נועד לעודד מחזיקים בניירות ערך לממש את זכויות ההצבעה שלהם באמצעות מערכת הצבעה אלקטרונית שתקים הרשות לניירות ערך מבלי להידרש לקבל אישור בעלות בנייר הערך מאת חבר הבורסה. חברי הבורסה יידרשו להמציא למערכת את כל הנתונים הנדרשים על מצביעים פוטנציאליים המחזיקים בניירות ערך באמצעותם וכן להמציא למצביעים הפוטנציאליים הללו את המידע והפרטים הנדרשים להם לצורך הצבעה באסיפה. המודל לא נועד להחליף את האפשרויות הקיימות היום להצבעה באסיפה אלא מהווה ערוץ נוסף למימוש זכויות ההצבעה של המחזיקים בניירות ערך. התיקון לחוק ייכנס לתוקף ביום תחילתן של תקנות לחוק שיוקמו לעניין זה.

המלצות הוועדה הבין משרדית לבחינת שוק הקסטודי בישראל

ביום 29 בדצמבר 2011 פרסמה הוועדה הבין-משרדית לבחינת שוק הקסטודי בישראל את המלצותיה הסופיות ביחס להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון הישראלי (להלן: "הוועדה" ו-"הדוח", בהתאמה). לפי הדוח, המונח קסטודי מתייחס לשירות של משמורת ניירות ערך עבור בעליהם באופן שמתעד את זכויות הבעלות של המשקיע ומגן עליהן, וכן מאפשר למשקיע להינות מפירותיה של בעלות זו (להלן: "שירותי קסטודי"). הדוח כולל את המלצותיה של הוועדה ביחס להסדרה רגולטורית של שירותי קסטודי בישראל, לרבות בנוגע להשקעות בחו"ל, המתייחסות, בין היתר, להגדרת מהות שירותי הקסטודי והגופים המעורבים במתן השירותים (כגון: קסטודיאן, מתווך, קסטודיאן צד ג' ותת-קסטודיאן), והגדרת חובות בסיסיות של נותן שירותי קסטודי (הפרדת נכסים, רישום, תיעוד ודיווח, ביקורת וכיו"ב). נאמר בדוח כי ההסדרה, הפיקוח והאכיפה של המלצות הוועדה יבוצעו על ידי הרגולטורים המפקחים הרלוונטיים לגוף שמעניק את שירותי הקסטודי. במכתב מיום 16 בינואר 2013 של המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים, נקבע, בין היתר, כי תאגידים בנקאיים המספקים שירותי קסטודי ללקוחותיהם, בין באופן ישיר (קסטודיאן) ובין באופן עקיף (מתווך), יפעלו על פי המלצות הוועדה, וכי בכוונת המפקח לשלב בעתיד את המלצות הוועדה במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין, כאשר עד אז יפרסם המפקח הבהרות לאופן יישום ההמלצות, ככל שידרש, באמצעות "שאלות ותשובות". על פי מכתב המפקח הנ"ל, התאגידים הבנקאיים נדרשים ליישם את המלצות הוועדה החל מיום 1 באוקטובר 2013, כאשר יישום מוקדם מומלץ, אך נקבע כי דרישות מסוימות הכלולות בהמלצות הוועדה ביחס לאספקת שירותי משמורת באופן ישיר (כקסטודיאן) וכן כל הדרישות החלות בנוגע לאספקת שירותי משמורת כמתווך, יחולו רק החל מיום 1 ביולי 2014. הבנק ממשיך ובוחן את הדוח ואת מכתב המפקח על מנת לבחון את השלכותיהם על השירותים המוענקים על ידו בתחום זה ללקוחותיו וזאת לגבי הוראות הדיווח אשר יכנסו לתוקף בחודש יולי 2014.

איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

הצעת חוק להעמקת גביית המיסים והגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מיסים ולהרתעה מפני הלבנת הון)(תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג-2013

ההצעה אושרה בקריאה ראשונה ביום 31 ביולי 2013 ובהתאם לה יתוקן חוק איסור הלבנת הון במטרה להגביר את המלחמה בהון השחור שמקורו בעבירות מס חמורות. התיקונים כוללים בעיקר הוספת עבירות מס חמורות כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון (עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, לפי סעיף 98(ג2) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), ולפי סעיף 117(ב1) או (3) עד (8) או (ב1) לחוק מס ערך מוסף), וכן מתן סמכויות חקירה, כניסה, תפיסה וחיפוש לפקיד מכס חוקר וקביעת הסדר המאפשר העברת מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון לפקיד מכס חוקר.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001

ביום 2 לפברואר 2014 פורסם תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001. עיקרי התיקון הינם שינוי בקריטריונים המחייבים דיווח על פעילות בלתי רגילה באופן המחייב דיווח במקרה בו התעורר חשש שמדובר בפעילות האסורה לפי חוק איסור הלבנת הון או חוק מימון טרור, שילוב חובת "הכר את הלקוח" בצו, הטלת חובה לנקוט באמצעים סבירים לאימות זהותם של נהנים ובעלי שליטה.

חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012

החוק פורסם ביום 5 באוגוסט 2012 ומטרתו להטיל סנקציות על גורמים המסייעים לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק או אמצעי נשיאה לנשק להשמדה המונית וכן קביעת מגבלות על תאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן. החוק מסמיך ועדת שרים להכריז על יחיד ו/או על תאגיד "גורם זר מסייע" בהתקיים תבחינים שונים שמהותם הוכחת סיוע לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק להשמדה המונית ו/או אמצעי נשיאה לנשק כאמור וכן מסמיך את הוועדה להכריז על גורם זר שהוא תאגיד כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן". הכרזות אלה תתפרסמנה באמצעות מטה הסנקציות שיוקם על פי החוק.

הכרזה על "גורם זר מסייע" מטילה איסור לקיום פעילות כלכלית עם אותו גורם מוכרז. הכרזה על גורם זר שהוא תאגיד כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן" מטילה איסור השקעה באותו תאגיד בשיעורים הקבועים בחוק.

המבצע פעילות כלכלית עם מי שהוכרז "גורם זר מסייע" ו/או השקעה בגורם זר שהינו תאגיד שהוכרז כ"תאגיד זר מסייע" דינו מאסר ו/או קנס ו/או חילוט רכוש כמפורט בחוק.

ביום 15 באוקטובר 2013 אושרו על ידי ועדת חוקה, חוק ומשפט תקנות המאבק בתכנית הגרעין של איראן (מתן הודעות וסדרי עבודה), התשע"ג - 2013. התקנות מסדירות את דרכי ההודעה על הכוונה להכריז על גורם זר כ"גורם זר מסייע" או כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן", את אופן הגשת בקשה שלא להכריז או לבטל הכרזה, ואת סדרי עבודת הוועדה המייעצת ומטה הסנקציות שיוקמו בהתאם לחוק. יישום הוראות החוק והתקנות מתבצע בשיתוף עם החברה האם.

הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 19 בנובמבר 2013, פרסם הפיקוח על הבנקים את הנוסח המחייב של הוראת ניהול בנקאי תקין" A301 מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן: "ההוראה") וכן קובץ שאלות ותשובות בקשר עם יישומה. בהתאם להוראה, על דירקטוריון הבנק לאשר, לפחות אחת לשלוש שנים, מדיניות תגמול שתגובש על ידי ועדת התגמול בהתאם למדיניות תגמול קבוצתית. מדיניות התגמול תחול על כלל עובדי הבנק, תוך התמקדות במנגנון התגמול לעובדים מרכזיים. בקבוצת העובדים המרכזיים כלולים כל מי שלפעילותו עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק ובין היתר, בכפוף לחריגים מסוימים, נושאי משרה בכירה כהגדרתם בטיטת ההוראה, מנהל המדווח ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל, עובד סך התגמול המשוך לו מהבנק בשנה החולפת או בשנה שקדמה לה, עולה על 1,500,000 ש"ח וקבוצות של עובדים הכפופות לאותם הסדרי תגמולים ואשר עשויות, במצטבר, לחשוף את הבנק לסיכון מהותי. בין החריגים כאמור להגדרת עובדים מרכזיים נכללים עובדים (שאינם נושאי משרה) שכל תגמולם נקבע על פי ההסכם הקיבוצי. ההוראה קובעת הוראות רבות בכל הנוגע לעקרונות נדרשים ביחס לתגמול עובדים מרכזיים, בדגש על התגמול המשתנה ותגמולים בגין סיום ההעסקה. עוד קובעת ההוראה הוראות בדבר מעורבות של גורמי ניהול הסיכונים, בקרה וביקורת בפיתוח מנגנון התגמול ובבחינה כי מדיניות התגמול עקבית עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק. במקביל להוראה, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 301 שעיקרם עיגון תפקידיה של ועדת התגמול בקשר עם מדיניות התגמול ותגמול של עובדים בבנק.

אישור מדיניות התגמול לנושאי משרה בהתאם למדיניות הקבוצתית צפוי במהלך שנת 2014. הבנק בוחן את החלת ההוראה בקשר לכלל העובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה. בכונת הבנק לפעול לאימוץ חלקים נוספים למדיניות התגמול של הבנק בהתאם לנדרש על פי ההוראה. ובהתאם למדיניות הקבוצתית בהתאם להוראה, על הבנק לאמץ חלקים נוספים כאמור לא יאוחר מיום 30 ביוני 2014.

תיקון נוהל בנקאי תקין 301 "דירקטוריון"

ביום 25 בדצמבר 2013 פרסם בנק ישראל תיקון להוראה שבנדון בנושאים נקודתיים שונים בענייני ממשל תאגידי. עיקר התיקון קובע כללים לאיסור כהונה מקבילה של דירקטורים בבנק ובתאגידים פיננסיים או במי ששולט בהם, תוך הבחנה בין בנק/גוף פיננסי "משמעותי" (מעל 10 מיליארד ש"ח) ל"קטן" (עד 2 מיליארד ש"ח). יצוין כי התיקון מרחיב את המגבלות על כהונה מקבילה בתאגידים הרלבנטיים האחרים, מעבר לכהונה כדירקטור או כחבר ועדת השקעות, גם לכהונה כחבר ועדת אשראי, כעובד או למי שמקיים קשרים מקצועיים דרך קבע עם התאגיד האחר. כמו כן נקבעה מגבלה כוללת לגבי מספר הדירקטורים בקבוצה בנקאית המכהנים בכהונה מקבילה גם בתאגידי שוק הון שהם מאותה קבוצה.

בנוסף לאמור התיקון, בין היתר, מרחיב את המגבלה על בעל שליטה לכהן כיו"ר הדירקטוריון גם לקרובו של בעל שליטה, וכן אוסר על כהונת מי מהם גם כיו"ר ועדת דירקטוריון. ההוראה קובעת תקופת מעבר ליישום חלק מהתיקונים. הבנק נערך ליישום התיקון.

חוזר המפקח על הבנקים בענין הקדמת מועדי פרסום דוחות כספיים

ביום 29 בספטמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא הקדמת מועד פרסום דוחות לציבור. על פי החוזר, על מנת להתאים את מועד פרסום הדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בישראל למקובל בארצות הברית, וכן לאפשר לקוראי הדוחות הכספיים לקבל מידע על המצב הכספי של הבנק ותוצאות פעולותיו במועד מוקדם יותר, נקבע כי דוחות שנתיים של תאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית יפורסמו לא יאוחר מחודשיים מתאריך המאזן ודוחות כספיים רבעוניים יפורסמו לא יאוחר מ-45 ימים מתאריך המאזן.

כניסת ההוראה לתוקף תבצע באופן מדורג :

הדוח הכספי לשנת 2013 - יפורסם עד ליום 20 במרס 2014 .

הדוח הכספי לשנת 2014 - יפורסם עד ליום 10 במרס 2015 .

הדוח הכספי משנת 2015 ואילך - יפורסם עד חודשיים מתאריך המאזן.

דוחות רבעוניים - בשנת 2014 יפורסמו לא יאוחר מתום 55 ימים מתאריך המאזן, בשנת 2015 ולא יאוחר מ-50 ימים מתאריך המאזן ומשנת 2016 ואילך, לא יאוחר מ-45 ימים מתאריך המאזן.

הבנק נערך לפרסום הדוחות במועדים שנקבעו.

חקיקה בינלאומית

FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT - FATCA

בהתאם להוראות ה, FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT (FATCA) - במטרה להעמיק את גביית

המס מישויות אמריקאיות שבבעלותן נכסים מחוץ לגבולות ארה"ב, ידרשו מוסדות פיננסיים זרים (FOREIGN FINANCIAL INSTITUTIONS), להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים אצלם על ידי אותן ישויות. לצורך כך, על המוסדות הפיננסיים הזרים להתקשר בהסכם עם רשות המס האמריקאית (IRS) מוסד פיננסי שלא יחתום על הסכם כאמור ו/או שלא יפעל בהתאם להוראות הנ"ל, יהיה כפוף, בין היתר, לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% מהתשלומים המגיעים לבנק ו/או ללקוחותיו ממקורות אמריקאיים. החוק אמור להיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2014. בתחילת אוגוסט 2012 הוקם על ידי משרד האוצר צוות בראשות הממונה על הכנסות המדינה ובשיתוף נציגי בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך ומשרד המשפטים. הצוות הוקם במטרה להגיע להסכם ביטורלי בין ארה"ב לישראל בנוגע ליישום ה (FATCA - הסכמים בנושא זה הושגו בין ארה"ב למדינות אחרות). הסכם כאמור עשוי להפוך את רשות המס הישראלית לגורם ביניים בין המוסדות הפיננסיים הישראליים ל IRS - האמריקאי. הבנק עוקב אחר ההתפתחויות בחקיקה ונערך בהתאם.

החוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013

הצעת החוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012

ביום 16 ביולי 2012 אושרה בכנסת בקריאה ראשונה הצעת החוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012, בעקבות מסקנות הוועדה להגברת התחרותיות במשק. ביום 8 במאי 2013 אישרה הכנסת להחיל דין רציפות על הצעת החוק. הצעת החוק נדונה במספר ישיבות של ועדת הכספים של הכנסת והיא סיימה את דיוניה ביום 30 באוקטובר 2013. הצעת החוק צפויה לעבור לקריאה שנייה ושלישית ולכלול, למיטב ידיעת הבנק, מספר שינויים ביחס להצעת החוק שפורסמה שעיקרם כמפורט להלן.

בהצעת החוק הוצע, בין היתר, כי תאגיד ריאלי משמעותי או מי ששולט בו לא ישלם בגוף פיננסי משמעותי ולא יחזיק בו מעבר לשיעור שייקבע על ידי הרגולטורים שיוסמכו לכך (ובלבד ששיעור זה לא יעלה על 10% או 5% לגבי גוף פיננסי משמעותי בלא גרעין שליטה). למיטב ידיעת הבנק, בדיוני ועדת הכספים הוצע לקבוע בנוסף כי גם המחזיק יותר מ-5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד ריאלי משמעותי לא יוכל לשלם בתאגיד בנקאי שהוא גוף פיננסי משמעותי. על פי ההצעה תאגיד בנקאי יחשב גוף פיננסי משמעותי אם סך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד עולה על 40 מיליארד ש"ח, ותאגיד ריאלי משמעותי הינו תאגיד שאינו גוף פיננסי ועומד באופן עקרוני באחד מהתנאים הבאים: מחזור המכירות השנתית האחרון בישראל של כל התאגידים מקבוצתו או שהיקף האשראי בישראל (כמשמעותו בהצעת החוק) של כל התאגידים מקבוצתו עולים על 6 מיליארד ש"ח. למיטב ידיעת הבנק, בדיונים בוועדת הכספים הוצע כי הגדרה זו תכלול גם תאגיד ריאלי שמחזור המכירות הקובע של התאגיד הריאלי בשוק, שבו הוא, השולט בו או תאגיד בשליטתו הוכרו כבעלי מונופולין, עולה על 2 מיליארד שקלים חדשים. ביחס לאיסור האמור נכללו בהצעת החוק חריגים והוראות מעבר בתנאים מסוימים, ובכלל זה אפשרות לגידול אורגני של תאגיד ריאלי משמעותי שלא יהיה כזה בעת כניסת החוק לתוקף, וכן תקופת מעבר של 6 שנים ליישום ההצעה האמורה על גופים, אשר במועד פרסום החוק (אם הצעת החוק תאושר), יעברו

את הקריטריונים האמורים בשיעורים שנקבעו (להלן: "הוראת המעבר"). כן הוצע כי לא יכהן כדירקטור בגוף פיננסי משמעותי אדם השולט בתאגיד ריאלי משמעותי, קרובו, שותפו, אדם בעל זיקה אליו או נושא משרה בתאגיד ריאלי משמעותי. במסגרת הצעת החוק הוצע כי תקופת המעבר ליישום הוראה זו תהיה של שנתיים, אך כל עוד יהיה רשאי התאגיד הריאלי המשמעותי או השולט בו להמשיך ולהחזיק או לשלוט בגוף הפיננסי המשמעותי לפי הוראת המעבר, יוכלו להמשיך לכהן נושאי משרה הקשורים אליהם. בנוסף, על פי הנוסח המוצע על ידי ועדת הכספים, מוצע לאסור על בעל שליטה בגוף פיננסי משמעותי שהוא תאגיד בנקאי לשלוט במבטח שהוא גוף פיננסי משמעותי.

בנוסף, למיטב ידיעת הבנק, הצעת החוק שתועבר לקריאה שנייה ושלישית בכנסת צפויה לכלול מגבלה לפיה יחול איסור על תאגיד בנקאי להחזיק יותר מאחוז אחד מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד ריאלי משמעותי או במבטח שהוא גוף פיננסי משמעותי. עם זאת, יהיה רשאי תאגיד בנקאי להחזיק יותר מאחוז אחד מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד ריאלי משמעותי אחד ובמבטח אחד שהוא גוף פיננסי משמעותי, ובלבד שהחזקתו באותו תאגיד או מבטח, לפי העניין, לא תעלה על עשרה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה. תקופה המעבר המוצעת למימוש אחזקות בניגוד להוראה זו היא בת שש שנים. להערכת הבנק למגבלה זו תהיה השפעה מינורית על האחזקות הקיימות של הבנק.

במסגרת הצעת החוק כפי שנדונה על ידי ועדת הכספים נכללו, בין היתר, גם הוראות נוספות, שעיקרן מגבלות על מבנה החזקה פירמידלי הכולל יותר משתי שכבות של תאגידי מדוחים; הוראות בקשר לממשל תאגידי בחברות במבנה פירמידלי; הוראות ממשל תאגידי נוספות לתאגידי מדוחים; סמכות לקביעת הוראות לגבי מגבלות על סך אשראי לחברות מסוימות; מנגנון לאכיפת מכירת החזקות שתיאסרנה על פי הצעת החוק והוראות בנושא בחינת התנאים להקצאת נכסים ציבוריים, כולל רשימות על פי דין, בהתחשב בשיקולי ריכוזיות ותחרותיות.

יצוין כי על פי נוסח הצעת החוק, המוצע על ידי ועדת הכספים אם יתקבל, במצב ההחזקות למועד זה, הבנק עשוי לענות לכאורה על הגדרת חברת שכבה שנייה, והבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, עשויה לענות על הגדרת חברת שכבה שלישית, אם לא תוחרג ממנה במסגרת תקנות עד לתום תקופה הוראת המעבר. בנוסף, הבנק יענה לכאורה על הגדרת גוף פיננסי משמעותי. כמו כן פ.י.ב.י. אחזקות בע"מ (להלן: "פיבי") ציינה בדוחותיה כי פז חברת נפט בע"מ (להלן: "פז") תענה לכאורה על הגדרת תאגיד ריאלי משמעותי. לאור זאת על פי הצעת החוק, אם תתקבל ובהתאם למצב הדברים הקיים במועד זה, לאחר תום תקופת המעבר של 6 שנים, בעלי השליטה בבנק לא יוכלו לשלוט במקביל בבנק ובפז.

פיבי מציינת בדוחותיה כי לדעתה המלצות הועדה, כפי שהן באות לידי ביטוי בהצעת החוק, ובפרט ככל שהדבר נוגע לתחולתן על פיבי וצדדים קשורים לה, אינן מוצדקות פוגעות בזכויות יסוד של פיבי ושל בעלי מניותיה באופן שאינו מידתי, וכי היא תשקול נקיטת צעדים כנגד פגיעה זו, בין השאר באמצעות פניה לערכאות משפטיות.

מסמך עקרונות לביזור גרעין שליטה בבנק וקריטריונים לתנאים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי

ביום 11 ביולי 2013 פרסם בנק ישראל "מסמך עקרונות לביזור גרעין שליטה בבנק". המסמך קובע את העקרונות המנחים שלאורם יינתן אישור לתכנית מפורטת שתתואם מראש עם נגיד בנק ישראל למקרה שבו בעלי שליטה קיימים בבנק יבקשו למכור את אחזקותיהם בביזור, ולא על ידי מכירת גרעין השליטה המלא לקבוצת שליטה אחרת שקיבלה היתר שליטה מהנגיד. העקרונות מתייחסים בעיקר לתקופת הביניים, החל מהמועד שבעל השליטה התחיל למכור מניות מתוך גרעין השליטה ועד למועד שבו שיעור החזקותיו יגיעו ל-5% או פחות, שאז כבר אין צורך בהיתר כלל (להלן - "תקופת המעבר"). על פי העקרונות הקבועים במסמך, יחולו על בעלי השליטה האמורים מגבלות במספר נושאים, לרבות אופן החזקת אמצעי השליטה בבנק, המעורבות במינוי דירקטורים, השימוש בזכויות ההצבעה, ועסקאות עם הבנק. כמו כן בתקופת המעבר חלוקת דיבידנד תהיה כפופה לאישור המפקח מראש ובכתב וכי בעלי השליטה יפעלו להגדלת ההון הרשום של הבנק.

במועד האמור פרסם בנק ישראל גם "קריטריונים ותנאים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי". מטרת המסמך הינה לקבוע עקרונות וקריטריונים מנחים, למתן היתר שליטה מטעם בנק ישראל, למבקש לשלוט בתאגיד בנקאי. במסגרת זאת, נקבעו במסמך, עקרונות בעניין חוסנו הפיננסי של מבקש ההיתר ובדבר תנאים מקובלים המופיעים בהיתר השליטה, לרבות קיומו של גרעין שליטה קבוע ויציב והיקפים מזעריים לגרעיני שליטה בתאגידי בנקאיים על פי גודלם, דרך החזקת אמצעי השליטה ובכלל זאת הגבלות על סוגי התאגידי שניתן להחזיק באמצעותם אמצעי שליטה ותחומי עיסוקם, והגבלות שונות על בעל ההיתר, לרבות ביחס לעסקאות עם הבנק, אופן מימון רכישת אמצעי השליטה, הגבלות על חלוקת דיבידנדים ועוד."

גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד

גב' יעל רונן, ר"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי.

פרטי המבקרת הפנימית

גב' יעל רונן, ר"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי ובפיבי בנק יו.ק. המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, והוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית"), והוראות ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הביקורת של הבנק ביום 15 במאי 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במאי 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינה יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה- ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאשרת על ידי הדירקטוריון. תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2013 על כ- 9.1 משרות במוצע. היקף משרות זה, נגזר מתוכנית העבודה הרב שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון ליו"ר הדירקטוריון. יו"ר ועדת הביקורת, קובע בהתייעצות עם המבקר הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בועדת הביקורת. כמו כן, מוגשים לעיונם של חברי ועדת הביקורת תקצירים של דוחות הביקורת שאינם נדונים בוועדה. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של דוחות הביקורת העיקריים שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דוח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. דיווח הביקורת הפנימית לשנת 2012 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 17 במרס 2013, הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2013 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 8 לספטמבר 2013. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2013 יידון בחודש אפריל 2014.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימית

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקר הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי. להערכת דירקטוריון החברה האם תגמול המבקר הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקר הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2013 המשיך דירקטוריון הבנק את פעילותו בקביעת מדיניות הבנק והקווים העקרוניים לפעולתו, בקביעת הנחיות ובקיום פיקוח ובקרה על הפעילות השוטפת של הבנק. המליאה וועדותיה קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק. במהלך שנת 2013 התקיימו 20 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, וכן התקיימו 37 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ועדת אשראי מקבלת סקירות מקיפות על לווים בעלי חבות מעל גודל מסוים, מאשרת מסגרות אשראי או אשראי חדש ללקוחות, דנה בהסדרי חוב משמעותיים ובחובות קשי גבייה שסכומם מהותי, מקבלת סקירות ענפיות, דנה ומאשרת את מדיניות האשראי ואת תוכנית העבודה השנתית של יחידת בקרת האשראי.
ועדת אשראי קיימה 8 ישיבות במהלך שנת 2013.

ועדת ביקורת ועסקאות עם אנשים קשורים מאזן וחברות בנות (להלן: "ועדת ביקורת ומאזן") דנה בישיבותיה במדיניות החשבונאית של הבנק ובדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות; מקבלת סקירות מאת רואי החשבון המבקרים על פעולת הביקורת וממצאיה בקשר עם סקירת הדוחות הרבעוניים וביקורת הדוח השנתי; מקיימת דיון בממצאים העיקריים המוצגים בפניה על-ידי רואי החשבון, בקשר עם ה- Long Form Report. בנוסף, דנה הועדה בדוחות הביקורת של בנק ישראל המועברים אליה במהלך השנה, ובדוחות המהותיים ו/או הבולטים של הביקורת הפנימית. הועדה מקבלת דיווחים על סיכומים תקופתיים של יחידת הביקורת הפנימית ועל תכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית.

בישיבותיה כועדה לעסקאות עם אנשים קשורים דנה הועדה בעסקאות עם בעלי עניין ועם אנשים קשורים, על-פי הגדרות בנק ישראל, באישור מתן אשראי לגופים אלה ובקביעת דרכי פעולה לטיפול בהם.
ועדת ביקורת ומאזן קיימה 17 ישיבות במהלך שנת 2013, מתוכן קיימה הועדה דיון במאזן הבנק ב- 4 ישיבות, ודיון בדוחות ביקורת ובעסקאות עם אנשים קשורים, ב- 13 ישיבות.

ועדת מינהל (עד 26 בדצמבר 2013 "ועדת שכר ותגמול") דנה וממליצה בפני הדירקטוריון על מדיניות משאבי אנוש ותכנית העבודה של אגף משאבי אנוש, על תקציב השכר הכולל ושינויים בו. הוועדה מקבלת דיווח שנתי על מצבת כח-אדם ושינויים שחלו בה, דנה בשינויים מהותיים במבנה הארגוני, דנה במדיניות הניוד, בתכנית העתודה הניהולית, במדיניות התרומות ובקוד האתי ובשינויים בו.
הוועדה קיימה 3 ישיבות במהלך שנת 2013.

ועדת תגמול -ביום 26 בדצמבר 2013 החליט הדירקטוריון על הקמת ועדת תגמול. הועדה תדון ותמליץ, בין היתר, בפני הדירקטוריון על מדיניות התגמול ויישומה כמפורט בנוהל בנקאי תקין 301A, תאשר את תנאי ההתקשרות והפרישה של נושאי המשרה לפני אישור הדירקטוריון, תמליץ על עקרונות הסכמי תגמול של עובדי הבנק ותדון במנגנוני התגמול ועמידה בדרישות הפיקוחיות.

ועדת ניהול סיכונים דנה בישיבותיה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ואופן יישומה, במדיניות המחשוב וטכנולוגיית המידע, במדיניות ההמשכיות העסקית, וכן בתקציב השקעות התפעול והוצאות התפעול השנתי של הבנק.
בנוסף, דנה הועדה במדיניות ניהול הנוסטרו ובקביעת המגבלות על תיק הנוסטרו, בחשיפת הבנק לסיכונים השונים, במעקב ובקרה אחר היקף המגבלות הפיננסיות בבנק, במעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה, במעקב אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים ובקרת החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים השונים, ובאישור פעילות במוצרים פיננסיים חדשים או פעילות נוסטרו חדשה, וכן באישור מערך הבקורת וניהול הסיכונים לפעילות זו.
ועדת ניהול סיכונים קיימה 9 ישיבות במהלך שנת 2013.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות בנק ישראל בחוזר מיום 11 בדצמבר 2004 נדרש הבנק ליישם הנחייה של הרשות לניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").

על פי ההנחיה, על כל חברה לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים שהנם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו ובמיוחד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

בהנחיה הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית", כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח הכספי של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהנחיה הודגש, כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההנחיה, כי בדוח הדירקטוריון יצוין מהם הדירקטורים "בעלי המיומנות החשבונאית והפיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 29 במרס 2005, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית עפ"י חוק החברות, התשנ"ט 1999.

להלן פרטים אודות חברי הדירקטוריון שהנם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לפי הצהרתם, השכלתם וניסיונם, כהגדרתה בהוראות בנק ישראל דלעיל:

יו"ר הדירקטוריון

סמדר ברבר-צדיק: מנכ"ל הבנק הבינלאומי, בעלת תואר בוגר בכלכלה וחשבונאות באוניברסיטה העברית, תואר מוסמך במנהל עסקים התמחות במימון באוניברסיטה העברית, רואת-חשבון, יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (SWITZERLAND) Ltd, מכהנת כדירקטורית בחברת ש.י.ש.י.ס. אחזקות (1999) בע"מ חברה באיגוד הבנקים. חברה בועד המנהל של עמותת "מתן".

יהודה בוצר: בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ולימודי תעודה במנהל עסקים.

ממלא תפקידים במערכת הבנקאית מאז שנת 1975.

סמנכ"ל, מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי.

רענן כהן: מכהן כיו"ר חברת "מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ", כיו"ר חברת "סולה יצוא תוצרת חקלאית בע"מ", כיו"ר ועדת הביקורת בחברת "עמ"י – חברה לניהול קופות גמל ענפיות" וכדירקטור בחברות: "זרח חיפוי נפט וגז בע"מ", "נטו מלינדה סחר בע"מ", וגוליבר אנרג'י בע"מ

בעבר כיהן כיו"ר הבנק לפיתוח התעשייה משנת 2002 ועד 1.2.2010, כיו"ר ועדת השקעות בחברת "ש. שלמה חברה לביטוח", כיו"ר שוק סיטוני לישראל בע"מ, כדירקטור בחברת "ב. גאון אחזקות בע"מ", "קווינקו בע"מ", "ב"רפא"ל-מערכות לחימה מתקדמות בע"מ" וכדירקטור בחברת ביטוח "הפניקס הישראלי" עד אוגוסט 2007.

בעל הכשרה מקצועית בתחומים שונים: תורת ההשקעות, דיני הבראת חברות, ניהול פיננסי, ניהול סיכונים, תורת ההשקעות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים. לימודי חשבונאות ופיננסים במדרשה למנהל של הסתדרות העובדים בישראל.

אירית שלומי: בעלת תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת חיפה ותואר MBA התמחות באסטרטגיה

מהמרכז הבינתחומי הרצליה ו-Wharton פילדלפיה.

שימשה בתפקיד סמנכ"ל – ראש אגף בנקאות בבנק הבינלאומי.

מכהנת כדירקטורית בבנק מסד, בחברת אמיליה פיתוח בע"מ ובמיטב משכנתאות בע"מ, חברה בועדת הלוואות של הראל חברה לביטוח.
משמשת בתפקיד מנכ"ל בחברת א. שלומי יעוץ בע"מ.
בעבר: כיהנה כדירקטורית מטעם הבנק הבינלאומי בויזה כ.א.ל.

יורם הסל: בעל תואר B.Sc בכלכלה, M.Sc ביחסים בינלאומיים
London School of Economics and Political Science, University of London
שימש כראש אגף במשרד ראש הממשלה, מנכ"ל קולברט קראון בע"מ (2003-2005). ממלא תפקיד מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ, נשיא חברת IntelliTech International LCC (USA). מכהן כחבר דירקטוריון בחברות: אשלד בע"מ, אפקון החזקות בע"מ, תדיראן החזקות בע"מ ו- ג.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ). מכהן כדח"צ בחברת קווינקו להז'ר אינטרנשיונל בע"מ. חבר הנשיאות, לשכת המסחר הבינלאומית, ועדה לאומית ישראלית.

ירון מגל: בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.
כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות, ובחברת כפי – קופת גמל מרכזית לקיצבה. שימש כגזבר חברת החשמל וכמנהל אגף הכספים בחברת החשמל
מכהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ.

נחמן ניצן: בעל תואר B.A בכלכלה וחשבונאות ו- E.M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן. בעל רישיון רואה-חשבון.
שימש כחשבונאי ראשי וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי. שימש כמ"מ מנכ"ל בנק ירושלים בתפקיד מנהל החטיבה הפיננסית, סמנכ"ל כספים באי.די.אי חברה לביטוח בע"מ (ביטוח ישיר) וכחשבונאי ראשי בבנק ירושלים.
מכהן כדירקטור בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ ובמת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדו"ח לציבור של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

1. **שם הדירקטור: סמדר ברבר-צדיק**
תאריך תחילת כהונה: 18.10.2010 כדירקטור, 31.10.2010 כיו"ר הדירקטוריון.
חברות בועדות הדירקטוריון: ניהול סיכונים, מינהל (בעבר שכר ותגמול) ותגמול.
כהונה כדח"צ: לא.
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן.
השכלה: תואר שני במנהל עסקים (MBA) התמחות במימון וחשבונאות האוניברסיטה העברית ירושלים, תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה האוניברסיטה העברית ירושלים.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
משנת 2007 מנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (SWITZERLAND) Ltd, דירקטורית בחברת ש.י.ש.י.ו. אחזקות (1999) בע"מ,
חברה באיגוד הבנקים וחברת הוועד המנהל בעמותת "מתן".

2. **שם הדירקטור: יורם הסל**
תאריך תחילת כהונה: 24.11.2011
נתיבות: ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים, מינהל (בעבר שכר ותגמול), תגמול
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.Sc בכלכלה, M.Sc ביחסים בינלאומיים ובכלכלה בינלאומית
London School of Economics and Political Science, University of London
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

איש עסקים פרטי (החל מ- 2003), מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ, נשיא חברת IntelliTech International LCC (USA), יו"ר משותף וחבר בדירקטוריון DynaTrage Inc. (USA) (2003-2008), יו"ר ועדת הביקורת בדירקטוריון בנק אוצר החייל (2003-2009), חבר ועדת הייעוץ האסטרטגית של קבוצת אלול בע"מ (2004-2008), חבר מועצת עמותת "אגמון" (2003-2009), כיהן כחבר דירקטוריון במעריב החזקות בע"מ (2010-2011), מעריב הוצאת מודיעין בע"מ (2010-2011), מספנות ישראל בע"מ ולוג'יק אינדוסטריז בע"מ. חבר דירקטוריון בחברות: אשלד בע"מ, אפקון החזקות בע"מ, תדיראן החזקות בע"מ ו- ג.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ). מכהן כדח"צ בחברת קווינקו להזר אינטרנשיונל בע"מ. חבר הנשיאות, לשכת המסחר הבינלאומית, ועדה לאומית ישראלית.

.3

שם הדירקטור: ירון מגל

תאריך תחילת כהונה: 22.12.2011

נתיבות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A. בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות (2009-2011), דירקטור בחברת כפי – קופת גמל מרכזית לקיצבה (2005-2010). שימש כמנהל אגף הכספים בחברת החשמל (2006-2008). מכהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ.

.4

שם הדירקטור: רותם רודן

תאריך תחילת כהונה: 15.1.2012

נתיבות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים, תגמול.

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: M.A. במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב, B.A. בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: משמש כמנכ"ל חברת עלי שלכת בע"מ מאפריל 2013, שימש כסמנכ"ל כספים בחברת ואהו קוסמטיקס עד 9.3.2012. שימש כסמנכ"ל כספים ותפעול בחברת מרקורי מוצרי מדע (2006-2011).

.5

שם הדירקטור: דפנה פלי

תאריך תחילת כהונה: 2.7.2002

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, ניהול סיכונים,

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A. בכלכלה ויחסים בינלאומיים, האוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

חברת דירקטוריון בחברות: חברה בועד המנהל ובעדת הכספים של המכללה האקדמית להנדסה בירושלים וחברה בועד המנהל של קרן גבריאל שרובר.

כיהנה כחברת דירקטוריון בחברת ישראלכרט בע"מ ובירופ"י (יורוקרד) ישראל בע"מ עד ליום 31.12.2009.

6. שם הדירקטור: אירית שלומי
תאריך תחילת כהונה: 17.8.06
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.
השכלה: B.A בכלכלה, אוניברסיטת חיפה ו- MBA התמחות באסטרטגיה מהמרכז הבינתחומי הרצליה ו- Wharton פילדלפיה.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
מכהנת כדירקטורית בבנק מסד, חברת אמיליה פיתוח בע"מ, "מיטב משכנתאות בע"מ" וכחברת ועדת הלוואות ב"הראל חברה לביטוח". משמשת כמנכ"ל חברת א. שלומי יעוץ בע"מ. כיהנה בעבר כדירקטורית מטעם הבינלאומי בויזה כ.א.ל. שימשה כסמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה לבנקאות בבנק הבינלאומי.
7. שם הדירקטור: עתליה ארד
תאריך תחילת כהונה שניה: 1.6.2011
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, מינהל (בעבר שכר ותגמול) ותגמול.
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: תואר שני בסוציולוגיה מהאוניברסיטה העברית
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
מכהנת כדירקטורית במפעלי נייר אמריקאיים ישראלים בע"מ.
8. שם הדירקטור: איל קרוליצקי*
תאריך תחילת כהונה: 17.11.2011
חברות בועדות הדירקטוריון: מינהל (בעבר שכר ותגמול)
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*
השכלה: תואר ראשון במדעי ההתנהגות ובלמודים כלליים במדעי הרוח והחברה – בחטיבות למנהל עסקים ולניהול משאבי אנוש מאוניברסיטת בן-גוריון, תואר שני במדיניות ציבורית למנהלים (Executive M.P.P) מאוניברסיטת תל-אביב.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
ראש מחלקת משאבי אנוש באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה בצה"ל, ראש מחלקת הפרט באגף כח-אדם בצה"ל ויו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ". מכהן כיו"ר דירקטוריון מועדון חבר צרכנות בע"מ, מכהן כדירקטור באגודה למען החייל (ע.ר.), בא.ש.ל.ח (2000) מיסוד האגודה למען החייל בע"מ, ובחברת ארגון וניהול פנסיית קבע ייחודית מקיפה בע"מ.
- * מכהן כיו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק

9. שם הדירקטור: שולי אייל*
תאריך תחילת כהונה: 14.12.2011
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*
השכלה: תואר ראשון במדעי ההתנהגות ומנהל עסקים מאוניברסיטת בן-גוריון, תואר שני במדעי המדינה מאוניברסיטת חיפה + מב"ל.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: תפקידי ניהול ופיקוד בתחום משאבי אנוש בצה"ל. ראש מחלקת הפרישה והתשלומים והשירות לפרט. מכהן כדירקטור ב"חבר" משרתי קבע והגמלאים בע"מ ובמועדון חבר צרכנות בע"מ.
* דירקטור ב"חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק
10. שם הדירקטור: סמדר אלחנני
תאריך תחילת כהונה: 23.4.2009
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, מינהל (בעבר שכר ותגמול), תגמול.
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: BA בכלכלה ובהיסטוריה כללית מהאוניברסיטה העברית.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
חברת הדירקטוריון של YMCA ירושלים. חברת הועד המנהל של מי"ח"א (מחנכי ילדים חרשים) תל אביב, חברת ועדת הביקורת במועצה ציבורית יד בן צבי. חברה בדירקטוריון של החברה להשבת רכוש של הניספים בשואה בע"מ. בעבר: היועצת הכלכלית לוועדת הכספים של הכנסת.
11. שם הדירקטור: יהודה בוצר
תאריך תחילת כהונה: 4.3.2010
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. סמנכ"ל מנהל מח' אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי.
השכלה: BA בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
סמנכ"ל, מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי. כיהן כדירקטור ביובנק החל מינואר 2007 ועד 4.3.2010 - מועד מינויו לדירקטור בבנק אוצר החייל.
12. שם הדירקטור: רענן כהן
תאריך תחילת כהונה: 1.8.2010
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: ד"ר לפילוסופיה מאוניברסיטת תל-אביב, MA בלימודי היסטוריה של המזרח התיכון מאוניברסיטת תל-אביב, B.A בהיסטוריה כללית מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי מנהל ציבורי וסטטיסטיקה במכללת בית ברל, לימודי חשבונאות ופיננסים במדרשה למנהל של הסתדרות העובדים בישראל.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן.

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כיו"ר הבנק לפיתוח התעשייה משנת 2002 ועד 1.2.2010. כיהן כיו"ר ועדת השקעות בחברת "ש. שלמה חברה לביטוח", כיו"ר שוק סיטוני לישראל בע"מ וכחבר דירקטוריון בחברת "ב. גאון אחזקות בע"מ", "קווינקו בע"מ", ו"רפאל-ל-מערכות לחימה מתקדמות בע"מ"
מכהן כיו"ר חברת "מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ", כיו"ר חברת "סולה יצוא תוצרת חקלאית בע"מ", כיו"ר ועדת הביקורת בחברת "עמ"י – חברה לניהול קופות גמל ענפיות" וכדירקטור בחברות: "זרח חיפוש נפט וגז בע"מ", "נטו מלינדה סחר בע"מ", וגוליבר אנרג'י בע"מ.

.13

שם הדירקטור: נחמן ניצן

תאריך תחילת כהונה: 24.5.2012

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, מינהל (בעבר שכר ותגמול)

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. סמנכ"ל, חשבונאי ראשי וחבר הנהלת הבנק הבינלאומי.

השכלה: B.A בכלכלה - חשבונאות מורחב ו- E.M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן.

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כחשבונאי ראשי בבנק ירושלים עד שנת 2008, שימש כסמנכ"ל כספים בחברת ביטוח ישיר (IDI חברה לביטוח) עד שנת 2010, כמ"מ מנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית בבנק ירושלים עד 30.6.2011. החל מ- 1.9.2011 ועד היום משמש כחשבונאי ראשי וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי.

מכהן כדירקטור בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ ובחברת מת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ.

.14

שם הדירקטור: מוטי (מרדכי) בר דגן¹

תאריך תחילת כהונה: 1.10.2013

חברות בועדות הדירקטוריון: שכר ותגמולים, מינהל

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: הכשרה למנהלים בכירים וניהול עסקים – לונדון, תל"מ בפקולטה למנהל עסקים באוניברסיטת תל-אביב, קורס דירקטורים בשלטון המקומי בישראל, הכשרת נגידים בארגון הרוטרי העולמי.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

יו"ר "צוות" ארגון גמלאי צה"ל במחוז השרון, סגן יו"ר "צוות" ארגון גמלאי צה"ל, נגיד ארגון הרוטרי בישראל.

.15

שם הדירקטור: מוטי לוי^{2*}

תאריך תחילת כהונה: 13.10.2013

חברות בועדות הדירקטוריון: ניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון בכלכלה וניהול ותואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה הפתוחה, קורס דירקטורים ונושאי משרה בכירה לה"ב באוניברסיטת תל-אביב.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כראש מדור תכנון תקציבים וראש ענף ניתוחים כלכליים בצה"ל.

מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" ומנכ"ל מועדון "חבר" צרכנות. מכהן כדירקטור בחברת תנובה פיננסית ומגדלי הים התיכון גני תקווה בע"מ.

* מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק.

שינויים בדירקטוריון

- מוטי (מרדכי) בר דגן¹
מוטי לוי²
שלומי (שלמה) אברהם³
ברוך לוי⁴

- ¹ מוטי (מרדכי) בר דגן מונה כדירקטור ביום 1.10.2013
² מוטי לוי מונה כדירקטור ביום 13.10.2013
³ שלומי (שלמה) אברהם סיים כהונתו כדירקטור ביום 13.10.2013
⁴ ברוך לוי סיים כהונתו כדירקטור ביום 1.10.2013

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

1. שם: ישראל טראו¹
תאריך תחילת כהונה: 17.8.2006
תאריך סיום כהונה: 30 בנובמבר 2013
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מנכ"ל הבנק השכלה: B.A במדעי הרוח אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנכ"ל הבנק החל מ- 17.8.2006.
2. שם: יעקב מלכין²
תאריך תחילת כהונה: 1.12.2013
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מנכ"ל הבנק השכלה: B.A בכלכלה ומנהל עסקים אוניברסיטת בן-גוריון, MBA במנהל עסקים אוניברסיטת בן-גוריון.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנכ"ל בנק מסד, ראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.
3. שם: נועם קוטאי
תאריך תחילת כהונה: 27.3.2006
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: משנה למנכ"ל הבנק, מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק השכלה: עו"ד, L.L.B מכללת שערי משפט, הוד השרון
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק
4. שם: ברוך גרנות
תאריך תחילת כהונה: 1985
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק, דירקטור בחברות בת של הבנק השכלה: B.A בכלכלה חטיבה לחשבונאות אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק

5. שם: דורון כליף
תאריך תחילת כהונה: 1.4.2002
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית
השכלה: לימודי חשבונאות וכלכלה – אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית בבנק
6. שם: דן טראוב
תאריך תחילת כהונה: 1.1.1997
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, יו"ר החברה לנכסים, חברה בת של הבנק.
השכלה: B.A. בסוציולוגיה ומדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים בבנק.
7. שם: גילה יחזקאלי
תאריך תחילת כהונה: 1.8.2000
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכיר הבנק
השכלה: עו"ד, L.L.B. אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכיר הבנק
8. שם: עופר סלפטר
תאריך תחילת כהונה: 17.1.2008
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, חשבונאי ראשי בבנק
השכלה: רו"ח מוסמך, B.A. – בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל (החל מ-2008), חשבונאי ראשי

שינויים בהנהלה

- ¹ ישראל טראו
- ² יעקב מלכין
- ³ אורית חורש

- ¹ ישראל טראו סיים כהונתו כסמנכ"ל הבנק ביום 30.11.2013
- ² יעקב מלכין מונה כסמנכ"ל הבנק ביום 1.12.2013
- ³ אורית חורש סיימה כהונתה כמנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות 1.4.2013

מבקר פנימי

שם: יעל רונן

תאריך תחילת כהונה: 22.5.2011

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מבקר פנימי ראשי של הבנק, מבקר קבוצת הבנק הבינלאומי ממאי 2011.

השכלה: רואה חשבון מוסמך, B.A בכלכלה ופסיכולוגיה מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי חשבונאות באוניברסיטת תל-אביב, הסמכה בינלאומית בביקורת מערכות מידע - CISA, הסמכה בינלאומית בביקורת פנימית - CIA.

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנהלת מחלקת SOX ב"כלל חברה לביטוח בע"מ" משנת 2007.

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך-חייקין, רואי חשבון

שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים

א. יו"ר הדירקטוריון מכהנת בתפקידה ללא שכר.
 ב. שכר מבקר הפנים של הקבוצה והבנק בכללה משולם ע"י החברה האם.
 ג. להלן פרוט השכר, שווי ההטבות ותשלומי המעביד לחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק בשנים 2013 ו-2012 באלפי ש"ח בסכומים מדווחים:

שנת 2013

שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק (3)	שווי רכב	יובל ומחלה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין שנים קודמות	סך הכל שכר והוצאות נלוות (1)	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (2)
טראו ישראל	מנהל כללי - סיים העסקתו ב-30 בנובמבר 2013	100%	1,225	207	89	189	-	1,710	-
מלכין יעקב	מנהל כללי - החל תפקידו ב-1 בדצמבר 2013	100%	88	25	7	676	-	796	-
גילה יחזקאלי	סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית	100%	813	114	64	260	434	1,685	61
כליף דורון	העסקית	100%	963	129	64	274	230	1,660	133
טראוב דן	המשאבים	100%	901	107	64	247	222	1,541	670
קוטאי נועם	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	1,017	153	75	267	-	1,512	713
גרנות ברוך	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית	100%	916	137	64	298	-	1,415	43

שנת 2012

שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק	שווי רכב	יובל ומחלה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין שנים קודמות (4)	סך הכל שכר והוצאות נלוות (1)	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (2)
טראו ישראל	מנהל כללי	100%	1,314	300	95	211	(4)	1,920	-
קוטאי נועם	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	1,008	175	74	349	-	1,606	730
גרנות ברוך	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית	100%	919	160	63	299	-	1,441	21
כליף דורון	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	100%	921	160	63	247	-	1,391	162
טראוב דן	סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים	100%	889	145	63	269	-	1,366	685

- (1) לא כולל מס שכר
- (2) כולל הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהם נקבעו על פי קריטריונים אחידים.
- (3) סכום המענק לכל אחד מחברי הנהלת הבנק טרם אושר על ידי הגורמים המתאימים. הסכום שנרשם משקף את החלק הרלוונטי בהפרשה הכללית הכלולה בדוחות הכספיים.
- (4) הוצג מחדש.

הערה: התנאים לניהול החשבונות נושאי המשרה בבנק, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

פרוט הסכמי השכר האישיים עם נושאי המשרה

יעקב מלכין – מכהן כמנכ"ל הבנק מיום 1 בדצמבר 2013. בתנאי העבודה שאושרו על ידי הדירקטוריון נקבע כי תקופת ההעסקה הינה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר מלכין לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום. משכורתו של מר מלכין צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת אותה.

נועם קוטאי – מועסק בבנק מיום 1 באוקטובר 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 9/2005 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר קוטאי לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגבוה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר קוטאי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

דן טראוב – מועסק בבנק מיום 1 באוגוסט 1980 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר טראוב לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגבוה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר טראוב צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

דורון כליף – מועסק בבנק מיום 4 במאי 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 4/2002 לתקופה בלתי קצובה.

כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר כליף לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגבוה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר כליף צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

ברוך גרנות – מועסק בבנק מיום 1 במרץ 1981 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה.

כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר גרנות לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגובה בינהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר גרנות צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

שכר רואי החשבון המבקרים (1) (2) (3)

2012	2013	
אלפי ש"ח		
1,419	1,423	עבור פעילות הביקורת (4): רואי החשבון המבקרים
		עבור שירותים אחרים:
13	190	רואי החשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט – 1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי, ביקורת דוחות מס וסקירת דוחות ביניים.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים הינם מנכ"ל הבנק מר יעקב מלכין והחשבונאי הראשי מר עופר סלפטר האחראי על החטיבה לחשבונאות.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המכילות את הוראות SOX 302 ו-404 מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות כל מנהלי החטיבות בבנק ורואי החשבון המבקרים של הבנק. הועדה דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על הנתונים בדוחות הכספיים וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דווח כספי ומעקב אחר תיקונם. הדוחות הכספיים מוצגים לחברי וועדת הגילוי במלואם ומתקיים דיון בסוגיות מהותיות ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומאשר את הדוחות הכספיים של הבנק. דירקטוריון הבנק קבע כי ועדת ביקורת ומאזן (להלן: "ועדת הביקורת"), תבחן את הדוחות הכספיים ותמליץ בפניו על אישור הדוחות. הוועדה מונה 7 חברים, מהם 5 דירקטורים חיצוניים. 4 מחברי הוועדה הם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בדיוני הוועדה בנושא דוחות כספיים משתתפים, בנוסף לחבריה, גם רואי החשבון המבקרים של הבנק, סומך חייקין רואי חשבון ומופיעים בפניה המנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי.

ועדת הביקורת דנה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של הבנק ובכלל זה, בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי, בדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי ונאותות הדיווח ועוד. במסגרת הליך אישור הדוחות, מקבלים הדירקטורים חברי ועדת הביקורת את טיטת הדוחות הכספיים ודו"ח הדירקטוריון לפני ישיבת הוועדה וכן חומר עזר, מצגות ומידע נוסף. במהלך הישיבה המתכנסת לדיון בדוחות הכספיים, ניתנת לדירקטורים האפשרות להפנות שאלות לחברי ההנהלה המופיעים בפניה ולרואי החשבון המבקרים של הבנק, ולהעיר את הערותיהם לדוחות קודם שימליצו בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

בין היתר, מקבלת ועדת הביקורת דווח ומקיימת דיון, על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו. כמו כן, מקבלת הוועדה דווח על כל תרמית, אם וככל שנמצאה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, מידע זה נמסר גם ליו"ר הדירקטוריון, כנדרש בהוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הצהרה לגבי גילוי). בתום הדיון ממליצה הוועדה בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

חברי הדירקטוריון מקבלים טיטות הדוחות הכספיים מספר ימים לפני הישיבה הדנה בדוחות הכספיים. בישיבה זו, משתתפים כל חברי הנהלת הבנק ורואי החשבון המבקרים. במסגרת הדיון במליאה מציג המנכ"ל את תוצאות הפעילות שהוצגו בדוחות הכספיים וכן מידע מפורט ונתוני עזר נוספים. בדיון משיבים נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים ככל שנשאלו. בתום הדיון מתקבלת החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש דצמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח כספי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008.

ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחת בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2013 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך שנת 2013 לא חל כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

יעקב מלכין
מנהל כללי

סמדר ברבר-צדיק
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 23 בפברואר 2014

סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו*

סקירת ההנהלה נערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכוללת הדיווחים הבאים:

תוספת א' מאזן מאוחד – מידע רב תקופתי

תוספת ב' דוח רווח והפסד מאוחד – מידע רב תקופתי

תוספת ג' שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד

תוספת ד' חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד

תוספת ה' סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

תוספת ו' חשיפות למדינת זרות – מאוחד

תוספת ז' מאזן מאוחד לסוף כל רבעון – מידע רב רבעוני

תוספת ח' דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון – מידע רב רבעוני

*** כל הפעילות בישראל בלבד.**

סקירת ההנהלה תוספת א'
מידע רב תקופתי

מאזן מאוחד לשנים 2009-2013

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר

2009	2010	2011	2012	2013	
					נכסים
3,489.1	2,850.0	2,111.9	2,841.3	3,426.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,185.0	1,964.1	2,419.7	2,024.8	1,249.8	ניירות ערך
9,629.0	10,341.9	10,836.1	11,475.5	11,524.2	אשראי לציבור
(240.6)	(266.7)	(121.5)	(127.9)	(97.7)	הפרשה להפסדי אשראי
9,388.4	10,075.2	10,714.6	11,347.6	11,426.5	אשראי לציבור, נטו
1.9	13.0	10.4	2.8	23.5	אשראי לממשלה
145.9	127.0	112.6	99.9	91.1	בניינים וציוד
15.4 (2)	26.9 (2)	19.2 (2)	10.2	8.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
96.9	78.3	97.3	104.4	138.1	נכסים אחרים
14,322.6	15,134.5	15,485.7	16,431.0	16,364.4	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
11,414.0	11,609.3	12,215.6	12,762.2	12,558.3	פקדונות הציבור
97.4	522.9	155.9	242.6	205.2	פקדונות מבנקים
188.2	246.8	235.4	219.7	254.3	פקדונות הממשלה
546.7	557.6	633.4	748.7	814.3	כתבי התחייבות נדחים
48.1 (2)	72.2 (2)	67.0 (2)	68.4	45.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,211.5	1,276.0	1,278.6	1,353.0	1,383.3	התחייבויות אחרות (1)
13,505.9	14,284.8	14,585.9	15,394.6	15,261.1	סך כל ההתחייבויות
816.0	849.0	899.0	1,036.4	1,103.3	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.7	0.7	0.8	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
816.7	849.7	899.8	1,036.4	1,103.3	סך כל ההון
14,322.6	15,134.5	15,485.7	16,431.0	16,364.4	סך כל ההתחייבויות וההון

(1)מזה:

2009	2010	2011	2012	2013
2.2	1.0	6.2	10.1	14.5

הפרשה להפסדי אשראי בגין
מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(2) סווג מחדש, ראה ביאור ד.1 (9)

סקירת ההנהלה תוספת ב'
מידע רב תקופתי

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2009-2013

כסומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009	2010	2011	2012	2013	
518.7	578.5	720.8	673.8	587.2	הכנסות ריבית
217.6	209.3	283.3	223.6	154.7	הוצאות ריבית
301.1	369.2	437.5	450.2	432.5	הכנסות ריבית, נטו
12.6	24.7	29.9	27.5	26.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
288.5	344.5	407.6	422.7	406.2	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
87.1	(12.9)	(24.6)	17.0	40.8	הכנסות שאינן מריבית
234.2	220.4	219.4	225.4	234.2	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
8.6	2.7	7.2	2.1	1.5	עמלות
329.9	210.2	202.0	244.5	276.5	הכנסות אחרות
					סך כל ההכנסות שאינן מריבית
258.9	282.0	279.9	280.5	296.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
97.1	94.2	86.4	83.1	81.7	משכורות והוצאות נלוות
129.3	138.2	135.4	139.7	146.2	אחזקה ופחת בניינים וציוד
485.3	514.4	501.7	503.3	523.9	הוצאות אחרות
133.1	40.3	107.9	163.9	158.8	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
62.5	16.5	33.8	57.7	55.7	רווח לפני מיסים
70.6	23.8	74.1	106.2	103.1	הפרשה למסים על הרווח
					רווח לאחר מיסים
70.6	23.8	74.1	106.2	103.1	רווח נקי:
-	-	(0.1)	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
70.6	23.8	74.0	106.2	103.1	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
					המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.56	0.19	0.58	0.84	0.81	רווח בסיסי למניה בש"ח
					רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
5.57	1.88	5.84	8.38	8.14	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
27.86	9.39	29.21	41.91	40.68	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד
 סכומים מדווחים

חלק א- יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- נכסים, התחייבויות והון

2011			2012			2013			
שיעור הכנסה (הוצאה) אחוזים	הכנסות (הוצאות) מימון מיליוני ש"ח	יתרה (2) חדשית ממוצעת	שיעור הכנסה (הוצאה) אחוזים	הכנסות (הוצאות) מימון מיליוני ש"ח	יתרה (2) חדשית ממוצעת	שיעור הכנסה (הוצאה) אחוזים	הכנסות (הוצאות) מימון מיליוני ש"ח	יתרה (2) חדשית ממוצעת	
									נכסים נושאי ריבית
(6) 6.21%	587.2	9,448.3	(6) 5.52%	554.2	10,040.0	(6) 4.80%	496.3	10,329.1	אשראי לציבור (3)
-	-	5.7	-	-	4.9	-	-	7.4	אשראי לממשלה
3.32%	8.9	268.4	2.91%	9.4	323.0	3.25%	10.6	326.6	פקדונות בבנקים
2.88%	48.0	1,668.7	2.32%	40.8	1,758.2	1.41%	26.8	1,907.1	פקדונות בבנק ישראל
3.82%	76.3	1,995.9	3.22%	66.8	2,075.5	3.10%	52.0	1,678.7	אגח מוזקת לפדיון וזמינות למכירה (4)
3.57%	0.4	11.2	3.13%	0.2	6.4	1.54%	0.8	52.1	אגח למסחר
0.00%	-	-	218.18%	2.4	1.1	16.28%	0.7	4.3	נכסים אחרים
5.38%	720.8	13,398.2	4.74%	673.8	14,209.1	4.10%	587.2	14,305.3	סך כל הנכסים נושאי ריבית
-	-	1,093.6	-	-	1,125.6	-	-	1,183.2	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
-	-	546.1	-	-	502.9	-	-	530.8	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (5)
4.79%	720.8	15,037.9	4.25%	673.8	15,837.6	3.67%	587.2	16,019.3	סך כל הנכסים
									התחייבויות נושאות ריבית
									פקדונות הציבור
1.08%	6.2	574.8	1.23%	3.0	243.9	0.77%	1.4	181.2	לפי דרישה
2.47%	223.4	9,038.9	1.80%	172.4	9,587.8	1.14%	101.6	8,904.8	לזמן קצוב
2.06%	4.9	237.7	1.87%	4.0	214.2	1.02%	2.2	216.6	פקדונות הממשלה
1.03%	1.2	116.3	0.48%	0.6	123.9	0.94%	1.3	137.8	פקדונות מבנקים
7.34%	47.3	644.5	6.17%	43.0	696.6	6.19%	48.0	775.3	כתבי התחייבות נדחים
-	0.3	-	-	0.6	-	-	0.2	-	התחייבויות אחרות
2.67%	283.3	10,612.2	2.06%	223.6	10,866.4	1.51%	154.7	10,215.7	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
-	-	2,273.2	-	-	2,691.0	-	-	3,329.6	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
-	-	1,093.6	-	-	1,125.6	-	-	1,183.2	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
-	-	227.8	-	-	244.8	-	-	268.9	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית (7)
1.99%	283.3	14,206.8	1.50%	223.6	14,927.8	1.03%	154.7	14,997.4	סך כל ההתחייבויות
-	-	831.1	-	-	909.8	-	-	1,021.9	סך כל האמצעים ההוניים
1.88%	283.3	15,037.9	1.41%	223.6	15,837.6	0.97%	154.7	16,019.3	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.71%			2.68%			2.59%			פער הריבית
3.27%	437.5	13,398.2	3.17%	450.2	14,209.1	3.02%	432.5	14,305.3	תשואה נטו (8) על נכסים נושאי ריבית

הערות לעמודים 119 עד 120 ראה עמוד 121.

סקירת ההנהלה תוספת ג' (המשך)

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית¹ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד
סכומים מדווחים

חלק ב - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- נכסים, התחייבויות והון

2011			2012			2013			
יתרה (2) חדשית ממוצעת	הכנסות (הוצאות) מימון	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) חדשית ממוצעת	הכנסות (הוצאות) מימון	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) חדשית ממוצעת	הכנסות (הוצאות) מימון	שיעור הכנסה (הוצאה)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	
מטבע ישראלי לא צמוד									
10,447.9	565.4	5.41%	11,496.3	545.3	4.74%	12,073.6	473.4	3.92%	סך נכסים נושאי ריבית
7,309.7	(132.7)	(1.82%)	7,831.0	(110.6)	(0.69%)	7,447.9	(51.7)	(0.69%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
3,138.2	432.7	3.59%	3,665.3	434.7	3.23%	4,625.7	421.7	3.23%	פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד									
2,334.3	131.6	5.64%	2,056.2	100.1	4.87%	1,612.0	89.6	5.56%	סך נכסים נושאי ריבית
2,442.6	(144.4)	(5.91%)	2,296.3	(110.0)	(4.79%)	2,169.6	(102.2)	(4.71%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
(108.3)	(12.8)	(0.27%)	(9.9)	(240.1)	0.85%	(557.6)	(12.6)	(0.85%)	פער הריבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)									
616.0	23.8	3.86%	656.6	28.4	4.33%	619.7	24.2	3.91%	סך נכסים נושאי ריבית
859.9	(6.2)	(0.72%)	739.1	(3.0)	(0.13%)	598.2	(0.8)	(0.13%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
(243.9)	17.6	3.14%	(82.5)	25.4	3.78%	21.5	23.4	3.78%	פער הריבית
סך פעילות בישראל									
13,398.2	720.8	5.38%	14,209.1	673.8	4.74%	14,305.3	587.2	4.10%	סך נכסים נושאי ריבית
10,612.2	(283.3)	(2.67%)	10,866.4	(223.6)	(1.51%)	10,215.7	(154.7)	(1.51%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
2,786.0	437.5	2.71%	3,342.7	450.2	2.68%	4,089.6	432.5	2.59%	פער הריבית

חלק ג - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית (9)

2012 לעומת 2011			2013 לעומת 2012			
גידול (קטון) הנובע משינוי שינוי	מחיר	כמות	גידול (קטון) הנובע משינוי שינוי	מחיר	כמות	
נטו	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	נטו	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(33.0)	(65.7)	32.7	(57.9)	(71.8)	13.9	נכסים נושאי ריבית
(14.0)	(19.8)	5.8	(28.7)	(18.7)	(10.0)	אשראי לציבור
(47.0)	(85.5)	38.5	(86.6)	(90.5)	3.9	נכסים נושאי ריבית אחרים
						סך כל הכנסות הריבית
54.2	58.1	(3.9)	72.4	63.9	8.5	התחייבויות נושאות ריבית
5.5	6.8	(1.3)	(3.5)	(4.9)	1.4	פקדונות הציבור
59.7	64.9	(5.2)	68.9	59.0	9.9	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
						סך כל הוצאות הריבית

הערות לעמודים 119 עד 120 ראה עמוד 121.

סקירת ההנהלה תוספת ג' (המשך)

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית¹ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד
סכומים מדווחים

הערות לעמודים 119 עד 120:

1. הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
2. על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במטבע ישראלי לא צמוד- על בסיס יתרות יומיות).
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נוכתה/ נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/ הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון עצמי במסגרת רווח כולל מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן"

	2011	2012	2013	
לא צמוד	(7.6)	(1.3)	0.7	
צמוד מדד	(4.7)	4.5	3.8	
מטח וצמוד מטח	35.9	41.6	41.9	
	23.6	44.8	46.4	

5. לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
6. עמלות בסך 13.0, 13.3 ו- 14.4 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית לשנים 2013, 2012 ו-2011, בהתאמה.
7. לרבות מכשירים נגזרים.
8. תשואה נטו- הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
9. השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

סקירת ההנהלה תוספת ד'

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2013 - מאוחד

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

מעל עד 10 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל עם דרישה עד חודש	
מטבעי ישראלי לא צמוד							
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
9.6	72.1	(15.0)	26.7	427.1	651.7	12,510.6	נכסים פיננסיים(1)
-	-	-	-	3.8	28.7	7.8	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	0.5	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
9.6	72.1	(15.0)	26.7	430.9	680.4	12,518.9	סך כל השווי ההוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
0.6	8.9	7.2	239.6	401.1	311.8	10,680.2	התחייבויות פיננסיות(1)
-	18.4	1.3	1.4	306.6	477.5	531.2	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	1.3	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
0.6	27.3	8.5	241.0	707.7	789.3	11,212.7	סך כל השווי ההוגן
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים, נטו
9.0	44.8	(23.5)	(214.3)	(276.8)	(108.9)	1,306.2	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
736.5	727.5	682.7	706.2	920.5	1,197.3	1,306.2	החשיפה המצטברת במגזר

הערות לעמודים 122 עד 129 ראה עמוד 128.

31 בדצמבר 2012									
משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון		מכל 20 שנה	
						ללא תקופת פרעון	מכל 20 שנה		
0.21	2.90%	13,448.8	0.12	3.11%	13,760.4	77.0	-		
0.23		259.6	0.17		40.3	-	-		
-		3.4	-		4.2	-	-		
-		-	-		-	-	-		
⁽²⁾ 0.23	2.90%	13,711.8	⁽²⁾ 0.12	3.11%	13,804.9	77.0	-		
0.08	2.14%	11,809.2	0.08	1.47%	11,649.2	-	(0.2)		
0.41		1,119.9	0.39		1,336.4	-	-		
-		1.7	-		4.2	-	-		
-		-	-		-	-	-		
⁽²⁾ 0.11	2.14%	12,930.8	⁽²⁾ 0.11	1.47%	12,989.8	-	(0.2)		
						0.2			
						736.7			

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2013 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

מעל עד 10 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל עם דרישה עד חודש	
מטבע ישראלי צמוד למדד							
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
51.9	378.4	246.8	509.7	196.1	55.2	67.4	נכסים פיננסיים(1)
-	-	-	-	302.2	152.7	152.7	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
51.9	378.4	246.8	509.7	498.3	207.9	220.1	סך כל השווי ההוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
53.2	640.9	380.8	660.2	377.6	59.7	52.2	התחייבויות פיננסיות(1)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
53.2	640.9	380.8	660.2	377.6	59.7	52.2	סך כל השווי ההוגן
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים, נטו
(1.3)	(262.5)	(134.0)	(150.5)	120.7	148.2	167.9	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
(111.5)	(110.2)	152.3	286.3	436.8	316.1	167.9	החשיפה המצטברת במגזר

הערות לעמודים 122 עד 129 ראה עמוד 128.

31 בדצמבר 2012

משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים			שיעור תשואה פנימי באחוזים			סך הכל שווי הוגן			משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים			שיעור תשואה פנימי באחוזים			סך הכל שווי הוגן			ללא תקופת פרעון			
	3.84		2.44%		1,871.7		3.24		2.84%		1,512.1	5.8			0.8						
	0.42				404.1		0.48				607.6	-			-						
	-				-		-				-	-			-						
(2)	3.23		2.44%		2,275.8	(2)	2.45		2.84%		2,119.7	5.8			0.8						
	3.47		1.43%		2,333.0		3.68		1.29%		2,224.6	-			-						
	0.23				51.6		-				-	-			-						
	-				-		-				-	-			-						
	-				-		-				-	-			-						
(2)	3.40		1.43%		2,384.6	(2)	3.68		1.29%		2,224.6	-			-						
	-				-		-				-	-			-						
															0.8						
															(110.7)						

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2013 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

מטבע חוץ (3)	מעל עם דרישה עד חודש עד חודשים	מעל 3 חודשים עד חודשים	מעל 3 שנים עד חודשים	מעל 3 שנים עד חודשים	מעל 5 שנים עד חודשים	מעל 10 שנים עד חודשים
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	133.8	148.2	13.7	230.6	12.4	115.4
נכסים פיננסיים (1)	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	619.1	590.8	39.4	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	0.1	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	753.0	739.0	53.1	230.6	12.4	115.4
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	924.9	233.9	117.0	0.5	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	192.0	44.3	16.6	225.6	6.9	113.4
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	0.1	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	1,117.0	278.2	133.6	226.1	6.9	113.4
מכשירים פיננסיים, נטו	-	-	-	-	-	-
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(364.0)	460.8	(80.5)	4.5	5.5	2.0
החשיפה המצטברת במגזר	(364.0)	96.8	16.3	20.8	26.3	28.3

הערות לעמודים 122 עד 129 ראה עמוד 128.

31 בדצמבר 2012								
משך	שיעור	סך הכל שווי	משך	שיעור	סך הכל שווי	מלא	תקופת	מעל
חיים	תשואה	הוגן	חיים	תשואה	הוגן	פרעון	20 שנה	
ממוצע	פנימי		ממוצע	פנימי				
אפקטיבי	באחוזים		אפקטיבי	באחוזים				
בשנים			בשנים					
1.92	1.75%	732.8	2.11	2.35%	654.1	-	-	-
0.08		1,147.0	0.10		1,249.3	-	-	-
-		0.3	-		0.1	-	-	-
-		-	-		-	-	-	-
⁽²⁾ 0.80	1.75%	1,880.1	⁽²⁾ 0.79	2.35%	1,903.5	-	-	-
0.08	0.78%	1,154.3	0.07	0.35%	1,276.3	-	-	-
2.01		699.1	2.23		598.8	-	-	-
-		0.3	-		0.1	-	-	-
-		-	-		-	-	-	-
⁽²⁾ 0.81	0.78%	1,853.7	⁽²⁾ 0.80	0.35%	1,875.2	-	-	-
								28.3

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2013 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

מעל עד 10 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל עם דרישה עד חודש
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
61.5	565.9	244.2	767.0	636.9	855.1	12,711.8
נכסים פיננסיים (1)						
-	-	-	-	345.4	772.2	779.6
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	-	-	-	0.6
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
61.5	565.9	244.2	767.0	982.3	1,627.3	13,492.0
סך כל השווי ההוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
53.8	649.8	388.0	900.3	895.7	605.4	11,657.3
התחייבויות פיננסיות (1)						
-	131.8	8.2	227.0	323.2	521.8	723.2
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	-	-	-	1.4
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
53.8	781.6	396.2	1,127.3	1,218.9	1,127.2	12,381.9
סך כל השווי ההוגן						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו						
7.7	(215.7)	(152.0)	(360.3)	(236.6)	500.1	1,110.1
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
653.3	645.6	861.3	1,013.3	1,373.6	1,610.2	1,110.1
החשיפה המצטברת במגזר						

הערות לעמודים 122 עד 129:

1. למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
2. ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
3. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2012							
משך	שיעור	סך הכל שווי	משך	שיעור	סך הכל שווי	ללא	מכל
חיים	תשואה	הוגן	חיים	תשואה	הוגן	תקופת	שנה
ממוצע	פנימי		ממוצע	פנימי		פרעון	20
אפקטיבי	באחוזים	בשנים	אפקטיבי	באחוזים	בשנים		
0.71	2.47%	16,053.3	0.50	2.81%	15,926.6	82.8	0.8
0.18		1,810.7	0.23		1,897.2	-	-
-		3.7	-		4.3	-	-
-		-	-		-	-	-
0.66	2.47%	17,867.7	⁽²⁾ 0.47	2.81%	17,828.1	82.8	0.8
0.60	1.50%	15,296.5	0.60	1.29%	15,150.1	-	(0.2)
1.00		1,870.6	0.96		1,935.2	-	-
-		2.0	-		4.3	-	-
-		-	-		-	-	-
0.64	1.50%	17,169.1	⁽²⁾ 0.64	1.29%	17,089.6	-	(0.2)
							1.0
							654.3

סקירת ההנהלה תוספת ה'

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

ליום 31 בדצמבר 2013									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)						סיכון אשראי כולל (1)			
הפסדי אשראי (4)									
הוצאות		מחיקות		מזה:					
יתרת	בגין	הפרשה	הפסדי	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
2.0	3.8	1.9	7.8	9.8	150.3	169.5	9.8	169.5	ציבור מסחרי
24.7	16.0	16.5	33.3	47.9	823.2	948.8	47.9	953.4	חקלאות
18.5	5.4	3.7	10.9	13.5	388.8	956.4	13.5	966.2	תעשייה
1.6	(0.3)	(1.0)	2.6	3.1	208.7	211.6	3.1	217.3	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.1	(1.4)	(1.5)	0.1	0.1	101.9	106.9	0.1	178.0	בינוי ונדל"ן - נדל"ן
10.8	10.4	4.1	31.7	61.4	962.5	1,088.8	61.4	1,089.4	חשמל ומים
0.7	2.0	1.2	6.0	11.7	222.6	254.1	11.7	254.7	מסחר
1.0	0.8	(0.5)	1.2	2.3	153.8	173.8	12.2	184.7	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
2.7	4.3	3.9	4.8	5.9	145.1	204.4	5.9	205.4	תחבורה ואחסנה
0.3	-	0.2	0.5	0.6	24.4	27.4	0.6	31.9	תקשורת ושירותי מחשב
3.8	0.4	(0.9)	6.9	10.1	293.7	380.5	10.1	392.4	שירותים פיננסיים
0.8	1.0	0.3	2.6	5.2	534.4	606.9	5.2	606.9	שירותים עסקיים אחרים
67.0	42.4	27.9	108.4	171.6	4,009.4	5,129.1	181.5	5,249.8	שירותים ציבוריים וקהילתיים
0.9	(1.0)	(0.6)	1.0	1.8	208.6	208.6	1.8	208.6	סך הכל מסחרי
44.3	10.7	(1.0)	29.7	71.5	7,306.2	10,779.2	71.5	10,779.8	אנשים פרטיים הלואות
112.2	52.1	26.3	139.1	244.9	11,524.2	16,116.9	254.8	16,238.2	לדיר
-	-	-	-	-	491.1	491.1	-	532.2	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	23.5	23.5	-	1,153.6	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
112.2	52.1	26.3	139.1	244.9	12,038.8	16,631.5	254.8	17,924.0	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלה בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 12,038.8 מיליון ש"ח, 1,249.1 מיליון ש"ח, 4.7 מיליון ש"ח, 4,631.4 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סקירת ההנהלה תוספת ה'

(המשך)

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

ליום 31 בדצמבר 2012

חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)						סיכון אשראי כולל (1)			
הפסדי אשראי (4)									
יתרת ההפרשה הפסדי להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי חשבונאיות להפסדי אשראי		מזה:			סך הכל	בעייתי (5)	סך הכל	ציבור מסחרי
	מחיקות חשבונאיות נטו	אשראי	חובות (2)	בעייתי (5)	פגום				
3.9	(2.4)	(1.0)	5.2	6.2	153.0	171.2	6.2	171.3	חקלאות
24.2	2.7	1.4	35.2	42.6	866.8	966.7	42.6	1,026.8	תעשייה
20.2	(0.7)	8.7	12.5	13.9	354.7	840.4	13.9	850.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
2.3	0.2	(0.7)	3.2	3.3	221.1	223.8	3.3	229.2	בינוי ונדל"ן - נדל"ן
0.2	(0.1)	(0.2)	-	-	110.1	114.9	-	185.1	חשמל ומים
17.1	8.0	13.2	37.7	56.5	955.8	1,047.1	56.5	1,047.4	מסחר
									בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
1.5	(0.1)	(1.2)	6.5	8.6	215.0	240.6	8.6	240.6	תחבורה ואחסנה
2.3	(0.8)	(0.5)	3.0	3.2	133.9	151.5	16.3	166.5	תקשורת ושרותי מחשב
3.1	(1.1)	0.5	4.7	6.0	118.9	148.5	6.0	150.2	שרותים פיננסיים
0.1	0.1	(0.1)	0.2	0.4	33.6	36.5	0.4	47.7	
5.1	2.4	1.5	7.5	9.8	329.7	410.8	9.8	417.6	שרותים עסקיים אחרים
1.5	-	0.5	3.2	4.9	593.9	666.1	4.9	666.1	שרותים ציבוריים וקהילתיים
81.5	8.2	22.1	118.9	155.4	4,086.5	5,018.1	168.5	5,198.9	סך הכל מסחרי
									אנשים פרטיים הלואות
0.5	0.2	-	2.2	2.6	182.9	182.9	2.6	182.9	לדיר
56.0	8.8	5.4	52.4	86.0	7,206.1	11,646.5	86.0	11,647.4	אנשים פרטיים - אחר
138.0	17.2	27.5	173.5	244.0	11,475.5	16,847.5	257.1	17,029.2	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	403.1	403.1	-	439.3	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	2.8 *	2.8	- *	1,848.9	ממשלה בישראל
138.0	17.2	27.5	173.5	244.0	11,881.4	17,253.4	257.1	19,317.4	סך הכל פעילות בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 11,881.4 מיליון ש"ח, 2,024.1 מיליון ש"ח, 6.0 מיליון ש"ח, 5,405.9 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(*) סווג מחדש

סקירת ההנהלה תוספת ו'

חשיפות למדינות זרות¹ – מאוחד (1)

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

חלק א' - מידע בדבר כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון לפי באזל 2, לפי הנמוך.

ליום 31 בדצמבר 2013							המדינה
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		חשיפה חוץ מאזנית (3),(2)		חשיפה מאזנית (2)			
		(11)	(10)	(9)	(8)	(3)	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	לאחרים	
-	5.2	-	-	-	-	5.2	ספרד
-	3.0	-	6.9	-	-	3.0	איטליה
-	0.2	-	-	-	-	0.2	פורטוגל
-	1.0	-	-	-	-	1.0	אירלנד
0.1	136.1	-	48.6	-	-	136.2	אחרות
0.1	145.5	-	55.5	-	-	145.6	סך כל החשיפות למדינות זרות
-	13.6	-	14.6	-	-	13.6	סך החשיפות למדינות LDC

ליום 31 בדצמבר 2012							המדינה
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		חשיפה חוץ מאזנית (3),(2)		חשיפה מאזנית (2)			
		(11)	(10)	(9)	(8)	(3)	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	לאחרים	
-	3.1	-	1.9	-	-	3.1	ספרד
-	1.3	-	-	-	-	1.3	איטליה
-	0.2	-	-	-	-	0.2	פורטוגל
-	0.5	-	-	-	-	0.5	אירלנד
21.3	147.2	-	34.7	-	-	168.5	אחרות
21.3	152.3	-	36.6	-	-	173.6	סך כל החשיפות למדינות זרות
-	19.0	-	0.2	-	-	19.0	סך החשיפות למדינות LDC

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ולשל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

חשיפות למדינות זרות¹ – מאוחד (1)
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

חלק ב' – מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% ובין 20% מההון, לפי הנמוך

בימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 לא קיימת חשיפה למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% ובין 20% מההון, לפי הנמוך.

חלק ג' – מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות ביום 31 בדצמבר 2013 ו-2012

סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות בתקופות המדווחות זניח.

סקירת ההנהלה תוספת ז'

מאזנים מאוחדים לסוף רבעון בשנים 2012-2013

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

2012				2013				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
								נכסים
2,406.2	2,036.5	2,668.8	2,841.3	2,744.3	2,448.3	2,036.8	3,426.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,120.7	2,393.3	1,936.0	2,024.8	1,526.6	1,986.2	2,329.9	1,249.8	ניירות ערך
10,983.0	11,262.2	11,484.0	11,475.5	11,601.1	11,601.2	11,598.9	11,524.2	אשראי לציבור
(121.9)	(129.9)	(125.6)	(127.9)	(142.0)	(131.6)	(138.1)	(97.7)	הפרשה להפסדי אשראי
10,861.1	11,132.3	11,358.4	11,347.6	11,459.1	11,469.6	11,460.8	11,426.5	אשראי לציבור, נטו
5.1	6.8	7.5	2.8	10.1	4.6	6.0	23.5	אשראי לממשלה
108.8	104.9	101.3	99.9	97.1	93.9	91.7	91.1	בניינים וציוד
								נכסים בגין מכשירים
(2)	11.9 (2)	19.2 (2)	17.0 (2)	6.6	8.5	9.5	8.5	נגזרים
100.9	110.2	115.2	104.4	114.6	116.0	123.7	138.1	נכסים אחרים
15,614.7	15,803.2	16,204.2	16,431.0	15,958.4	16,127.1	16,058.4	16,364.4	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
12,398.6	12,547.6	12,663.4	12,762.2	12,347.6	12,437.4	12,197.7	12,558.3	פקדונות הציבור
70.4	39.3	134.3	242.6	121.3	172.7	235.6	205.2	פקדונות מבנקים
210.9	220.5	213.1	219.7	217.0	226.4	299.6	254.3	פקדונות הממשלה
673.3	696.8	747.8	748.7	745.3	796.3	809.0	814.3	כתבי התחייבות נדחים
								התחייבויות בגין מכשירים
(2)	58.6 (2)	64.7 (2)	69.8 (2)	61.0	44.7	53.7	45.7	נגזרים
1,277.5	1,284.0	1,385.0	1,353.0	1,415.4	1,382.5	1,371.3	1,383.3	התחייבויות אחרות(1)
14,689.3	14,852.9	15,213.4	15,394.6	14,907.6	15,060.0	14,966.9	15,261.1	סך כל ההתחייבויות
924.6	950.3	990.8	1,036.4	1,050.8	1,067.1	1,091.5	1,103.3	הון המיוחס לבעלי מניות
0.8	-	-	-	-	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
925.4	950.3	990.8	1,036.4	1,050.8	1,067.1	1,091.5	1,103.3	סך כל ההון
15,614.7	15,803.2	16,204.2	16,431.0	15,958.4	16,127.1	16,058.4	16,364.4	סך כל ההתחייבויות והון

2012				2013				(1)מזה:
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
7.9	8.0	10.1	10.1	10.9	14.7	14.0	14.5	אשראי בגין מכשירי
								אשראי חוץ מאזניים

(2) סווג מחדש, ראה ביאור ד.1(9)

סקירת ההנהלה תוספת ח'

דוחות רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2012-2013

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

שנת 2012				שנת 2013				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
162.3	189.6	177.9	144.0	146.0	152.8	158.8	129.6	הכנסות ריבית
50.8	78.4	65.5	28.9	34.7	44.4	54.2	21.4	הוצאות ריבית
111.5	111.2	112.4	115.1	111.3	108.4	104.6	108.2	הכנסות ריבית, נטו
10.3	3.1	7.3	6.8	6.3	6.8	5.4	7.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
101.2	108.1	105.1	108.3	105.0	101.6	99.2	100.4	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הכנסות שאינן מריבית
6.3	1.7	12.8	(3.8)	25.1	10.1	-	5.6	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
54.9	56.1	57.8	56.6	56.2	60.0	56.7	61.3	עמלות
0.6	0.4	0.8	0.3	-	0.7	0.3	0.5	הכנסות אחרות
61.8	58.2	71.4	53.1	81.3	70.8	57.0	67.4	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
71.2	74.0	67.4	67.9	75.6	74.0	70.2	76.2	משכורות והוצאות נלוות
21.3	19.8	21.3	20.7	21.1	20.2	20.5	19.9	אחזקה ופחת בניינים וציוד
32.0	33.5	37.3	36.9	35.9	36.1	35.4	38.8	הוצאות אחרות
124.5	127.3	126.0	125.5	132.6	130.3	126.1	134.9	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
38.5	39.0	50.5	35.9	53.7	42.1	30.1	32.9	רווח לפני מיסים
13.8	14.8	18.0	11.1	19.5	14.7	9.7	11.8	הפרשה למסים על הרווח
								רווח נקי :
24.7	24.2	32.5	24.8	34.2	27.4	20.4	21.1	המיוחס לבעלי מניות הבנק
								רווח בסיסי למניה בש"ח
0.19	0.19	0.26	0.20	0.27	0.22	0.16	0.16	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.95	1.91	2.56	1.96	2.70	2.16	1.61	1.67	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
9.75	9.54	12.81	9.81	13.50	10.81	8.05	8.32	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

**הצהרת מנכ"ל והחשבונאי הראשי
הצהרה**

אני, יעקב מלכין מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן, 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי; וכן,
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יעקב מלכין - מנכ"ל

23 בפברואר 2014

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

הצהרה

אני, עופר סלפטר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2013 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:

א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.

ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי; וכן,

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר סלפטר – סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

23 בפברואר 2014

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אוצר החייל בע"מ אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee Of Sponsoring Organizations of Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2013, הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 141 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013.

עופר סלפטר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

יעקב מלכין
מנהל כללי

סמיר ברבר צדיק
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 23 בפברואר 2014

תוכן העניינים

דוחות כספיים שנתיים

עמוד

141	דוחות רואי החשבון המבקרים
145	מאזן
146	דוח רווח והפסד
147	דוח על הרווח הכולל
148	דוח על השינויים בהון
149	דוח על תזרימי המזומנים
151	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אוצר החייל בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (Public Company Accounting Oversight Board PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2013 ו- 2012 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013, והדוח שלנו, מיום 23 בפברואר 2014, כלל הפניית תשומת לב לאמור בביאור 17 ב (2) לדוחות הכספיים בדבר בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

23 בפברואר 2014

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המוצגים של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 17 ב (2) לדוחות הכספיים בדבר בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- (Public Company Accounting Oversight Board PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- (Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway COSO), והדוח שלנו מיום 23 בפברואר 2014, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

23 בפברואר 2014

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2012	2013	ביאור	
			נכסים
2,841.3	3,426.9	2	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,024.8	1,249.8	13,3	ניירות ערך (1)
11,475.5	11,524.2	4	אשראי לציבור
(127.9)	(97.7)	4	הפרשה להפסדי אשראי
11,347.6	11,426.5		אשראי לציבור, נטו
2.8	23.5		אשראי לממשלה
99.9	91.1	7	בניינים וציוד
10.2	8.5	17, א, 17	נכסים בגין מכשירים נגזרים
104.4	138.1	8	נכסים אחרים
16,431.0	16,364.4		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
12,762.2	12,558.3	9	פקדונות הציבור
242.6	205.2	10	פקדונות מבנקים
219.7	254.3		פקדונות הממשלה
748.7	814.3	11	כתבי התחייבות נדחים
68.4	45.7	17, א, 17	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,353.0	1,383.3	17, 12	התחייבויות אחרות (2)
15,394.6	15,261.1		סך כל ההתחייבויות
1,036.4	1,103.3	א12	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
16,431.0	16,364.4		סך כל ההתחייבויות והון

(* סווג מחדש, ראה ביאור ד.1 (9))

(1) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, ראה ביאור 3, ניירות ערך, להלן.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים בסך 14.5 מיליון ש"ח ו- 10.1 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013, וב-31 בדצמבר 2012, בהתאמה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר סלפטר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

יעקב מלכין
מנהל כללי

סמדר ברבר-צדיק
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 23 בפברואר 2014

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2011	2012	2013	ביאור	
720.8	673.8	587.2	19	הכנסות ריבית
283.3	223.6	154.7	19	הוצאות ריבית
437.5	450.2	432.5		הכנסות ריבית, נטו
29.9	27.5	26.3	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
407.6	422.7	406.2		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
(24.6)	17.0	40.8	20	הכנסות מימון שאינן מריבית
219.4	225.4	234.2	21	עמלות
7.2	2.1	1.5	22	הכנסות אחרות
202.0	244.5	276.5		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
279.9	280.5	296.0	23	משכורות והוצאות נלוות
86.4	83.1	81.7	7	אחזקה ופחת בניינים וציוד
135.4	139.7	146.2	24	הוצאות אחרות
501.7	503.3	523.9		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
107.9	163.9	158.8		רווח לפני מיסים
33.8	57.7	55.7	25	הפרשה למסים על הרווח
74.1	106.2	103.1		רווח לאחר מיסים
				רווח נקי:
74.1	106.2	103.1		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(0.1)	-	-		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
74.0	106.2	103.1		המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח בסיסי למניה בש"ח
				רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
0.58	0.84	0.81		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
5.84	8.38	8.14		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
29.21	41.91	40.68		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2011	2012	2013	
74.1	106.2	103.1	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(0.1)	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
74.0	106.2	103.1	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
(4.7)	48.7	(39.1)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים: התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
2.1	(17.5)	12.9	השפעת המס המתייחס
(2.6)	31.2	(26.2)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
71.4	137.4	76.9	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. אימוץ ההוראה נעשה באופן של יישום למפרע, לאור זאת, נתוני רווח כולל אחר לשנים קודמות סווגו מחדש ואינם מוצגים עוד כחלק מהדוח על השינויים בהון אלא במסגרת דוח מאוחד על הרווח הכולל. ראה גם ביאור 1.ג. כמו כן, ביאור 28 בדבר רווח כולל אחר מצטבר כולל פירוט בדבר תנועה ברכיבי רווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים (גרעונות)	רווח כולל אחר מצטבר (1)	סך כל הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרן הון מפרמיה	הון המניות הנפרע	
828.3	0.7	827.6	426.6	23.2	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 1 בינואר 2011
74.1	0.1	74.0	74.0	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
								רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(2.6)	-	(2.6)	-	(2.6)	-	-	-	
899.8	0.8	899.0	500.6	20.6	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
106.2	-	106.2	106.2	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
								דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה בת
(0.8)	(0.8)	-	-	-	-	-	-	
31.2	-	31.2	-	31.2	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,036.4	(0.0)	1,036.4	606.8	51.8	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
103.1	-	103.1	103.1	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(10.0)		(10.0)	(10.0)	-	-	-	-	דיבידנד
								רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(26.2)	-	(26.2)	-	(26.2)	-	-	-	
1,103.3	-	1,103.3	699.9	25.6	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

(1) ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. בהוראה נקבע בין היתר, כי התנועה בדוח על השינויים בהון בגין הסעיפים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר תוצג בסכום אחד. פרוט ההרכב והתנועה של רווח כולל אחר מצטבר מוצג בביאור מספר 28 "רווח כולל אחר מצטבר". יישום ההוראה בוצע באופן של יישום למפרע, מספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לאופן ההצגה החדש. ראה גם ביאור 1.ג.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
(במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	
			תזרימי מזומנים לפעילות שוטפת
74.0	106.2	103.1	רווח נקי לתקופה
			התאמות:
18.3	15.9	14.3	פחת על בניינים וציוד
29.9	27.5	26.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
			רווח משינוי ערך וממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(28.4)	(20.8)	(22.5)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(0.4)	(0.4)	(1.8)	רווח ממימוש בניינים וציוד
(0.2)	-	-	מיסים נדחים, נטו
(24.7)	(25.0)	3.7	פיצויי פרישה - גידול בעודף העתודה על היעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)
(4.0)	(0.4)	(0.1)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
47.5	43.0	48.2	חלקם של בעלי מניות חיצוניים בחברות שאוחדו
0.1	-	-	התאמות בגין הפרשי שער חליפין
0.4	(0.2)	0.3	
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(129.3)	(14.6)	(95.8)	פקדונות בבנקים
(706.5)	(656.6)	(100.8)	אשראי לציבור
2.6	7.6	(20.7)	אשראי לממשלה
13.9	(146.7)	146.1	ניירות ערך למסחר
(1)	7.7	4.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
26.6	0.4	(24.5)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(367.0)	86.7	(37.4)	פקדונות מבנקים
606.3	546.6	(203.9)	פקדונות הציבור
(11.4)	(15.7)	34.6	פקדונות הממשלה
(1)	(5.2)	(22.8)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3.6	70.9	26.0	התחייבויות אחרות
(446.2)	34.8	(123.5)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת

(1) סווג מחדש, ראה ביאור ד.1 (9)

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים מאוחד (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(77.2)	(10.1)	-	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	-	5.1	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(934.6)	(1,942.3)	(1,700.8)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
530.1	2,362.2	2,097.4	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
36.3	201.7	210.0	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(4.2)	(3.2)	(5.5)	רכישת בניינים וציוד
0.5	-	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(449.1)	608.3	606.2	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
110.0	150.0	94.0	הנפקת כתבי התחייבות נדחים
-	-	(10.0)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
-	(0.8)	-	דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה בת
(81.7)	(77.7)	(76.6)	פדיון כתבי התחייבות נדחים
28.3	71.5	7.4	מזומנים נטו מפעילות מימון
(867.0)	714.6	490.1	גידול (קטון) במזומנים
2,836.6	1,969.2	2,684.0	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(0.4)	0.2	(0.3)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
1,969.2	2,684.0	3,173.8	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:
801.2	758.9	685.6	ריבית שהתקבלה
309.1	322.6	251.6	ריבית ששולמה
2.0	0.6	-	דיבידנדים שהתקבלו
35.2	89.1	71.4	מיסים על הכנסה ששולמו
1.1	10.5	10.0	מיסים על הכנסה שהתקבלו

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013

פירוט הביאורים

עמוד	
153	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
178	2. מזומנים ופיקדונות בבנקים
179	3. ניירות ערך
182	4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
184	א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים – הפרשה להפסדי אשראי ב. חובות:
186	1. איכות אשראי ופיגורים
187	2. מידע נוסף על חובות פגומים:
188	א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
	ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית
	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
190	ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה
191	5. אשראי לממשלה
191	6. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
192	7. בניינים וציוד
193	8. נכסים אחרים
193	9. פיקדונות הציבור
194	10. פיקדונות מבנקים
195	11. כתבי התחייבות נדחים
196	12. התחייבויות אחרות
196	12א. הון
198	12ב. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
201	13. שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות
202	14. זכויות עובדים
208	15. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
212	16. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון
215	17. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
219	17א. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
221	17ב. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
226	17ג. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
229	17ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן
232	17ה. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
233	17ו. מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
233	17ז. מידע בדבר רגישות מדידת השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים
234	18. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק
239	19. הכנסות והוצאות ריבית
240	20. הכנסות מימון שאינן מריבית
241	21. עמלות
241	22. הכנסות אחרות
241	23. משכורות והוצאות נלוות
242	24. הוצאות אחרות
243	25. הפרשה למיסים על הרווח
247	26. רווח למניה רגילה

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013

פירוט הביאורים

עמוד
248
252
253

.27 מגזרי פעילות
.28 רווח כולל אחר מצטבר
הצהרת אקטואר

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2013 כוללים את אלה של הבנק ושל חברה בת שלו ("להלן - "הבנק"). הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. בשנת 2013 אין הבדל בין דוחות הבנק ובין הדוחות המאוחדים (בשנים 2012 ו-2011 השוני זניח).

הבנק נשלט שליטה ישירה על ידי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק הבינלאומי" או "החברה האם" לפי העניין) ועל ידי חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן - "חבר"). בהיתר השליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי וחבר הותר שיתוף פעולה ביניהם בתנאים מגבילים ונקבעו תנאים נוספים באשר לשליטה, למניעת תחרות ולשירותים אותם יקבל הבנק.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 23 בפברואר 2014.

(2) הגדרות

דוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים ("IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את תקן חשבונאות אמריקאי FAS 162. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של הבנק הינו שקל.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כהגדרתם ב-IAS24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה 1 להגדרה "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.
סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
עלות - עלות בסכום מדווח.
דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. נושאים בליבת העסק הבנקאי הוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים כמכשירים פיננסיים כולל, בין היתר, חשבונאות גידור, הכרה בהכנסה כולל תוכניות נאמנות לקוחות, הפרשה להפסדי אשראי, התחייבויות תלויות והפרשות, הצגת דוחות כספיים ודיווח מגזרי.

- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי מבוסס על כללי חשבונאות מקובלים בישראל ועל תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

- (א) במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- (ב) במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- (ג) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- (ד) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- (ה) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למאות אלפי ש"ח הקרובים, למעט אם צוין אחרת.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(3) בסיס המדידה

- הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:
- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
 - הפרשות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

(5) שינוי סיווג

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיפים ג' ו- ד' להלן) סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכתרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

הוראה בנושא דוח על הרווח הכולל

בעקבות יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר התאמת אופן ההצגה של הדוח על הרווח הכולל לדרישות בכללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (ASU 2011-05 ו- ASU 2011-12) וכן לאופן ההצגה המקובל של הדוח על הרווח הכולל בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארה"ב, פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים לשנים 2012 ו- 2011 סווגו מחדש כך שאינם מוצגים בנפרד במסגרת דוח על השינויים בהון אלא מדווחים בסכום כולל תוך פירוט ההרכב שמוצג במסגרת דוח נפרד שנקרא "דוח מאוחד על הרווח הכולל" אשר מוצג מיד לאחר דוח רווח והפסד.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

דוחות הכספיים לשנת 2013 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות כמפורט להלן:

1. הוראה בנושא "דוח על הרווח הכולל".
2. הוראה בנושא "קיצוז נכסים והתחייבויות".
3. הוראה בנושא "גילוי על פיקדונות".
4. מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים.
5. גילויים מסוימים מתוקף הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20 אשר נדרש ליישם לראשונה החל מיום 1 בינואר 2013.
6. מכתב המפקח על הבנקים בנושא "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".
7. עדכונים לביאור ניירות ערך שנקבעו בחוזר המפקח בדבר שילוב מכתבי הפיקוח בהוראות הדיווח.
8. עדכונים בקשר להצגת ביאור נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון (ראה ביאור 16 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון).

המדיניות החשבונאית של הבנק, כפי שמפורטת בסעיף ד' שלהלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עדכוני התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים הנ"ל ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			שער החליפין של הדולר של ארה"ב אירו
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
			בש"ח			
7.7%	(2.3%)	(7.0%)	3.821	3.733	3.471	
4.2%	(0.4%)	(2.8%)	4.9381	4.9206	4.7819	
			מדד המחירים לצרכן			
2.5%	1.6%	1.7%	104.0	105.7	107.5	לחודש נובמבר
2.2%	1.4%	2.0%	104.0	105.5	107.6	לחודש דצמבר

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(2) בסיס האיחוד

המדיניות החשבונאית המיושמת בטיפול בצירופי עסקים ועסקות עם זכויות שאינן מקנות שליטה וטיפול בחברות כלולות מיושמת בהתאם להוראות התקנים (2011) IAS 28, IFRS 10, IFRS 12.

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בבנק והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית הריבית הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה.

- הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.

- עמלות הקצאה למסגרות אשראי וכן עמלות בגין ערבויות שהעניק הבנק מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקאות. עמלות מעסקי מימון כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

(ג) ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

(ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, אגרות חוב, ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה ביאור 1 ד' (8).

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- (1) אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנתרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - (2) כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
- כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות של מועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק ח"י; וכן
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את השפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הלוואות לדיור

היקף ההלוואות לדיור בבנק אינו משמעותי. ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל ההלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, בהתאם להוראות מכתב המפקח על הבנקים בנושא עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור.

החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא פחותה משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח. יישום ההנחיות שנקבעו במכתב הפיקוח בדוחות כספיים אלה באופן של מכאן ולהבא לא הביא לגידול בהיקף ההפרשה בגין חובות אלו.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך) אשראי אחר

ההפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בשנים 2008, 2009 ו-2010 בענפי המשק השונים, תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. מטעמי שמרנות, הבנק לא כלל בחישוב מקדמי ההפרשה את נתוני המחיקות החשבונאיות בשנים 2011, 2012 ו-2013, שכן בהתחשב בנתונים אלה היקף ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי נמוך יותר. בשל מיעוט מידע סטטיסטי הנובע מהיקפי הפעילות המסחרית בבנק נקבעים מקדמי ההפרשה הקבוצתית בענפים המסחריים כפי שחושבו כאמור לעיל בחברה האם. למעט בענף פרטיים, ענף רשויות וענף מים וחשמל, ענפים בהם הפעילות המסחרית שונה מזו של החברה האם או היקף המידע הסטטיסטי רחב יותר. הבנק ממשיך ליישם את ההוראות שנקבעו בהוראת השעה בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים טרם הפרסום של הנחיות מעודכנות וסופיות בנושא הפרשה קבוצתית.

ביום 18 ביולי 2013 הועברה לדיון בוועדה המייעצת טיוטה בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי". הטיוטה מאריכה את התחולה של הוראת שעה בנושא חישוב "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי" בהתבסס על פילוח לפי ענפי משק, קובעת הערות והנחיות לאופן החישוב של שיעורי הפסדי העבר וכן קובעת דרישות מקיפות בקשר להכללת התאמות בגין הגורמים הסביבתיים בקביעת מקדמי ההפרשה. בנוסף, נכללו הוראות המתייחסות לשימוש בדירוגים פנימיים לחישוב ההפרשה הקבוצתית.

ההשפעה הצפויה בגין יישום ההנחיות בקשר לחישוב שיעור הפסדי העבר תטופל בדרך של שינוי אומדן ותיקוף לרווח והפסד. מועד היישום לראשונה טרם נקבע סופית.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מידי מחיקה חשבונאית של כל יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם ועל

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בניתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד. (3) לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20

הבנק מיישם את הוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20, אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, יש לתת גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיוור. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור, אנשים פרטיים - אחר ובנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לזוים בישראל לפעילות לזוים בחו"ל, במידה שמהותי.

הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 בדרך של מכאן ולהבא. חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מיושמות על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. לגבי גילויים חדשים כאמור, לא נדרש הבנק לכלול מידע השוואתי.

ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.

(5) ניירות ערך

ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
 - הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
 - עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
 - לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד. (7) להלן.
 - לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

- (א) הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.
- (ב) במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור.
- (ג) גידור שווי הוגן
- כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.
- (ד) גידור כלכלי
- חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.
- (ה) נגזרים שאינם משמשים לגידור
- שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.
- (ו) נגזרים משובצים שהופרדו ושאין משמשים לגידור
- מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר;

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו-ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משוּבֵץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משוּבֵצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד. במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משוּבֵץ מהחוזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשוּבֵץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S. GAAP וב-IFRS. שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימושו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, בתנאים מסוימים נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב- ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ACS 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 17ג, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לענין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים.

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כמו כן, הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין זכויות מוטב שנרכשו ובגין זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, כאשר מידע עדכני או אירועים אחרים מצביעים על שינוי לרעה צפוי (probable) בתחזית תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר הפיננסי.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה סעיף ד. (4) לעיל.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;

- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;

- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז. כמו כן, הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, בהתאם להוראות בנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים.

יישום לראשונה של הוראה בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שבמסגרת ההוראה החל מיום 1 בינואר 2013, בדרך של יישום למפרע. ליישום לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק, למעט סיווג מחדש של מספרי השוואה עקב יישום למפרע של ההוראה בגין ביטול הקיזוזים שבוצעו בגין מכשירים נגזרים ועדכון מתכונת הגילוי בביאור 17א בדבר פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון, כנדרש בהוראה.

(10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנוער; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן השאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(11) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין - 25 שנים.
- ריהוט וציוד - 15 שנים.
- כלי רכב - 5 שנים.
- שיפורים במושכר - 10 שנים.
- ציוד IT - 5 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(12) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

(13) נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו היא זמינה לשימוש.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(15) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפקימים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שהפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול הפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

(16) זכויות עובדים

בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד-מעביד קיימות בבנק עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין מענק ותק, פיצויי פיטורין עודפים, ביטוח חיים, הטבות לגימלאים ופנסיה מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על ידי ההנהלה. התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. בגין סכומי התחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. ראה באור 14.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הנחיות והבהרות בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בנושא בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסימות. בפרט, לפי המכתב, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בעקבות יישום ההנחיות של הפיקוח, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים מוצגת בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

(17) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה. בביאור 17 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על סכום המהווה שיעור של כ- 1% מהון הבנק.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(18) הוצאות מסים על ההכנסה

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הבנק מביא בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה.

במידה ואין זה צפוי שלבנק תהיה הכנסה חייבת מספיקה נכסי מסים נדחים נטו לא יעלו על סכום הפרשים זמניים החייבים במס.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(19) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במשך התקופה.

(20) דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(21) גילויים בהקשר לצד קשור

IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

(22) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקף הבנק את הפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או ויתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. הפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות הפרש בין השווי

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) ביום 27 בינואר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בנושא דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי חשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם לטיטה בנקים יידרשו לאמץ באופן מלא את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. הטיטה אינה קובעת תאריך יעד או הוראות מעבר ליישום כללי החשבונאות כאמור, אולם החל ממועד המעבר שיקבע בהמשך תאגידי בנקאיים ידרשו לעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בהתאם להוראות מעבר בעדכונים חדשים לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב שיפורסמו ובהתאם להבהרות שיימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, ביום 30 בינואר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. הטיטה מעדכנת את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. טיוטה זו כוללת עדכונים מסוימים בהוראות הדיווח לציבור, אך אינה כוללת את כל העדכונים הנדרשים להוראות בעקבות אימוץ כללים אלו. נושאים אלו, לרבות הבהרות נוספות אם ידרשו, יטופלו בנפרד.

הטיטה קובעת כי התיקונים להוראות הדיווח הציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור. בין היתר, בהתאם לאמור בטיטה:

- שיעור ההיוון לחישוב ההתחייבות בגין זכויות העובדים יתבסס על תשואות שוק של אגרות חוב ממשלתיות בישראל.
- תבטל הוראת השעה בהוראות הקיימות הקובעת את שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים.
- תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא תשלומים מבוססי מניות כאמור ב- ASC 718 – Compensation – Stock Compensation.

בהתאם לטיטה שפרסם הפיקוח, הבנק בין השאר נדרש בדוחות הכספיים לשנת 2013 לכל הפחות לתת גילוי לאומדן ההשפעה הכמותית על ההון העצמי של חישוב ההתחייבויות בשל זכויות עובדים תוך שימוש בשיעורי היוון המבוססים על תשואות שוק למועד הדיווח של אג"ח ממשלתיות בישראל.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

להערכת הבנק ההשפעה לאחר מס הצפויה על ההון העצמי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 בגין השפעת השינוי בשיעור ההיוון בלבד הינה הפחתה בסך של כ- 10.0 מיליון ₪. יודגש כי לאימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים עשויות להיות השפעות נוספות על הבנק לרבות השפעות על ההון העצמי, ההשפעה שצוינה לעיל אינה מביאה בחשבון השפעות נוספות כאמור אלא רק את השפעת השימוש בשיעורי היוון כפי שצוין לעיל. למרות ההשפעה לרעה על ההון העצמי של הבנק, לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל 3, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים לא תובא בחשבון באופן מיידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים עד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

(2) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב

בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות. ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה, לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של ההלוואה. בנוסף, ההוראה משנה את הטיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי חרות כגון עסקאות סינדיקציה.

במהלך חודש אוקטובר 2013 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות, אשר קובע הנחיות והבהרות מסוימות בנוגע לאופן היישום של תקן FAS 91. כמו כן, פורסם עדכון להוראות מעבר בנושא מדידת הכנסות ריבית אשר קובע הנחיות בנוגע לאופן היישום לראשונה.

בין היתר, נקבע כי היישום לראשונה יבוצע באופן של מכאן ואילך על עסקאות שנוצרו או חודשו החל מיום 1 בינואר 2014 וכן המשך פריסה של עמלות מפירעון מוקדם בגין פירעונות מוקדמים שבוצעו לפני מועד היישום לראשונה. בנוסף, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יוכל לדחות עלויות פנימיות ביצירת הלוואות ללא אישור מוקדם מיחידת דיווח כספי בפקוח על הבנקים.

הבנק נערך ליישום ההוראה והיא תישם החל מיום 1 בינואר 2014.

(3) הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 18 ביולי 2013 הועברה לדיון בוועדה המייעצת טיוטת חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי". הטייטה מאריכה את התחולה של הוראת השעה בנושא חישוב הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהתבסס על פילוח לפי ענפי משק, קובעת הבהרות והנחיות לאופן החישוב של שיעור הפסדי העבר וכן קובעת דרישות מקיפות בקשר להכללה במסגרת מקדם הפרשה את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים. בנוסף, מחייבת הטייטה הרחבה משמעותית של דרישות התיעוד התומך במקדם הפרשה הקבוצתית ובנאותות כוללת של הפרשה וכן הרחבה משמעותית של דרישות הדיווח להנהלה ולדירקטוריון.

ההשפעה הצפויה בגין יישום ההנחיות בקשר לחישוב שיעור הפסדי העבר תטופל בדרך של שינוי אומדן ותיקוף לרווח והפסד. מועד היישום לראשונה טרם נקבע סופית.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(4) דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר

ביום 30 בספטמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר. החוזר נועד להתאים את דרישות הגילוי בקשר לסיווג מחדש של פריטים מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר בהתאם לעדכון תקן חשבונאי אמריקאי ASU 2013-02. החוזר מוסיף לביאור על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר דרישת גילוי על הסעיפים בדוח רווח והפסד שבהם נכללו הסכומים שסווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד. יישום ההוראות ייעשה בדרך של יישום למפרע החל מיום 1 בינואר 2014. ליישום החוזר לא צפויה השפעה על הדוחות הכספיים מלבד השפעה הצגתית על ביאור רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

ביאור 2 – מזומנים ופיקדונות בבנקים
 סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר		
2012	2013	
2,438.2	2,935.8	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
399.4	491.1	פיקדונות בבנקים מסחריים
3.7	-	פיקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
2,841.3	3,426.9	סך הכל
2,684.0	3,173.8	מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

ביאור 3 – ניירות ערך
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2013				
רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון				
160.8	160.8	11.3	172.1	של ממשלת ישראל
2.1	2.1	0.1	2.2	של מוסדות פיננסיים בישראל
39.3	39.3	2.0	40.7	של אחרים בישראל
202.2	202.2	13.4	215.0	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
רווח כולל אחר מצטבר				
עלות מופחתת (במניות - עלות)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (עלות)	רווחים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב -				
969.3	935.7	33.6	969.3	של ממשלת ישראל
72.2	64.5	7.7	72.2	של אחרים בישראל
1,041.5	1,000.2	41.3	1,041.5	
0.7	0.7	-	0.7	מניות
1,042.2	1,000.9	41.3	1,042.2	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
ג. ניירות ערך למסחר				
5.4	5.4	-	5.4	אגרות חוב של אחרים בישראל
5.4	5.4	-	5.4	סך כל ניירות הערך למסחר
1,249.8	1,208.5	54.7	1,262.6	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.7 מיליון ש"ח.
- (3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו".
- (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

- פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב וכן, פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות – ראה ביאור 19 ו- 20.
- ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך, כאמור בתוספת ז' שבסקירת הנהלה בדבר "חשיפות למדינות זרות".
- בנושא שעבודים ראה ביאור 13, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 3 – ניירות ערך (המשך)
 סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2012				
רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון				
165.4	165.4	12.3	177.7	של ממשלת ישראל
2.8	2.8	0.1	2.9	של מוסדות פיננסיים בישראל
39.2	39.2	-	39.2	של אחרים בישראל
207.4	207.4	12.4	219.8	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר				
עלות מופחתת (במניות - עלות)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב -				
1,530.9	1,465.2	68.4	1,530.9	של ממשלת ישראל
5.5	5.2	0.3	5.5	של מוסדות פיננסיים בישראל
130.5	116.2	14.4	130.5	של אחרים בישראל
1,666.9	1,586.6	83.1	1,666.9	
0.7	0.7	-	0.7	מניות
1,667.6	1,587.3	83.1	1,667.6	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
ג. ניירות ערך למסחר				
149.8	149.7	0.1	149.8	אגרות חוב של ממשלת ישראל
2,024.8	1,944.4	95.6	2,037.2	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.7 מיליון ש"ח.

(3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

- פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב וכן, פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות – ראה ביאור 19 ו-20.

- ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך, כאמור בתוספת ז' שבסקירת הנהלה בדבר "חשיפות למדינות זרות".

- בנושא שעבודים ראה ביאור 13, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 3 – ניירות ערך (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ד. מידע לגבי אגרות חוב פגומות

	31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013
יתרת חוב רשומה של אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	13.1	9.9

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש*)

ביום 31 בדצמבר 2013 לא היו לבנק ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציית הפסד.

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012:

12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				אגרות חוב
סה"כ	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	סה"כ	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	
	20%-40%	0-20%			20%-40%	0-20%		
2.7	-	2.7	358.7	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	0.1	-	0.1	9.1	של אחרים בישראל
2.7	-	2.7	358.7	0.1	-	0.1	9.1	
2.7	-	2.7	358.7	0.1	-	0.1	9.1	סך כל ניירות הערך הזמינים למכיר

(*) החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את ההנחיות שבחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא שילוב מכתבי הפיקוח על הבנקים בהוראות הדיווח לציבור. החוזר כולל דרישות גילוי חדשות לעניין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו של ניירות ערך זמינים למכירה בחלוקה לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך מסך העלות המופחתת. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה ביאור 1.ג.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2012			2013			
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי			
אשראי לציבור			אשראי לציבור			
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
127.7	60.1	67.6	138.0	56.5	81.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
27.5	5.4	22.1	26.3	(1.6)	27.9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(67.1)	(38.3)	(28.8)	(114.2)	(37.9)	(76.3)	מחיקות חשבונאיות
49.9	29.3	20.6	62.1	28.2	33.9	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(17.2)	(9.0)	(8.2)	(52.1)	(9.7)	(42.4)	מחיקות חשבונאיות נטו
138.0	56.5	81.5	112.2	45.2	67.0	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽¹⁾
10.1	1.4	8.7	14.5	1.2	13.3	⁽¹⁾ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שנסתיימה ביום					
31 בדצמבר 2011					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
סך הכל	פרטי	מסחרי			
266.7	104.5	162.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה		
(216.3)	(54.2)	(162.1)	מחיקות חשבונאיות שהוכרו ליום 1 בינואר 2011		
34.9	(28.1)	63.0	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011 (נזקפו להון)		
29.9	10.4	19.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי		
(61.6)	(4.8)	(56.8)	מחיקות חשבונאיות		
74.1	32.3	41.8	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
12.5	27.5	(15.0)	מחיקות חשבונאיות נטו		
127.7	60.1	67.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽¹⁾		
6.2	1.3	4.9	⁽¹⁾ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים		

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה:

31 בדצמבר 2012					31 בדצמבר 2013					
בנקים		אשראי לציבור			בנקים		אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי	מסחרי	
3,340.4	405.9	2,934.5	134.6	2,799.9	3,383.0	514.6	2,868.4	110.1	2,758.3	יתרת חוב רשומה של חובות*
8,541.0	-	8,541.0	7,254.4	1,286.6	8,655.8	-	8,655.8	7,404.7	1,251.1	שנבדקו על בסיס פרטני
11,881.4	405.9	11,475.5	7,389.0	4,086.5	12,038.8	514.6	11,524.2	7,514.8	4,009.4	שנבדקו על בסיס קבוצתי
										סך הכל חובות
										הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*
85.3	-	85.3	25.9	59.4	48.8	-	48.8	8.0	40.8	שנבדקו על בסיס פרטני
42.6	-	42.6	29.3	13.3	48.9	-	48.9	36.0	12.9	שנבדקו על בסיס קבוצתי
127.9	-	127.9	55.2	72.7	97.7	-	97.7	44.0	53.7	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. חובות¹

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2013							פעילות לווים בישראל
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		בעייתיים (2)			לא פגומים	לא בעייתיים	
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)	סך הכל	פגומים (3)	פגומים			פגומים
0.6	0.4	388.8	9.7	2.4	376.7	בינוי ונדל"ן - בינוי	
0.2	-	208.7	2.6	0.5	205.6	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
-	-	24.4	0.5	0.1	23.8	שרותים פיננסיים	
9.2	0.6	3,387.5	89.4	45.5	3,252.6	מסחרי אחר	
10.0	1.0	4,009.4	102.2	48.5	3,858.7	סך הכל מסחרי	
-	-	208.6	1.0	0.8	206.8	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
14.9	0.8	7,306.2	29.3	38.5	7,238.4	אנשים פרטיים - אחר	
24.9	1.8	11,524.2	132.5	87.8	11,303.9	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	491.1	-	-	491.1	בנקים בישראל	
-	-	23.5	-	-	23.5	ממשלת ישראל	
24.9	1.8	12,038.8	132.5	87.8	11,818.5	סך הכל פעילות בישראל	

31 בדצמבר 2012							פעילות לווים בישראל ציבורי - מסחרי
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		בעייתיים (2)			לא פגומים	לא בעייתיים	
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)	סך הכל	פגומים (3)	פגומים			פגומים
0.8	0.3	354.7	11.9	1.4	341.4	בינוי ונדל"ן - בינוי	
0.1	-	221.1	3.2	0.1	217.8	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
0.2	-	33.6	0.2	0.2	33.2	שרותים פיננסיים	
6.4	1.1	3,477.1	98.3	34.8	3,344.0	מסחרי אחר	
7.5	1.4	4,086.5	113.6	36.5	3,936.4	סך הכל מסחרי	
-	-	182.9	2.2	0.4	180.3	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
9.3	1.1	7,206.1	52.3	21.8	7,132.0	אנשים פרטיים - אחר	
16.8	2.5	11,475.5	168.1	58.7	11,248.7	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	403.1	-	-	403.1	בנקים בישראל	
-	-	2.8	-	-	2.8	ממשלת ישראל	
16.8	2.5	11,881.4	168.1	58.7	11,654.6	סך הכל פעילות בישראל	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסיימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי – ראה ביאור 4.ב.2.ג. להלן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. כל החובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

* לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. חובות¹ (המשך)

איכות האשראי – מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור). מחיקה חשבונאית מתבצעת לכל המאוחר עד שנתיים מיום סיווג החוב כפגום בהתאם להוראה, למעט במקרים בהם הועבר החוב לטיפול באמצעים משפטיים, נבחן באופן פרטני ונמצא כי לא צפויים ממנו הפסדי אשראי מעבר לסכום שנמחק או הופרש. הבנק משתמש באינדיקציות נוספות כגון דירוג לקוחות ומצב הבטחונות המנוהלים במערכות ממוכנות בהתאם למדיניות ניהול סיכון האשראי שקבע הדירקטוריון.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

פעילות לווים בישראל

31 בדצמבר 2013

ייתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל ייתרת (2) חובות פגומים	ייתרת (2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)		ייתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)		ציבורי - מסחרי
		קיימת הפרשה פרטנית (3)	בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	ייתרת הפרשה פרטנית (3)	ייתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)	
105.3	9.7	6.9	1.0	2.8	2.8	בינוי ונדל"ן - בינוי
3.1	2.6	0.2	0.9	2.4	2.4	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
2.0	0.5	0.1	0.2	0.4	0.4	שרותים פיננסיים
222.0	89.4	57.9	17.8	31.5	31.5	מסחרי אחר
332.4	102.2	65.1	19.9	37.1	37.1	סך הכל מסחרי
1.0	1.0	1.0	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
147.1	29.3	20.7	7.6	8.6	8.6	אנשים פרטיים - אחר
480.5	132.5	86.8	27.5	45.7	45.7	סך הכל ציבור - פעילות בישראל*
471.9	128.7	83.0	27.5	45.7	45.7	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
73.4	22.9	20.0	1.5	2.9	2.9	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

31 בדצמבר 2012

פעילות לווים בישראל

ייתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל ייתרת (2) חובות פגומים	ייתרת (2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)		ייתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)		ציבורי - מסחרי
		קיימת הפרשה פרטנית (3)	בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	ייתרת הפרשה פרטנית (3)	ייתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)	
96.0	11.9	1.3	6.1	10.6	10.6	בינוי ונדל"ן - בינוי
4.1	3.2	-	1.5	3.2	3.2	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.5	0.2	-	-	0.2	0.2	שרותים פיננסיים
197.0	98.3	23.6	28.3	74.7	74.7	מסחרי אחר
298.6	113.6	24.9	35.9	88.7	88.7	סך הכל מסחרי
2.2	2.2	2.2	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
176.0	52.3	16.4	25.2	35.9	35.9	אנשים פרטיים - אחר
476.8	168.1	43.5	61.1	124.6	124.6	סך הכל ציבור - פעילות בישראל*
468.8	164.2	39.6	61.1	124.6	124.6	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
77.8	37.0	20.1	15.0	16.9	16.9	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
 (2) ייתרת חוב רשומה.
 (3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

- ב. חובות¹ (המשך)
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2013			לזיום בישראל
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ³	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ²	ציבורי - מסחרי
0.4	0.4	13.5	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	2.9	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	-	0.5	שרותים פיננסיים
4.8	4.8	101.1	מסחרי אחר
5.2	5.2	118.0	סך הכל מסחרי
-	-	0.9	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2.5	2.5	45.8	אנשים פרטיים - אחר
7.7 ⁴	7.7	164.7	סך הכל ציבור - פעילות בישראל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 17.6 מיליון ש"ח.
(5) בהתאם לטייטת הוראות המעבר לשנת 2013 מיום 25 בנובמבר 2013 ניתן לכלול מספרי השוואה לשנת 2012 לפי המתכונת שנכללה בנספח להוראות המעבר לשנת 2012.

2011	2012	
163.9	174.0	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
10.0	5.2	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום *
25.0	20.3	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
10.0	5.2	*מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2013					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) בפיגור של 90 ימים או יותר		ציבורי - מסחרי
			שאינו צובר הכנסות ריבית	שאינו צובר הכנסות ריבית	
0.8	0.3	-	-	0.5	בינוי ונדל"ן - בינוי
1.4	1.4	-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.2	-	-	-	0.2	שרותים פיננסיים
10.7	1.7	-	-	9.0	מסחרי אחר
13.1	3.4	-	-	9.7	סך הכל מסחרי
9.8	2.1	-	-	7.7	אנשים פרטיים - אחר
22.9	5.5	-	-	17.4	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
22.9	5.5	-	-	17.4	סך הכל פעילות בישראל

31 בדצמבר 2012					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) בפיגור של 90 ימים או יותר		ציבורי - מסחרי
			שאינו צובר הכנסות ריבית	שאינו צובר הכנסות ריבית	
4.4	0.1	-	-	4.3	בינוי ונדל"ן - בינוי
1.7	-	-	-	1.7	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
12.8	0.8	-	-	12.0	מסחרי אחר
18.9	0.9	-	-	18.0	סך הכל מסחרי
18.1	3.4	-	-	14.7	אנשים פרטיים - אחר
37.0	4.3	-	-	32.7	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
37.0	4.3	-	-	32.7	סך הכל פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

לא קיימות התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2013			פעילות לווים בישראל
יתרת חוב	רשומה	מס' חוזים	
יתרת חוב	רשומה	מס' חוזים	ציבורי- מסחרי
רשומה לאחר	לפני ארגון	מחדש	בינוי ונדל"ן - בינוי
ארגון מחדש	מחדש		שרותים פיננסיים
4.1	4.2	8	מסחרי - אחר
0.1	0.1	1	סך הכל מסחרי
22.8	26.5	100	אנשים פרטיים - אחר
27.0	30.8	109	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
6.5	7.5	266	
33.5	38.3	375	

ארגונים מחדש שכשלו ²			פעילות לווים בישראל
2013			
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים		ציבורי- מסחרי
			בינוי ונדל"ן - בינוי
-	1		מסחרי - אחר
2.5	25		סך הכל מסחרי
2.5	26		אנשים פרטיים - אחר
0.4	13		סך הכל ציבור - פעילות בישראל
2.9	39		

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ג. אשראי לציבור וסיכום אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013			תקרת האשראי - באלפי ש"ח	
סיכון אשראי חוץ מאזני (1,3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1,3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)		
81.5	74.3	49,678	90.5	74.8	48,026	עד 10	
156.5	153.8	19,724	187.5	160.3	22,353	עד 20	מעל 10
422.7	437.6	28,009	467.6	453.2	30,556	עד 40	מעל 20
898.8	1,144.2	34,096	881.2	1,176.1	34,947	עד 80	מעל 40
1,318.8	1,889.9	28,270	978.6	1,924.6	26,054	עד 150	מעל 80
1,228.1	2,559.8	17,920	714.0	2,536.3	15,529	עד 300	מעל 150
406.1	1,689.6	5,086	277.8	1,694.2	4,804	עד 600	מעל 300
129.0	849.5	1,207	122.7	949.9	1,333	עד 1,200	מעל 600
46.4	288.4	213	47.4	317.1	236	עד 2,000	מעל 1,200
56.5	342.8	143	67.0	381.8	164	עד 4,000	מעל 2,000
125.6	439.4	106	132.0	358.7	91	עד 8,000	מעל 4,000
84.8	607.7	55	129.1	648.1	62	עד 20,000	מעל 8,000
175.3	613.8	28	143.7	402.3	20	עד 40,000	מעל 20,000
245.0	563.3	12	355.2	566.5	13	עד 151,000	מעל 40,000
5,375.1	11,654.1	184,547	4,594.3	11,643.9	184,188		סך הכל

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.

ביאור 5 – אשראי לממשלה

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013	
2.8	23.5	אשראי אחר
2.8	23.5	סך כל האשראי לממשלת ישראל

ביאור 6 – השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
א. הרכב

31 בדצמבר 2012	חברה מאוחדת 31 בדצמבר 2013	
26.3	28.9	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
		השקעות אחרות
16.5	12.0	כתבי התחייבות נדחים
42.8	40.9	סך כל ההשקעות

ב. פרטים על חברה בת מאוחדת

תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות		השקעה במניות לפי שווי מאזני		החלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		פרטים על החברה	
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		שווי מאזני		ההצבעה		לקבלת רווחים		%	
2.8	2.7	42.8	40.9	100	100	100	100	חברה בת שאוחדה בדוח הכספי של הבנק	
								השקעות בנכסים חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ והשכרתם לבנק	
2.8	2.7	42.8	40.9					סך הכל	

ביאור 7 – בניינים וציוד

.1

			עלות נכסים		
סך הכל	צידוד, ריהוט וכלי רכב	בנינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)			
415.3	151.9	263.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011		
3.3	0.6	2.7	תוספות		
(2.0)	(0.3)	(1.7)	גריעות		
416.6	152.2	264.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012		
5.5	0.9	4.6	תוספות		
(0.3)	(0.3)	-	גריעות		
421.8	152.8	269.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013		
פחת					
302.7	136.2	166.5	יתרה ליום 31 דצמבר 2011		
15.9	4.7	11.2	פחת לשנה		
(1.9)	(0.2)	(1.7)	גריעות		
316.7	140.7	176.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012		
14.3	3.2	11.1	פחת לשנה		
(0.3)	(0.3)	-	גריעות		
330.7	143.6	187.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013		
הערך בספרים					
112.6	15.7	96.9	ליום 31 בדצמבר 2011		
99.9	11.5	88.4	ליום 31 בדצמבר 2012		
91.1	9.2	81.9	ליום 31 בדצמבר 2013		
	10.64%	7.08%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2013		
	11.42%	7.02%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2012		

2. פרטים בדבר זכויות במקרקעין בבנק

			מועדי סיום תקופת החכירה (בשנים)	
ליום 31 בדצמבר				
2012	2013			
55.6	52.8		זכויות בבעלות(1)	
			זכויות החכורות בחכירה מימונית:	
0.5	0.5	2025-2042	מהוננת	

(1) חלק מזכויות מקרקעין בבעלות בישראל בסך של 47.1 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2012 מיליוני 49.4 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין.

ביאור 8 – נכסים אחרים
ההרכב:

31 בדצמבר		
2012	2013	
64.1	73.3	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 25 א.3)
-	9.1	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
18.3	22.7	הוצאות מראש
20.1	29.6	הכנסות לקבל
0.6	0.5	הוצאות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים
1.3	2.9	חייבים אחרים ויתרות חובה
104.4	138.1	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 9 – פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2012	2013	
		פקדונות לפי דרישה
3,097.7	3,740.6	אינם נושאים ריבית
247.8	170.2	נושאים ריבית
3,345.5	3,910.8	סה"כ לפי דרישה
9,416.7	8,647.5	לזמן קצוב ⁽¹⁾
12,762.2	12,558.3	סך כל פקדונות הציבור⁽²⁾
-	-	(1) מזה: פקדונות שאינם נושאים ריבית
-	-	(2) מזה:
10,341.7	10,648.1	פיקדונות של אנשים פרטיים
31.1	1.4	פיקדונות של גופים מוסדיים
2,389.4	1,908.8	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

31 בדצמבר		
2012	2013	
(3) יתרה	יתרה	תקרת הפיקדון
		במיליוני ש"ח
9,446.1	9,270.3	עד 1
2,515.8	2,337.0	מעל 1 עד 10
658.5	547.6	מעל 10 עד 100
141.8	403.4	מעל 100 עד 500
12,762.2	12,558.3	סך הכל

(3) החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פיקדונות למעט דרישות הגילוי על פיקדונות של גופים מוסדיים שגויסו בישראל אשר לגביהם הבנק מיישם את ההנחיות החל מיום 1 בינואר 2013. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה ביאור 1.ג.

ביאור 10 – פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
*2012	2013	
		בישראל
		בנקים מסחריים:
218.5	178.1	פקדונות לפי דרישה
23.4	22.2	פקדונות לזמן קצוב
0.7	4.9	קיבולים
242.6	205.2	סך כל הפקדונות מבנקים

*החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פיקדונות, למעט דרישות הגילוי על פיקדונות של גופים מוסדיים שגויסו בישראל אשר הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2013. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה ביאור 1.ג.

ביאור 11 – כתבי התחייבות נדחים

א. הרכב:

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי**	משך חיים ממוצע*	
2012	2013			
כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות :				
85.6	86.5	7.94%	2.54	במטבע ישראלי לא צמוד
663.1	727.8	3.40%	4.12	במטבע ישראלי צמוד למדד
748.7	814.3			סך כל כתבי ההתחייבות הנדחים
748.7	814.3			מזה כתבי התחייבות נדחים

* משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
** שיעור תשואה פנימי הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכוללה בדוח הכספי.

ב. פרטים נוספים לגבי כתבי התחייבות נדחים

כתבי ההתחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

כתבי התחייבות רשומים למסחר- בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור עבור הבנק וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב- 246.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל 240.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012.

כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר- מרבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2013 ל-359.9 מיליון ש"ח וביום 31 בדצמבר 2012 ל- 397.1 מיליון ש"ח. סך כתבי ההתחייבות שהונפקו לחברה האם ואינם רשומים למסחר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 208.3 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2012 – 111.0 מיליון ש"ח).

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

בשנת 2013 הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים, לא סחירים, בסך של 94.0 מיליון ש"ח לחברה האם. כתבי ההתחייבות שהונפקו הוכרו על ידי המפקח על הבנקים כחלק מן ההון הכשיר רובד 2.
יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2013 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם הסתכמה ב- 535.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 491.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

ביאור 12 – התחייבויות אחרות

הרכב:

31 בדצמבר		
2012	2013	
82.2	86.5	הפרשה למשכורות ולהוצאות נלוות
25.8	25.7	עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (ראה באור 14 ד)
7.3	11.8	הכנסות מראש
1,160.5	1,171.6	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
77.2	87.7	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,353.0	1,383.3	סך כל ההתחייבויות האחרות

ביאור 12א – הון

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2013 וליום 31 בדצמבר 2012 (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע	רשום		
0.0002	0.0002	בת 0.0002 ש"ח	מניית הכרעה
0.0002	0.0002	בנות 0.0001 ש"ח	מניות נדחות
1.5000	1.5000	בנות 0.0050 ש"ח	מניות מיסדים
4,629.7066	4,641.7398	בנות 0.0001 ש"ח	מניות רגילות
8,040.0000	8,040.0000	בנות 0.001 ש"ח	מניות בכורה 30% צוברות ומשתתפות
12,671.2070	12,683.2402		סך כל הון המניות

כל המניות שהונפקו רשומות על שם.

ב. הזכויות הנלוות למניות

מניית הכרעה

מוחזקת בידי שר הבטחון, אינה ניתנה להעברה, מקנה זכות ל- 240 קולות באסיפת בעלי מניות (מיסדים). בנושאים מהותיים השנויים במחלוקת וכן זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק.

מניה נדחית

מקנה זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק וללא כל זכות נלוות אחרת.

מניות מיסדים

מקנה זכות להצביע באסיפות בעלי מניות, למנות את חברי הדירקטוריון, לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניה רגילה

מקנה זכות לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניית בכורה, 30% צוברת ומשתתפת

אינה ניתנת לפידיון ומקנה זכות לקבל דיבידנד בכורה ומצטבר בשיעור של 30% לשנה מערכה הנקוב (לפני חלוקת כל דיבידנד אחר), מעבר לדיבידנד הבכורה האמור, כמוה כמניה רגילה לכל ענין.

ביאור 12א – הון (המשך)

ג. דיבידנדים

(1) מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידי בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד.

ביום 15 בינואר 2013 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידי בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור.
 - אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל.
 - כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.
- בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

כמו כן, במכתב המפקח על הבנקים בנושא מדיניות הון לתקופת ביניים, נקבע כי לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5% או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל. בנוסף, במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל 3- יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 12ב להלן).

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

(2) חלוקת דיבידנד

לאחר שהבנק אימץ מדיניות הון לתקופת ביניים ולנוכח העובדה שהבנק עומד ביחס הלימות ההון שהוא מעבר לנדרש על ידי המפקח על הבנקים, הדירקטוריון המליץ בישיבתו מיום 20 באוקטובר 2013, לאחר קבלת חוות דעת חשבונאיות ומשפטיות כי נתקיימו כל התנאים לחלוקה מותרת על פי חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 10 מיליוני ש"ח המהווה 9.7% מהרווח הנקי לשנת 2013.

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי הבנק:

לשנה	שהסתיימה ביום	31 בדצמבר	2013
			10.0
			0.79 ש"ח למניה רגילה
			0.002 ש"ח למניות בכורה
			סך הכל
			10.0

* סכום קטן מ-0.1 מיליון ש"ח.

ביאור 12 ב – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

הון רגולטורי והלימות הון ליום 31 בדצמבר מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא "מדידה והלימות ההון" (באזל 2).

א. בנתוני המאוחד

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
982.1	1,075.2	הון ליבה
982.1	1,075.2	הון רובד 1, לאחר ניכויים
545.9	572.9	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,528.0	1,648.1	סך ההון הכולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
9,939.8	10,047.4	סיכון אשראי
37.3	40.4	סיכויי שוק
1,147.4	1,114.8	סיכון תפעולי
11,124.5	11,202.6	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
8.83%	9.60%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.74%	14.71%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
1. הון רובד 1		
1,036.4	1,103.3	הון
		רכיבי הון רובד 1 אחרים
(51.8)	(25.6)	בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
(2.5)	(2.5)	בניכוי: ניכויים אחרים מהון רובד 1
982.1	1,075.2	סך כל ההון רובד 1
2. הון רובד 2		
א. הון רובד 2 עליון		
36.1	18.5	45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
16.3	16.3	הפרשה כללית לחובות מסופקים
2.5	2.5	רכיבי הון רובד 2 עליון אחרים
ב. הון רובד 2 תחתון		
491.0	535.6	כתבי התחייבות נדחים
545.9	572.9	סך כל ההון רובד 2
1,528.0	1,648.1	סך ההון הכולל

ביאור 12 ב – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ג. ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3. התיקונים להוראות הנ"ל ייכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון – ההון הפיקוחי – הוראות מעבר.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון. החוזר הנ"ל קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. דרישות הגילוי ייכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך. עם זאת, בדוחות הכספיים לשנת 2013 נדרש הבנק לכלול גילוי בדבר ההשפעה הצפויה של יישום הוראות באזל 3.

להלן מוצגת ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1.1.2014 וזאת בהתאם למצב הבנק ביום 31.12.2013. בחישוב ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 ביום 1.1.2014 הובאו בחשבון הוראות המעבר המפורטות לעיל.

		בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים החלות ביום 31.12.2013 (באזל 2)		
בהתאם להוראות באזל 3	ההשפעה הצפויה של יישום באזל 3			
א. הון רגולטורי לאחר הניכויים וההתאמות הפיקוחיות				
1,100.6	25.4	1,075.2	הון ליבה/הון עצמי רובד 1	
512.8	(60.1)	572.9	הון רובד 2	
1,613.4	(34.7)	1,648.1	סך ההון הכולל	
ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון				
10,238.3	190.9	10,047.4	סיכון אשראי	
40.4	-	40.4	סיכון שוק	
1,114.8	-	1,114.8	סיכון תפעולי	
11,393.5	190.9	11,202.6	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון	
ג. יחס הון לרכיבי סיכון				
9.66%	0.06%	9.60%	יחס הון ליבה/הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון	
14.16%	(0.55%)	14.71%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון	
יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים:				
9%		9%	הון ליבה/הון עצמי רובד 1	
12.5%			יחס ההון הכולל	

ביאור 12 ב – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ד. יעד הלימות ההון

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון וההנהלה, לשמור על הלימות הון בהתאם ליעד ההון הנדרש לצרכיו העסקיים ובכפוף למגבלות שהוגדרו על ידי המפקח על הבנקים. יעד ההון שנקבע על ידי הדירקטוריון וההנהלה משקף, לדעת הבנק, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלו. במהלך חודש דצמבר 2013 אישרו ההנהלה והדירקטוריון של הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2013. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק. במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו על מנת להלום את פרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם. תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגיל והן תחת תרחישי קיצון. בהמשך לבחינה החליט דירקטוריון הבנק כי בשנת 2014 לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ-12.7% וכי יחס ההון הראשוני לא יפחת מ-9.1%.

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל 3 בישראל, ביום 28 במרץ 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיה בנושא מסגרת באזל 3 – יחסי הון ליבה מינימאליים הדורשת מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 (הון ליבה) בשיעור של 9% (במקום 7.5% הקיים היום) וביחס הון כולל בשיעור של 12.5% עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, יידרש להגדיל את יחס הון עצמי רובד 1 (הון ליבה) המזערי בנקודת אחוז אחת ולעמוד ביחס של 10% וביחס הון כולל של 13.5% עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לאמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 (הון ליבה) מזערי שיידרש מהבנק הוא 9% ויחס ההון הכולל המזערי הוא 12.5%.

יצוין, כי ההגדרות של הון ליבה והון כולל וההתאמות הפיקוחיות (הניכויים מההון) שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים כחלק מאימוץ הוראות באזל 3, שונות משמעותית מההגדרות שנכללו במסגרת הוראות באזל 2. השפעת יישום הוראות באזל 3 על הלימות ההון מפורטת לעיל.

ה. שינוי במדידת הסיכון התפעולי

החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית למדידת הסיכון התפעולי, עד למועד זה יושמה גישת האינדיקטור הבסיסי. השפעת היישום על יחס ההון הכולל לנכסי סיכון ביום 31 בדצמבר 2013 הינה תוספת בשיעור של 0.13%.

ביאור 13 – שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות

להבטחת אשראי שהבנק מקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות בסליקה במערכת זה"ב, שעבד הבנק בחודש יולי 2007 לטובת בנק ישראל בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה מדינה התשל"ט – 1979 או אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה קצר מועד התשמ"ד – 1984, הנסחרות בבורסה לניירות ערך בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתם, אשר תרשמה או תופקדנה מעת לעת בחשבון בטוחות המנוהל במסלקת הבורסה על שם בנק ישראל ועבורו. שיעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק. להלן פירוט יתרות פקדונות ואגרות חוב משועבדות כבטוחה:

2012		2013		
פקדונות	אגרות חוב	פקדונות בבנק	אגרות חוב	
בבנק ישראל	משועבדות	ישראל	משועבדות	
2,303.8	451.4	2,802.4	49.6	יתרה ליום 31 בדצמבר
2,053.0	440.1	2,228.7	214.7	יתרה שנתית ממוצעת
3,009.2	451.4	3,179.8	464.0	היתרה המירבית במשך השנה

ביאור 14 – זכויות עובדים

א. אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

עובדים קבועים וזמניים – אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.
עובדים בחוזה אישי – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
עובדים בכירים בחוזה אישי – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

ב. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

מעבר לשכר השוטף זכאים עובדי הבנק להטבות הבאות:

1. הסכמים עם ארגון העובדים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב-1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה, המתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. לבנק "ספר תפקוד" הקובע את רשימת התפקידים בטווחי השכר שלהם ונלווי השכר הצמודים אליהם. תוקפו של הסכם השכר האחרון שנחתם בנובמבר 2010 פג בחודש אפריל 2013.

2. מענק שנתי

עד וכולל שנת 2012 שילם הבנק מענקים לפי הסכם קיבוצי שנחתם בשנת 2010 ואשר תוקפו, כאמור, פג בחודש אפריל 2013. בהתאם להסכם, זכאים היו עובדי הבנק למענק שנתי הנקבע על פי תשואת הרווח הנקי להון. המדרגה הבסיסית לחלוקת המענק הינה החל משיעור תשואה של 7.5%. המענק חולק בהתאם לביצועי העובדים ובהתאם למודל הצטיינות. כללים אלו הוחלו על המענקים הנכללים בדוחות הכספיים לשנת 2013.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזים אישיים

במרבית ההסכמים נקבע שכר העבודה הבסיסי, הפרשות לפנסיה ולקרן השתלמות, הטבות שונות, מענקים ותנאי פרישה. פרטים על תנאי הפרישה בחוזים לעובדים בכירים ראה להלן.

ד. פיצויי פרישה ופנסיה

1. פנסיה

זכויות הפנסיה של העובדים מובטחות מאז 1994 בתוכניות פנסיה מקיפה בשיתוף עם קרנות פנסיה מוכרות באמצעות הפקדות שוטפות על שם העובד. זכויות הפנסיה תלויות בגילו של העובד בעת הצטרפות לתוכנית. לגבי התקופה עד הצטרפות הבנק ועובדיו להסדר הפנסיה ולגבי עובדים שאינם זכאים לפנסיה, חייב הבנק בפיצויי פרישה בהתאם לחוק פיצויי פיטורין (ראה סעיף 1.2 א.1) להלן).

2. פיצויים

א. פיצויי פרישה

(1) התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסה על ידי הפקדות חודשיות סדירות על שם העובדים בקופות גמל לקצבה ולפיצויים, על ידי הפקדות על שם הבנק בקופות גמל למקרים בהם נדרש הבנק לשאת בתשלומים נוספים, ועל ידי יתרת ההפרשה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן. הסכומים שהופקדו על שם העובדים אינם כלולים במאזן מאחר שאינם בשליטת הבנק.

(2) יחסי עבודה של מספר עובדים וביניהם חברי הנהלת הבנק מעוגנים בחוזים אישיים. התנאים העיקריים הכלולים בחוזים האישיים של חמשת העובדים הבכירים או בעלי השכר הגבוה מפורטים בדוח הדירקטוריון בפרק "שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים". התנאים הכלליים המפורטים להלן משותפים לחוזים של חברי ההנהלה:

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

- עם סיום העסקתם בבנק, זכאים עובדים אלה לשיחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותם והשלמתם, אם נדרש, לשיעור של 100% משכרם האחרון וכן במקרה של פיטורין לתוספת בשיעור 100% נוספים משכרם האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

- במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשיחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

- בעת פיטורין זכאים עובדים אלה לשכר בגין 6 חודשי הסתגלות.

- דין פרישת עובדים אלה, עקב שינוי במעמדם, הנובע משינוי המבנה הארגוני של הבנק או פרישה עקב סיבות בריאות מהותיות או עקב פטירה, יהיה כדין פיטורין.

(3) תנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק אושרו על ידי הדירקטוריון בחודש נובמבר 2013.

התנאים אשר אושרו כוללים את השכר השוטף והנלווה. במקרה של פיטורין זכאי המנכ"ל לשיחרור כספי הפיצויים וכן לתשלום בעד 6 חודשים של הודעה מוקדמת ובעד תקופה של 3 חודשי הגבלת תחרות.

(4) הסכום הנדרש עפ"י החוזים האמורים להשלמת פיצויים לעובדים הבכירים ולמנכ"ל מעבר לנצבר להם בקופת הגמל והקצבה, במקרה של פיטורין, כלול במלואו בעתודה לפיצויי פרישה.

ב. פיצויים מוגדלים

העתודה לפיצויי פיטורין חושבה לגבי פיצויים מוגדלים שישולמו לעובדים קבועים שיפוטרו, מעבר להתחייבות הבסיסית של הבנק המכוסה בהפקדות בקופות פיצויים אישיות על שמם. שיעור מקבלי הפיצויים המוגדלים הוערך על ידי ההנהלה בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו. יתרת ההפרשה בגין פיצויים מוגדלים כאמור ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב- 9.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 8.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

סכומי העתודה והיעודה לפיצויי פיטורין, פיצויי פרישה כמוצג במאזן הבנק, הם כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
35.5	36.3	סכום העתודה
(9.7)	(10.6)	סכום היעודה (1)
25.8	25.7	עודף העתודה על היעודה
25.8	25.7	עודף העתודה שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

(1) הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

ה. הטבות אחרות

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם ולאחר פרישתם הן בפרישה מוקדמת והן עם פרישתם לגימלאות. התחייבות הבנק בשל הטבות אלו (למעט הפרשה לחופשה) חושבה על בסיס אקטוארי.

1. הפרשה לחופשה

עובדי הבנק זכאים על פי החוק לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון ועל בסיס ימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות. בסעיף התחייבות אחרות - הפרשה למשכורות והוצאות נלוות (ראה ביאור 12) כלולה הפרשה בגין חופשה שטרם נוצלה, בסך 8.1 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2012 – 7.4 מיליוני ש"ח).

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

2. מענקי ותק

עובדים קבועים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, מצורפים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות אלו. יתרת ההפרשה בגין המענק ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב- 3.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 3.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק ובמימונו המלא. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו. יתרת ההפרשה בגין השתתפות בתשלום כאמור ביום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב- 11.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 10.3 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

3. הטבות אחרות בתום תקופת ההעסקה ולאחריה

עובדים שהגיעו לגיל פרישה זכאים לתשלום חד פעמי במועד הפרישה בגין פדיון ימי מחלה על פי מפתח מוסכם וכן להטבות כספיות בכל שנה ממועד הפרישה הכוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינורי לתיאטרון. ההפרשה למענק בגין פדיון ימי מחלה וההטבות הכספיות הנוספות חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. יתרת ההפרשה בגין זכויות עובדים עם סיום תקופת ההעסקה ולאחריה ביום 31 בדצמבר 2013 מסתכמת ב- 33.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 31.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו.

ו. מדיניות התגמול

עובדי הבנק מועסקים בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד משנת 1965, אשר מתעדכן מעת לעת בהסכמי שכר תקופתיים. עובדי הבנק זכאים להטבות שונות מעבר לשכרם וביניהן: השתתפות בשכר לימוד, השתתפות בביטוח רפואי, שי לחגים ולאירועים אישיים, ומענקי וותק. פרטים נוספים ראה בביאור 14 לדוחות הכספיים. בנוסף, מדיניות הבנק הינה לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם עם ארגון העובדים.

וועדת שכר של הדירקטוריון הינה הגוף העיקרי שפיקח בשנת 2013 על נושא התגמול בבנק, והיא קיימה 3 ישיבות בשנת 2013.

דירקטוריון הבנק דן בחודש ינואר 2013 במדיניות התגמול למנהלים הבכירים ובמתודולוגיה ליישומה. מטרת המדיניות לאזן בין הרצון לעודד מוטיבציה, לשמר ולתגמל מנהלים בכירים והישגיות וליצור זהות אינטרסים של המנהלים הבכירים עם הבנק לטווח הארוך ובין הצורך למנוע לקיחת סיכונים מופרזת.

התגמול ייגזר בעיקרו משיעור התשואה להון ובין השאר הוא קובע כי התגמול השנתי ייקבע על פי תוצאות הפעילות בשנה השוטפת ובשנתיים שקדמו לה. המודל קובע שיעור תשואה מקסימאלי, קובע יחס מידתי ומאוזן בין מרכיב התגמול הקבוע למרכיב המשתנה והוא מוקצה לבכירים בהלימה לעמידתם במדדי הצלחה כמותיים ואיכותיים שנקבעו מראש.

התגמול המשתנה ישולם לחברי הנהלת הבנק בשכר. למנכ"ל בלבד, החל מתשואה שנקבעה במודל שיעור של עד 25% מהמענק, יתורגם להקצאת אופציות למניות הבנק הבינלאומי. ככלל, נקבע כי המענקים לכלל הבכירים ישולמו ב- עד 3 פעימות שנתיות (60%, 30%, 10% מהמענק). ככלי נוסף לעידוד הישגים בטווח הארוך, נקבעה תשואה מינימלית בתקופה בה טרם שולמו המענקים במלואם, המהווה תנאי לתשלום אותו חלק.

המדיניות מתייחסת למנכ"ל הבנק וחברי הנהלת הבנק, והיא חלק ממדיניות קבוצתית שגובשה כאמור בשיתוף החברה האם.

ביום 19 בנובמבר 2013, פירסם הפיקוח על הבנקים את הנוסח המחייב של הוראת ניהול בנקאי תקין A301 "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" פרטים בדבר הוראה זו ראה בפרק עידכוני חקיקה, "הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי". כמו כן פרסם הפיקוח על הבנקים תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין 301 שעיקרם הרכב ותפקידי ועדת התגמול. אישור מדיניות התגמול לנושאי משרה בהתאם למדיניות הקבוצתית צפוי במהלך שנת 2014.

ביום 26 בדצמבר 2013 מינה הבנק ועדת תגמול כנדרש בנוהל בנקאי 301 לאחר תיקונו.

בכוונת הבנק לפעול לאימוץ מדיניות תגמול בקשר לנושאי משרה וכן לבחון את החלת ההוראה בקשר לכלל העובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה. אישור מדיניות התגמול ייעשה בהתאם למדיניות הקבוצתית ובהתאם להוראה. על הבנק לאמץ חלקים נוספים כאמור לא יאוחר מיום 30 ביוני 2014.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

להלן פרטים על תכנית התגמול למנכל ולבכירים האחרים החל משנת 2013 ואילך:

תכנית התגמול קובעת את אופן קביעת המענק השנתי למנכל ולבכירים האחרים בגין שנת 2013 ואילך ואינה מתייחסת ליתר רכיבי התגמול.

תכנית התגמול מבוססת, בין היתר, על שיעור תשואת הרווח הנקי להון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק (להלן: "התשואה להון") בשנה הקלנדרית האחרונה שהסתיימה (להלן: "השנה השוטפת" או "שנת המענק"), על התשואה להון של הבנק הבינלאומי ועל יחסי הלימות ההון של הבנק בתום אותה שנה על פי הדוחות הכספיים השנתיים לשנת המענק.

מבנה ורמות המענקים מיועדים לבטא את תאבון הסיכון של הבנק וכן למנוע תמריץ ללקיחת סיכונים שאינם מפוצים בתשואה הולמת וסיכונים עודפים מעבר לתאבון הסיכון האמור. הדירקטוריון יקיים מעקב שוטף על יישום התכנית. תכנית התגמול ומרכיביה יבחנו מחדש על ידי הדירקטוריון מעת לעת, אך לפחות פעם בשלוש שנים.

אופן קביעת המענק

תקציבי המענק למנכל ולבכירים האחרים ייקבעו על פי שיעור התשואה להון בשנה השוטפת, בהתאם לטבלה המפורטת בהתאמות המפורטות להלן (באלפי ש"ח):

תקרת התגמול הכולל לבכירים האחרים	התגמול לכל בכיר אחר (שאינו מנכל)	שיעור האופציות מהתגמול למנכל" בלבד (%)	התגמול הכולל שיעור התשואה למנכל	שיעור התשואה למנכל
450	75	0	150	8.5%
540	90	0	180	9.0%
630	105	0	210	9.5%
720	120	0	240	10.0%
780	130	0	260	10.5%
840	140	0	280	11.0%
900	150	12.5	300	11.5%
990	165	22	330	12.0%
1,080	180	25	360	12.5%
1,170	195	25	390	13.0%
1,260	210	25	420	13.5%
1,350	225	25	450	14.0%
1,440	240	25	480	14.5%
1,530	255	25	510	15.0%

במקרה של עלייה בשיעור הריבית חסרת הסיכון במשק מעל ל- 5%, יבחן הצורך בעדכון הטבלה. למענקים שישולמו על פי הטבלה יתווספו או ינוכו הרכיבים הבאים:

- אם התשואה של הבנק הבינלאומי לא תאפשר תשלום לחברי ההנהלה בבנק בינלאומי, בעוד שהתשואה של הבנק תאפשר מתן בונוס למנכל ולבכירים האחרים, ייקטע הבונוס לבכירים ב 10%.
- כל 1% תשואה, שהינו גבוה יותר מתשואת המינימום בבנק הבינלאומי (8.5%), יזכה בתוספת בשיעור של 2% מסכום הבונוס בטבלה, עד למקסימום של 10% נוספים.
- תוספת / ניכוי בגין עמידה ביעד התשואה על פי תוכנית העבודה (מוגבלת ל- 12.5% מהסכומים על פי הטבלה).
- תוספת / ניכוי בגין עמידה ביעד הלימות ההון על פי תוכנית העבודה (מוגבלת ל- 7.5% מהסכום על פי הטבלה).
- תוספת או הפחתה על פי שיקול דעת הדירקטוריון בהיקף מצרפי שלא יעלה על סכום המשקף משכורת חודשית בשנת המענק לכל הבכירים. חלוקת התוספת או ההפחתה תיעשה לפי החלטת הדירקטוריון בהתאם לשיקולים שפורטו בהחלטת הדירקטוריון בנושא.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

תנאי סף לזקיפה ולתשלום המענק השנתי

זקיפה ותשלום מענק בגין שנת המענק ו/או תשלומי מענקים שנדחו בגין שנים קודמות ואשר מועד תשלומם חל במועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת המענק מותנים בעמידה בסף יחס הלימות ההון הכולל אשר ייקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת כל שנת מענק.

בנוסף, תשלומי מענקים שנדחו בגין שנים קודמות ו/או הזכאות למימוש כתבי אופציה שניתנו בשנים קודמות (למנכ"ל בלבד) יהיו מותנים בשיעור התשואה להון בשנת המענק, כדלקמן:

- בשיעור תשואה להון של 8% ומעלה ישולמו מלוא התשלומים ויובשלו כל כתבי האופציה.
- בשיעור תשואה להון של 4% ומטה לא ישולם המענק הכספי ולא יובשלו כתבי האופציה.
- שיעור תשואה להון בטווח שבין 4% ל-8% ישולם חלק יחסי של התשלומים ויבשיל חלק יחסי של כתבי האופציה על בסיס לינארי.

על אף האמור לעיל, כל עוד הבנק עומד בסף הלימות ההון, והתשואה להון בשנה השוטפת חיובית, רשאי הדירקטוריון (לאחר אישור ועדת ביקורת) להחליט על זקיפה ותשלום מענקים על פי שיקול דעתו.

למנכ"ל בלבד, המענק יורכב ממענק כספי בשיעור הנע בין 0% ל-25% מסך המענק הכולל.
מניות החברה האם, בשיעור הנע בין 0% ל-25% מסך המענק הכולל.

המנכ"ל יהיה זכאי לאופציות רק במידה ויחלט על חלוקת אופציות לחברי הנהלת הבנק הבינלאומי ובתנאים הבאים:
- מענק בגובה של עד 300,000 ש"ח - המנכ"ל יהיה זכאי לאופציות בהתאם לחלק היחסי שיהיו זכאים לו חברי הנהלת הבנק הבינלאומי.

- מענק בגובה של 300,000 ש"ח ומעלה - על פי שיעור התשואה להון בהתאם לטבלה לעיל וההתאמות המפורטות.
- האופציות בגין השנה השוטפת יוענקו במועד הדיווח על התוצאות הכספיות לשנת המענק.

- האופציות תבשלנה בשתי מנות: הראשונה (50%), תבשיל לאחר שנה ממועד ההענקה או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה העוקבת לשנת המענק, לפי המאוחר, והשנייה תבשיל לאחר שנתיים ממועד ההענקה או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה השנייה שלאחר שנת המענק, לפי המאוחר. אופציות שלא תבשלנה במועד ההבשלה המיועד, תפקענה מיידית. מועד הפקיעה של האופציות יהא בתום שלוש שנים ממועד הבשלתן.

יובהר, כי האמור בתכנית התגמול עשוי להיות כפוף לאישורה ו/או תיקונה של תכנית האופציות על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק ולהוראותיהם כפי שיקבעו. נכון למועד פרסום הדוח, טרם התקבלו כל האישורים כאמור ולא הוקצו או הוענקו כל אופציות כאמור על ידי הבנק.

חלוקת תקציב המענק הכולל לבכירים האחרים

95% מתקציב המענק הכולל לבכירים האחרים, שאינו נובע מתוספת על פי שיקול דעת הדירקטוריון, יחולק ביניהם על פי מפתח המשקלל את שכרם הבסיסי של הבכירים האחרים ואת הציון האישי שניתן להם בגין ביצועיהם בשנה השוטפת, ואילו היתרה, כולל התוספת לבכירים האחרים על פי שיקול דעת הדירקטוריון, תחולק בגין הצטיינות המנהלים בשנה השוטפת לפי המלצת המנכ"ל.

המענק הכולל עבור כל בכיר (לרבות אופציות למנכ"ל בלבד) בגין שנת מענק לא יעלה על 12 משכורות חודשיות של אותו בכיר.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

פריסת תשלומי המענק הכספי

- המענק הכספי (דהיינו, המענק הכולל בניכוי הרכיב שהומר לאופציות) שייקבע בשנה מסוימת, ייפרס על פני שלוש שנים.

פריסת תשלום המענק במזומן בגין שנת המענק תתבצע כדלקמן:

- תשלום במזומן עם הדיווח על תוצאות השנה השוטפת של 60% מהמענק הכולל לבכיר בגין השנה השוטפת, (להלן "התשלום הראשון").

- 50% מיתרת המענק הכספי לאחר התשלום הראשון ישולמו עם פרסום הדוחות הכספיים לשנה העוקבת לשנת המענק. היתרה תשולם עם פרסום הדוחות הכספיים לשנה הקלנדרית השנייה לאחר שנת המענק.

- כל תשלום של יתרת המענק לאחר התשלום הראשון (להלן: "מענק נדחה") מותנה וכפוף לתנאי הסף לזקיפה ולתשלום שפורטו לעיל בהתייחס לשנת המענק האחרונה שהסתיימה טרם מועד התשלום המיועד. במידה ולא קמה זכאות לתשלום הנדחה או חלקו בהתאם לתנאים אלו תתבטל זכאות הבכיר לתשלום הנדחה שלא שולם.

- התשלומים הנדחים יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן כשמדד הבסיס הינו המדד הידוע במועד התשלום הראשון.

כמו כן נקבעו תנאים לתשלום מענקים לעובד בכיר שהחל לעבוד או עובד שפרש במהלך שנת המענק.

ביאור 15 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2013						
נכסים	מטבע ישראלי		מטבע חוץ(1)		פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל
	לא צמוד	למדד המחירים	דולר			
			ארה"ב	אחר		
מזומנים ופקדונות בבנקים	3,133.7	255.7	12.3	25.2	-	3,426.9
ניירות ערך	531.0	328.1	281.9	108.1	0.7	1,249.8
אשראי לציבור,נטו ⁽³⁾	10,306.4	893.0	145.4	81.7	-	11,426.5
אשראי לממשלה	23.5	-	-	-	-	23.5
בניינים וציוד	-	-	-	-	91.1	91.1
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.8	0.6	2.7	0.7	3.7	8.5
נכסים אחרים	105.5	9.4	-	-	23.2	138.1
סך כל הנכסים	14,100.9	1,486.8	442.3	215.7	118.7	16,364.4
התחייבויות						
פקדונות הציבור	9,901.7	1,399.4	918.3	338.9	-	12,558.3
פקדונות מבנקים	176.7	22.2	1.6	4.7	-	205.2
פקדונות הממשלה	248.0	-	3.1	3.2	-	254.3
כתבי התחייבות נדחים	86.5	727.8	-	-	-	814.3
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	13.1	-	18.4	11.3	2.9	45.7
התחייבויות אחרות	1,353.9	10.7	6.9	-	11.8	1,383.3
סך כל ההתחייבויות	11,779.9	2,160.1	948.3	358.1	14.7	15,261.1
הפרש	2,321.0	(673.3)	(506.0)	(142.4)	104.0	1,103.3
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(1,284.0)	607.1	516.5	160.4	-	-
סך הכל	1,037.0	(66.2)	10.5	18.0	104.0	1,103.3

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה. (לא צמוד – 90.9 מיליוני ש"ח, צמוד – 4.1 מיליוני ש"ח, דולר – 2.0 מיליוני ש"ח, אחר – 0.7 מיליוני ש"ח).

ביאור 15 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2012						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים (2)	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר ארה"ב	צמוד		
				לא צמוד	לממד המחירים	
נכסים						
2,841.3	-	23.5	28.2	160.1	2,629.5	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,024.8	0.7	112.5	300.6	557.6	1,053.4	ניירות ערך
11,347.6	-	81.0	188.1	1,124.1	9,954.4	אשראי לציבור,נטו ⁽³⁾
2.8	-	-	-	-	2.8	אשראי לממשלה
99.9	99.9	-	-	-	-	בניינים וציוד
10.2	1.7	1.8	0.9	-	5.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים*
104.4	18.3	-	-	-	86.1	נכסים אחרים
16,431.0	120.6	218.8	517.8	1,841.8	13,732.0	סך כל הנכסים
התחייבויות						
12,762.2	-	338.7	789.5	1,540.0	10,094.0	פקדונות הציבור
242.6	-	0.2	1.2	23.4	217.8	פקדונות מבנקים
219.7	-	3.5	16.0	-	200.2	פקדונות הממשלה
748.7	-	-	-	663.1	85.6	כתבי התחייבות נדחים
68.4	-	15.5	35.5	-	17.4	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים*
1,353.0	7.4	-	5.9	9.3	1,330.4	התחייבויות אחרות
15,394.6	7.4	357.9	848.1	2,235.8	11,945.4	סך כל ההתחייבויות
1,036.4	113.2	(139.1)	(330.3)	(394.0)	1,786.6	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים						
-	-	152.9	343.4	352.5	(848.8)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
1,036.4	113.2	13.8	13.1	(41.5)	937.8	סך הכל

* סווג מחדש, ראה ביאור 1.ד.9).

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
- (2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
- (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה. (לא צמוד – 116.3 מיליוני ש"ח, צמוד – 7.2 מיליוני ש"ח, דולר – 3.6 מיליוני ש"ח, אחר – 0.8 מיליוני ש"ח).

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1)

31 בדצמבר 2013							
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל שלוש מעל ארבע		מעל שנתיים		מעל חודש		מעל שלושה חודשים	
ועד חמש שנים	ועד ארבע שנים	ועד שלוש שנים	מעל שנה ועד שנתיים	ועד שנה	ועד שלושה חודשים	ועד דרישה ועד חודש	עם דרישה ועד חודש
714.9	1,099.5	1,520.9	2,066.9	2,250.6	1,656.8	4,560.3	מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)
85.0	171.9	371.8	341.7	1,099.5	642.5	10,836.1	נכסים*
629.9	927.6	1,149.1	1,725.2	1,151.1	1,014.3	(6,275.8)	התחייבויות**
-	-	-	-	-	(312.4)	(364.6)	הפרש
							מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
629.9	927.6	1,149.1	1,725.2	1,151.1	1,326.7	(5,911.2)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
							מטבע חוץ ⁽³⁾
8.0	8.8	168.2	88.6	35.4	143.3	120.2	נכסים*
0.5	0.5	17.2	6.4	117.6	234.5	917.3	התחייבויות**
7.5	8.3	151.0	82.2	(82.2)	(91.2)	(797.1)	הפרש
5.9	6.4	148.3	18.3	(44.0)	(108.6)	(578.8)	מזה: הפרש - בדולר
-	-	-	-	-	312.4	364.6	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
7.5	8.3	151.0	82.2	(82.2)	(403.6)	(1,161.7)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים

הערות לעמודים 210 עד 213 ראה עמוד 214.

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

שיעור תשואה (חוזי(5)	יתרה מאזנית(4)		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר	
	סך הכל	ללא תקופת פרעון(2)			ועד עשרים שנה	ועד עשר שנים
באחוזים						
2.25%	15,597.6	199.1	16,433.5	5.6	474.7	2,083.3
0.46%	13,948.3	35.6	14,060.4	-	62.7	449.2
	1,649.3	163.5	2,373.1	5.6	412.0	1,634.1
	(676.9)	-	(677.0)	-	-	-
	2,326.2	163.5	3,050.1	5.6	412.0	1,634.1
4.35%	648.1	1.4	708.7	-	-	136.2
0.21%	1,298.1	-	1,307.9	-	-	13.9
	(650.0)	1.4	(599.2)	-	-	122.3
4.17%	(506.0)	0.9	(457.4)	-	-	95.0
	676.9	-	677.0	-	-	-
	(1,326.9)	1.4	(1,276.2)	-	-	122.3

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

31 בדצמבר 2013							סך הכל
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל שלוש מעל ארבע			מעל חודש מעל שלושה				נכסים*
ועד חמש שנים	ועד ארבע שנים	מעל שנתיים ועד שלוש	מעל שנה ועד שנתיים	חודשים ועד שנה	ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש	
722.9	1,108.3	1,689.1	2,155.5	2,286.0	1,800.1	4,680.5	
85.5	172.4	389.0	348.1	1,217.1	877.0	11,753.4	התחייבויות**
637.4	935.9	1,300.1	1,807.4	1,068.9	923.1	(7,072.9)	הפרש
652.6	1,026.7	1,499.2	1,883.4	2,244.6	1,757.1	1,439.5	¹ מזה: אשראי לציבור
51.7	50.3	173.0	161.5	934.0	633.6	10,469.4	² מזה: פיקדונות הציבור

31 בדצמבר 2012							סך הכל
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל שלוש מעל ארבע			מעל חודש מעל שלושה				נכסים ⁽⁷⁾
ועד חמש שנים	ועד ארבע שנים	מעל שנתיים ועד שלוש	מעל שנה ועד שנתיים	חודשים ועד שנה	ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש	
780.0	1,414.4	1,823.5	2,218.4	2,463.8	1,755.9	4,181.6	
156.7	274.4	255.2	314.2	1,642.8	895.9	11,554.0	התחייבויות ⁽⁷⁾
623.3	1,140.0	1,568.3	1,904.2	821.0	860.0	(7,372.4)	הפרש

הערות לעמודים 210 עד 213 ראה עמוד 214.

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

שיעור תשואה חוזי(5)	יתרה מאזנית(4)		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר	
	סך הכל	ללא תקופת פרעון(2)			ועד עשרים שנה	ועד עשר שנים
באחוזים						
3.37%	16,245.7	200.5	17,142.2	5.6	474.7	2,219.5
2.43%	15,246.4	35.6	15,368.3	-	62.7	463.1
	999.3	164.9	1,773.9	5.6	412.0	1,756.4
3.60%	11,426.5	127.2	12,204.8	3.9	392.2	1,305.6
0.73%	12,558.3	-	12,578.0	-	20.5	84.0

שיעור תשואה חוזי(5)	יתרה מאזנית(4)		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר	
	סך הכל	ללא תקופת פרעון(2)			ועד עשרים שנה	ועד עשר שנים
באחוזים						
3.82%	16,431.0	297.4	17,464.0	19.7	423.0	2,383.7
3.07%	15,394.6	39.5	15,535.2	-	82.5	359.5
	1,036.4	257.9	1,928.8	19.7	340.5	2,024.2

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

הערות לעמודים 210 עד 213:

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החזוי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 127.3 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (בשנת 2012 – 112.7 מיליון ש"ח).
- (3) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (4) כפי שנכללה בביאור מס' 15 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (6) סכומי אשראי בתנאי חח"ד וסכומי החריגה ממסגרת חח"ד שנכללו הם 1,008.2 מיליוני ש"ח ו- 26.7 מיליוני ש"ח בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2012 – 1,011.5 מיליוני ש"ח ו- 51.7 מיליוני ש"ח בהתאמה).
- (7) סווג מחדש, ראה ביאור ד.1.9).

* החל מיום 31 בדצמבר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פקדונות. ההוראה כוללת, בין השאר, דרישות גילוי ביחס למועדי הפרעון החוזיים של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע - ראה ביאור 8.ג.1 מספרי השוואה לשנה קודמת סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.

** מתכונת הגילוי בביאור נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון עודכנה בהתאם להוראות שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון" מיום 30 בספטמבר 2013. במסגרת החוזר, עודכנה ההבחנה הנדרשת בין נכסים והתחייבויות במטבע ישראלי (לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח) לבין מטבע חוץ. כמו כן, התזרים בגין מכשירים נגזרים המסולקים בנטו יסווג למטבע ישראלי או מט"ח בהתאם למטבע בו יבוצע הסילוק (לא יבוצע דיווח על סכומים חוץ מאזניים בגין מכשירים נגזרים כאמור). למידע נוסף, ראה ביאור 8.ג.1 הבנק הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי השוואה לשנת 2012 סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ – מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)		
0.1	0.1	6.1	9.5	נסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
1.3	2.6	62.7	66.4	אשראי תעודות
1.5	2.3	133.6	235.2	ערבויות להבטחת אשראי
1.8	1.6	144.5	154.5	ערבויות לרוכשי דירות
0.7	0.5	3,006.9	2,162.9	ערבויות והתחייבויות אחרות
				מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
				מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.8	1.1	1,284.5	1,373.5	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
1.0	0.9	603.7	437.2	התחייבויות להוצאת ערבויות
2.6	5.4	361.4	491.6	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
0.3	-	207.9	174.6	

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

לבנק קיימות התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, לסוף תקופת הדיווח כדלהלן:

1 חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות של בניינים

31 בדצמבר		
2012	2013	
17.8	17.1	בשנה הראשונה
16.2	14.9	בשנה השנייה
14.1	13.2	בשנה השלישית
12.4	11.3	בשנה הרביעית
10.5	8.9	בשנה החמישית
52.8	47.3	מעל חמש שנים
123.8	112.7	סך הכל

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(2) תביעות משפטיות ובקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק

(א) הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים רגילים. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

(ב) להלן פרוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

ביום 1 בספטמבר 2013 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של 253 מיליון ש"ח. טענת התובע היא כי הבנק אינו רשאי לגבות ריבית על אותו חלק מהלוואות הניתנות בערבות המובטח בפקדון כספי. לטענת התובע הבנק אינו נושא בסיכון לגבי חלק זה והבנק אף עובר על האיסור שלא להתנות שרות בשרות. כמו כן טוען התובע כי הבנק אינו מבצע התאמת בטחונות ומפחית את סכום הפקדון כאשר האשראי נפרע. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת של יועצי המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוי התביעה ולפיכך לא נערכה בגינה כל הפרשה.

(3) קיימת התחייבות תלויה מכח הסכם בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, הודן במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה כנגד כל הפסד, שעלול להיגרם לה, אם חבר כלשהו לא ישלם או לא ימסור למסלקת הבורסה את חובו, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הניסלקים, כולם או מקצתם, שהוא חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את החוב, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הניסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד שהם מגיעים לו. החל מחודש יוני 2010 חדל הבנק מלשמש כחבר במסלקת הבורסה וכחבר במסלקת מעו"ף.

הואיל והבנק חדל מלשמש כחבר מסלקת הבורסה, נחתם בינו לבין הבנק הבינלאומי הסכם, לפיו הבנק הבינלאומי יתן לבנק את השירותים הקשורים בני"ע וסליקתם עבורו ועבור לקוחותיו. במסגרת זו הבנק הבינלאומי אחראי כלפי הבורסה לסליקת ני"ע של הבנק ולקוחותיו ולהתחייבויות הכספיות הנובעות מהן. הבנק התחייב כלפי הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק הבינלאומי לבורסה, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו, התחייבות זו תעמוד בתוקפה בכל עת שתהיה התחייבות כאמור כלפי מסלקת הבורסה.

(4) מסלקת מעו"ף הקימה קרן סיכונים (להלן - "הקרן"), שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן, לרבות הבנק נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת). כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק וחברות מאוחדות שלו בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים אחרים והתחייבויות אחרות בסכום זהה על פי השווי ההוגן. הואיל והבנק חדל להיות חבר במסלקת מעו"ף, מבוצעת פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי על פי הסכם שנחתם בין הצדדים.

להבטחת הסיכונים שתוארו לעיל בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי התחייב הבנק במסגרת ההסכם שרותי סליקה במעו"ף לבנק הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת בסכום להשלים כל סכום הנובע מהתחייבות הבנק הבינלאומי למסלקת מעו"ף, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו. ההתחייבות תעמוד בתוקף בכל עת שתעמוד התחייבות הבנק הבינלאומי בגין הסיכונים לעיל.

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

5) בחודש יולי 2007 נחתם בין בנק ישראל ובין הבנק חוזה להשתתפות בסליקה במערכת זה"ב בישראל (RTGS), להבטחת אשראי שהבנק יקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות במערכת זה"ב, שעבד הבנק בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב הנסחרות בבורסה לני"ע בתל אביב בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתן. יתרתן ביום 31 בדצמבר 2013 כ- 49.6 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2012 כ-451.4 מיליון ש"ח). שעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק. הואיל והבנק חדל לשמש כחבר מסלקת בורסה הוסכם כי הבנק יקבל מהבנק הבינלאומי את כל השירותים בקשר עם העמדת בטוחות מחבר סולק, כנדרש בחוזה מערכת הבטוחות בין בנק ישראל ומסלקת הבורסה.

6) הבנק התחייב לשפות נושאי משרה בבנק כמשמעו בחוק החברות התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק מכח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי לא יעלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפי מועד השיפוי בפועל.

7) הסכמים מהותיים

שירותי תפעול

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות חברת מת"ף- חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. מת"ף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד, קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי. מת"ף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודוחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים.

הבנק משלם לחברת מת"ף חלק מהוצאותיה הכוללות את עלויות התפעול והפחת השוטפים המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המיחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהוון השקעות בחומרה ובפיתוח למעט מקרים בהם מבוצע פיתוח על ידי מת"ף על פי דרישת הבנק ולשימוש הבלעדי.

הוצאות המחשב ששולמו לחברת מת"ף בגין שירות עיבוד הנתונים כאמור, הסתכמו בשנת 2013 ב- 81.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 75.4 מיליון ש"ח בשנת 2012.

הסכם "חבר"

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. הסכם שנחתם עם אירגון חבר מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק.

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

מכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישולמו בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2009.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין הלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות.

הזכייה במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

ביאור 17א – מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

1) הבנק חשוף לשינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ולסיכונים נזילות הנובעים משינויים בשעורי הריבית ומשינויים בשערי מטבע.

כחלק מן האסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים יש לבנק מכשיר פיננסי מיועד וכשיר לגידור וכן מכשירים נגזרים שונים שאינם מיועדים ליחס גידור כשיר.

2) נגזר שאינו מיועד ליחס גידור כשיר, נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. בין המכשירים נכללות עסקות מטבע FORWARD, אופציות על מטבע ועסקות החלפת ריבית.

3) ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע אם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.

4) הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת יחסי הגידור השונים. התיעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה או העסקה החוזיה אשר יועדו כפריט המגודר וציון האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

5) הבנק קבע כי יפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

א. יקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר.

ב. הנגזר יפקע, ימכר, יבוטל או ימומש.

ג. ההנהלה תבטל את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן.

חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, מתבססים על שיעורי הריבית, הנקבעים על ידי מנהל הסיכונים הקבוצתי של הבנק הבינלאומי, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי (ריבית סיטונאית), וכן על מחירים בשוק העולמי כפי שהם משתקפים במערכי המסחר והבקרה. במרבית המכשירים הפיננסיים הנגזרים (מכשירים כגון עסקות FORWARD, עסקות IRS) מחושב השווי ההוגן על פי מודל של הוון תזרים המזומנים הצפוי מהם. החישוב מתבצע במערכות ממוכנות.

כעיקרון אין לבנק חשיפה מהותית בגין אופציות ואולם, השווי ההוגן של אופציות ובכללן אלו שנעשו זז מול זז, מתבסס ברובו הגדול על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים הבינלאומיים. חישוב השווי ההוגן מתבצע במערכות ממוכנות. יתרת מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, כולם מכשירים מסוג אופציות גלומות בפקדונות, אינה מהותית.

ביאור 17ב- פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2013					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				אחר	שקל מדד
א. נגזרים מגדרים¹					
69.4	-	-	-	69.4	-
69.4	-	-	-	69.4	-
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
69.4	-	-	-	69.4	-
ב. נגזרים ALM^{1,2}					
1,529.6	-	-	924.3	-	605.3
295.1	-	-	-	295.1	-
1,824.7	-	-	924.3	295.1	605.3
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
295.1	-	-	-	295.1	-
ג. נגזרים אחרים¹					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
371.2	-	354.9	16.3	-	-
371.2	-	354.9	16.3	-	-
חוזי אופציה אחרים					
78.1	-	9.0	69.1	-	-
76.1	-	9.0	67.1	-	-
896.6	-	727.8	168.8	-	-
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
0.2	-	-	0.2	-	-
2,790.9	-	727.8	1,093.3	364.5	605.3
סך הכל					

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 17ב- פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים*

31 בדצמבר 2013					
	חוזי סחורות	חוזים בגין	חוזי	חוזי ריבית	
סך הכל	ואחרים	מניות	מטבע חוץ	אחר	שקל מדד
					א. נגזרים מגדרים¹
2.5	-	-	-	2.5	שווי הוגן ברוטו חיובי
0.1	-	-	-	0.1	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ב. נגזרים ALM^{1,2}
1.4	-	-	0.8	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
41.8	-	-	12.2	29.5	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ג. נגזרים אחרים¹
4.6	-	3.7	0.9	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
4.6	-	3.7	0.9	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
8.5	-	3.7	1.7	2.5	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ^{3,4}
46.5	-	3.7	13.1	29.6	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ^{3,4}

(1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 0.8 מיליון ש"ח.

(4) מזה: יתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

* החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. ההוראה כוללת דרישות גילוי חדשות לעניין קיזוז מכשירים נגזרים, ובין השאר בדבר בטחונות שהתקבלו במזומן המתייחסים לנכסים בגין מכשירים נגזרים. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. ראה גם ביאור 1.ד(9).

ביאור 17ב- פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2012					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל מדד	אחר
					א. נגזרים מגדרים 1
-	-	-	-	-	Swaps
-	-	-	-	-	סך הכל
					מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
-	-	-	-	-	
					ב. נגזרים ALM ^{1,2}
1,296.1	-	-	839.3	-	חוזי Forward
513.5	-	-	-	513.5	Swaps
1,809.6	-	-	839.3	513.5	סך הכל
					מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
513.5	-	-	-	513.5	
					ג. נגזרים אחרים 1
					חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
367.8	-	356.7	11.1	-	אופציות שנכתבו
367.8	-	356.7	11.1	-	אופציות שנקנו
					חוזי אופציה אחרים
83.3	4.6	31.0	47.7	-	אופציות שנכתבו
82.4	4.6	31.0	46.8	-	אופציות שנקנו
901.3	9.2	775.4	116.7	-	סך הכל
					ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
-	-	-	-	-	
2,710.9	9.2	775.4	956.0	513.5	סך הכל

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 17ב- פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים*

31 בדצמבר 2012						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל מדד	
						א. נגזרים מגדרים 1
-	-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ב. נגזרים ALM ^{1,2}
5.1	-	-	3.4	-	1.7	שווי הוגן ברוטו חיובי
65.0	-	-	10.2	53.1	1.7	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ג. נגזרים אחרים 1
5.1	0.3	3.7	1.1	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
5.1	0.3	3.7	1.1	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
10.2	0.3	3.7	4.5	-	1.7	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ^{3,4}
70.1	0.3	3.7	11.3	53.1	1.7	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ^{3,4}

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 1.7 מיליון ש"ח.

(4) מזה: יתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

* החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. ההוראה כוללת דרישות גילוי חדשות לעניין קיזוז מכשירים נגזרים, ובין השאר בדבר בטחונות שהתקבלו במזומן המתייחסים לנכסים בגין מכשירים נגזרים. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי השוואה לשנה קודמת הוצגו מחדש בהתאם לדרישות החדשות. ראה גם ביאור 1.ד.9.

ביאור 17ב- פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2013			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
-	6.3	2.2	8.5
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:			
-	-	0.2	0.2
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל			
-	6.3	2.0	8.3
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
-	39.0	3.4	42.4
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ¹			
-	45.3	5.4	50.7
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים			
-	43.6	2.9	46.5
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
31 בדצמבר 2012			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
-	8.6	1.6	10.2
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים*			
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:			
-	-	1.0	1.0
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל			
-	8.6	0.6	9.2
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
-	44.8	4.2	49.0
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין נגזרים ¹			
-	53.4	5.8	59.2
סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים			
-	64.3	5.8	70.1
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			

בשנים 2013, 2012 ו-2011 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

1. ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

* החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. ההוראה כוללת דרישות גילוי חדשות לעניין קיזוז מכשירים נגזרים, בין השאר בדבר ביטחונות שהתקבלו במזומן המתייחסים לנכסים בגין מכשירים נגזרים, הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה לשנה קודמת הוצגו מחדש בהתאם לדרישות החדשות. ראה גם ביאור 1.ד(9).

ביאור 17ב- פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ג. פרוט מועדי פרעון- סכומים נקובים: יתרות לסוף תקופה

31 בדצמבר 2013					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
605.3	-	-	299.8	305.5	חוזי ריבית
364.5	142.6	211.4	-	10.5	-שקל מדד
1,093.3	-	-	79.8	1,013.5	-אחר
727.8	-	14.1	8.8	704.9	חוזי מטבע חוץ
2,790.9	142.6	225.5	388.4	2,034.4	חוזים בגין מניות
					סך הכל
31 בדצמבר 2012					
2,710.9	75.6	287.2	466.5	1,881.6	סך הכל

ביאור 17ג - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2013					יתרה במאזן	
שווי הוגן (1)			רמה 1	רמה 2		
נכסים פיננסיים						
3,447.7	274.0	3,040.5	133.2	3,426.9		מזומנים ופקדונות בבנקים
1,262.6	0.7	442.0	819.9	1,249.8		ניירות ערך(2)
11,160.9	11,160.9	-	-	11,426.5		אשראי לציבור, נטו
23.5	-	23.5	-	23.5		אשראי לממשלה
8.5	1.3	4.2	3.0	8.5		נכסים בגין מכשירים נגזרים
31.9	31.9	-	-	138.1		נכסים פיננסיים אחרים
15,935.1	11,468.8	3,510.2	956.1 (3)	16,273.3		סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבות פיננסיות						
12,548.7	1,719.3	10,829.4	-	12,558.3		פקדונות הציבור
209.7	26.0	183.7	-	205.2		פקדונות מבנקים
254.3	-	254.3	-	254.3		פקדונות הממשלה
887.9	618.8	-	269.1	814.3		כתבי התחייבות נדחים
45.7	0.1	42.6	3.0	45.7		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,250.3	1,250.3	-	-	1,383.3		התחייבויות פיננסיות אחרות
15,196.6	3,614.5	11,310.0	272.1 (3)	15,261.1		סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
31 בדצמבר 2012					יתרה במאזן	
שווי הוגן (1)			רמה 1	רמה 2		
נכסים פיננסיים						
2,855.8	171.8	2,553.4	130.6	2,841.3		מזומנים ופקדונות בבנקים
2,037.2	0.7	459.3	1,577.2	2,024.8		ניירות ערך(2)
11,135.8	11,135.8	-	-	11,347.6		אשראי לציבור, נטו
2.8	-	2.8	-	2.8		אשראי לממשלה
10.2	2.2	5.7	2.3	10.2		נכסים בגין מכשירים נגזרים(4)
21.7	21.7	-	-	104.4		נכסים פיננסיים אחרים
16,063.5	11,332.2	3,021.2	1,710.1 (3)	16,331.1		סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבות פיננסיות						
12,779.9	1,959.4	10,820.5	-	12,762.2		פקדונות הציבור
247.3	27.4	219.9	-	242.6		פקדונות מבנקים
219.7	-	219.7	-	219.7		פקדונות הממשלה
824.2	556.0	-	268.2	748.7		כתבי התחייבות נדחים
68.4	1.7	64.4	2.3	68.4		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים(4)
1,225.4	1,225.4	-	-	1,353.0		התחייבויות פיננסיות אחרות
15,364.9	3,769.9	11,324.5	270.5 (3)	15,394.6		סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 3, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 2,253.0 מיליוני ש"ח ובסך 4,474.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה (שנת 2012 - 3,001.7 מיליוני ש"ח ו- 4,041.8 מיליוני ש"ח, בהתאמה), אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 17ד'ו'.

(4) סווג מחדש- ראה גם ביאור 1.ד(9).

ביאור ג17 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בנושא הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, איגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח;

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

פיקדונות, איגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

ביאור 17ג - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.
מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

מכשירים פיננסיים (למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 17ד- פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2013

מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-						
יתרה מאזנית	סך הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים			
			נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים						
ניירות ערך זמינים למכירה:						
969.3	969.3	-	-	380.1	589.2	אגרות חוב של ממשלת ישראל
72.2	72.2	-	-	21.2	51.0	אגרות חוב של אחרים בישראל
1,041.5	1,041.5	-	-	401.3	640.2	סך כל ניירות ערך זמינים למכירה
5.4	5.4	-	-	-	5.4	אגרות חוב של אחרים בישראל למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:						
0.6	0.6	-	0.6	-	-	חוזי ריבית שקל מדד
2.5	2.5	-	-	2.5	-	חוזי ריבית אחרים
1.7	1.7	-	0.7	0.9	0.1	חוזי מטבע חוץ
3.7	3.7	-	-	0.8	2.9	חוזי מניות
8.5	8.5	-	1.3	4.2	3.0	סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים
1,055.4	1,055.4	-	1.3	405.5	648.6	סך כל הנכסים
התחייבויות						
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:						
0.1	0.1	-	0.1	-	-	חוזי ריבית שקל מדד
29.6	29.6	-	-	29.6	-	חוזי ריבית אחרים
13.1	13.1	-	-	13.0	0.1	חוזי מטבע חוץ
3.7	3.7	-	-	0.8	2.9	חוזי מניות
46.5	46.5	-	0.1	43.4	3.0	סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים
46.5	46.5	-	0.1	43.4	3.0	סך כל ההתחייבויות

ביאור 17ד- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2012

מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
יתרה מאזנית	סך הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים		מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
			נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה:					
1,530.9	1,530.9	-	-	351.7	1,179.2
אגרות חוב של ממשלת ישראל					
5.5	5.5	-	-	-	5.5
אגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל					
130.5	130.5	-	-	68.4	62.1
אגרות חוב של אחרים בישראל					
1,666.9	1,666.9	-	-	420.1	1,246.8
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה					
149.8	149.8	-	-	-	149.8
אגרות חוב של ממשלת ישראל למסחר					
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
1.7	1.7	-	1.7	-	-
חוזי ריבית שקל מדד					
4.5	4.5	-	0.5	3.9	0.1
חוזי מטבע חוץ					
3.7	3.7	-	-	1.4	2.3
חוזי מניות					
0.3	0.3	-	-	0.3	-
חוזי סחורות ואחרים					
10.2	10.2	-	2.2	5.6	2.4
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים					
1,826.9	1,826.9	-	2.2	425.7	1,399.0
סך כל הנכסים					
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
1.7	1.7	-	1.7	-	-
חוזי ריבית שקל מדד					
53.1	53.1	-	-	53.1	-
חוזי ריבית אחרים					
11.3	11.3	-	-	11.2	0.1
חוזי מטבע חוץ					
3.7	3.7	-	-	1.4	2.3
חוזי מניות					
0.3	0.3	-	-	0.3	-
חוזי סחורות ואחרים					
70.1	70.1	-	1.7	66.0	2.4
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
70.1	70.1	-	1.7	66.0	2.4
סך כל ההתחייבויות					

ביאור 17ד- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

		31 בדצמבר 2013				
		מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
		נתונים	נתונים	נתונים	נתונים	
		לא	לא	לא	לא	
		נצפים	נצפים	נצפים	נצפים	
		משמעותיים	משמעותיים	משמעותיים	משמעותיים	
		אחרים	אחרים	אחרים	אחרים	
		רמה 2	רמה 3	רמה 1	רמה 1	
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	שווי הוגן	3.8	3.8	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	3.8	3.8	-	-		

		31 בדצמבר 2012				
		מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
		נתונים	נתונים	נתונים	נתונים	
		לא	לא	לא	לא	
		נצפים	נצפים	נצפים	נצפים	
		משמעותיים	משמעותיים	משמעותיים	משמעותיים	
		אחרים	אחרים	אחרים	אחרים	
		רמה 2	רמה 3	רמה 1	רמה 1	
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	שווי הוגן	3.9	3.9	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	3.9	3.9	-	-		

ג. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך השנים 2013 ו-2012 לא היו מעברים מרמה 2 לרמה 1.

ביאור 17 – שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

רווחים (הפסדים) בשנת 2013 שטרם מומשו, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר (1) 2013		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו (2)(1)	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2013	
נכסים							
נכסים בגין מכשירים נגזרים :							
0.7	0.7	(4.3)	0.5	4.0	0.5	חוזי מטבע חוץ	
0.6	0.6	(1.8)	-	0.7	1.7	חוזי ריבית שקל - מדד	
1.3	1.3	(6.1)	0.5	4.7	2.2	סך כל הנכסים	
התחייבויות							
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :							
(0.1)	0.1	(1.3)	-	(0.3)	1.7	חוזי ריבית שקל - מדד	
(0.1)	0.1	(1.3)	-	(0.3)	1.7	סך כל ההתחייבויות	

לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

רווחים (הפסדים) בתקופה שטרם מומשו, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר (1) 2012		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו (2)(1)	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2012	
נכסים							
נכסים בגין מכשירים נגזרים :							
(0.2)	0.5	-	-	(0.2)	0.7	חוזי מטבע חוץ *	
0.2	1.7	-	-	0.2	1.5	חוזי ריבית שקל - מדד	
-	2.2	-	-	-	2.2	סך כל הנכסים	
התחייבויות							
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :							
1.4	1.7	(1.2)	-	1.4	1.5	חוזי ריבית שקל - מדד	
1.4	1.7	(1.2)	-	1.4	1.5	סך כל ההתחייבויות	

* סיווג מחדש

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן ריבית". רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

ביאור 17 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2013		שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי	נכסים
טווח					
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
1.25%-5.21%	0.7	סיכון אשראי צד נגדי	1	היוון תזרימי מזומנים	חוזי מטבע חוץ
(1.23%)-0.26%	0.6	ריבית צמודה למדד	1	היוון תזרימי מזומנים	חוזי ריבית שקל - מדד
1.25%-5.21%	(CVA)	סיכון אשראי צד נגדי	2		
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
(1.23%)-0.93%	0.1	ריבית צמודה למדד	1	היוון תזרימי מזומנים	חוזי ריבית שקל - מדד
1.25%-5.21%	(CVA)	סיכון אשראי צד נגדי	2		
31 בדצמבר 2012		שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי	נכסים
טווח					
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
1.20%-5.00%	0.5	סיכון אשראי צד נגדי	1	היוון תזרימי מזומנים	חוזי מטבע חוץ*
(0.40%)-(-0.61%)	1.7	ריבית צמודה למדד	1	היוון תזרימי מזומנים	חוזי ריבית שקל - מדד
1.75%-1.67%	(CVA)	סיכון אשראי צד נגדי	2		
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
(0.40%)-(-0.61%)	1.7	ריבית צמודה למדד	1	היוון תזרימי מזומנים	חוזי ריבית שקל - מדד
1.75%-1.67%	(CVA)	סיכון אשראי צד נגדי	2		

*סווג מחדש

ביאור 17 - מידע בדבר רגישות מדידות השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים

לשם מדידת שוויים ההוגן של נכסים והתחייבויות שנכללו ברמה 3, משתמש הבנק בטכניקת הערכה של היוון תזרימי מזומנים. שיעור ההיוון המשמש את הבנק מורכב מריבית חסרת סיכון הנצפית בשוק, כגון: ריבית ליבור, ריבית בנק ישראל וריבית של אג"ח ממשלתית בתוספת פרמיית הסיכון המשקפת את סיכון האשראי של הצד הנגדי והנקבעת בהתאם להנחות הבנק.

גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי מן הערך בו הוצגה.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו

חברות אם, בעל שליטה וחברות בנות

א. יתרות*

31 בדצמבר 2013										
מי שהיה בעל ענין בעת שנעשתה העסקה		בעלי ענין								
		מחזיקי מניות								
אחרים		אחרים (2)		אנשי מפתח ניהוליים (1)		או שליטה משותפת		בעלי שליטה		
		יתרה הגבוהה ביותר (3)	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה הגבוהה ביותר (3)	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה הגבוהה ביותר (3)	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה הגבוהה ביותר (3)	יתרה ליום 31 בדצמבר	
43.3	43.3	69.3	66.2	-	-	-	-	326.8	202.2	נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות בבנקים
0.5	0.5	20.3	8.6	3.8	2.0	-	-	-	-	ניירות ערך (4)
-	-	(0.1)	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור
0.5	0.5	20.2	8.6	3.8	2.0	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	11.6	11.6	-	-	-	-	13.6	6.4	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה
-	-	22.2	9.0	12.3	5.4	35.1	2.0	-	-	התחייבויות
-	-	32.6	23.1	-	-	-	-	108.6	46.9	פקדונות הציבור
-	-	249.0	246.1	-	-	-	-	208.2	208.2	פקדונות מבנקים
-	-	0.4	0.4	-	-	-	-	83.1	65.8	כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	-	90.7	90.7	287.1	287.1	התחייבויות אחרות - זכאים אחרים ויתרות זכות
0.5	0.5	0.8	0.7	1.6	1.3	-	-	-	-	מניות (כלול בהון) (5)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים (6)

- (1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
 (2) תאגידי, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (3) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
 (4) פירוט של סעיפים אלה כלול גם בביאור 3, "ניירות ערך", ביאור 6, "השקעות בחברות מוחזקות" וביאור 17, "ערבויות".
 (5) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
 (6) סיכונים אשראי במכשירים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

*למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18. ה להלן.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)
א. יתרות* (המשך)

31 בדצמבר 2012

מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		בעלי עניין								מחזיקי מניות (**)
		אחרים (2)		אנשי מפתח ניהוליים (1)		בעלי השפעה מהותית או שליטה משותפת		בעלי שליטה		
היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	היתרה הגבוהה יותר ליום 31 בדצמבר (3)	
43.2	43.2	254.3	54.5	-	-	-	-	420.0	128.1	נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות בבנקים
-	-	15.7	10.4	3.0	2.9	-	-	-	-	ניירות ערך (4)
-	-	(0.1)	(0.1)	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור
-	-	15.6	10.3	3.0	2.9	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	7.6	3.0	-	-	-	-	15.5	7.4	אשראי לציבור, נטו
-	-	108.6	12.9	15.0	9.0	14.0	3.8	-	-	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה
-	-	103.4	17.7	-	-	-	-	68.9	68.9	התחייבויות
-	-	240.6	240.6	-	-	-	-	111.0	111.0	פקדונות הציבור
-	-	1.0	1.0	-	-	-	-	96.3	88.3	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	90.7	90.7	287.1	287.1	כתבי התחייבות נדחים
-	-	7.8	1.7	2.3	2.0	-	-	-	-	התחייבויות אחרות - זכאים אחרים ויתרות זכות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות (כלול בהון) (5)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים (6)

- (1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
 (2) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (3) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
 (4) פירוט של סעיפים אלה כלול גם בביאור 3, "ניירות ערך", ביאור 6, "השקעות בחברות מוחזקות" וביאור 17, "ערבויות".
 (5) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
 (6) סיכון אשראי במכשירים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18. ה. להלן.
 ** סווג מחדש.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

בעלי ענין

אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	מחזיקי מניות		הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (3)
		בעלי השפעה מהותית או שליטה משותפת	בעלי שליטה	
(14.8)	(0.1)	-	(4.1)	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	3.0	הוצאות תפעוליות ואחרות (4)
15.1	(12.8)	-	(95.1)	סך הכל
0.3	(12.9)	-	(96.2)	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

בעלי ענין

אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	מחזיקי מניות(**)		הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (3)
		בעלי השפעה מהותית או שליטה משותפת	בעלי שליטה	
(13.0)	(0.2)	(0.1)	(0.3)	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	(11.3)	הוצאות תפעוליות ואחרות (4)
8.3	(14.9)	-	(88.3)	סך הכל
(4.7)	(15.1)	(0.1)	(99.9)	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

בעלי ענין

אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	מחזיקי מניות(**)		הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (3)
		בעלי השפעה מהותית או שליטה משותפת	בעלי שליטה	
(18.1)	-	(0.2)	(3.4)	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	(27.5)	הוצאות תפעוליות ואחרות (4)
4.8	(13.5)	-	(76.9)	סך הכל
(13.3)	(13.5)	(0.2)	(107.8)	

- (1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
 (2) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (3) פירוט בביאור 18. ד. להלן.
 (4) פירוט בביאור 18. ג. להלן.

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה 18. ה. להלן.
 ** סווג מחדש.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין מהבנק*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
בעלי עניין			
מחזיקי מניות			
	בעלי השפעה	מהותית או שליטה	בעלי שליטה
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	משותפת	
-	10.4	-	-
-	8	-	-
בעלי עניין המועסקים בבנק			
סך ההטבות (***)			
מספר מקבלי ההטבות			
-	2.4	-	-
-	15	-	-
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק			
סך ההטבות			
מספר מקבלי ההטבות			
(15.1)	-	-	95.1
2	-	-	1
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו			
סך ההטבות			
מספר מקבלי ההטבות			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
בעלי עניין			
מחזיקי מניות (**)			
	בעלי השפעה	מהותית או שליטה	בעלי שליטה
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	משותפת	
-	12.5	-	-
-	9	-	-
בעלי עניין המועסקים בבנק			
סך ההטבות (***)			
מספר מקבלי ההטבות			
-	2.4	-	-
-	17	-	-
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק			
סך ההטבות			
מספר מקבלי ההטבות			
(8.3)	-	-	88.3
2	-	-	1
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו			
סך ההטבות			
מספר מקבלי ההטבות			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
בעלי עניין			
מחזיקי מניות (**)			
	בעלי השפעה	מהותית או שליטה	בעלי שליטה
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	משותפת	
-	11.2	-	-
-	8	-	-
בעלי עניין המועסקים בבנק			
סך ההטבות (***)			
מספר מקבלי ההטבות			
-	2.3	-	-
-	17	-	-
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק			
סך ההטבות			
מספר מקבלי ההטבות			
(4.8)	-	-	76.9
2	-	-	1
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו			
סך ההטבות			
מספר מקבלי ההטבות			

(1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18.ה להלן.

** סווג מחדש

***מזה: הטבות עובד לזמן קצר: 8.5, 12.0, 10.8 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין: 0.5, 1.9, 0.4 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

2011	2012	2013	
			א. בגין נכסים
0.4	3.6	4.8	מאשראי לציבור
1.2	0.9	0.1	מפקדונות בבנקים
			ב. בגין התחייבויות
(1.3)	(1.0)	(0.3)	על פקדונות הציבור
(5.4)	(1.3)	(1.4)	על פיקדונות מבנקים
(16.8)	(15.7)	(22.2)	על כתבי התחייבות נדחים
0.2	(0.1)	-	על התחייבויות אחרות
(21.7)	(13.6)	(19.0)	סך כל הכנסות ריבית, נטו

*למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18. ה להלן.

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

היתרות עם צדדים קשורים אינן מובטחות למעט הלוואות משכנתא והלוואות למימון שמובטחות בשיעבוד על הנכס הממומן.

לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ביאור 19 – הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
587.2	554.2	496.3	א. הכנסות ריבית (1)
-	-	-	מאשראי לציבור
48.0	40.8	26.8	מאשראי לממשלה
8.9	9.4	10.6	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
76.7	67.0	52.8	מפקדונות בבנקים
-	2.4	0.7	מאגרות חוב
720.8	673.8	587.2	מנכסים אחרים
			סך כל ההכנסות מריבית
229.6	175.4	103.0	ב. הוצאות ריבית
4.9	4.0	2.2	על פקדונות הציבור
1.2	0.6	1.3	על פקדונות הממשלה
47.3	43.0	48.0	על פקדונות מבנקים
0.3	0.6	0.2	על כתבי התחייבות נדחים
283.3	223.6	154.7	על התחייבויות אחרות
			סך כל הוצאות הריבית
-	-	(1.2)	ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית (2)
-	-	-	הכנסות ריבית
-	-	(1.2)	הוצאות ריבית
			סך הכל בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור
8.1	7.2	8.4	ד. פרוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
68.2	59.6	43.6	מוחזקות לפידיון
0.4	0.2	0.8	זמינות למכירה
			למסחר
76.7	67.0	52.8	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א' וב'.

ביאור 20 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2011	2012	2013
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר*			
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (1) ALM	7.6	(25.9)	(35.9)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	7.6	(25.9)	(35.9)
2. מהשקעות באיגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה	5.6	38.0	41.5
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	(2.1)	(1.3)	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	3.5	36.7	41.5
3. הפרשי שער, נטו			
	(41.8)	4.5	33.0
4. דיבידנד ממניות זמינות למכירה			
	2.0	0.6	-
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	(28.7)	15.9	38.6
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	4.1	0.9	1.2
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו (3)	-	0.2	1.0
סך הכל מפעילויות מסחר (4)	4.1	1.1	2.2
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת הסיכון			
חשיפת ריבית	4.1	1.1	2.2
סך הכל	(24.6)	17.0	40.8

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) לרבות הפרשות לירידת ערך בסך של 2.1 מיליון ש"ח בשנת 2011 (בשנים 2013 ו-2012 לא בוצעו הפרשות לירידת ערך).
 (3) מזה חלק הרווחים בסך של 0 מיליון ש"ח (בשנים 2012 ו-2011 – 0.1 ו-0 מיליון ש"ח בהתאמה) הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך 5.4 מיליון ש"ח (בשנים 2012 ו-2011 – 149.8 מיליון ש"ח ו- 2.6 מיליון ש"ח, בהתאמה).
 (4) להכנסות מריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר, ראה באור 19.

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

ביאור 21 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
55.7	56.8	55.5	ניהול חשבון
34.3	32.9	31.3	קרטיסי אשראי
69.6	64.5	65.8	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים
10.0	10.9	15.6	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
30.7	39.7	44.1	טיפול באשראי
10.3	11.7	12.7	הפרשי המרה
2.8	2.9	2.9	פעילות סחר חוץ
6.0	6.0	6.3	עמלות אחרות
219.4	225.4	234.2	סך כל העמלות

ביאור 22 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
-	1.1	0.3	רווחים מקופות פיצויים
6.2	-	-	רווח הון ממכירת בניינים וציוד ומכירת פעילות של חברה בת
1.0	1.0	1.2	אחרות
7.2	2.1	1.5	סך כל הכנסות האחרות

ביאור 23 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
187.7	194.3	201.2	משכורות
49.7	49.7	54.8	ביטוח לאומי ומס שכר
30.1	28.8	31.7	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
4.0	-	-	הוצאות פרישה מרצון
0.8	0.8	0.9	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
7.6	6.9	7.4	הוצאות נלוות אחרות
279.9	280.5	296.0	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות

ביאור 24 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
19.2	17.7	17.7	שיווק ופרסום
11.6	10.3	9.4	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכו')
77.3	86.4	92.8	מחשב (למעט משכורות, פחת והפחתות)
2.7	2.7	2.4	משרדיות
1.3	2.0	1.4	ביטוח
5.3	3.2	4.8	שירותים מקצועיים (ייעוץ משפטי ואחר, ביקורת, שמאות וכו')
2.4	2.4	2.7	שכר חבר הדירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
1.9	1.4	1.8	הדרכה, השתלמויות וכו'
4.4	4.5	4.1	עמלות
9.3	9.1	9.1	אחרות
135.4	139.7	146.2	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח

1. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
42.3	69.0	64.9	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון (1)
(0.4)	(3.8)	-	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
41.9	65.2	64.9	סך כל המיסים השוטפים
בתוספת (בניכוי):			
(8.1)	(9.6)	(9.1)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
-	2.1	(0.1)	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
(8.1)	(7.5)	(9.2)	סך כל המיסים הנדחים**
33.8	57.7	55.7	הפרשה למיסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
(0.7)	(6.7)	(4.6)	**מיסים נדחים
(7.4)	(1.2)	(5.0)	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים (2)
-	0.4	0.4	שינוי בשיעור המס
(8.1)	(7.5)	(9.2)	מיסים נדחים שסווגו מחדש מהון לרווח והפסד
			סך כל המיסים הנדחים

* סווג מחדש.

2. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי ובין הפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2011		2012		2013		
שיעור	סכום המס	שיעור	סכום המס	שיעור	סכום המס	
34.48%	-	35.53%	-	36.22%	-	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי
	37.2		58.2		57.5	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון במס) בגין:						
(6.86%)	(7.4)	(0.73%)	(1.2)	(3.15%)	(5.0)	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(0.37%)	(0.4)	(1.04%)	(1.7)	(0.06%)	(0.1)	מיסים בגין שנים קודמות
4.08%	4.4	1.34%	2.2	2.08%	3.3	הוצאות אחרות לא מוכרות (קנסות, הוצאות עודפות)
-	-	0.12%	0.2	(0.06%)	(0.1)	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
-	-	-	-	0.06%	0.1	אחר
31.33%	33.8	35.20%	57.7	35.08%	55.7	הפרשה למיסים על ההכנסה

1. שומות סופיות הוצאו לתאגיד הבנקאי עד וכולל שנת המס 2008.

2. א) מימוש המיסים הנדחים מבוסס על פרעון ההתחייבויות העתידיות בכפוף להכרה של רשויות המס בהוצאות, והם מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים במועד ההיפוך.

ב) שינויים בשנת הדיווח ביתרת מיסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הסתכמו ב- 20.2 מיליון ש"ח.

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

3. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

א. היתרה

מיסים נדחים לקבל				
שיעור מס ממוצע	31 בדצמבר	31 בדצמבר		
		2012	2013	
35.9%	37.3%	32.1	36.6	מהפרשה להפסדי אשראי
35.9%	37.7%	19.1	21.6	מהפרשה לחופשה ומענקים
35.8%	37.7%	9.2	9.7	מעודף עתודה לפיצויים על היעודה
22.9%	23.9%	0.8	0.8	מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת
35.7%	37.4%	2.9	4.6	אחר - מפריטים כספיים
34.8%	36.5%	64.1	73.3	סך הכל

ב. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2013

סך הכל	אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הפרשה להפסדי אשראי	
64.1	2.9	28.3	0.8	32.1	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2013
4.6	1.6	1.5	-	1.5	שינויים אשר נזקפו לרו"ה
(0.4)	-	-	-	(0.4)	שינויים אשר נזקפו להון השפעת השינוי בשיעור המס
5.0	0.1	1.5	-	3.4	
73.3	4.6	31.3	0.8	36.6	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013
73.3	4.6	31.3	0.8	36.6	נכס מס נדחה
73.3	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013
-	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013
-	-	-	-	-	

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ב. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

סך הכל	אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הפרשה להפסדי אשראי	
56.6	4.9	27	1.1	23.6	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2012
6.7	(2.0)	0.7	(0.3)	8.3	שינויים אשר נזקפו לרו"ה
(0.4)	-	-	-	(0.4)	שינויים אשר נזקפו להון
1.2	-	0.6	-	0.6	השפעת השינוי בשיעור המס
64.1	2.9	28.3	0.8	32.1	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012
64.1	2.9	28.3	0.8	32.1	נכס מס נדחה
64.1	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז מס נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012
-	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

סך הכל	אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הפרשה להפסדי אשראי	
29.8	4.7	24.0	1.1	-	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2011
0.7	0.1	(0.4)	-	1.0	שינויים אשר נזקפו לרו"ה
18.7	-	-	-	18.7	שינויים אשר נזקפו להון
7.4	0.1	3.4	0.0	3.9	השפעת השינוי בשיעור המס
56.6	4.9	27.0	1.1	23.6	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2011
56.6	4.9	27.0	1.1	23.6	נכס מס נדחה
56.6	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז מס נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2011
-	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

4. שינויי חקיקה בתחום המס

א. מס חברות

להלן שיעורי מס החברות הרלוונטיים לבנק בשנים 2011-2013:

2011 – 24%

2012 – 25%

2013 – 25%

ביום 30 ביולי 2013 אושרה במליאת הכנסת התוכנית הכלכלית לשנים 2013-2014 (חוק התקציב), אשר כוללת, בין היתר, העלאת שיעור מס חברות מ- 25% ל- 26.5% החל מיום 1 לינואר 2014. שינוי שיעור מס החברות בחוק התקציב כאמור ושינוי שיעור מס רווח כמפורט להלן, העלה את שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים משיעור 36.22% בשנת 2013 לשיעור 37.71% בשנת 2014 ואילך.

השינוי בשיעור מס החברות הביא לגידול ביתרות המיסים הנדחים לקבל נטו לתחילת הרבעון השלישי בסך של כ- 2.3 מיליוני ש"ח.

ב. מס רווח

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ג-2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח החל על מוסדות כספיים, כך שיעמוד על 18% החל ממועד הפרסום. כתוצאה מהשינוי האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים, עלה בשנת 2013 משיעור של 35.59% לשיעור של 36.22%. כמו כן, שיעור מס השכר, אשר חל על מוסדות כספיים, עלה מ- 17% ל- 18% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה מחודש יוני 2013 ואילך.

השינוי בשיעור מס הרווח הביא לגידול ביתרות המיסים הנדחים לקבל נטו בסך של כ-1.0 מיליוני ש"ח ברבעון השני של שנת 2013.

עדכון יתרות המיסים הנדחים הוכר כנגד הכנסות מסים נדחים וכנגד ההון בסך של כ- 3.3 מיליוני ש"ח.

ביאור 26 – רווח למניה רגילה

רווח בסיסי למניה

(1) רווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק

חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר 2013 התבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות, באופן הבא:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
74.0	106.2	103.1	רווח בסיסי סך כל הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

(2) ממוצע משוקלל של מספר המניות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
12,671.2	12,671.2	12,671.2	באלפי מניות 1 ע"ג.

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה ליום 31 בדצמבר

ביאור 27 - מיגזרי פעילות

להלן פירוט מיגזרי הפעילות של הבנק

הפעילות העיסוקית מנהלת באמצעות חמישה מיגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המיגזרים.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העיסוקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות. נתוני תוצאות המיגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מיגזרי פעילות עיקריים". להלן מאפייני הלקוחות והפעילות המרוכזים במסגרת מיגזרי הפעילות:

מיגזר בנקאות אישית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר בנקאות פרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות וייעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר ופוטנציאל פיננסי מוערך בינוני עד גבוה.

מיגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו והביטוח של הבנק.

שינוי בשייך לקוחות לבנקאות האישית ולבנקאות הפרטית במהלך השנים 2012 ו-2013

בסוף שנת 2012 החל בסניפי הבנק תהליך של שינוי בשייך לקוחות למגזר הבנקאות האישית והבנקאות הפרטית והתאמת השירות בהתאם. תהליך זה, שאינו שינוי במבנה הארגוני של הבנק, נמשך במהלך שנת 2013. התהליך השיוך הכולל בדיקה והתאמת השירות נעשה מעת לעת. עיקר השינוי בקריטריון השיוך מתבטא בעיקר בקביעת סף נכסים והכנסות גבוה יותר לצורך שיוך לבנקאות הפרטית. בנתונים המוצגים לגבי מיגזרים אלה בתקופות קודמות, לא חל שינוי.

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית
הכנסות ריבית, נטו:					
432.5	38.0	100.3	102.0	(2.6)	194.8
-	1.1	(40.2)	(13.9)	52.4	0.6
הכנסות שאינן מריבית:					
276.5	39.1	19.6	31.2	86.1	100.5
-	-	-	-	-	-
709.0	78.2	79.7	119.3	135.9	295.9
26.3	-	8.0	21.0	0.6	(3.3)
סך ההכנסות					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)					
523.9	8.7	34.0	75.8	119.9	285.5
-	-	9.5	(9.5)	-	-
158.8	69.5	28.2	32.0	15.4	13.7
55.7	24.4	9.9	11.2	5.4	4.8
103.1	45.1	18.3	20.8	10.0	8.9
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי					
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)					
9.65%	53.57%	5.48%	11.20%	5.82%	1.32%
יתרה ממוצעת של נכסים					
16,019.3	4,638.5	2,283.2	1,762.2	1,425.5	5,909.9
14,997.4	1,541.7	660.4	1,053.1	5,768.2	5,974.0
11,150.2	647.6	2,568.4	1,429.1	1,321.7	5,183.4
12,610.0	-	1,379.0	282.0	9,477.0	1,472.0
הכנסות ריבית, נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי					
מרווח מפעילות קבלת פקדונות					
אחר					
סך כל ההכנסות מריבית, נטו					
58.5					
80.3					
10.7					
142.4					
2.8					
8.4					
39.7					
55.4					
(1.2)					
(0.6)					
(0.6)					
(2.4)					
60.1					
88.1					
49.8					
195.4					

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
450.2	68.5	111.2	102.6	(31.5)	199.4	הכנסות ריבית, נטו:
-	(27.8)	(47.9)	(18.2)	89.1	4.8	- מחיצוניים
						- בינמגזרי
244.5	14.7	18.5	29.4	80.1	101.8	הכנסות שאינן מריבית:
-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
						- בינמגזרי
694.7	55.4	81.8	113.8	137.7	306.0	סך ההכנסות
27.5	-	10.8	12.4	0.5	3.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
503.3	6.9	33.0	76.1	117.6	269.7	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)
-	-	7.8	(7.8)	-	-	לחיצוניים
						בינמגזרי
163.9	48.5	30.2	33.1	19.6	32.5	רווח לפני מיסים
57.7	16.8	10.7	11.7	7.0	11.5	הפרשה למיסים על הרווח
106.2	31.7	19.5	21.4	12.6	21.0	רווח לאחר מיסים
						חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
106.2	31.7	19.5	21.4	12.6	21.0	רווח נקי:
-	-	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
106.2	31.7	19.5	21.4	12.6	21.0	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
11.12%	37.11%	5.97%	13.37%	7.27%	3.16%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)
15,763.9	4,599.8	2,451.0	1,622.1	1,293.0	5,798.0	יתרה ממוצעת של נכסים
14,924.8	1,401.7	779.1	1,055.2	5,645.6	6,043.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות
10,845.8	657.1	2,514.1	1,231.4	1,333.3	5,109.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,240.2	-	1,662.9	269.4	7,887.6	1,420.3	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
		58.2	72.4	11.0	126.6	הכנסות ריבית, נטו:
		3.9	11.4	45.9	75.1	מרווח מפעילות מתן אשראי
		1.2	0.6	0.7	2.5	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		63.3	84.4	57.6	204.2	אחר
						סך כל ההכנסות מריבית, נטו

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית
הכנסות ריבית, נטו:					
437.5 (2)	131.2	124.2	94.8	(88.3)	175.6
-	(99.3)	(67.1)	(14.2)	151.4	29.2
הכנסות שאינן מריבית:					
202.0 (2)	(28.6)	19.0	29.3	86.8	95.5
-	-	-	-	-	-
639.5	3.3	76.1	109.9	149.9	300.3
29.9	-	7.5	5.2	0.7	16.5
סך ההכנסות					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
501.7	8.3	32.4	75.7	119.3	266.0
-	-	7.2	(7.2)	-	-
107.9	(5.0)	29.0	36.2	29.9	17.8
33.8 (2)	(1.8)	9.2	11.4	9.4	5.6
74.1	(3.2)	19.8	24.8	20.5	12.2
רווח (הפסד) נקי:					
74.1	(3.2)	19.8	24.8	20.5	12.2
(0.1)	(0.1)	-	-	-	-
74.0	(3.3)	19.8	24.8	20.5	12.2
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי					
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)					
8.68%	(2) (4.36%)	6.54%	16.76%	12.71%	1.98%
14,916.3	4,376.1	2,338.8	1,467.4	1,201.6	5,532.4
14,201.4	1,372.8	955.8	1,023.5	5,166.8	5,682.5
10,192.5	591.9	2,363.7	1,156.0	1,259.6	4,821.3
12,429.6	-	3,150.3	270.7	7,609.5	1,399.1
הכנסות ריבית, נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי					
מרווח מפעילות קבלת פקדונות					
אחר					
סך כל ההכנסות מריבית, נטו					

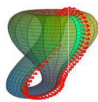
ביאור 28 – רווח כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	יתרה ליום 1 בינואר 2011 שינוי נטו במהלך התקופה
23.2	23.2	יתרה ליום 1 בינואר 2012 שינוי נטו במהלך התקופה
(2.6)	(2.6)	יתרה ליום 1 בינואר 2013 שינוי נטו במהלך התקופה
20.6	20.6	יתרה ליום 1 בינואר 2013 שינוי נטו במהלך התקופה
31.2	31.2	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013 שינוי נטו במהלך התקופה
51.8	51.8	
(26.2)	(26.2)	
25.6	25.6	

ב. שינויים ברווח כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
(0.7)	0.5	(1.2)	54.7	(30.7)	85.4	1.7	(0.8)	2.5
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(1.9)	1.6	(3.5)	(23.5)	13.2	(36.7)	(27.9)	13.7	(41.6)
(2.6)	2.1	(4.7)	31.2	(17.5)	48.7	(26.2)	12.9	(39.1)
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד מה"כ השינוי נטו במהלך התקופה								

23 בפברואר 2014

הצהרת אקטואר – מר אליאור וייסברג

נתבקשתי על ידי בנק אוצר החייל בע"מ להעריך את התחייבויותיו בגין מענקי ותק, פדיון ימי מחלה, פיצויים מוגדלים, נופש והטבות לפנסיונרים ליום 31 בדצמבר 2013 (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה אקטוארית זאת אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, עם בעל עניין בבנק או עם בן משפחה של בעל עניין, עם חברה בת של הבנק או עם חברה קשורה לבנק. עבודתי לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהיה בהן כדי להשפיע עליה או להטותה.

אני משמש כאקטואר חיצוני של הבנק החל משנת 2001. אני בעל תואר במתמטיקה וסטטיסטיקה, חבר באגודה האקטוארית האנגלית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 34 שנות נסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק ובכללן משטרת ישראל, חברת החשמל, רשות שדות התעופה, נמל אשדוד, בנק המזרחי וחברות רבות אחרות.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויית את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
7. ההתחייבות המופרטת בדיון וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013.

חתימה

אליאור וייסברג

שם האקטואר

23/02/2014

תאריך

לכבוד

בנק אוצר החייל בע"מ
רחוב מנחם בגין 11
רמת – גן 52521

**הנדון: הערכה אקטוארית לפי הנחיית בנק ישראל הס – 11851557/243
בנושא זכויות עובדים בבנק אוצר החייל – לתאריך 31 בדצמבר 2013**

כללי

1. הערכה אקטוארית זו הוכנה לבקשתו של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק") לצורך יישום הנחיות בנק ישראל בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההערכה כוללת חישובים אקטואריים של התחייבויות שונות לעובדים, למסיימים עבודתם ולגמלאים, לצורך הכללתם בדוחות הכספיים, ל-31 בדצמבר 2013.
2. ההנחות האקטואריות בבסיס החישובים הן בגישת best estimate ולא שמרניות, כלומר – מטרת ההערכה להציג תחזיות מדויקות ככל האפשר. תוצאות דומות (אך לא זהות) היו יכולות להתקבל ע"י בחירת הנחות אחרות בטווח סביר.
3. דוח זה מפרט את הנתונים, ההנחות ושיטות העבודה בהם עשינו שימוש. הדוח כולל טבלאות מסכמות של הנתונים הרלוונטים השונים ופירוט המחויבויות השונות.

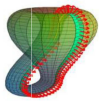
4. פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 31 בדצמבר 2013:

- 4.1 **עובדים פעילים** – קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים על ידי הבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת ל-4 תתי קבוצות:
 - 4.1.1 **עובדים זמניים** – עובדים חדשים בבנק אשר תקופת העסקתם המרבית הינה עד 4 שנים (לאחר תקופה זו עובדים אלו מסיימים את עבודתם או הופכים לעובדים קבועים).
 - 4.1.2 **עובדים קבועים** – עובדים קבועים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.
 - 4.1.3 **עובדים בחוזה אישי** – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
 - 4.1.4 **עובדים בכירים בחוזה אישי** – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- 4.2 **פנסיונרים** – עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת ל-3 תתי קבוצות:
 - 4.2.1 **פנסיונרים לפי חוק** – עובדים שפרשו בגיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.2.2 **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** – עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.2.3 **שארים** – בן/בת זוגו של הפנסיונר/רית.
5. קבלתי מהבנק מסמך מתאריך 28/7/2011 ובו מיפוי של ההסכמים והנהגים בבנק. בנוסף קיימתי עם אנשי החטיבה לחשבונאות פגישות ושיחות נוספות להבהרת מהות ההטבות השונות.

להלן פירוט ההטבות עמך בוצעה ההערכה האקטוארית:

6. פדיון ימי מחלה צבורים

ההסכם הקיבוצי ונהלי הבנק, מגדירים כללי זכאות לקבלת פדיון בכסף של ימי מחלה שלא נוצלו במועד פרישה לגמלאות בגיל הפרישה לפי החוק.

עובדים זכאים ל-25 ימי מחלה בשנה. אין תקרה לימי המחלה הצבורים. בעת הפרישה ניתן על פי ההסכמים בבנק לקבל מענק בגין יתרת ימי המחלה שלא נוצלה. המענק הינו פונקציה של אחוז הניצול.

7. מענק ותק

- 7.1. עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה.
- 7.2. עבור כל עובד מחושבת המחויבות בהתחשב בהסתברות להשלים 20 שנות עבודה בבנק (תוך התחשבות בלוחות תמותה ונכות ובשיעורי עזיבה חזויים).
- 7.3. המחויבות נצברת באופן לינארי לאורך 20 שנות העבודה הנדרשות לקבלת המענק.
- 7.4. זכאים למענק רק עובדים פעילים שמגיעים לוותק הרלוונטי לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
- 7.5. גובה המענק כולל מרכיב קבוע ומרכיב הנגזר משכרו של העובד וכולל צפי לעליית השכר הריאלית השנתית.

8. הטבות לפנסיונרים

- 8.1. עובדים המסיימים עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה. הטבות אלה כוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון.
- 8.2. החישוב האקטוארי מבוצע הן עבור הפנסיונרים של הבנק, והן עבור עובדי הבנק, בגין האפשרות שיהנו מהטבות אלו בעתיד.
- 8.3. המחויבות עבור עובדים נצברת באופן לינארי לאורך שנות העבודה.
- 8.4. ההטבות משולמות לפנסיונרים או לשארים עד יום מותם.
- 8.5. ההנחה היא ששווי ההטבות יוצמד למדד ללא עלייה ריאלית בשוויין.

9. פיצויים מוגדלים

- 9.1. העתודה לפיצויי פיטורין חושבה לגבי פיצויים מוגדלים שישולמו לעובדים קבועים שיפוטרו, מעבר להתחייבות הבסיסית של הבנק המכוסה בהפקדות בקופות פיצויים אישיות על שמם. שיעור מקבלי הפיצויים המוגדלים הוערך על ידי ההנהלה בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון וביניהן:
 - 9.1.1. גיל פרישה מינימלי – 50 שנה.
 - 9.1.2. ותק מינימלי של 6 שנות עבודה.
 - 9.1.3. תוספת לפיצויים בשיעור מקסימלי של 100% ב-5 השנים ממועד עריכת הדוחות הכספיים ליום 01 בינואר 2011 ושל-150% לאחר מכן. במקרה שנתרו פחות מ-5 שנים עד למועד הפרישה תשולם תוספת לפיצויים בשיעור של 70% משכר העובד עד למועד הפרישה או 150% מחבות הפיצויים – כנמוך שביניהם.
 - שיעורי הפיצויים המוגדלים נקבעו על פי החלטות הדירקטוריון ובהתבסס על ניסיון העבר.
 - 9.1.4. תקופת החזר ההוצאה בגין פרישה מוקדמת לא תעלה על 2.25 שנים.

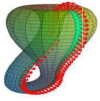
10. מענק נופש

במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק במימון מלא של הבנק.

הנחות, שיטות עבודה ומתודולוגיה אקטוארית

11. הנחות החישוב:

- 11.1. שיעור ההיוון – 4% ריאלי, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
- 11.2. שיעור תמותה ונכות – מבוססים על לוחות תמותה ב' של חברות הביטוח.

11.3 **שיעורי עזיבה** – שיעורי העזיבה חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי העזיבה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים ומבוססים על מידע שנאסף בבנק וכולל נתוני עזיבה החל משנת 2001.

11.4 **גיל פרישה הקבוע בחוק** – גברים 67, נשים 64.

11.5 **שיעורי הגידול בשכר** – שיעורי הגידול בשכר חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי גידול השכר מבוססים על מידע שנאגר בבנק וכולל נתוני גידול בשכר עובדים קבועים זמניים משנת 2006.

12. שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שצפוי כל עובד לקבל, נצברות על בסיס הקו הישר יחסית לוותק שנצבר בהשוואה לתקופת השירות הצפויה.

13. תוצאות ההערכה האקטוארית

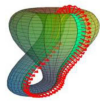
להלן ריכוז ההתחייבויות האקטואריות:

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
20.1	20.8	הטבות לפנס
9.7	11.1	מענק מחלה
3.5	3.2	מענק ותק
8.9	9.4	פיצויים מוגד
10.3	11.7	נופש 25 שנה
52.5	56.2	סך הכל

14. הערכה אקטוארית זו מסכמת פרטים חשבונאיים ואקטואריים הקשורים בהתחייבות של הבנק לעובדים במהלך שנות עבודתם ולאחר שסיימו עבודתם בבנק בעתיד. הביאורים האקטואריים המצורפים לתאריכים השונים מצורפים לדוח זה. העבודה הוכנה על פי הנחיות וסטנדרטים חשבונאיים ואקטואריים מקצועיים מקובלים לעבודות מסוג זה.

בכבוד רב,

אליאור וייסברג
אקטואר

נספח א' – ניתוחי רגישות

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% בריבית להיוון, גידול של 1.5% בשיעור עליית השכר השנתי וכן שינוי של 50% בשיעור העזיבה הצפויים של העובדים בגילאי פרישה מוקדמת:

רגישות לשינוי בשיעור העזיבה				בשיעור עליית		רגישות לשינוי בשיעור הריבית להיוון				התחייבות אקטוארית ליום 31.12.2013	
הקטנת שיעורי עזיבה ב-50%	אחוז השינוי	הגדלת שיעורי עזיבה ב-50%	אחוז השינוי	עליית שכר 1.5%	אחוז השינוי	ריבית אחוז 3%	אחוז השינוי	ריבית אחוז 5%	אחוז השינוי		
7.7%	22.4	(6.3%)	19.5	-	20.8	20.2%	25.0	(15.4%)	17.6	20.8	הטבות לפנסיונרים
14.4%	12.7	(12.6%)	9.7	22.5%	13.6	14.4%	12.7	(11.7%)	9.8	11.1	מענק מחלה
(45.7%)	5.1	40.4%	13.2	12.8%	10.6	8.5%	10.2	(6.4%)	8.8	9.4	פיצויים מוגדלים
6.0%	12.4	(6.0%)	11.0	-	11.7	6.0%	12.4	(6.0%)	11.0	11.7	נופש 25
3.1%	3.3	(6.3%)	3.0	6.3%	3.4	3.1%	3.3	(6.3%)	3.0	3.2	מענק ותק
(0.5%)	55.9	0.4%	56.4	6.9%	60.1	13.2%	63.6	(10.7%)	50.2	56.2	סך הכל
(0.3)		0.2		3.9		7.4		(6.0)			הפרש